AGNÈS

MARTIN-LUGAND

DE LA AUTOAREA
FENOMENULUI INTERNAȚIONAL
OAMENII FERICIȚI
CITESC ȘI BEAU CAFEA

Într-o zi, mă voi întoarce la tine

ROMAN RECOMPENSAT
CU PREMIUL „LES PETITS MOTS
DES LIBRAIRES" 2021

FICTION CONNECTION

TREI

AGNÈS MARTIN LUNGAND

ÎNTR-O ZI, MĂ VOI ÎNTOARCE LA TINE

Traducere din limba franceză de Liliana Urian
Titlul original: *La Datcha,* 2021

Editura Trei, 2021

Versiune ebook: v1.0, decembrie 2021

O poveste înduioșătoare despre rănile copilăriei, despre doliu și renaștere. - LE PARISIEN

Cel mai recent roman al lui Agnès-Martin Lugand ne arată cât de neașteptată este viața și cum, uneori, fericirea și durerea te pot copleși în același timp. - ACTUALITTÉ

Agnès-Martin Lugand scrie cu nespusă înțelegere atât despre reușitele, cât și despre eșecurile noastre. - LE PARISIEN WEEK-END

Citind romanele celebrei autoare franceze, pătrunzi într-o lume aparte, călătorești în ținuturi îndepărtate și te îndrăgostești de personajele pe care le creează. Toate cărțile ei au o putere hipnotică, iar într-o zi, mă voi întoarce la tine cu atât mai mult. - PRETTY LITTLE BOOKS

Pentru Guillaume, Simon-Aderaw și *Rémi-Tariku,*
nu contează unde mă aflu, atâta timp
cât sunt cu voi mă simt ca acasă.

„Dacea este o casă la țară unde-ți petreci de obicei vacanța de vară."
Dicționar explicativ, Serghei Ojegov

„…atunci a început feeria și am simțit înfiripându-se în mine o iubire care avea să dureze toată viața."
Gloria tatălui meu, Marcel Pagnol

Prolog

Eram extenuată și înfrigurată. Încă o noapte afară. Totuși nu le mai țineam socoteala de vreo trei ani. Și, în fond, la ce mă așteptam? Ca problemele mele să se rezolve ca prin minune doar schimbând regiunea după ce traversasem Franța făcând autostopul? Voiesem să cred asta, agățându-mă de o fărâmă de speranță. De un fir de praf, de o particulă infimă care să mă facă să vreau să lupt mai departe, să trăiesc. Și totuși, nu eram nici pe departe inocentă și naivă. La douăzeci și unu de ani, mă simțeam deja bătrână și obosită. Pentru a-mi regăsi mama, când ajunsesem la vârsta majoratului, avusesem strălucita idee să dispar de pe radarele serviciilor sociale. Eșec total. De atunci, eram pe cont propriu, descurcându-mă cum puteam. Primeam lovituri, mai dădeam și eu când era necesar. Era aproape o obișnuință încă de când mă născusem.

Ca să am ce mânca și să nu dorm mereu pe-afară, eram în stare să fac orice; mă murdăream, având din ce în ce mai puțin respect pentru trupul meu. Pe măsură ce trecea timpul, mă puneam tot mai mult în pericol. Ajunsesem în stadiul în care trebuia neapărat să mă retrag la țară, altfel mă îndreptam spre pierzanie. Speram că nu era deja prea târziu. Nu eram călăuzită decât de instinctul de supraviețuire.

Iar acest instinct îmi spunea să intru în primul local de pe drum. Trebuia să mă încălzesc cu orice preț. Cei câțiva bănuți pe care-i aveam în buzunar îmi ajungeau de o cafea. M-am așezat la o masă de unde puteam observa sala, am comandat și am așteptat. Îmi plăcea să trag cu urechea la conversațiile din cafenele, mă linișteau și mă făceau să visez la alte vieți în afară de a mea, chiar dacă, de multe ori, nici ele nu erau mai vesele. Avantajul era că, în timpul ăsta, nu mă mai gândeam la situația mea și aveam sentimentul că nu sunt atât de singură. Trebuia să pândesc ocazia potrivită pentru a ieși din impas. Fusesem lăsată cu o seară în urmă în fața gării din Cavaillon. Slavă Domnului

că nu fusesem o elevă prea slabă la școală și că mă puteam orienta cât de cât pe o hartă. Dar am înțeles rapid că n-aveam nimic de așteptat de la acest loc. Dădusem peste un local frecventat de oamenii din zonă, oameni de la țară, al căror fel de a vorbi cu siguranță nu-l înțelegeam. Eu nu umblam decât cu borfași care o făceau pe mahării. Acești bărbați și cele câteva femei de aici păreau cât se poate de sinceri în felul lor de a fi; nu eram obișnuită. Ba mai rău, mă simțeam dezarmată în fața amabilității lor. Eu care eram neîncrezătoare în permanență. De obicei, privirile oamenilor se opreau asupra umilei mele persoane. Probabil că și ei își imaginau tot felul de povești despre mine. Chiar dacă încercam să fiu mereu prezentabilă – mai aveam încă un pic de demnitate –, înfățișarea mea vorbea de la sine. Eram înfofolită în paltonul meu mare, negru care, întrucât îmi servise drept pătură, nu-mi mai ținea foarte cald, cizmele – căzute dintr-un camion cu ani în urmă – afișau cu mândrie kilometrajul, aveam fața nu foarte curată, ochii atât de obosiți încât albastrul irisurilor era invadat de roșeață, părul blond-închis era murdar și strâns neglijent într-un soi de coc, ca să nu mai spun de rucsacul pe care îl țineam între picioare ca pe bunul cel mai de preț, ceea ce și era în mod incontestabil; singura mea avere. Nu suportam să inspir milă. Dar ai ceea ce meriți. Deocamdată, aveam nevoie de o soluție ca să nu rămân blocată aici.

Imediat ce mi-am băut cafeaua, cu ultimii bănuți în mână, m-am îndreptat spre tejghea.

— Mă scuzați, nu știți cumva pe cineva care pleacă spre Marsilia, Toulon sau Nisa? am întrebat-o pe patroană cu cea mai duioasă voce. Nu contează unde, vreau doar să ajung într-un oraș mare ca să-mi găsesc de lucru.

Și un acoperiș deasupra capului… Detaliu pe care l-am păstrat pentru mine.

— Cauți de lucru? a intervenit brusc un bărbat de vreo șaizeci de ani, cu o voce aspră.

— Oh, ia te uită, bună ziua, Jo, n-am văzut că ești aici, s-a mirat femeia.

El i-a răspuns printr-un semn din cap, continuând să mă

privească insistent. Umerii lați și fața deformată de boxer m-au impresionat, dar m-am străduit să nu las să se vadă nimic.

— Câți ani ai, puștoaico?

— Douăzeci și unu.

M-am mirat văzându-l că tresare.

— Chiar vrei să muncești? Pari cam speriată, zici că ești un iepure surprins de farurile unei mașini.

M-am abținut să-i zic vreo două. Trebuia să rămân politicoasă.

— Depinde. Ce vreți să fac?

— Caut o menajeră pentru hotelul meu.

N-aveam nicio pretenție. Era un lux pe care nu mi-l puteam permite. Prioritatea mea era să supraviețuiesc. Instinctul îmi spunea că acest bărbat n-avea să-mi îngăduie să cântăresc avantajele și dezavantajele. Trebuia să trag de timp ca să mă gândesc, ca să-mi dau seama în ce ape se scaldă. Nu aveam încredere în cineva așa, pocnind din degete.

— Unde este hotelul dumneavoastră?

— La țară, la vreo douăzeci de kilometri de aici, n-ai de unde să știi localitatea.

Avea dreptate, dar uneori aroganța era ultimul meu refugiu. Mi-am ridicat bărbia.

— Spuneți-mi, totuși.

— Goult.

— Și găsesc un loc unde să dorm la Goult?

— O să-ți oferim noi casă și masă.

Argumentele cu care încerca să mă convingă erau imbatabile. Un pat, un loc unde aș fi în siguranță, unde n-aș răbda de foame, unde aș putea să fac un duș.

— Trebuie să vreți și ceva în schimb, nu?

Un rictus ironic, dar nu lipsit de tristețe, i-a schimonosit chipul. Îl jignisem trăgând concluzia că mai aștepta și altceva de la mine? În mod clar, nu trăiam în aceeași lume.

— Să faci treabă bună și să nu stai cu ochii pe ceas.

— Asta-i tot? Fără chestii dubioase, fără…

— Fără nimic altceva, liniștește-te, ți se cere doar să fii cinstită și să lucrezi.

Mai devreme sau mai târziu, aș plăti pentru această generozitate. Oamenii generoși nu există în lumea reală.

— Când vreți să încep?

— Mâine. Vii cu mine acum, te instalezi, te speli, dormi, mănânci și după aceea muncești timp de șase luni. Dacă rezișți, evident…

— Am făcut eu altele și mai rele decât menajul.

— Te cred pe cuvânt.

Ne-am înfruntat din priviri. Propunerea lui era mai mult decât ciudată, ar fi trebuit să mă sperie. Nu urmezi un bărbat apărut de nicăieri care îți propune să lucrezi în hotelul lui. Totul, absolut totul era suspect. Dar simțeam în străfundul sufletului meu că puteam, sau mai degrabă că trebuia să am încredere în el. Avea ceva liniștitor, în pofida feței lui brăzdate de riduri și a privirii extrem de dure. Dumnezeu mi-e martor că am mai întâlnit asemenea oameni.

— Vă urmez.

Mi s-a părut că văd un licăr de ușurare în ochii lui, dar fusese atât de scurt, încât nu puteam să fiu sigură. Înainte de a avea timp să reacționez, și cu atât mai puțin să conștientizez ceea ce tocmai acceptasem, a bătut din palme pentru a da semnalul de plecare și mi-a luat rucsacul cu atâta ușurință de parcă era gol. A salutat-o pe patroana din spatele tejghelei și s-a îndreptat spre ieșire.

— Fugi, mi-a zis femeia. Jo nu prea are răbdare.

Am alergat după acest necunoscut care mă ducea într-un loc la fel de necunoscut.

A traversat strada fără să verifice dacă veneam în urma lui. În același timp, în mâna lui se afla bunul meu cel mai de preț și bănuia probabil că îl urmam îndeaproape. De altfel, mi-a aruncat fără menajamente rucsacul în spatele unui imens 4×4 prăfuit. Apoi a urcat și el, tot fără să se sinchisească de mine. Ajunsă lângă vehicul, am avut un moment de ezitare. Îmi mai rămânea totuși o ultimă posibilitate: să înșfac rucsacul și să fug cât mă țineau picioarele.

— Nu e o capcană, mi-a zis el, fără să mă privească, cu amândouă mâinile pe volan.

S-a uitat la mine cu tristețe.

— Vino și, dacă nu te simți bine la noi, îți garantez că o să te las unde vrei. Dar unde o să te duci în orașele alea mari de care vorbești? Bag mâna-n foc că n-ai călcat niciodată pe-acolo. Ai pe cineva care te așteaptă? Ai un pat în care să dormi? Eu nu-ți sunt mai străin decât cei peste care vei da acolo.

— Aproape am ajuns.

Ațipisem din pricina epuizării. Oare cât era ceasul? Mă trambalase dintr-un loc în altul toată ziua, cerându-mi să nu mă mișc când el ieșea din mașină. Singura dată când mi se adresase o făcuse ca să-mi întindă un sendviș și să-mi explice că hotelul nu era încă deschis pentru sezon – primăvara abia începea – și că trebuia să-l pregătească înainte de întoarcerea clienților, în mai puțin de o săptămână. Soarele asfințea deja, razele lui răzbăteau printre crengile încă desfrunzite ale copacilor. A părăsit șoseaua principală. Cât vedeai cu ochii, doar câteva proprietăți erau risipite pe câmp. Exact de asta mă temeam. Aveam să fiu izolată de lume. Ca să-mi confirme temerile, mașina a luat-o printr-un cătun prăpădit, apoi a cotit-o pe un drumeag desfundat. Dacă n-aș fi zărit în depărtare o construcție imensă, aș fi putut să cred că mă ducea în fundul unei păduri ca să mă ciopârțească.

— Suntem în munți! am exclamat eu fără să-mi dau seama, panicându-mă la vederea peisajului.

El a izbucnit într-un râs sincer, nestăpânit.

— Nici măcar nu știi unde te afli, puștoaico! În nord, acolo, mi-a zis, arătând în depărtare vârful alb și golaș, se înalță Uriașul din Provence, Ventoux, și munții Vaucluse. Iar la sud, e masivul Luberon. Îți voi arăta într-o zi.

Cunoștințele mele de geografie erau până la urmă destul de limitate. Am reținut doar că mă aflam în inima regiunii Provence. Bărbatul nu mi-a mai dat atenție și s-a întors la drumul lui. A luat-o pe o alee străjuită de chiparoși și a rulat încet, privind țintă în față, cufundat în gânduri. De o parte și de alta a drumului se întindeau alte câmpuri, cu lavandă, măslini și viță-de-vie. Eram uluită. Nu mi-aș fi putut niciodată imagina că

să te afli într-un loc ca acela era atât de frumos, de liniștitor. Aș fi fost mai degrabă înclinată să cred că era înfricoșător, dar în acel moment aș fi vrut să oprească mașina ca să mă lase să mă apropii și să pășesc prin mijlocul acelei naturi care mi-era străină. Am mers de-a lungul unui zid de piatră, un panou vechi indicându-ne în ce direcție s-o luăm. Bărbatul ăsta nu mă minți se. Era într-adevăr proprietarul unui hotel, și nu a unuia mic, dacă era să mă iau după aleea impresionantă care se deschidea în fața noastră. Am intrat pe o poartă imensă din fier forjat. Pe măsură ce ne apropiam, soseau din sens invers camionete cu meșteri și grădinari. Bărbatul și-a lăsat geamul în jos și s-a oprit ca să-i salute pe fiecare și să-i întrebe dacă aveau să termine la timp. Toți îi vorbeau cu o familiaritate respectuoasă, aruncându-i câte-un „nicio problemă, pe mâine, șefu'". Câteva minute mai târziu, a oprit în parcare și a sărit din mașină. Am făcut și eu la fel, fără să-i mai aștept permisiunea. Aveam picioarele amorțite după atâta stat în aceeași poziție ore în șir.

— Așteaptă aici, o să încerc s-o găsesc pe nevastă-mea, ea o să se ocupe de tine.

Până să-mi dau seama că-mi luase rucsacul, el traversa deja curtea. A intrat în hotel printr-o ușă mare din lemn și a dispărut. M-am uitat în jurul meu. Și brusc, m-am simțit ca hipnotizată, neștiind dacă eram în mare pericol sau în deplină siguranță. Nu mi se întâmpla prea des asta, dar eram impresionată. De acest bărbat, trebuia s-o recunosc, dar și de hotel. Eram mai degrabă obișnuită cu locuințele dărăpănate și cu șarlatanii care le închiriau. Tipul ăsta tocmai mă adusese într-un decor de vis, cum nu mai văzusem în viața mea, și nici măcar n-aș fi bănuit că există. Hotelul în sine era impozant, maiestuos; zidurile de piatră, obloanele mari, platanii imenși din jurul curții, fântâna acoperită de mușchi care îi conferea un aspect feeric. N-aveam să rezist nici două zile, nu mă simțeam în elementul meu. Trebuia să fug imediat, să mă întorc la viața mea de pribegie, căreia îi cunoșteam legile și în care știam cum să supraviețuiesc, sau trebuia să rămân și să-mi încerc norocul în această lume necunoscută, străină, dar care exercita asupra mea o atracție pe

cât de neașteptată, pe atât de incontrolabilă?

— Puștoaico! m-a strigat el. Hai încoace!

M-am supus.

— Du-te la recepție. O să vină și nevastă-mea în câteva minute. Ți-am dus rucsacul sus, în camera ta.

Nu-mi lăsa nicio posibilitate să fug.

— Așteptați!

De ce îl rețineam? S-a oprit în fața mea, uluit, și a așteptat răbdător să deschid gura.

— Mulțumesc, am zis în cele din urmă, surprinsă de sinceritatea mea.

A clătinat din cap, amuzat, și și-a continuat drumul. Nu l-am scăpat din ochi. S-a îndreptat spre restaurant, care se afla în ceea ce trebuie că fusese, cu mult timp înainte, un hambar. A mers de-a lungul terasei și s-a făcut nevăzut. M-am întors spre hotel și am tras aer în piept pentru a-mi face curaj.

Ca și cum m-aș fi aruncat în gol, am traversat curtea cea mare, am urcat cele câteva trepte de la intrare încadrate de leandri înfloriți și am intrat – în sfârșit – înăuntru.

Recepția era imensă. Am remarcat imediat o lampă veche cu un abajur cu franjuri așezată pe un birou din lemn deschis la culoare atins de patina timpului. După aceea, privirea mi-a fost atrasă ca un magnet de auriul cheilor de la camere agățate pe suportul lor. Mă aflam într-adevăr într-un hotel, un hotel care n-avea nimic în comun cu ceea ce văzusem până atunci. O scară din piatră urca spre etaje. O zonă de living, amenajată probabil pentru clienți, te îmbia la somn și relaxare cu fotoliile și canapelele ei. Tare mi-aș fi dorit să mă întind acolo. Dată fiind înfățișarea mea ciudată, era puțin probabil să mi se propună așa ceva. Din locul în care eram, zăream o sală de mese ale cărei ferestre mari dădeau spre o grădină ce părea că nu are capăt.

— Vin acum! Vin acum! am auzit în depărtare.

M-am întors în toate părțile, neștiind de unde venea vocea. Și apoi, o femeie îmbrăcată cu o rochie bleumarin elegantă, a apărut de pe un culoar pe care nu-l văzusem încă. Era de o frumusețe rece, izbitoare, iar în părul negru strâns în coc i se

zărea o uimitoare șuviță albă, ce-i cădea pe frunte. Fața foarte palidă îi era luminată de niște ochi imenși, de un verde-auriu. Melancolia pe care o răspândea era tulburătoare. M-a izbit nepotrivirea dintre această femeie, hotelul ei și mine. Nu aveam obiceiul să frecventez astfel de persoane. Contrastul dintre ea și soțul ei morocănos, fost boxer – cum bănuiam eu – era spectaculos. La urma urmei, mă simțeam mai apropiată de el. Deși nu schimbasem mai mult de trei vorbe. Cu ea, nu mă simțeam la înălțime și nici n-aș fi fost vreodată. Totuși, o forță m-a împins să înaintez. Poate pentru că mă privea fără să mă judece, fără să-mi dea impresia că sunt o vietate ciudată care nu se potrivea cu lumea ei.

— Eu sunt Mașa, soția lui Jo.

Vocea ei blândă și hotărâtă era impregnată cu un accent greu de definit.

— Bună ziua, i-am răspuns timid, ceea ce nu-mi stătea în fire.

Continuam să mă apăr, vrând să par mai puternică și mai în vârstă decât eram. Dar în acel moment, îmi era imposibil.

— Jo n-a fost în stare să-mi spună cum te numești, deși o să lucrezi cu noi.

Cu noi? Nu pentru noi?

— Hermine.

— Ce nume frumos și rar…

Mi-a scăpat un zâmbet ironic. Adevărata mea natură ieșea rapid la iveală.

— N-a fost ales pentru că era frumos. Maică-mea ducea lipsă de idei, așa că s-a uitat în calendar. M-am născut de ziua Sfintei Hermine.

Ea a înclinat capul într-o parte, circumspectă. Vorbisem prea mult. M-am închis din nou în mine. Ea n-a insistat, mulțumindu-se să-mi adreseze un zâmbet de o blândețe infinită, la care am răspuns fără să vreau.

— Bine ai venit la Dacea.

1

Douăzeci de ani mai târziu.

„Ești mândră, puștoaico…” Ba nicidecum, aș fi putut să-i răspund lui Jo, în timp ce mă uitam fix la imaginea mea reflectată în oglinda de la intrare. Nu mă recunoșteam în această ținută, în rochia asta neagră, cumpărată de urgență. La Dacea, nu se purta negru. La Dacea, se purta alb, galben-pai, roz, verde, albastru. La Dacea, se purtau culorile bucuriei. Aș fi vrut să am curajul de a mă afișa cu o rochie de in colorată. Dar durerea mă împiedica să fac o asemenea ispravă. Mi-ar ierta-o el oare? Ar râde de mine? Mi-ar înțelege furia? Speram că da, era stăpânit și el de aceeași furie ca mine, ascunsă în adâncul sufletului său. Mi-am strecurat în geantă ciorna textului. Mi-era ciudă pe lumea întreagă că fusesem nevoită să fac asta, că fusesem nevoită să-mi fac rău scriind aceste cuvinte, aceste fraze pentru a-mi aduce aminte de el. Nu voiam să-mi aud ecoul vocii rostindu-le peste câteva ore. Și totuși aveam s-o fac. Pentru el. Pentru ea. Pentru ei. Pentru viața pe care o duceam și pe care le-o datoram.

Am ieșit din moară trântind ușa și m-am îndreptat spre curtea plină de mașini. Abia dacă mai distingeam fântâna. În mod normal, aș fi fost nebună de bucurie: hotelul era plin. Dar nu din bunele motive obișnuite. De fapt, ba da… Dacă lucrurile ar fi stat invers, m-ar fi cuprins o furie devastatoare. Fiecare avea un motiv întemeiat să fie prezent. Clienții sosiseră din toate colțurile țării. Cei dintâi primiseră ultimele camere libere – sezonul debuta exact acum, la mijlocul primăverii –, următorii fuseseră găzduiți în hotelurile și în camerele de oaspeți vecine. Nu știam cum se răspândise vestea. Nimeni n-avusese timp să se ocupe de asta. Ai fi zis că niște porumbei călători zburaseră până la ei să-i anunțe…

Apropiindu-mă de Dacea, m-am mulțumit să-i salut, ridicând mâna, pe cei cu care mă întâlneam. Nimeni n-a îndrăznit să

intre în vorbă cu mine, probabil că figura mea tristă i-a descurajat. Încă nu era momentul. Trebuia să verific dacă totul era gata pentru înmormântare, chiar dacă știam că toate pregătirile fuseseră făcute. Era o scuză, aveam nevoie să mai câștig puțin timp. Să-l dau înapoi. Să-l opresc. M-am făcut nevăzută prin pasajul secret – intrarea artiștilor – dintre Dacea și restaurant. Am împins ușa masivă și am intrat în bucătărie. Charles, bucătarul-șef, nu mi-a remarcat prezența, cel puțin n-a lăsat să se vadă asta. Probabil stătuse toată noaptea acolo să gătească, fără să închidă un ochi și fără să mai ajungă acasă. Amélie, soția lui, îl așteptase cu siguranță, stând trează și ea. M-am apropiat de el și mi-am pus mâna peste mâna lui care tremura.

— Charly, i-am zis cu blândețe, cred că avem tot ce trebuie… Va trebui să mergi să te schimbi.

— Știu.

A lăsat tigaia și a stins focul. M-a apucat pe după umeri și am suspinat adânc în același timp. Ne cunoșteam de douăzeci de ani. Deși, pe vremuri, fuseserăm foarte diferiți, ne făcusem ucenicia împreună la Dacea, susținându-ne, impulsionându-ne reciproc, entuziasmându-ne. Nu mai aveam nevoie de cuvinte. Am rămas minute în șir lipiți unul de altul și am încercat să găsesc în această îmbrățișare o doză de curaj pentru a merge mai departe.

— Pe curând, am murmurat, desprinzându-mă de el.

În momentul în care mă pregăteam să trec pragul ușii de la intrare, am auzit în spatele meu niște voci care mi-au domolit bătăile inimii.

— Mami!

M-am întors și am coborât scările în fugă pentru a-i îmbrățișa pe Alexandre și Romy. Fiul meu de doisprezece ani mi s-a cuibărit la piept ca un copilaș. Mai că mă întrebam dacă nu cumva în câteva zile devenise iar un băiețel de opt ani, precum sora lui. Am văzut privirea îngrijorată a lui Samuel, tatăl lor, care avea grijă de ei în acest moment. Ni s-a alăturat și m-a sărutat cât se poate de firesc pe păr. Deși ne despărțiserăm,

reușiserăm să ne păstrăm tandrețea și complicitatea. Fără să le dau drumul copiilor, am netezit o cută imaginară de pe sacoul lui; mă amuza să-l văd îmbrăcat așa, în ciuda împrejurărilor.

— Ești frumos, i-am șoptit.

El a râs și mi-a dat pe după ureche o șuviță de păr rebelă.

— Nu credeam să spun asta vreodată, dar aș fi preferat să nu-mi faci acest compliment.

L-am sărutat pe obrazul proaspăt ras.

— Mergem? i-am propus.

De mult nu mai fuseserăm împreună toți patru. I-am mulțumit în gând lui Samuel că venise la țanc. Poate că aveam să reușesc să fiu mândră, așa cum îmi spusese Jo.

Recepția era plină de prieteni, clienți, vecini, oameni din sat. Dar golul lăsat de el era imens. Îmbrățișări, cuvinte de îmbărbătare șoptite, lacrimi discrete, râsete triste. Unii voiau să știe ora la care avea să plece cortegiul. Toată lumea aștepta semnalul meu, mi se atribuia, fără să vreau, rolul de dirijor al zilei.

— Unde e Mașa? m-a întrebat Samuel, luându-mă deoparte.

— În bibliotecă.

Am aruncat o privire la ceasul cu pendul, era timpul. I-am îmbrățișat pe copii, cerându-le să fie cuminți și să rămână cu Samuel. Ochii mari și negri ai fetei mele – aceiași ca ai tatălui ei – s-au umplut de lacrimi. Am mângâiat-o pe obraz, sfâșiată între dorința de a o consola, de a o lua în brațe ca să plecăm și datoria pe care o aveam.

— Mi-e frică, mami.

— Știu, și mie.

— Vino, Romy, i-a zis fratele ei.

A luat-o cu forța. I-am urmărit cu privirea cum s-au îndreptat spre recepție. Îi cunoșteau pe majoritatea celor prezenți. Aici, nu erau printre străini, ar fi găsit mereu pe cineva care să aibă grijă de ei. Chiar dacă acum nu mai locuiau la Dacea decât o săptămână din două, totuși crescuseră aici.

— Te las.

— Hermine, m-a oprit Samuel, apucându-mă de mână.

L-am privit peste umăr, încă mai avea acel zâmbet tandru pe chip.

— O să te descurci?

— Bineînțeles, doar mă cunoști… O să-ți fac semn.

A încuviințat din cap.

Am tras adânc aer în piept în fața ușii închise a bibliotecii. Cunoșteam fiecare ungher al acestei încăperi. Citisem aici atâtea cărți grație Mașei, mai ales literatură rusă, atât de dragă sufletului ei. De câte ori nu mă găsise Jo în zori adormită pe canapea? Scârțâitul balamalelor mi-a anunțat sosirea, fără să-i provoace însă vreo reacție. Am înaintat în tăcere, atrasă în mod irezistibil de tabloul ce mi se înfățișa ochilor, tulburată de ultima lor întâlnire. Mașa, așezată pe un scaun nu prea confortabil alături de Jo, mângâia cu tandrețe sicriul. Îi cânta încetișor cuvinte de dragoste în rusește, tot șoptindu-i *Dușa moya,* sufletul meu. Când îmi tradusese cântecul în urmă cu vreo douăzeci de ani, îmi dăduseră lacrimile, deși pe atunci eram o dură. Nu știam nimic despre dragoste și nici nu credeam în ea. *Dușa moya* mă săgetase însă drept în inimă.

Eram convinsă că se afla acolo încă din zori. Trebuie că se trezise la ora ei obișnuită, cinci și jumătate. Se îmbrăcase cu rochia bleumarin petrecută, rochia ei de doliu. Se dusese în bucătăria hotelului, își făcuse cafeaua, se forțase probabil să-și mănânce micul dejun. Apoi se întorsese la soțul ei, așa cum o făcuse în fiecare zi din ultimii cincizeci și cinci de ani. Din grădină, trecuse în bibliotecă. Mașa îmbătrânise cu un deceniu în câteva ore. Părul ei – întotdeauna strâns într-un coc la ceafă –, care până atunci mai păstra urme castanii, era acum complet alb. Șuvița aceea albă, care mă impresionase atât de mult când o cunoscusem, contaminase totul într-o singură noapte. Trebuise ca Jo s-o părăsească pentru ca bătrânețea să pună stăpânire pe ea. Prea multă durere. Prea multe lacrimi. O singurătate pe care ea nu va reuși niciodată s-o umple.

— *Golubka,* apropie-te, a șoptit, întinzând mâna spre mine.

Când mă numise *porumbița mea* în limba ei maternă pentru

prima oară, înțelesesem că făceam parte din viața ei, că-mi oferea inima și afecțiunea ei. Iubirea ei. Alături de Mașa și Jo, descoperisem iubirea. Iubirea care face bine, care îngrijește, care repară, care te maturizează. Am luat-o de mână, continuând să mă uit fix la Jo. Mi-am lăsat cealaltă mână pe sicriu. Era oare posibil să sfâșii mai mult inima acestei femei pe care o iubeam mai presus de orice? M-am agățat de sicriu și i-am strâns mâna atât de fragilă și atât de puternică într-a mea. Nu voiam să mă despart de aceste două ființe care mă ajutaseră să devin femeia care eram; încercam să-mi stăpânesc tremurul corpului și să-mi înăbuș lacrimile care mă podideau.

— E timpul? m-a întrebat cu o voce care nu era a ei.

— Iartă-mă, Mașa.

Oftatul ei dureros mi-a frânt inima deja rănită. M-a strâns de încheietură în semn de iertare.

— Jo va părăsi Dacea. Dacea lui… Ar fi trebuit să plec eu prima… Du-te și cheamă-i, *Golubka.*

Am ieșit clătinându-mă din bibliotecă. Abia deschisesem ușa că Samuel a și apărut în fața ochilor mei.

— Unde sunt copiii?

— Cu Amélie, nu-ți face griji.

— Poți să-i chemi pe ceilalți?

A închis ochii preț de câteva secunde, iar buzele i-au tremurat. Cinci minute mai târziu, se întorcea însoțit de Charly, de Gaby – primul și legendarul nostru *chef* – și de un angajat al pompelor funebre fiindcă lipsea al patrulea purtător de sicriu. Am intrat în încăpere în liniște. Mașa l-a îmbrățișat pe Jo, singura ei iubire, pentru ultima oară. Am așteptat fără să scoatem o vorbă. Apoi ea s-a ridicat și s-a dat înapoi câțiva pași. Era semnalul. Înainte ca bărbații să se achite de trista lor sarcină, l-am apucat de braț pe Samuel și l-am încurajat din priviri. A scuturat din cap, copleșit. Moartea lui Jo îl afecta mult mai mult decât mi-aș fi închipuit. Cu excepția cioclului, toți s-au apropiat de Mașa și au sărutat-o respectuos pe obraz. După ce au primit instrucțiunile, și-au ocupat pozițiile și, dintr-o singură sforțare, au ridicat sicriul lui Jo. M-am uitat fix la mâinile lor purtând, pentru cei mai tineri, un binefăcător, iar pentru Gaby, prietenul

dintotdeauna. Acesta din urmă plângea în hohote, nemângâiat. Au înaintat în pas solemn, aproape milităresc. Privirile lui Samuel și ale lui Charles îndreptate înainte, pline de durere, nu vedeau nimic. M-am dat la o parte din calea lor.

Maşa, de o demnitate tulburătoare, încheia cortegiul. A încetinit pasul și mi-a zâmbit.

— Urmează-mă, *Golubka*, și ia-ți și copiii cu tine, mi-a ordonat ea.

Preț de o clipă, am revăzut-o cu douăzeci de ani în urmă, hotărâtă, blândă și autoritară în același timp, dar mereu mândră. Jo, urmat de soția lui, a traversat Dacea pentru ultima oară, prin mijlocul oamenilor aliniați pentru a-i da onorul, prin fața prietenilor săi, a sătenilor, a clienților, a foștilor sezonieri. Prin fața oricui trecuse pe la Dacea. Maşa s-a oprit câteva clipe; am rămas în dreapta ei, cu Alexandre și Romy ținându-se de mâna mea stângă. Ochii ei de un verde-auriu, plini de lacrimi, nu încetau să-l fixeze pe Jo.

— S-a sfârșit, Jo a plecat.

Cimitirul era ticsit; toată lumea voise să-l însoțească pe Jo pe ultimul drum, unii se strecuraseră printre morminte, niște părinți își cocoțaseră copiii pe ziduri. Toată lumea îl cunoștea pe o rază de mai mulți kilometri. Preotul satului și-a rostit rugăciunile, i-a binecuvântat trupul și a adăugat câteva cuvinte. Jo nu călca prin biserică niciodată, îi era teamă să nu fie trăsnit, dar avea respect pentru cele sfinte datând dintr-o altă epocă, era om cu frică de Dumnezeu și îi plăcea să stea de vorbă cu reprezentantul său. Preotul ne-a povestit despre conversațiile lor nesfârșite la un pahar de pastis[1], la Café de la Poste din Goult, care continuau cu degustarea de aioli[2] în zilele de târg. Ne-a dezvăluit că Jo credea că nu va reuși să se facă iertat pentru păcatele lui, dar că o spunea mereu râzând în timp ce mai comanda un rând de băutură. Ce mai conta un păcat în plus, zicea el. S-au auzit câteva râsete, nici măcar Maşa nu s-a putut abține.

— Prietene, nu-ți face griji, bunul Dumnezeu iartă totul unor oameni ca tine.

După câteva minute de tăcere, mi-a făcut semn. Am sărutat-o tandru pe obraz pe Mașa și am pășit în față.

— Jo, pregătisem un discurs, dar tu detești chestia asta, așa că va rămâne în fundul buzunarului meu. Nu sunt aici pentru a-ți povesti viața, mai ales că îți plăcea atât de puțin să vorbești despre ea. Ai pudoarea celor care au crescut singuri, n-o să te fac să te simți prost, căci am aceeași pudoare ca tine. Tu m-ai învățat să fiu mândră de asta, să mi-o asum. Aș vrea să-i vezi pe toți acești oameni care te iubesc stând în jurul tău, în jurul Mașei. Dacea este înțesată de lume, Jo, trăiește pentru tine, va trăi mereu pentru tine. Peste câteva ore, va fi zgomotoasă, răsunând de muzica țigănească ce îți plăcea, vom bea, vom dansa, vom trăi așa cum ai făcut-o tu întotdeauna. Ai încredere în noi, tradițiile vor fi respectate. Avem toți o amintire cu tine, iar cei mai norocoși chiar o parte din viață. Las pe fiecare să se cufunde în adâncul memoriei și să prețuiască timpul petrecut alături de tine. Al meu, al nostru împreună m-a schimbat pentru totdeauna, a făcut din mine femeia care sunt acum. Mi-ai deschis ușa casei tale, fără să mă cunoști, fără să mă judeci, mi-ai întins mâna. M-ai învățat ce înseamnă speranța, munca, familia… mi-am adunat forța și mândria din tot ceea ce mi-ai oferit, fără să aștepți vreodată ceva în schimb. Te credeam nemuritor, Jo, dar m-am înșelat. Sunt furioasă pe tine, să știi. Îngrozitor de furioasă. Pentru prima dată de când te cunosc, sunt gata să-mi înving frica de a te înfrunta și să țip la tine, să țip mai tare decât tine. Asta îți spune ceva despre furia mea. N-aveai dreptul să ne părăsești atât de repede, în doar câteva ore, fără a ne lăsa răgazul să ne pregătim pentru absența ta…

Am simțit nevoia să fac o pauză de câteva secunde, apoi am răsuflat ușor înainte de a continua.

— Și totuși, sunt mulțumită de felul în care ne-ai părăsit, pe terasa restaurantului tău, în mijlocul clienților, după ce ai servit un ultim pahar din vinul acela roșu, tare, cu care îți plăcea la nebunie să ne îmbeți. Te-ai întâlnit cu fata ta, cu îngerul tău. Spune-i că mi-ar fi plăcut să o cunosc, că aș fi fost onorată. Nu vă faceți griji voi doi, eu rămân aici pentru Mașa, veghez asupra ei pentru totdeauna.

Am îndrăznit să ridic ochii spre Mașa, ea mi-a zâmbit, așa că am continuat.

— Jo, îți mulțumesc că nu mi-ai pronunțat niciodată numele. Îți mulțumesc că mi-ai spus mereu Puștoaico. Înseamnă atât de mult pentru mine și n-am vorbit niciodată despre asta. Firea noastră rezervată m-a împiedicat să ți-o spun. Sper că știi.

I-am trimis un sărut pe vârful degetelor, apoi am mângâiat pentru ultima oară lemnul sicriului. Cu capul plecat, m-am întors la locul meu, luptându-mă să-mi stăpânesc lacrimile. Mașa mi-a cuprins fața cu mâinile, m-a sărutat pe frunte și m-a privit adânc în ochi.

— *Golubka*, fii liniștită. Jo știe.

Dacea era plină de forfotă. Reuniunea de pomenire se ținea doar în casa principală. Cea originară. Restaurantul era închis. Copiii – ai mei, ai lui Charles și Amélie, și toți ceilalți – alergau prin grădină, prin livadă, în jurul piscinei, făceau slalom printre invitați, râdeau, treceau de afară înăuntru pentru a șuti fursecuri și frigărui. Erau amuzanți. Șemineurile de exterior și sfeșnicele erau aprinse, ghirlandele electrice luminau pergola, țiganii – prieteni dintotdeauna ai lui Jo – își cântau muzica melancolică și plină de vrajă. Pe o canapea, Mașa primea condoleanțe cu răbdare, amabilitate, blândețe, indulgență. Fără s-o scap din ochi, treceam din sala de mese pe terasă, făcând ocoluri pe la recepție, mă asiguram că nimeni nu duce lipsă de nimic, discutam cu o groază de oameni, voiam ca nimeni să nu se simtă neglijat. Îl plângeam pe Jo, dar reuniunea trebuia să fie o petrecere. Cei care lucraseră la Dacea, fie și numai pentru o zi, puneau umărul la treabă. I-am văzut pe Samuel și Mașa discutând cu voce scăzută. El a zâmbit trist. Câteva minute mai târziu, era în spatele meu.

— De la Mașa.

Mi-a întins un pahar de votcă peste umăr. Am refuzat printr-o mișcare a capului. Dar ea nu accepta un refuz; din partea cealaltă a terasei, cu o privire hipnotizantă, mi-a ordonat să beau.

— Relaxează-te, Hermine, te rog, mi-a șoptit Samuel la ureche. E mai bine decât și-ar fi dorit Jo.

Am închis ochii și am dat paharul pe gât. Arsură. Descărcare electrică.

— Mersi, i-am zis, întinzându-i paharul.

Apoi m-am întors la obligațiile mele. Pe care nu le consideram obligații, cum părea să creadă Samuel. O făceam pentru că așa simțeam. Voiam ca, în ciuda durerii și a motivului acestei reuniuni, toată lumea să fie fericită. Voiam ca Mașa să-și spună că Jo plecase așa cum trăise, cu jovialitate, cu muzică. Fericirea clienților săi, a prietenilor și a familiei era tot ce conta pentru el, ceea ce încă îl făcea să se trezească înainte de răsăritul soarelui la mai bine de optzeci de ani. Și trebuia să recunosc că această agitație în care mă pierdeam mă ajuta să rezist. Viața de la Dacea mă ajuta să fiu tare, să-mi păstrez capul sus. Să fiu mândră. Așa cum mă învățaseră ei.

Eram pradă unor halucinații bine-venite; îl vedeam pe Jo peste tot, îi auzeam râsul sincer și puternic, pupăturile pe care le lăsa pe obrajii soției lui când credea că nimeni nu-l vede, zgomotul sec al brichetei lui Zippo când își aprindea țigările de foi Café Crème la sfârșitul serii. Se înnoptase de-a binelea; muzica se auzea mai tare, perechile de dansatori invadaseră o scenă improvizată pe terasă, în fața muzicanților. Cei mai bătrâni, aduși de Gaby, prietenul din copilărie, se strânseseră în jurul unei mese și al unei partide de cărți, reamintindu-și de farsele amicului lor. Îmi venea să zâmbesc. Samuel s-a apropiat de mine, spunându-mi că Mașa voia să-mi vorbească. Am lăsat baltă ce făceam și m-am dus la ea cât am putut de repede. Pe chip începeau să i se vadă urmele oboselii.

— Cum te simți?

— Nu-ți face griji, sunt bine. Toată lumea e foarte atentă cu mine, mi se aduce de mâncare, mi se aduce de băut. Jo este fericit să vadă o asemenea petrecere.

Mașa avea să vorbească mereu despre Jo la prezent.

— Cu o mică excepție… a continuat ea.

— Spune-mi.

M-a apucat de mână și mi-a zâmbit cu tandrețe.

— *Golubka,* dansează!

Am încercat să mă eliberez din strânsoare, dar forța ei era uimitoare.

— Nu, nu poți să-mi ceri… nu pot… o să…

— De când ai pus piciorul aici, ai dansat mereu la petrecerile de la Dacea. Amintește-ți de prima ta petrecere aici. Seara aceea este probabil cea mai frumoasă, nu-i așa?

Nu eram în stare să-i răspund.

— N-o să te jignesc, cerându-ți să o faci pentru el. Nu i-ar fi plăcut să te șantajez, și ar fi avut dreptate. Vreau să o faci pentru tine. Nu te lăsa mistuită de durere. Trăiește-o și eliberează-te de ea în seara asta, după aceea va fi prea târziu, crede-mă. Este un ordin.

— Foarte bine, am capitulat eu.

Mulțumită, mi-a adresat un zâmbet trist. Apoi a luat sticla de votcă de pe masa din fața ei, a turnat în două pahare și mi-a întins unul.

— Fie ca sufletul lui Jo să rămână pentru totdeauna la Dacea, indiferent ce va aduce viitorul. Indiferent de propria-mi moarte. Vom trăi mereu între aceste ziduri. Fie ca tot ceea ce ne-a lăsat el să nu dispară.

La cei optzeci de ani ai ei, a băut paharul dintr-o înghițitură, fără nicio problemă. Fără să o scap din ochi, am imitat-o.

— Du-te, *Golubka.* Du-te și dansează.

Am îmbrățișat-o și am plecat spre ringul de dans. Pe drum, i-am găsit pe Alexandre și Romy, i-am strâns la piept și, cuprinsă de exaltare, i-am luat cu mine. Știau să danseze de când erau mititei; bebeluși fiind, participaseră la petrecerile de la hotel. Au sărit în sus de bucurie. Când i-am văzut zâmbind, m-am eliberat de o parte din tensiunea care mă stăpânea. Dar nu era de ajuns. O simțeam intens. Mașa declanșase în mine un proces pe care trebuia să-l duc până la capăt.

— Tati! a strigat cu veselie Romy.

Samuel ni s-a alăturat. Și-a luat fata în brațe și a învârtit-o. Imediat, ea i-a cerut să se oprească și s-a făcut nevăzută. Alexandre mi-a dat un pupic pe obraz.

— Pot să plec, mami?

— Fugi, comoara mea.

S-a îndepărtat și eu am rămas nemișcată. Samuel nu s-a clintit nici el.

— Știu că n-ar trebui, i-am zis. Dar, de dragul amintirilor de aici, al amintirilor noastre cu Jo, al clipelor noastre de fericire, pentru că am avut așa ceva, și ca să credem că totul va fi bine, să sperăm asta, dansează cu mine, Samuel. Dansează și nu te opri.

El nu mi-a răspuns, dar m-a luat de mână și ne-am îndreptat spre mijlocul ringului de dans. Ni s-a făcut loc și muzicanții au început un cântec pe care îl cunoșteam pe de rost, și ei știau asta. Bănuiam că Mașa le ceruse să aștepte momentul prielnic pentru a-l interpreta. Am cântat cât mă țineau plămânii, am cântat cuvinte într-o limbă care nu era a mea, dar pe care Mașa mi le tradusese. Am cântat cuvinte care spuneau povestea unui popor care nu era al meu. Am cântat cuvinte ce vorbeau despre suferință, despre speranță. După aceea, n-am mai atins pământul; Samuel mă făcea să nu mai știu de mine, iar rezistența lui la dans n-avea limită. Repede, foarte repede, lacrimile au început să-mi curgă pe obraji, totuși nu m-am oprit din dansat, iar Samuel n-a încetinit ritmul. Să mă pierd în uitare. Să eliberez tensiunea. Să trăiesc. Mi-am înecat amarul, epuizându-mi puterile în brațele tatălui copiilor mei, ale acestui bărbat pe care îl iubisem, plângeam cu lacrimi, sudoare, râsete, aburi de alcool, plângeam cu tristețea de a-l fi pierdut pe tatăl pe care nu-l avusesem. Samuel mă observa, pândind momentul în care aveam să spun stop. Numai că acel moment nu sosise încă.

Efectiv, am fost incapabilă să-i cer să se oprească. Eram conștientă încă, dar într-o stare confuză. Eram ametită de lacrimi, de durere, de oboseală. Nu mai erau prezenți decât cei mai apropiați. Samuel trebuia să mă susțină ca să nu mă prăbușesc. M-a condus până la Mașa.

— Sunt mândră de tine, mi-a zis ea. Totul va fi mai bine mâine. Du-te să te culci.

M-a strâns în brațe.

— Mașa, eu… eu…

Și-a desfăcut strânsoarea și, fără a-mi lăsa timp să-mi termin fraza, s-a făcut nevăzută în direcția camerei ei, demnă până la

sfârșitul acelei zile teribile.

Câteva minute mai târziu, eu și Samuel părăseam Dacea. Am rămas tăcuți până la moară; reveniserăm la realitate. În fața ușii mele, după ce mi-am limpezit gândurile, m-am decis să vorbesc:

— Iartă-mă pentru seara asta.

— Și eu aveam nevoie de așa ceva. Și… a trecut mult timp de când n-am mai dansat împreună.

Am dat din cap, emoționată. O tăcere încărcată de amintiri s-a strecurat între noi. Samuel retrăia probabil toate petrecerile noastre de la Dacea, eu mă gândeam iarăși la prima mea petrecere evocată de Mașa, la care el nu fusese.

— Te superi dacă plec? m-a întrebat. Copiii nu mai rezistă, trebuie să-i duc acasă.

L-am tras în brațele mele și mi-am cuibărit fața lângă gâtul lui.

— Mulțumesc. Noapte bună, Samuel.

M-a sărutat pe păr și a plecat.

Zece minute mai târziu, m-am prăbușit pe pat. Durerea de cap avea să fie cruntă a doua zi. Jo ar fi jubilat să mă vadă într-o asemenea stare. Îl sărbătoriserăm cu surle și trâmbițe, așa cum merita. Cuvintele rostite de Mașa, care mă făcuseră să mă dezlănțui, au fost ultimele mele gânduri înainte de a adormi. „Fie ca sufletul lui Jo să rămână pentru totdeauna la Dacea, indiferent ce va aduce viitorul. Indiferent de propria-mi moarte. Vom trăi mereu între aceste ziduri. Fie ca tot ceea ce el ne-a lăsat să nu dispară.”

Putea să aibă încredere în mine că așa avea să fie.

2

Migrena îmi sfredelea capul. Am deschis ochii cu o lentoare exagerată. Draperiile rămăseseră trase peste ferestre toată noaptea, era bine. În ciuda durerii pulsatile, m-am bucurat de ziua care începea să se ivească, de lumina blândă a zorilor ce pătrundea în camera mea și se revărsa asupra câmpului de măslini spre care dădea fereastra. O dimineață obișnuită. Ca atâtea altele. Totul se schimbase. Și nimic nu se schimbase. Paranteza ireală și cumplită a ultimelor zile trebuia să se închidă. Bineînțeles, rana va rămâne deschisă, dar realitatea își reintra în drepturi. Munca mă aștepta. Dușul m-a trezit de-a binelea. Înainte de a da piept cu această nouă zi, mi-am făcut timp să beau o cafea, plimbându-mă prin moară. Beneficiam de luxul de a avea propriul meu refugiu într-o oază de pace.

Jo și Mașa îmi propuseseră să locuiesc acolo la mai bine de doi ani după sosirea mea. Până atunci stătusem într-o cămăruță la ultimul etaj din Dacea. În fundul culoarului, o ușă secretă ducea la cartierul general al muncitorilor sezonieri care nu mai exista astăzi, așa că făcuserăm din el o mare cameră de familie ce avea un adevărat succes printre clienți. Eu și Charly fuseserăm ultimii care locuiseră acolo. În scurt timp, el își alesese domiciliul într-o casă din sat, după ce știuse că va rămâne definitiv să lucreze acolo. În ceea ce mă privește, opusesem rezistență. Îmi plăcea cămăruța aia unde era un frig de crăpau pietrele iarna și o căldură ca de cuptor vara. Ea simboliza locul în care putusem să mă odihnesc pentru prima oară în viața mea. După doi ani în care trăisem într-un soi de convalescență, începusem să mă deschid, să ies, chiar dacă nu se putea spune că nopțile erau nebunești și destrăbălate în colțișorul nostru de câmpie provensală. Exact ce îmi trebuia. Descopeream o tinerețe clasică și prieteni cu care mă distram pur și simplu. Râdeam, dansam, trăiam.

În ciuda faptului că apariția mea îl făcea să râdă în hohote, Jo nu mai suporta să mă vadă întorcându-mă la 6 dimineața, la

volanul unui Citroën Méhari mai mult decât zgomotos. Era nevoit să mă vadă cum cobor din mașină rușinată, cu rimelul întins pe față, sub privirea zeflemitoare a patronului care se prefăcea că mă însoțește. Nu pentru că îmi începeam ziua de lucru cu întârziere, ci mai degrabă pentru că pârâiturile mașinii riscau să-i trezească pe clienți. Era scuza pe care Jo și Mașa mi-o serviseră, dar am înțeles unde băteau; mă încurajau să-i dau înainte. Jo nu s-a putut abține să nu bombăne: „Bănuiesc că până la urmă o să ne aduci vreun zurliu, și prefer să-ți faci de cap în altă parte decât sub acoperișul meu". Mașa se supărase și-i dăduse o palmă complice peste braț, iar eu roșisem brusc, cum nu mai pățisem niciodată în viața mea… Atunci îmi propuseseră să locuiesc la moară.

Era vorba de o dependință de pe vremea când Dacea era încă o fermă și se fălea cu moara unde se presa la rece uleiul de măsline. O restauraseră pentru ca hambarul să nu se degradeze cu timpul. Moara fusese ocupată câțiva ani. Predecesorul meu plecase la puțin timp după sosirea mea și nu mai avea de gând să se întoarcă. Acceptasem propunerea lor cu emoție și cu oarecare teamă; într-un fel, mă eliberam de ei. Situată la vreo sută de metri de hotel, moara avea acces direct la drum. De acum înainte, puteam să-mi trăiesc viața – când nu lucram – fără ca ei să știe ce fac. Ca și cum aș fi avut și o viață secretă. Nu voiseră să audă de nimic, refuzând amândoi să plătesc ceva în plus. Singura obligație era întreținerea locului: îmi revenea în mod logic. Iar dacă voiam să fac lucrări, să-l mobilez după gustul meu și pentru confortul meu, aveam undă verde, dar pe cheltuiala mea și cu condiția să păstrez stilul originar. Când băgasem pentru prima dată cheia în broască – aveam pentru prima dată o legătură de chei a mea –, avusesem sentimentul că mă ancorez și mai mult la Dacea, ca și cum rădăcinile, care-mi lipsiseră până atunci, se ramificau și mai adânc în acel pământ provensal. Moara se schimbase în funcție de viața mea. La început, mă mulțumisem să amenajez încăperea principală și o cameră. Apoi Samuel intrase în viața mea. După ce făcuse mofturi mult timp, acceptase în cele din urmă să se mute acolo

cu mine. Mai târziu, am renovat alte două camere, pe cea a lui Alexandre, apoi pe cea a lui Romy. Acum, locuiam o săptămână singură, o săptămână cu copiii și mă simțeam bine acolo. Fericită chiar, aș putea spune. Locuiam la moară de optsprezece ani, dacă nu puneam la socoteală cele câteva luni în care Samuel încercase să mă convingă să ne mutăm în altă parte. Dar refuzam să mă gândesc la partea asta a poveștii…

La 6:30, am trecut pragul de la Dacea și am lăsat deschisă ușa mare din lemn. Trebuia să intre aer. O obișnuință, un ritual pe care-l respectam când ne permitea vremea. Să ții mereu ușa deschisă pentru călătorul care vine de pe drum. Micul dejun era servit în sala de mese sau pe terasa piscinei, niciodată în restaurantul lui Charles. Era pregătit întotdeauna în bucătărie de Jo și Mașa.

Azi, o dimineață ca toate celelalte… În cafetiere, cafeaua curgea deja. N-a fost o surpriză s-o găsesc pe Mașa, îmbrăcată în bleumarin, cu părul strâns într-un coc impecabil la ceafă, trebăluind în jurul mesei mari din lemn.

— Pâinea n-a ajuns încă, *Golubka.*

— Ce faci aici? Ar fi trebuit să te odihnești în dimineața asta.

Am înaintat spre ea și am luat-o pe după umeri. Ea m-a mângâiat.

— Când te trezești toată viața la 5:30, e greu să te schimbi.

Mașa ținuse întotdeauna să pregătească micul dejun și platourile care se serveau în cameră până la ora 10, ocupându-se în același timp și de restul. De plecările în zori, de reclamații, de întârzierile personalului, de aranjamentele florale puse ici-colo, de cererile de rezervare. Mă învățase să jonglez, cu zâmbetul pe buze, printre toate treburile de la hotel, indiferent de oră.

— Înțeleg, dar vreau să ai grijă de tine.

M-a sărutat pe obraz și a făcut un semn de nerăbdare din mână, sugerându-mi că trebuia să ies din bucătărie și să rezolv problema cu brutarul. În mai puțin de două minute, în biroul micuț de lângă recepție, am vorbit la telefon cu bietul om. Avea intenții bune și credea că, date fiind „împrejurările”… Era prea

de tot.

— Hotelul este plin! am vociferat eu. Deci grăbiți-vă!

Mi-a fost ciudă pe mine imediat.

— Îmi pare rău, n-ar fi trebuit să țip la dumneavoastră.

— Nu e nicio problemă, Hermine, te cunosc.

Am pus receptorul în furcă și am fugit în sala de mese. Am dat nas în nas cu Amélie, soția lui Charly, camerista noastră bună la toate care părea în aceeași dispoziție ca mine. Să fii la datorie. Să faci ca și cum…

— Bună dimineața, i-am zis îmbrățișând-o. Îți mulțumesc că ai venit atât de devreme.

— Ai reușit să dormi?

— Atât cât trebuie ca să rezist până diseară.

— Ce-i cu tipii ăștia? m-a întrebat ea, arătându-mi doi tinerei care puneau mesele la loc.

— I-am angajat suplimentar astăzi. Au venit la timp, probabil că am fost convingătoare!

— Te-ai gândit la toate…

— Calitatea serviciilor noastre a scăzut un pic în ultimele zile. Și nu sunt sigură că vor continua să fie îngăduitori clienții noștri.

— Crezi?

— Exagerez, dar… prefer să nu vadă vreun semn de neglijență.

Ea a încruntat din sprâncene, suspicioasă.

— Te îngrijorează ceva, Hermine?

— Nu! Totul e bine… pe cuvânt.

Mă cunoștea îndeajuns ca să nu creadă o iotă din vorbele mele frumoase. M-am dus să inspectez terasa ca să nu mă ia și mai mult la întrebări.

Moartea lui Jo, dacă o înfruntam cu sânge rece, făcând abstracție de durere și de iubirea noastră, a tuturor, pentru el, însemna sfârșitul unei epoci. Sfârșitul unei perioade la Dacea. Nu una oarecare. Ci una SPECIALĂ. Jo era sufletul acestui loc de vilegiatură, de petreceri, de odihnă, de frivolitate. Lucram aici de douăzeci de ani, observasem, învățasem, îi cunoșteam pe

clienți, pe cei obișnuiți. Veneau desigur pentru frumusețea peisajului, pentru calitatea serviciilor, pentru regiune, climat, pentru plăcerea de a trăi. Dar mulți veneau și pentru Jo și Mașa. Pentru cuplul – demn de un cuplu celebru de cinema – pe care îl formau ei doi. Acest cuplu care, grație flerului lui Jo, se stabilise înaintea tuturor celorlalți hotelieri în acest colț al Franței, foarte hotărât să-l facă iubit de toți. Acest cuplu tocmai primise o lovitură cumplită. Nu mai exista. Oare clienții noștri obișnuiți vor continua să-și petreacă vacanțele și weekendurile prelungite la Dacea? Dispariția lui Jo risca să-i facă să creadă că nu vor mai găsi ceea ce veneau să caute aici? În ciuda muncii noastre, a tuturor, desfășurată în respectul a ceea ce „patronii noștri" erau și creaseră. Chiar dacă, de mai mulți ani, Jo și Mașa nu se mai implicau cu aceeași tenacitate ca înainte, chiar dacă îmi delegaseră aproape toate responsabilitățile lor, ei nu erau mai puțin eterni în mintea clienților. Patronii vestiți de la Dacea încă dădeau târcoale locului; Jo trecea în fiecare seară pe la restaurant și oferea digestivul, Mașa își făcea mereu timp să discute cu clienții, să le deschidă ușile bibliotecii ei, să-i farmece pe bărbați, în ciuda vârstei, spre marea încântare a soțului ei care o privea mereu cu același mândru instinct de proprietate. Toate astea făceau parte din folclorul hotelului. Dar tocmai se întrerupseseră brusc, iremediabil… Nu mă gândisem niciodată la asta până acum – și eu îi credeam pe Jo și Mașa nemuritori. Mi-am dat seama de asta văzând că toată lumea vine la Dacea cu o prietenie sinceră, pe care era imposibil s-o pui la îndoială. Nu mă putusem abține să nu mă gândesc că veniseră să trăiască episodul final al poveștii lor cu acest loc.

La începutul după-amiezii, am profitat de calmul relativ al hotelului: cei care trebuiau să se întoarcă la viața lor plecaseră, iar următorii clienți – pe care nu-i cunoșteam – erau așteptați la sfârșitul zilei. Instalată în birou, făceam bilanțul cererilor de sejur din ultima săptămână. Era prima dată când îmi revenea această sarcină și nu mă ocupasem de ea la timp. Să nu răspunzi destul de rapid unei cereri însemna să pierzi clienți, însemna lipsă de considerație față de ei: una dintre primele lecții primite

și învățate.

Aproape că terminasem când Samuel a apărut în cadrul ușii. Renunțase la costum pentru ținuta lui de lucru.

— Ce vânt te-aduce pe aici? Nu era prevăzut să lucrezi azi.

— A fost multă lume în grădină, mi-am zis că un pic de curățenie n-ar strica.

Samuel era peisagist, patronul unei firme cu vreo cincisprezece grădinari. Când ne cunoscuserăm, tocmai fusese angajat la firma care se ocupa de domeniul Dacea. Grație muncii, talentului incontestabil și economiilor pe care le făcuse, putuse să cumpere toată partea din afacere a patronului său când acesta din urmă ieșise la pensie, cu cinci ani înainte. Nu se mulțumise cu această slujbă cu normă întreagă, se lansase și în oleicultură, cumpărase mai multe hectare, având mare grijă de pomii săi ca să-și producă propriul ulei. Samuel iubea pământul, îi plăcea să-l îngrijească și să-l facă să rodească în respectul tradițiilor. În pofida conflictelor noastre, reușeam să ne înțelegem perfect când era vorba de muncă. În acest cadru, pentru Samuel, eu nu eram Hermine, femeia pe care o iubise, mama copiilor săi de care se despărțise. Pentru mine, el nu era bărbatul pe care îl iubisem, tatăl copiilor mei, era responsabilul cu întreținerea zonelor exterioare ale hotelului.

— Mulțumesc mult, i-am răspuns eu, lăsându-mă pe spate în fotoliu. Dacă e o chestie la care nu m-am gândit, asta e grădina… Probabil că ai rămas mult în urmă cu lucrările în ultimele zile, îmi pare rău că te simți obligat să vii aici…

El mi-a respins scuzele cu un gest.

— Unde este Mașa? Aș vrea s-o îmbrățișez înainte de a porni la atac.

— În grădină, cred, hai să vedem.

Ajungând pe terasă, i-am văzut în depărtare silueta pe balansoarul ei, înfășurată într-un șal. Plăpândă, atât de fragilă. Cu o zi în urmă, era puternică, mândră, fidelă sieși, așa cum o cunoscusem mereu, în ciuda doliului. Își ținuse capul sus și toată dimineața, conducând fiecare client, mulțumindu-le călduros că veniseră să-și ia adio de la Jo, fără a dezvălui

vreodată amploarea durerii ei. Tăcerea care apăsa asupra hotelului, lipsit de vocea aspră a lui Jo, o ajunsese brusc din urmă. Viața își reintra foarte rapid în drepturi și fiecare minut îi amintea că el nu mai era acolo. Moartea lui Jo nu era oare o încercare prea grea? Cea după care Mașa nu-și va mai reveni? Ea care o suportase deja pe cea mai rea, pe cea mai îngrozitoare pentru o mamă.

Cu câteva luni înaintea sosirii mele, Jo și Mașa o pierduseră pe fiica lor, Emma. Emma se născuse cu o malformație cardiacă. Știuseră mereu că exista un risc major ca ea să nu aibă o viață lungă și liniștită. Din nefericire pentru ei, fricile li se adeveriseră și fata lor se stinsese la vârsta de douăzeci și unu de ani. Îngerul lor, cum o numise Mașa în ziua în care am aflat de existența ei. Îmi trebuise mult timp ca să-mi înving timiditatea și s-o întreb cine era fata prezentă în atâtea fotografii de familie. A fost una din rarele dăți când Mașa a vorbit despre Emma.

Cuvintele ei au fost: „Am avut șansa să ne bucurăm de ea în viața noastră, ne-a copleșit cu forța și cu zâmbetul ei până la capăt". Emma era leită Mașa, dar pe cât era Mașa de melancolică, pe atât era Emma de veselă, de luminoasă. În fiecare fotografie, bucuria ei era palpabilă, ai fi zis că voia să profite, să profite de orice, să mai profite încă de timpul care îi era oferit. Văzând-o, îți venea să o iubești și să te lași cuprins de blândețea ei surâzătoare. Pe vremea aceea, nu-mi dădusem seama ce durere trebuia să îndure Mașa zi de zi pentru că pierduse un copil. De când se născuse Alex, o înțelegeam în adâncul ființei mele și nici nu îndrăzneam să-mi imaginez ce trebuie să fi simțit, ce mai simțea încă și astăzi, la gândul că n-o mai avea pe fiica ei. De acum înainte, Jo era cel pe care nu-l mai avea…

— Ești bine? m-a întrebat Samuel, văzând că nu eram în stare să înaintez, impresionată de singurătatea și de suferința Mașei.

— N-am timp să mă gândesc la asta. Cum s-au simțit copiii azi-dimineață? Nu i-am sunat… eu…

A scos un oftat adânc de îngrijorare, iar eu m-am oprit

imediat, simțind că ne reluam rolurile de părinți despărțiți.

— Au vrut să se întoarcă la școală, te las să-ți imaginezi ce fețe aveau când s-au trezit… Eram totuși gata să-i țin cu mine acasă, dar era prea mult pentru ei. Vor să-și reia viața normală, să-și revadă colegii. În schimb, trebuie să te previn ca să te pregătești: le e teamă să vină iar aici în acest weekend.

— De ce?

De când le era teamă copiilor mei de Dacea?

— Gândește-te, Hermine, abia dacă te-au văzut, au stat două săptămâni la rând cu mine, i-ai sunat foarte rar, aproape că le-ai interzis să vină aici până la înmormântare. Pentru ei, ai dispărut.

Am intrat imediat în defensivă și am ridicat mâna ca să-l întrerup.

— Am făcut ce-am putut.

Mă lăsasem copleșită de tot restul, pentru că îi știam în siguranță în grija tatălui lor. Nu era suficient și eram conștientă de acest lucru. Dar asta nu-i dădea dreptul să mă atace. Samuel avea adeseori tendința de a-mi servi lecții, ba chiar de a mă trata ca pe un copil. Desigur, fusese nevoit să facă față fricilor mele, să le stăpânească, să mă îmblânzească, dar mi se părea că se folosea cam des de asta. Își permitea să se îndoiască de capacitățile mele pentru a se face indispensabil, pentru a-mi dovedi că avea dreptate în toate și că nu știam care-mi sunt prioritățile. Chestia asta mă scotea din minți, dar moartea lui Jo nu trebuia să fie o sursă de conflict între noi. Nu i-ar fi plăcut. I-am evitat privirea ca să mă stăpânesc, ca să nu-l pun la locul lui și să nu explodez. Mai ales că el arăta un calm olimpian.

— Nu te contrazic. Doar să știi că sunt foarte triști. Și ei l-au pierdut pe Jo, a fost ca un bunic pentru ei, nu trebuie să-ți amintesc de asta.

Vocea i s-a înmuiat. De când cădea în sentimentalism?

— Nu, într-adevăr, nu trebuie să-mi amintești, i-am răspuns eu și glasul îmi tremura de furie și de durere abia stăpânite.

Pe neașteptate Samuel m-a luat în brațe și mi-a mângâiat încetișor părul. Acum încerca să mă facă să-l iert.

— Hermine, nu-ți reproșez nimic. Nu acum, crede-mă, pur și

simplu trebuie să știi că Alex și Romy sunt îngrijorați pentru tine, te-au văzut ieri încercând să te ții tare și cedând nervos. Sunt îngrijorați și pentru Mașa, se tem să o revadă.

Poate credea că nu mă gândisem la asta, că ideea suferinței copiilor mei nu mă trezise brusc în toiul nopții, în ultimele zile? Samuel nu mai locuia la Dacea de aproape trei ani, el nu-i mai vedea pe Alex și Romy crescând și înflorind alături de Jo și Mașa. Habar n-avea de legătura profundă dintre ei, în orice caz, nu voia să o vadă, nu voia să o conștientizeze. Cum îndrăznea să atingă azi această coardă sensibilă? Și să reaprindă frica pe care o aveam înăuntrul meu? Acei demoni care puteau să reapară în orice moment.

— Știu ce am de făcut, Samuel.

El a inspirat adânc și m-a strâns și mai tare la pieptul lui.

— Iartă-mă, n-ar fi trebuit să pun presiune pe tine.

În mod paradoxal, am profitat de îmbrățișarea lui, chiar dacă era deplasată, aveam nevoie să fiu strânsă în brațe, să fiu atinsă. Am ridicat privirea și am zărit-o în depărtare pe Mașa.

— Hai să mergem, ne-a văzut, i-am spus lui Samuel.

Am traversat peluza mare, iar pe chipul Mașei a apărut un zâmbet trist. Și-a întins mâinile spre Samuel, care i le-a apucat.

— Dragul meu Samuel, mă bucur să te văd.

— Și eu, Mașa.

S-au îmbrățișat cu afecțiune.

— Vii cu mine să facem turul livezii? Îți ofer brațul meu.

Cum să te superi pe el când avea să-și ia din timpul lui de lucru pentru a se ocupa de o bătrână doamnă care tocmai își pierduse soțul? Relațiile lor fuseseră întotdeauna respectuoase, binevoitoare. Dar exista totuși între ei o distanță pe care nu mi-o explicasem niciodată.

— Cu plăcere, vreau să-mi dai vești despre cei mici, probabil că sunt foarte triști. N-am putut să vorbesc ieri cu ei, îmi pare rău.

Mașa s-a ridicat fără prea mare greutate, dar n-a refuzat ajutorul lui Samuel. Aveam încredere în el că urma să-i vorbească despre îngrijorările copiilor. O cunoșteam destul de bine pe Mașa ca să știu că avea să-i calmeze, să-i liniștească. Și

ea ar găsi în asta consolare, cel puțin așa speram. Din moment ce copiii mei îi considerau pe Jo și Mașa bunicii lor, însemna că Jo și Mașa le oferiseră lui Alex și Romy locul nepoților pe care ei nu-i aveau.

Mașa se stingea ca o lumânare. Trebuia să încerc să-i reaprind flacăra, fie și numai puțin. Pentru binele ei, al hotelului și al meu, biblioteca trebuia deschisă din nou. Ușa fusese închisă de cei de la pompe funebre după plecarea cortegiului. Nimeni n-o mai deschisese de atunci. Nimeni nu mai intrase acolo de când o părăsise Jo. Am pătruns în încăpere și am tras ușa în urma mea. Cu ochii închiși, m-am rezemat cu spatele de lemn pentru a mă pregăti, pentru a mă convinge că ultimele zile puteau să se șteargă. Am deschis ochii. Vidul. Absența. Chiar în mijlocul încăperii. Sofaua și fotoliul, locurile pentru citit fuseseră mutate de urgență lângă pereții ticsiți cu cărți. Masa joasă din lemn dispăruse într-un colț. Nu vedeam decât spațiul amenajat pentru a găzdui ultimele clipe ale lui Jo la Dacea și scaunul pe care Mașa stătuse ore în șir. Totuși nu era locul cel mai potrivit pentru ea. Ar fi putut să-și petreacă aceste zile în mijlocul grădinii, pe terasă, chiar la restaurant. De neconceput. Indecent. Mașa propusese imediat biblioteca – biblioteca ei –; încercasem să o descurajez, convinsă că i-ar fi fost foarte greu să se întoarcă acolo. Nu voise să audă nimic. Motivul era simplu; era opera lui Jo, el construise rafturile imense care se întindeau de la podea până în tavan, numai pentru ea, pentru cărțile ei, pentru cărțile din literatura rusă în original și pentru versiunea lor franceză. Mi-am evocat amintirile ca să simt din nou forța acestei încăperi. Viața mea începuse realmente în bibliotecă, în urmă cu douăzeci de ani.

Cele șase luni promise de Jo, când mă găsise în cafeneaua din Cavaillon, se apropiau de sfârșit. Hotelul nu mai era decât foarte puțin frecventat la sfârșitul lui octombrie și Dacea se cufunda liniștită în somnul de iarnă. Aveam s-o părăsesc probabil tocmai când începusem s-o iubesc și să mă simt în siguranță acolo. Pentru prima oară în viața mea, îmi doream să mă stabilesc undeva. Mi-era ciudă că renunțasem la toate

măsurile de precauție, că mă lăsasem dusă de val, că uitasem să mă pregătesc pentru ce urma să vină. Singura consolare era că nu cheltuisem nimic din banii câștigați, deci n-aveam să dau imediat de necazuri. Dar nu știam ce să fac și nici unde să merg, refuzasem să mă gândesc la asta, continuând să trăiesc de azi pe mâine. Eram îngrozită de ideea de a mă întoarce într-un oraș mare, vigilența mea neabătută dispăruse, prinsesem gustul tihnei de la țară, al confortului de a avea un pat, un duș, al mâncatului pe săturate și începeam vag să înțeleg ce înseamnă căldura unui cămin. Dacă mă întâlneam cu Jo și Mașa prin hotel, mă furișam pe lângă ziduri de frică să nu cadă asupra mea cuțitul ghilotinei și ei să mă anunțe că e ultima mea zi. Ceea ce s-a și întâmplat totuși până la urmă.

Era într-o luni după-amiază, chiar după vacanța școlară de Toussaint[3]. Tocmai terminasem de aranjat mai multe camere care se închideau și la a căror redeschidere nu urma să mai iau parte, când Mașa venise să mă caute și îmi ceruse să o urmez.

Mă supusesem cu inima grea, dându-mi seama că durerea era aproape o senzație necunoscută, într-atât mă blindasem împotriva loviturilor. Mă străduisem întotdeauna să nu mă atașez de nimeni, ridicând bariere de jur-împrejurul meu. Era prea periculos. Nu-mi asumam niciodată riscul de a suferi. Magia acestui loc mă făcuse însă vulnerabilă. În cele șase luni petrecute la Dacea devenisem mai blândă, dar și mai fragilă. Aveam să plătesc foarte scump pentru asta.

Mă dusese până la bibliotecă unde nu intram decât pentru a face curat, chiar dacă era deschisă tuturor, clienți și angajați deopotrivă. Această încăpere mă atrăgea ca un magnet, îngrozindu-mă totodată, ca și hotelul la început. Visam să petrec aici ore în șir pentru a învăța, pentru a citi, ceea ce nu mi se mai întâmplase niciodată înainte, dar nu mă simțeam la înălțime, așa ceva nu era pentru mine, n-avea să fie niciodată. Mașa mă invitase să mă așez pe canapea. O făcusem cu șovăială, rămânând pe marginea ei, și remarcasem zâmbetul tandru care îi apăruse Mașei pe chip. Prin simpla ei prezență, mă instruia și îmi oferea afecțiune. Când îmi zâmbea, aveam impresia că sunt înfășurată într-o pătură moale, caldă și mângâietoare. Mă

întrebase dacă eram fericită să lucrez la Dacea, dacă viața într-un hotel, dacă faptul de a fi la dispoziția persoanelor aflate în vacanță îmi plăcea, dacă nu era un efort prea mare pentru mine. Îmi fusese foarte greu să-mi înfrânez entuziasmul. Căci chiar dacă nu știam nimic despre un astfel de loc, îmi plăcuse imediat atmosfera hotelieră, să-i mulțumesc pe clienți, să-i fac fericiți printr-o primire de calitate și totuși, pe atunci, nu mă ocupam decât de menaj. Fusesem atât de uluită prima dată când mi se mulțumise călduros pentru cum arătau camerele după ce făcusem curat și când mi se oferise un bacșiș. Descoperisem că puteam contribui la starea de bine a cuiva, la o vacanță reușită, eu care nu știam ce înseamnă vacanță, eu care nu făcusem studii, care nu fusesem educată, spre deosebire de toate acele persoane. Munca asta era plină de satisfacție pentru o fată pierdută ca mine. Mă simțisem respectată. Singura dată când un client își permisese să se comporte urât, mi se luase răspicat apărarea.

Mașa nu încercase să afle care erau planurile mele după ce plecam de la ei. Mă anunțase pur și simplu că ei și lui Jo le-ar fi plăcut să rămân ca să-i ajut. Erau gata să mă formeze, să mă învețe secretele meseriei. Mă prevenise că va trebui să muncesc mult, să mă implic și că pentru asta va fi nevoie de câțiva ani. Încuviințasem din cap, incapabilă să rostesc vreun cuvânt, nevenindu-mi să cred. În fața muțeniei mele, ea adăugase:

— Am fi cu adevărat foarte fericiți să te păstrăm lângă noi cât timp o să vrei.

Mă uitasem țintă la ea, apoi chipul îi dispăruse în spatele unei perdele de lacrimi. Cineva mă voia, cineva mă voia alături, era gata să-mi deschidă ușa casei sale și să mă păstreze. Mașa se ridicase, ocolise masa pentru a veni să se așeze alături de mine și, pentru prima oară, mă luase în brațe și mă legănase la pieptul ei. Minute în șir, plânsesem de ușurare, copleșită de fericirea la care nu credeam că am dreptul. Plânsesem cum n-o mai făcusem de la opt ani. Totul dăduse pe-afară. Un val seismic de durere înăbușită, de lovituri încasate, de furii, decepții, speranțe deșarte, uluire în fața generozității și a bunătății infinite pe care mi le arătau Jo și Mașa. Îmi întindeau mâna, mă

îmbrățișau, mă protejau cum n-o mai făcuse nimeni până atunci. Îmi ofereau liniștea de care aveam atâta nevoie. Mă primeau fără rezerve, fără să mă judece, așa cum eram.

Biblioteca hotelului devenise de atunci un refugiu, un loc al liniștii, un loc al emoțiilor, un loc al iubirii. Aveam datoria să-i redau puterea și magnetismul, trebuia să fie celebrată fiindcă fusese căminul lui Jo până în ultima clipă a vieții sale.

Faptul că m-am apucat de treabă m-a ajutat să scap în cele din urmă de tensiunea acumulată. Luam din nou în stăpânire Dacea, nu mai voiam să mă las copleșită de ceea ce se întâmplase. Mi-am petrecut restul după-amiezii repoziționând mobilierul, am deschis larg ferestrele ca să intre aerul și soarele. Am cernit lemnul mulurilor, așa cum mă învățase Mașa; n-o mai făcusem de atât timp. Am aranjat rafturile, atentă să așez fiecare obiect la locul lui. M-am oprit pentru câteva clipe. Briceagul lui Jo, marca Opinel, lipsea. Îl folosea să-și taie o felie de pâine, o bucățică de cârnăcior, să taie o sfoară, să culeagă o smochină proaspătă, să sculpteze vreun animăluț dintr-o bucată de lemn și să-l dăruiască lui Alex și Romy când erau mici. Pe scurt, Jo nu-l lăsa niciodată din mână, și asta dintotdeauna, după cum ne spusese Mașa. Eu și Charly recuperaserăm conținutul buzunarelor lui în momentul în care i se făcuse rău; bricheta Zippo, țigările de foi Café Crème și briceagul Opinel. Le așezasem cu sfințenie pe măsuța rotundă a Mașei, alături de un superb portret al lui Jo, în așa fel încât să iasă în evidență și pentru ca toți cei care veneau să-și ia adio de la el să le vadă. Am inspectat încăperea, am verificat fiecare ungher, m-am așezat în genunchi ca să mă asigur că nu căzuse sau alunecase pe undeva. Mi-a fost imposibil să-l găsesc. Îmi aminteam perfect că îl văzusem când îl vegheasem pe Jo la începutul nopții, ba chiar îl luasem în mână, apoi îl pusesem la loc, lângă fotografie. În schimb, nu-mi aminteam nimic din ziua înmormântării. Sub imperiul atâtor emoții, nu mă mai gândisem la asta. Trebuise să mă ocup de alte lucruri. Mi-era imposibil să-mi dau seama dacă mai era acolo. Fusesem ultima care trecuse prin încăpere seara, iar Mașa intrase prima în dimineața înmormântării; nu mai

ieșise înainte de plecarea cortegiului. Probabil îl luase ea. Am pus bricheta Zippo și țigările de foi în sertarul măsuței.

În acea atmosferă încărcată de nostalgie, era timpul să revăd peretele cu amintiri. Jo și Mașa imortalizaseră pe hârtie glasată povestea domeniului Dacea, care era strâns împletită cu cea a familiei lor. Nu-mi mai aminteam când mă oprisem ultima oară asupra ei. Ce șansă și ce privilegiu aveam să-i cunosc pe amândoi, să facă parte din viața mea… și să-mi fi destăinuit povestea lor. Acel gen de poveste din care nu poți să-ți dai seama dacă persoanele despre care e vorba există cu adevărat.

Nu-și făceau un titlu de glorie din povestea lor, nu se mândreau cu ea, deși faptul că izbândiseră impunea respect și trezea o admirație fără margini. Rămăseseră modești, în ciuda originilor lor, în ciuda faptului că pășiseră în viață nevoiți să îndure multă suferință și sărăcie.

3

Maşa se născuse în 1944, în Germania. Mama ei, o tânără bielorusă, fusese luată cu forţa din satul ei pentru a fi folosită drept mână de lucru, precum o sclavă. În lagărul de muncă unde fusese închisă, întâlnise un inginer din Kiev, pe care profesia lui îl salvase de la o moarte sigură. Şi în mijlocul ororii, se iubiseră; Maşa era rodul acestei iubiri. Părinţii ei, care reuşiseră să facă în aşa fel încât să nu fie separaţi până la sfârşitul războiului, au renunţat, pentru siguranţa lor, să se întoarcă în Uniunea Sovietică şi au găsit refugiu, după multe peripeţii şi kilometri parcurşi pe jos, în sudul Franţei. Maşa a fost crescută într-o morală strictă, în respectul faţă de tradiţiile ruseşti şi în cultura părinţilor săi, pe care ei nu voiau sub niciun pretext să o uite şi, mai mult decât orice, ţineau să i-o transmită. A învăţat să scrie şi să citească în rusește de la cea mai fragedă vârstă. În primii ani de viaţă, Maşa nu a auzit şi nu a vorbit decât limba ei maternă, întrucât părinţii ei n-aveau legături decât cu membrii comunităţii sovietice adunate la un loc în regiune. Nu a început cu adevărat să înveţe franceza decât la vârsta de zece ani, de unde accentul ei de care nu voise niciodată să scape. Era mândră de el, revendicându-l sus şi tare.

Cât despre Jo, el era născut în 1940, fără tată, fără nume. Jo, era pur şi simplu Jo. Femeia care l-a adus pe lume l-a lăsat în grija vecinilor. Aceştia l-au dat pe uşă afară de îndată ce a împlinit vârsta la care putea să fugă şi să fure. A crescut în portul Marsilia, printre băieţi mai mari sau mai mici, aflaţi în aceeaşi situaţie ca el. A răbdat de foame de multe ori, a fost bătut, a dormit afară, a cunoscut frigul şi frica. Fiind născut şi crescând în aceste condiţii, a devenit un tânăr dur, descurcăreţ, şmecher, care, dacă era necesar, ştia să dea cu pumnii pentru a-şi scăpa pielea. Era un tip exaltat şi arogant, care nu se temea de nimeni şi de nimic, care seducea aşa cum respira ca să-şi ascundă mai bine durerile, lipsa de iubire şi care îşi dorea să reuşească, să dea cu tifla vieţii.

În pofida iubirii și a respectului pentru părinții săi, Mașa era un suflet rebel. Ea, care fusese învățată să fie discretă, să nu facă vâlvă, trăia totul la intensitate maximă. Era frumoasă, și o știa foarte bine, voia să-și trăiască viața, să reușească, să cunoască lume, să strălucească. Fugea de-acasă pentru a se vedea cu prietenele ei și căuta prin toate mijloacele să se distreze. Când l-a întâlnit pentru prima oară pe acel mare seducător brunet și nonșalant, cu pielea bronzată, cu trăsături colțuroase, l-a dorit cu toată ființa ei. Iar Jo, când și-a încrucișat privirea cu cea verde-aurie a Mașei pentru prima oară, a rămas țintuit în loc, renunțând la faimoasa-i aroganță, ceea ce i-a făcut pe indivizii cu care umbla să-l ia peste picior. N-a fost decât ceva trecător. Și-a recăpătat stăpânirea de sine și nu s-a mai pierdut cu firea când o întâlnea. Căci era hotărât, ea urma să-i fie soție. Numai că viitoarea lui soție n-avea de gând să se lase prinsă atât de ușor, voia ca el să i se târască la picioare. Era mândră și orgolioasă, nu voia să fie dorită și iubită pe jumătate. Și a reușit. L-a ignorat cu superbie o vreme, apoi i-a acordat o vagă considerație arogantă. În timp ce a continuat s-o facă pe durul în port, Jo a devenit blând ca un mielușel în prezența iubitei lui până într-o zi când, fără să mai suporte, a sărutat-o cu înfocare în plină stradă. Ea n-a mai opus rezistență. Totul ar fi fost perfect dacă tatăl Mașei n-ar fi aflat cu cine umblă fiică-sa. Jo n-avea profilul ginerelui ideal pentru acest bărbat cultivat care cunoscuse războiul, lipsurile și visa la ce e mai bun pentru unica lui fiică. Mașa s-a trezit încuiată în apartamentul familiei. Cartierul în care locuia a fost martor zile în șir la urletele și imprecațiile proferate în rusește de Mașa, care se transformase într-o leoaică feroce. Jo, gata să facă orice pentru iubita lui, a încercat să devină un om serios și a început prin a investi într-un costum nou – cam prea strălucitor –, apoi și-a găsit o slujbă care putea trece drept convenabilă dacă nu săpai prea mult. În zadar, tatăl Mașei rămânea surd la rugămințile lor: Jo era un golan și avea să rămână mereu un golan care nu era demn de încredere și mai ales de fata lui.

Jo nu s-a dat bătut, dimpotrivă – nu se punea problema să renunțe la Mașa –, a început să caute un adăpost pentru iubirea lor. A început să hoinărească pe câmpurile din Provence, unde, cu ceva timp în urmă, se dusese să se ascundă după o poveste urâtă. Nesuportând să stea cu mâinile în sân, își încercase, fără succes, norocul cu muncile agricole, dar cunoscuse și oameni. Printre ei, un țăran bătrân – celibatar și fără copii – căruia îi făcuse un serviciu. Jo era un om bun la toate: se pricepea să repare un acoperiș, un tractor, să bea zdravăn și mai ales să-i pună pe fugă pe hoți. Bătrânul îi promisese să-i întoarcă serviciul dacă într-o bună zi Jo avea nevoie de ajutor. Jo s-a dus la el și și-a deschis inima de golan îndrăgostit în fața bătrânului care i-a propus un târg: le oferea ferma sa lui Jo și *puicuței lui* dacă îl lăsau „să crape" acolo, la el acasă. Jo și Mașa puteau să facă ce voiau cu ferma, cu condiția să n-o distrugă, *cucoana* rusoaică să accepte să-i facă de mâncare și, după ce avea să moară, să-l îngroape în fundul grădinii. Jo nu s-a descurajat la ideea de a se izola cu totul la țară și nu s-a îndoit nicio clipă că Mașa nu va accepta, a pecetluit pactul cu un păhărel de rachiu și s-a întors la Marsilia. A apelat la prietenii lui țigani ca să-l ajute s-o răpească pe Mașa. A fost ultima năzbâtie a lui Jo. Dar ce năzbâtie!

Când au ajuns la fermă, bătrânul n-a pierdut timpul și i-a dus direct la notar pentru ca totul să fie scris negru pe alb. Jo se încăpățâna să spună că el nu are nume de familie. Voia să fie trecut în acte cel al soției lui. O blasfemie pe vremea aceea. Dar el o ținea una și bună. Actele au fost falsificate grație cunoștințelor lui, Jo și Mașa s-au căsătorit, iar soțul s-a trezit cu un nume de familie rusesc. Întrucât Jo tot nu avea niciun chef să fie țăran, și-a stors creierii gândindu-se ce ar puteau să facă el și Mașa cu ferma aceea. Străbătea în lung și-n lat, zi și noapte, cele zece hectare de pământ, petrecea ore în șir în clădirea principală a fermei și în multele hambare. Căuta „ideea" care l-ar fi făcut să strălucească în ochii Mașei, voia ce era mai frumos, mai spectaculos pentru ea. Voia să fie admirat, să dea lovitura, să fie cineva și într-o bună zi să se prezinte în fața socrului său și să-i

spună: „Vedeți că valoram mai mult decât credeați?!”

Într-o noapte de vară, în timp ce, disperat să găsească ceva, stătea așezat pe treptele de la intrare, muncit de gânduri negre, Mașa a apărut îmbrăcată doar cu cămașa de noapte, vrând să-l facă să vină în pat. S-a așezat lângă el, și-a lăsat capul pe spate și a contemplat stelele, cu zâmbetul pe buze. I-a șoptit că aveau mare noroc să se afle într-un asemenea paradis și că era trist că nu-l puteau împărți cu nimeni. Jo i-a răspuns că s-ar găsi oameni care ar fi gata să plătească pentru a-și petrece timpul acolo. Au stat treji toată noaptea.

În ciuda faptului că în regiune se instalaseră artiști, pictori, scriitori, nu prea existau hoteluri. Jo tocmai găsise ideea salvatoare, pe care o căutase atât de mult. Dar starea fermei, probabil superbă într-o altă epocă, era deplorabilă. Era nevoie de bani pentru a începe lucrările de construcție. Dar ce conta? Jo a decis să închirieze terenurile agricole țăranilor din zonă și să adune câțiva foști tovarăși de escrocherii. Mașa și-a suflecat mânecile și s-a pus pe zugrăvit, pe cusut, pe reparat. Zilele aveau mai mult de douăzeci și patru de ore. Pentru început, au amenajat trei camere. Jo a bătut țara în lung și-n lat, s-a întors la Marsilia, s-a transformat în agent comercial pentru a-și face cunoscut hotelul. A stabilit că, pentru o instituție demnă de acest nume, îi trebuia un restaurant – mania grandorii n-avea nicio limită pentru Jo –, așa că a dat de urma prietenului său din copilărie, Gaby. Jo aflase că ajunsese bucătar într-o braserie nu prea grozavă. El i-a propus să-și ia soția și copiii și să se mute cu ei. Gaby s-a hotărât imediat: și-a predat șorțul de bucătar și a plecat să-și încerce și el norocul în munții Luberon.

Dar pentru a continua, aveau nevoie de un nume. Unul adevărat. Unul frumos. Jo și-a stors iarăși creierii, fără să sufle o vorbă despre asta. Mașa se chinuise să-l învețe câteva cuvinte în rusă. Reținuse unul dintre ele și l-a ales pe acela. Într-o seară, Jo a venit după Mașa care pregătea cina pentru ei și pentru bătrânul țăran, a luat-o de mână, a dus-o afară, a pus-o să străbată toată aleea, i-a pus palmele la ochi și a condus-o în fața

plăcii pe care o comandase în secret unui fierar din partea locului. Când și-a luat mâinile de la ochi, Mașa a citit „Dacea". Mașa avea casa ei, cu un nume în limba ei maternă, o casă ce păstra cultura din care venea. Dacea putea să fie casa tuturor celor care aveau să bată la ușa ei.

Bătrânul a murit la puțin timp după sosirea primilor clienți și a fost îngropat, după dorința lui, în fundul livezii. Jo și Mașa au muncit pe brânci în anii care au urmat. Le-a trebuit un deceniu ca să ajungă la rezultatul la care visau. Mașa era stăpână pe interiorul hotelului, Jo pe grădină. Dacea devenise un hotel cu optsprezece camere care începea să fie cunoscut datorită ospitalității, curtoaziei și șarmului Mașei, datorită unei piscine – construită cu forța brațelor lui Jo și ale prietenilor lui –, rețetelor specifice locului pregătite de Gaby și muzicanților țigani care asigurau ambianța.

Și apoi, pentru că timpul trecea și, conștienți de asta, Jo și Mașa nu voiau să-și fi construit visul în van, n-au mai fost atenți și pântecul Mașei s-a rotunjit foarte rapid. Atunci, Jo a urcat-o în mașină pe soția lui și pe „fiul meu, fiindcă nu poate fi decât un băiat", a luat drumul Marsiliei și s-a prezentat acasă la părinții Mașei. Biata Mașa era să leșine văzând cât de mult îmbătrâniseră părinții ei: s-a lăsat cu plânsete, cu strigăte de bucurie, cu îmbrățișări, sub ochii lui Jo care nu înțelegea o iotă din acea rusă vorbită în mare viteză. Când a reușit să deschidă și el gura și mai ales să se facă auzit, Jo și-a jucat ultima carte pentru a-și consolida și mai mult statutul de soț și de tată care își asuma acest rol, îngrijindu-se de nevoile familiei sale. A explicat că renunțase la numele lui pentru a asigura o descendență familiei rusești a soției. Nepotul avea să le ducă mai departe numele. După mai multe pahare de votcă, Jo a devenit erou național.

După o vreme, pe când Mașa încă alăpta, un eveniment a pecetluit în sfârșit celebritatea hotelului. O mașină sport italiană a ratat virajul în apropierea aleii care ducea la hotel. Jo a dat o

mână de ajutor, bombănindu-l în sinea lui pe șofer, „încă unul care a vrut s-o facă pe șmecherul și a ieșit de pe Națională 7 ca s-o ia pe scurtătură". În mod firesc, i-a oferit o cameră în hotelul său. Când a ajuns la recepție cu noul client – care nu prea avusese de ales –, n-a înțeles imediat de ce nevastă-sa a fost cât pe ce să leșine. Spre deosebire de el, Mașa își dăduse seama că nou-venitul era o celebritate. Acesta a devenit cel mai mare secret de la Dacea. Azi, când Jo era mort, doar Mașa și Gaby îi mai cunoșteau identitatea. Iar ei n-ar fi trădat pe nimeni, era clar. Și într-adevăr, Jo și Mașa l-au ocrotit pe acest oaspete de marcă și numai persoanele care se aflau acolo în acea săptămână au auzit de prezența lui. Nimic n-a fost divulgat, căci Jo i-a amenințat cu cele mai dure represalii. Și când Jo amenința, te supuneai. În schimb, celebritatea n-a uitat sejurul, pe care l-a prelungit cu câteva zile, și a ridicat în slăvi Dacea, lăudându-i proprietarii minunați – splendida rusoaică misterioasă, soțul ei mare seducător și fost boxer, legenda lui Jo și Mașa se născuse –, petrecerile pe care le dădeau sub cerul liber în sunetul muzicii țigănești. Rezervările au început să curgă fără oprire, coupé-urile exorbitant de scumpe au invadat din ce în ce mai des curtea. Adresa hotelului se transmitea ca o adresă privată, selectă, ca și cum îți trebuia o parolă și un permis pentru a putea să stai acolo și să ai parte de discreție totală.

Jo și Mașa au găsit echilibrul între clienții importanți și clienții mai simpli și mai puțin bogați, căci toată lumea putea să vină la Dacea. Camerele erau la prețuri accesibile tuturor și toți erau primiți cu același respect călduros. Jo și Mașa nu uitaseră de unde veneau, nici cum izbutiseră, nu angajau decât oameni din partea locului și întindeau mâna celor care aveau nevoie. Organizau niște petreceri memorabile, fără seamăn, la care toată lumea se împrietenea cu toată lumea, dansa, bea și fuma, în mod inevitabil cam prea mult.

Imnul lui Jo era *La Belle Vie…* încă fredona cântecul lui Sacha Distel în amurgul vieții sale, rememorând anii de glorie ai hotelului Dacea. Chiar dacă astăzi, acei ani trecuseră, în ciuda suferințelor, a întâmplărilor nefericite, el reușise, era cineva; el,

băiatul din port, o făcuse să strălucească pe soția lui, pentru care bărbații încă îl invidiau, ea era a lui și trăiau în paradisul lor, în casa lor. În Dacea lor.

4

În vinerea următoare, seara, când se împlinea deja o săptămână de când Jo ne părăsise, i-am văzut în sfârșit pe Alex și Romy. Faptul că i-am așteptat la ieșirea de la școală m-a adus definitiv la realitate. Când i-am văzut alergând spre mine, am simțit că prind puteri noi și am afișat un zâmbet larg și sincer. Primul după opt zile.

Cum putusem să mă îndoiesc de sentimentul meu matern în asemenea hal, încât să refuz atât timp să am copii? Pe vremea aceea, mi-era atât de greu să-mi deschid inima… Mă simțeam incapabilă să fac loc unor copii în viața mea din moment ce nici eu însămi nu mă simțisem niciodată iubită în copilărie. Spaima de a repeta ceea ce trăisem anihila orice dorință de a deveni mamă. Când Samuel îmi propusese să avem copii, refuzasem categoric. Aruncându-i în față copilăria mea nefericită, șovăisem, îngrozită de ideea de a fi o mamă rea și de a face să sufere o ființă micuță care nu ceruse să vină pe lume. Samuel nu stăruise; el mă îmblânzise, asta era toată povestea cuplului nostru, el mă liniștise, mă făcuse să vorbesc, să mă destăinui. Cu răbdare, reușise să-mi dea încredere în mine și apoi fusese acolo, alături de mine, ca să mă ajute. În ciuda dificultăților și a fricilor mele, avusese dreptate. Devenisem mamă și copiii mei erau fericiți, cel puțin asta îmi dădeau de înțeles. Era de ajuns să-i privesc ca să le văd pe chip bucuria pură de a trăi, acea bucurie pe care fața mea de fetiță n-o exprimase niciodată.

Așa cum făceam deseori, de îndată ce veneau zilele frumoase, mă urcam la volanul bătrânului Citroën Méhari al Mașei pe care învățasem să-l conduc și o luam din loc. Joe îmi dăduse personal lecții de șofat, apoi mă trimisese la examenul pentru permis. Spunea că, dacă știai să conduci un Citroën Méhari, știai să conduci orice mașină. Nu greșea în întregime: când îmi dăduse cheile de la Toyota lui 4×4, nu mă descurcasem prea rău! Mașa nu conducea mai deloc, sau foarte rar, când avea cu adevărat poftă de o plimbare. Dar îi plăcea la nebunie, ca și lui Jo, să mă

vadă la volanul mașinii ei. Când ne vedeau plecând cu ea, își aminteau de tinerețea lor. Copiii erau evident înnebuniți după această mașină verde-măr care făcea un zgomot de mașină de tuns iarba și căreia îi ridicam capota ori de câte ori puteam, în pofida frigului! Era casa lor pe roți; îi cunoșteau fiecare ungher, făcuseră atâtea tururi cu ea împreună cu Mașa care, pe timpul verii, îi ducea în fiecare joi dimineața la piață.

După ce am luat-o pe Romy de la școala din Goult, văzând că o pornisem spre sătuc, ea a aplaudat și Alex a murmurat un „Yes!" Era unul dintre ritualurile noastre. Am parcat mașina în piața bisericii și le-am aruncat o privire iscoditoare, ca să fiu sigură că procedasem bine. Zâmbetele lor au fost un balsam pentru inima mea de mamă. Am pornit prin sat, fiind opriți din două în două minute. De fiecare dată eram îmbrățișați cu căldură, ni se cereau vești despre Mașa, oamenii murmurau „ce tristețe, atât de brusc…" Mă străduiam în zadar să le răspund tuturor, să spun fiecăruia câte o vorbă bună, însă încercam să nu zăbovesc prea mult. Nu voiam să-mi las copiii să suporte de fiecare dată un sfert de ceas de condoleanțe, țineam să le arăt că viața mergea mai departe, în pofida tuturor obstacolelor, că viața *noastră* – așa cum ne-o construiserăm – exista încă, deși Jo nu mai era. Străduțele șerpuiau până în partea de sus a satului. Deși le străbăteam de douăzeci de ani, tot mă dureau picioarele. Am făcut turul castelului pentru a ne asigura că vasele de metal pentru pisicile vagaboande erau pline.

Odată ajunși în vârf, după un schimb de priviri complice, dar fără vreun cuvânt, am escaladat zidul jos care se întindea de-a lungul Morii Ierusalimului[4]; ne simțeam ca acasă. Începusem să vin aici la o gustare cu Alex pe când avea patru ani și, de atunci, continuaserăm să venim, chiar și când Romy era bebeluș. Îmi plăcea să stau acolo, legănată de gânguritul turturelelor cuibărite în moară, în fața Micului și Marelui Luberon, deasupra acestui sat care mă adoptase prin Jo și Mașa. Îmi plăcea să cred că, până și fără binoclu, distingeam Dacea în depărtare. Ca întotdeauna, stăteam în mijloc; am întins un rulou cu ciocolată

într-o parte, un melc cu stafide în alta și eu m-am servit din pachetul cu biscuiți-bărcuțe. Am mâncat liniștiți în fața acestei priveliști de care nu mă săturam niciodată. Alex scotea din când în când un oftat de mulțumire, în timp ce sora lui trăncănea ca o guralivă ce era, povestindu-ne marile aventuri de care avusese parte peste zi. Când a putut să intervină, Alex i-a verificat cunoștințele, ca de fiecare dată când ne aflam acolo, în legătură cu panorama. Considera că, la vârsta ei, trebuia să știe denumirea tuturor satelor și ale drumurilor pe care le vedeam. În privința locului său de naștere, fiul meu era mai fanatic decât tatăl său și Jo la un loc. Numai o catastrofă l-ar fi făcut să urce pe la nord de muntele Ventoux și să coboare pe la sud de râul Durance. După nouă răspunsuri corecte din zece date de Romy – ca de fiecare dată, inversase localitățile Saignon și Apt –, m-am decis să abordez subiectul fără ocolișuri. Simțeam că preferau să se dea în spectacol numai pentru a evita să vorbească despre Jo și Mașa. I-am luat de mână și i-am tras pe amândoi lângă mine. Au tăcut imediat. Romy a lăsat capul în piept, Alex s-a încordat ca un arc.

— Am invitat-o pe Mașa să ia cina cu noi diseară. O să-i facă plăcere să vă vadă. Ce ziceți?

Mă uitam când la unul, când la altul; li se citea suferința pe chip.

— Înțeleg că vă e greu. Se pare că nu vreți să vă mai întoarceți la Dacea, nu?

— Ba da! a izbucnit Alex. De ce ți-a povestit asta? Mami, nu asta am zis, de fapt…

A scuturat din cap ca și cum ceva îl împiedica să continue. A încercat să-și tragă mâna dintr-a mea, dar n-am cedat. Nu voiam să scape, să se îndepărteze. Îmi dădeam seama cât de mult îmi lipsise contactul fizic cu ei în ultimele zile. După ce, la naștere, îmi fusese teamă să-i ating – mai ales pe Alex, la Romy mă maturizasem –, mă încerca acum o nevoie viscerală de a le mângâia pielea, de a le simți mirosul, voiam să mă îmbăt cu mirosul trupurilor lor de copii.

— Nu știu ce să-i spun, mi-a mărturisit fiul meu. Mi-e teamă să nu o întristez… și apoi, ochii ei, zilele trecute, m-au speriat,

parcă nu era acolo, mami… am avut senzația că era moartă și ea…

M-am aplecat și l-am sărutat cu ardoare pe tâmplă. Și el simțise același lucru ca mine.

— Este acolo, nu-ți face griji. Și o cunoști doar, nu s-ar supăra pe tine. Te iubește prea mult. Încearcă să te porți cu ea ca înainte.

Și-a lipit fața de umărul meu și l-am sărutat din nou. Aș fi vrut atât de mult ca prin acest sărut, prin buzele mele, să-i dau forța necesară pentru a crește și a fi puternic. Din păcate pentru el, nu era decât începutul unor încercări pe care urma să le aibă de îndurat toată viața.

— Și tu, comoara mea? am întrebat-o pe Romy, care era închisă în continuare în mutenia ei.

Ea și-a aruncat rapid picioarele în gol, luându-și un avânt imaginar ca pe un balansoar.

— Îmi vine să plâng, a zis brusc. Și vreau să vină și Jo diseară la moară, ca înainte…

I-am atins delicat fruntea cu obrazul meu, ca s-o liniștesc. Încet-încet, picioarele ei și-au încetinit mișcările, apoi s-au oprit. Era așadar gata să mă asculte.

— Poți să-i spui asta, să știi că va înțelege. Și să nu-ți fie teamă să plângi în prezența Mașei. Ai dreptul s-o faci, și ea o știe, te asigur. Sunt convinsă că își dorește să te mângâie.

Înainte să se lase seara, Alex s-a oferit să se ducă s-o ia pe Mașa de la Dacea. Cât de mândră eram de fiul meu în acea clipă. Cât a lipsit el, Romy a terminat de aranjat masa, adăugând paiete, flori colorate din hârtie creponată, pe care le decupase pentru Mașa. A insistat să pună și tacâmul lui Jo, așa că am lăsat-o să o facă. Întrucât seara era răcoroasă, am aprins focul în soba cu lemne. Scăpărând chibritul, am auzit vocea lui Jo când văzuse cum transformasem moara: „O să te dau afară și o s-o deschid pentru clienți”. Simțisem așa o mândrie, încă o mai simțeam. Jo avea dreptate, am fi putut s-o închiriem pe bani grei! Era micul nostru secret, cum mi-a spus în seara aceea, înainte de a-mi ura vise plăcute.

De cum pusesem piciorul acolo, mă apucasem să curăț dalele vechi de stratul gros de murdărie și de praf; voiam să le redau frumusețea și reușisem. Un zid din piatră fusese conservat, celelalte erau albe. Fuseseră gri într-o vreme, dar zugrăvisem din nou totul după ce mă despărțisem de Samuel, așa cum mă debarasasem și de mobilă, ca să o schimb, ca să încep o viață nouă fără el. În schimb, păstrasem piesa principală din living, un vechi bar de bistro descoperit în L'Isle-sur-la-Sorgue, care îmi aparținea și care lui Samuel nu-i plăcea deloc. Barul separa bucătăria deschisă de restul camerei de zi. În diminețile de iarnă, când hotelul era închis, îmi plăcea să aprind focul, să mă cocoț pe un taburet din lemn și să-mi beau cafeaua caldă privind cum se risipește ceața.

Ușa livingului s-a deschis și în prag au apărut Mașa și Alex brat la brat. El o depășise în înălțime cu câteva luni mai înainte. Semăna din ce în ce mai mult cu tatăl lui. Remarcându-i ochii înroșiți de plâns, am vrut să mă reped spre el. Mașa mi-a făcut un semn din cap cu un aer care voia să spună să nu mă îngrijorez, să-l las în pace și a șoptit ceva la urechea fiului meu care a sărutat-o cu afecțiune pe obraz.

— Mașa! Mașa! a strigat Romy alergând spre ea.

— *Solnyshko,* ce fericită sunt să te văd!

Romy avea și ea un nume de alint în rusește; era raza de soare a Mașăi.

— Vino, i-a zis fata mea trăgând-o de mână. N-am uitat să pun tacâmul pentru Jo.

Mașa a zâmbit larg, deși avea ochii înlăcrimați, și a lăudat-o pe Romy pentru producția ei artistică, fără a uita să precizeze că Jo era foarte fericit să ne fie alături. Gheața fusese spartă între ei. Ora de culcare trecuse, iar Alex și Romy nu se îndurau să plece de lângă bunica lor de suflet. Îi observam emoționată, fericită și liniștită totodată. Fiecare clipă petrecută împreună era de acum înainte foarte prețioasă pentru ei. Dar o voce dinăuntrul meu îmi spunea că n-aveau să fie multe astfel de clipe.

A trebuit să dau stingerea când Romy a început să se smiorcăie.

— Cât voi vă spălați pe dinți și vă băgați în pat, eu o conduc pe Mașa; când mă întorc, vin să vă spun noapte bună. Nu stau mult.

— *Golubka,* pot să mă întorc și singură.

— Nu, Mașa, te conduce mama, și în curând o voi face eu, i-a promis Alex.

Ea i-a evitat privirea. Aveam dreptate, Mașa își pierduse dorința de a trăi. Și-a venit totuși în fire și i-a îmbrățișat, propunându-le să-și reia lecțiile de limba rusă săptămâna viitoare. Până la urmă, poate că mă înșelam. Mi-am pus o jachetă groasă din lână și am luat lanterna de buzunar pe care mi-o oferiseră în urmă cu douăzeci de ani ca să-mi luminez noaptea drumul către Dacea. Era una dintre acele lanterne vechi de buzunar din anii 1980 din metal colorat – a mea era portocalie – cu un bec mare care putea să te orbească preț de câteva minute, dacă îți venea fasciculul de lumină direct în ochi. O țineam mereu de mânerul metalic care se rabata în spate și, chiar dacă mă enerva întrerupătorul din lateral, pentru nimic în lume n-aș fi schimbat-o. O primisem în prima mea seară petrecută aici. Eram gata să bat cale lungă ca s-o repar.

În lumina galbenă a lanternei, am parcurs drumul care lega moara de Dacea cu pași mici și în tăcere, Mașa ținându-mă de braț.

— Ai petrecut o seară plăcută? am întrebat-o când am ajuns la recepție.

M-a bătut ușor cu palma peste mână.

— *Golubka,* tu și copiii tăi îmi faceți mult bine.

Eram deja în fața ușii din aripa lor. Jo și Mașa își păstraseră o cameră și un mic living la parter. Se ajungea acolo prin bucătărie.

— În weekendul ăsta, nu-ți schimba programul. Stai liniștită, mă descurc singură.

Sâmbetele și duminicile în care copiii erau la mine, nu lucram, sau numai în caz de urgență sau în plin sezon. După ce mă despărțisem de tatăl lor, fusesem nevoită să-mi adaptez

programul de lucru, nu mai puteam să fiu disponibilă pentru hotel douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru. Cu acordul lui Jo și al Mașei, angajasem pe cineva pentru weekenduri și pentru unele petreceri. Nu avusesem altă opțiune – și îmi fusese foarte greu să o fac – decât să renunț la o parte din ceea ce se afla sub stăpânirea mea pentru a evita discuții aprinse și interminabile cu Samuel, dar mai ales pentru a recupera timpul pierdut cu Alex și Romy. De fapt, încercam să nu mai pun piciorul în hotel în aceste răgazuri pe care voiam să le petrec împreună cu familia mea. Aveam însă o problemă: copiii cereau să meargă acolo.

Mașa mi-a strâns cu putere mâinile într-ale ei. Privirea ei era hotărâtă, dar atât de tristă. Părea nespus de tulburată, aproape cuprinsă de panică.

— *Golubka*, fă-mi o promisiune.

— Orice vrei.

— Copilașii tăi cresc, nu lăsa timpul să ți-i fure. Nu știi niciodată ce se poate întâmpla. În cele din urmă pleacă, își fac viața lor sau…

Ar fi trebuit să bănuiesc că amintirea Emmei va reveni, și mai dureroasă. Ce rămânea din familia pe care Jo și Mașa o întemeiaseră?

— Te asigur, Mașa, că voi petrece cu ei cât mai mult timp cu putință.

Ca întotdeauna, mi-a cuprins fața cu mâinile și m-a sărutat cu tandrețe pe frunte.

— Încearcă să dormi, i-am șoptit eu.

Soneria telefonului din livingul lor ne-a întrerupt. Mașa mi-a simțit crisparea. Fusese ceva mai puternic decât mine, totuși.

— Du-te, Mașa, du-te să-i răspunzi.

Știam foarte bine cine încerca să-i vorbească la o asemenea oră. Fantomele ei erau înțelese între ele.

— Este răbdător, m-a asigurat ea. O să insiste până răspund.

I-am evitat privirea, strângând din buze. Mașa mi-a mângâiat obrazul și m-a tras spre ea. Mi-a zâmbit cu tandrețe.

— Ți-am explicat, *Golubka*, nu e vina lui, pur și simplu și-a

ascultat mama.

— Iartă-mă, e adevărat că…

— Nu-l voiam alături de mine doar pentru două zile, aș fi fost și mai distrusă să-l văd plecând înapoi și, din păcate, nu putea rămâne mai mult. Lui Jo nu i-ar fi plăcut să-și abandoneze slujba din cauza lui.

Privirea ei mă implora să-l scuz, să-l iert.

— Știu, i-am spus cu un zâmbet slab. Nu-l face să aștepte, probabil că dorește să te audă.

Mi-a oferit un ultim sărut și a dispărut în apartamentul ei. Mi-am lipit urechea de ușă: soneria telefonului se oprise, Mașa vorbea în rusește cu ultimul mare absent din viața ei. Fiul său, Vasili.

Vasili, sau ar trebui mai degrabă să spun „enigma Vasili". Până atunci, nu avusesem niciun motiv să fiu supărată pe el pentru ceva. Dar văzând că nu catadicsise să-i fie alături mamei lui săptămâna asta, părerea mea despre el se schimbase. Nu-l cunoșteam, sau mă rog, îl cunoșteam foarte puțin. Părăsise Dacea la trei luni după venirea mea. În douăzeci de ani, nu se întorsese niciodată aici, nici măcar în Franța. N-am știut niciodată de ce. Jo și Mașa erau foarte discreți în privința lui. În timpul iernii, cât hotelul era închis, mergeau să petreacă două luni la el. Călătoriseră grație fiului lor care se muta cu slujba din cinci în cinci ani cel puțin. Acum, era stabilit la Singapore. Când se întorceau din călătorie și îi întrebam ce mai face, îmi răspundeau că profitaseră la maximum de timpul petrecut cu el, că era în plină formă, mereu ocupat până peste cap, între două proiecte. Erau din cale-afară de mândri de el. Își suna părinții foarte des, aveau pare-se o legătură puternică în pofida distanței. În două decenii, vorbiserăm de câteva ori la telefon, atunci când suna direct la recepție, dacă nu reușea să-i prindă pe ei la telefon. Ultima dată, m-aș fi lipsit bucuroasă de discuția cu el.

În seara în care a murit Jo, Mașa l-a sunat de zeci de ori, dar n-a răspuns; ea repeta fără încetare că probabil era deja la lucru.

Era epuizată, aproape că nu mai rezista să stea în picioare; am insistat să se întindă și în cele din urmă a ațipit pe canapeaua din apartamentul lor. Am rămas lângă ea. În toiul nopții, telefonul a sunat, Mașa n-a reacționat, așa că mi-am luat inima în dinți și am răspuns.

— Alo, am spus cu o voce ezitantă.

— Hermine? s-a mirat el.

— Vasili… nu știu cum…

S-a lăsat tăcerea, îi auzeam respirația sacadată în receptor. Înțelesese gravitatea situației.

— E vorba de tata?

— Da…

Din nou o tăcere interminabilă pe care în cele din urmă am reușit s-o rup.

— Mașa a adormit adineauri, mă duc s-o trezesc.

— Da, te rog, mi-a răspuns el cu o voce șoptită.

Am mângâiat ușor mâna Mașei.

— *Golubka*? a murmurat ea.

— Vasili vrea să-ți vorbească.

Am ajutat-o să se ridice, după care i-am întins telefonul. Apoi i-am lăsat singuri.

Eram convinsă că el va sări într-un avion ca să vină cât mai repede posibil la Dacea. Mă înșelam amarnic. În ciuda explicațiilor Mașei pentru a-i justifica absența, nu puteam să le accept. La patruzeci și cinci de ani, Vasili era destul de mare ca să nu mai asculte de mama lui, să vină la înmormântarea tatălui și să rămână pentru a-i fi alături. Nu conta slujba lui sau mai știu eu ce.

5

În următoarele trei săptămâni, activitatea la hotel și-a reluat cursul obișnuit; turiștii începeau să sosească încet-încet în regiune. Nu era încă afluența din vârful sezonului, dar eram pe drumul cel bun. Am profitat de asta pentru a termina cu recrutarea muncitorilor sezonieri, pe lângă cei permanenți; două menajere pentru a o ajuta pe Amélie și două chelnerițe pentru restaurant. Echipa era așadar completă. Fără să o consult pe Mașa, am decis că prietenii muzicanți ai lui Jo aveau să asigure muzica la mai multe petreceri, fiindcă era de neconceput să nu respectăm tradiția. Am mers chiar până la a începe să organizez marea petrecere a verii. În ciuda îngrijorărilor mele, sezonul se arăta mai degrabă promițător; după cum anticipasem, ne confruntaserăm cu anulările obișnuite, de care nu-i pomenisem Mașei ca să o protejez, dar norocul ne surâdea: noi clienți umpluseră locurile libere din calendarul rezervărilor. Timp de mai multe săptămâni, hotelul avea să fie ocupat complet. Sezonul era salvat. Încă o dată.

Când Alex și Romy erau cu Samuel, mă cufundam în muncă pentru a uita. Totuși nu trecea o zi fără să simt o strângere de inimă, fără să-l caut pe Jo ca să-i spun cutare sau cutare lucru. Uneori, mă duceam direct la atelierul lui cu gândul de a-i spune un banc sau de a-i povesti despre cererea halucinantă a vreunui client. Momentul de care mă temeam cel mai mult era mijlocul dimineții, când eram la recepție. Jo obișnuise întotdeauna să dea o raită pe acolo pe la ora 11, îmi punea în față o ceașcă de cafea și bombănea pentru te miri ce; de fapt, chestia asta îl amuza. Îi întindeam o foaie pe care, cu câteva minute înainte de venirea lui, îi făcusem un raport precis al plecărilor și sosirilor din ziua respectivă și o listă cu camerele care aveau să fie ocupate în acea seară. După câteva minute, îmi dădea hârtia înapoi, îmi spunea „Foarte bine, puștoaico” și pleca așa cum venise, fluierând ușor.

Când puteam, îi țineam companie Mașei; mă duceam în bibliotecă, unde își petrecea cea mai mare parte a zilelor, sau în

bucătărie ca să o rog să-mi facă unul dintre ceaiurile ei rusești tari – le infuza cu atâta atenție, încât nu îndrăznisem niciodată să-i mărturisesc că detestam chestia asta. Dacă nu o găseam acolo, era în grădină. Înainte de dispariția lui Jo, mergea cu pași mărunți și grăbiți pe tot domeniul, se ducea în livadă ca să-și supravegheze pomii fructiferi, înarmată mereu cu foarfecele ei de grădină, gata să taie o creangă, să smulgă o buruiană sau să tragă un perdaf vreunui grădinar care, după părerea ei, îi masacra leandrii înfloriți. Acum, rămânea așezată pe balansoar, cu privirea în gol, înfășurată într-un șal colorat care îi înviora rochia bleumarin. Adeseori, mă apropiam de ea fără să mă simtă și auzeam cum vorbea singură în limba ei maternă. Nu era prea greu să ghicești cui i se adresa în vis. Deși Jo n-avea decât câteva noțiuni de rusă, Mașa îi vorbea adesea în limba ei. Jo o lăsa în pace până în clipa în care își dădea singură seama de greșeală. Acum, când mă așezam lângă ea, zâmbea cu delicatețe și îmi lua mâna într-a ei.

— *Golubka*, ești aici…

Ofta și se întorcea în lumea ei lăuntrică plină de amintiri. Mașa nu mai era decât umbra femeii de odinioară.

În seara aceea eram la birou pentru a actualiza site-ul hotelului. Îl cunoșteam pe dinafară; aproape că îi obligasem pe Jo și pe Mașa să mă lase să creez un site când devenise evident că internetul ne invada viața, pe la mijlocul anilor 2000. Ei erau total depășiți. Jo îmi dăduse mână liberă, spunându-mi: „Te las să te distrezi cu instrumentul ăsta sinistru". După câtva timp, Mașa intrase în joc, iar Jo se obișnuise în cele din urmă cu el; internetul a trecut de la a fi un instrument sinistru la mașinăria diabolică de ademenit clienți.

Am auzit niște bătăi în ușă și am ridicat ochii din ecran. Charly, fără șorț, mă fixa cu un aer oarecum amuzat.

— Ai terminat deja treaba?

— Hermine, ai văzut cât e ceasul?

— Ăă… nu…

Charly a râs.

— E 11 și jumătate. Toată lumea s-a culcat. În afară de…

— Noi, l-am întrerupt, izbucnind și eu în râs.

— Stinge chestia aia și hai să bem un păhărel în bucătărie.

N-am protestat, ci l-am urmat cu plăcere. Nu prea aveam timp să stăm de vorbă. Nu știam efectiv cum rezistă. O vedeam mai des pe Amélie decât pe Charles, care, de la moartea lui Jo, avea tendința supărătoare de a sta închis în restaurantul său. Intrând în bucătărie, mi-am amintit de prima oară când mâncasem aici, în seara sosirii mele, cu douăzeci de ani în urmă.

După ce mă întâmpinase la recepție, Mașa îmi arătase camera de la ultimul etaj, dăduse drumul la încălzire, îmi adusese așternuturi curate și prosoape de baie. Apoi mă lăsase singură, anunțându-mă că puteam să iau cina la restaurant, chiar dacă era închis, ca și hotelul. Rămăsesem nemișcată în mijlocul încăperii, întrebându-mă dacă nu cumva mă aflam într-un vis care avea să se transforme inevitabil în coșmar. Prea obosită ca să mă mai gândesc la asta, mă delectasem cu făcutul patului: lenjeria mirosea plăcut, a proaspăt, era catifelată, chiar o mângâiasem uluită. Apoi am stat o veșnicie la duș. Apa caldă, săpunul parfumat aproape că mă făcuseră să plâng, dar eram prea dură pe vremea aceea ca să cedez la astfel de sentimentalisme. Luam ceea ce mi se oferise. Deocamdată, nu mă costa nimic. Dar eram destul de conștientă că în cele din urmă nota de plată va veni într-o bună zi și că va trebui să o achit pierzându-mă pe mine însămi. Profitând de situație, îmi spălasem o parte din haine și mă îmbrăcasem cu cele care mi se păreau cele mai decente. Când coborâsem, totul era stins – recepția, luminile exterioare și nu mai era nici țipenie de om afară. Restaurantul era și el cufundat în întuneric. Senzația că toate astea, hotelul, oamenii erau dubioase mă cuprinsese din nou. Mă simțeam tulburată; bezna nopții și tăcerea erau mult mai neliniștitoare decât o junglă citadină. Când eram pe punctul de a mă întoarce pentru a urca din nou în camera mea – să sar peste mese nu era din păcate o problemă –, un băiat un pic mai mare ca mine ieșise din hotel și mă întrebase dacă eram noua angajată sezonieră. Mă însoțise până la bucătărie. Aflasem a doua zi că era vorba de fiul lui Jo și al Mașei, Vasili. Acesta mă

lăsase în compania lui Gaby, după ce refuzase invitația de a rămâne la cină. N-aveam prea mult timp de pierdut cu el. Gaby mă luase cu forța pe după umeri și mă condusese spre o masă.

— O să te ghiftuiesc!

Părea nebun de bucurie la ideea de a mă hrăni. Fericirea lui era molipsitoare, chiar și pentru o fată blazată și obosită ca mine. Se întrebase cu voce tare ce să-mi facă bun de mâncare, iar eu îi răspunsesem „să nu-și bată capul".

— M-ai văzut? îmi răspunsese el lovindu-se ușor cu palma peste burtă. Bucătăria este regatul meu, îmi plac lucrurile bune, unii îmi spun că sunt prea grase, prea scumpe, să-i ia dracu'. Îmi place să mănânc și să-i fac și pe alții să mănânce. Lăcomia mea e fără margini. Așadar, să știi că la Gaby nu se mănâncă orice!

Spunând asta, plecase râzând zgomotos. După aceea, mă uitasem în jurul meu și descoperisem bucătăria. Mult mai târziu, aflasem povestea ei. Jo voise tot ce era mai frumos, mai mare și mai bun pentru Gaby. Mai că te-ai fi crezut în bucătăria unui restaurant cu stele în Ghidul Michelin. Mașini de gătit profesionale, seturi de cratițe din aluminiu, de parcă s-ar fi servit peste o sută de porții pe seară, o cameră frigorifică unde se puteau păstra proviziile pentru un an întreg. Gaby îmi servise cea mai apetisantă omletă pe care-mi fusese dat s-o văd, însoțită de o felie groasă de pâine țărănească și de un pahar de vin roșu. Nu mâncasem niciodată ceva atât de bun, atât de rafinat și de parfumat. Fusese cât pe ce să se înece când îl întrebasem ce pusese în ea.

— Trufe, fetițo. Suntem în țara trufelor!

— O să par proastă, dar ce sunt alea?

Îmi zâmbise larg, cu indulgență.

— O să am de lucru cu tine… Mănâncă. Și bea un pahar!

Își turnase și el unul și îl ridicase spre mine.

— Bine ai venit la Dacea!

Gaby nu se mulțumise să mă oblige să termin tot din farfurie, avusesem dreptul și la noul său fondant de ciocolată din meniul noului sezon. Voia să știe părerea mea; abia mă abținusem să nu-i râd în nas. Ca și când, pe vremea aceea, aveam cunoștințe culinare! Apoi îmi ordonase să merg la culcare, păream obosită.

Mai simțeam și astăzi acea epuizare, dar simțeam și starea de bine pe care acea masă mi-o dăduse. Aveam sentimentul că nu fusesem niciodată tratată cu atâta bunăvoință. Ceea ce era adevărat, nu primisem niciodată așa ceva. Voiesem să-i mulțumesc, în felul meu.

— O să vă ajut să strângeți, mai întâi. La urma urmei, pentru asta mă aflu aici. Și apoi, e o nimica toată, dumneavoastră ați stat după program ca să mă hrăniți.

Îmi aruncase o privire emoționată.

— Ești o fată de treabă.

Venind de la oricine altcineva, acel *fată de treabă* m-ar fi revoltat. Dar venind de la Gaby, bărbatul acela amabil, generos și rotofei, mă impresionase. Și de atunci, îmi plăcuse mereu să merg să-mi bag nasul în bucătărie. Cu atât mai mult cu cât astăzi Charly era șeful.

Instinctiv, m-am așezat la măsuța lui Jo; acesta adora să mănânce în bucătărie. M-am prăbușit pe scaun, în vreme ce prietenul meu cel mai bun s-a dus să aducă două pahare și o sticlă de Côtes-du-Ventoux. A destupat sticla, a turnat în pahare și a dispărut din nou. A revenit după câteva minute cu o farfurie și cu tacâmuri. Aveam să mă înfrupt din tava lui de ravioli cu sos pesto servit cu jambon țărănesc; am ridicat dintr-o sprânceană, privindu-l cu un aer ușor ironic. El a bombănit.

— Într-o bună zi, o să reușesc să schimb meniul! N-ai luat cina, nu-i așa?

— Nu…

Ne cunoșteam atât de bine. Charles, pe care îl botezasem foarte repede Charly, venise la câteva zile după mine. Jo îl angajase ca ajutor de bucătar, fără să-l avertizeze pe Gaby. Pe cât de jovial era Gaby – „n-ai decât să te uiți la burdihanul meu, ca s-o știi" avea el obiceiul să repete când dădea târcoale prin bucătărie ca să se asigure că succesorul său se achita de sarcină cu demnitate, pe atât era Charles de slab și gălbejit. Cel puțin când ajunsese aici. De atunci, se îngrășase; trebuie spus că șeful lui nu-i dăduse de ales și îl făcuse rapid să-i piară cheful de

bucătărie moleculară și dietă de crudități. În realitate, slăbiciunea lui Charly era pricinuită de stres și de o slabă stimă de sine. Motivele noastre erau diferite, dar, pe vremea aceea, el avusese la fel de multă nevoie ca și mine să găsească un refugiu.

Charly crescuse într-o familie strictă, tradițională, care nu văzuse cu ochi buni dorința fiului lor mai mare de a deveni bucătar când îi era destinată o carieră militară. El, care nu era deloc descurcăreț, trăia infernul în armată. Să ți-l imaginezi acolo era ca-n cel mai mare film tragicomic. Cât trebuie să fi suferit… Fără știrea părinților săi, căutase de lucru în domeniul restaurantelor și răspunsese la anunțul lui Jo cu sinceritate. În loc de o scrisoare de intenție, el umpluse pagini întregi despre viața lui. Jo îi dăduse o șansă, entuziasmat de ideea de a primi un dezertor la Dacea. La douăzeci și doi de ani, Charly părăsise armata și renunțase la moștenire pentru a ateriza aici cu alura lui „de aristocrat", cum îi spuneam pe atunci. Ne ajutaserăm reciproc, ne crescuserăm unul pe celălalt. Niciodată nu mai întâlnisem vreun *Charles* înaintea lui și el abia dacă știa că există fete ca mine. Îmi mărturisise că îi era teamă de mine la început. Eram „ușor" arțăgoasă și în defensivă, în timp ce el nu era decât timiditate și stângăcie. Azi, Charly era cel mai bun prieten al meu, fratele pe care mi-ar fi plăcut să-l am.

Și îmi făceam griji pentru el, evident. Îl observam în timp ce terminam de mâncat. Cufundat în gândurile lui, își sorbea vinul cu un aer trist.

— Cum o duci? l-am întrebat.

— Dar tu?

— Ajunge! N-o să-mi faci aceeași figură ca nevastă-ta! Niciunul dintre voi nu-mi răspundeți sincer.

— Nici tu nu ești prea curajoasă, *miss* tupeu, când te întreabă lumea cum o duci!

Am râs și l-am înghiontit cu cotul.

— Bine. Tu primul.

A oftat din toți rărunchii.

— E îngrozitor, a început el. Bucătăria e tristă, tăcută, nu mai am chef de nimic, mă simt singur fără vizitele lui. Îți dai seama? În douăzeci de ani, n-a fost o zi în care să nu-l văd așezându-se

pe scaunul ăsta. Dimineața își bea cafeaua, la prânz aperitivul și seara la fel. Găsea mereu un mijloc să scape de vigilența Mașei și să vină aici să ronțăie ceva sau să bea un pahar când ea îl punea să țină regim.

Am râs din nou, dar de data asta cu lacrimi în ochi. Îmi aminteam foarte clar cum Jo se ascundea pentru a-și satisface micile plăceri gurmande și cum Mașa se prefăcea că se enervează pe el.

— Nu îndrăznesc să-mi imaginez prin ce treci tu, Hermine, a continuat el. Dar Amélie este complet dezorientată. Mașa nu-i mai dă niciun sfat în privința menajului, nu-i mai trasează sarcini, nimic. Îmi spune în fiecare seară că ar da orice ca s-o mai bată mereu la cap, ca înainte.

De câte ori n-o oprisem pe Amélie care era gata să-și dea demisia pentru că nu mai suporta ca, după cincisprezece ani, Mașa să-i mai spună cum să-și facă meseria! Ce se întâmplase așadar cu Mașa, stăpâna cu mână de fier într-o mănușă de catifea?

— Ar fi putut să-mi vorbească despre asta…

— Hermine, tu crezi că ești mai grozavă ca noi! mi-a zis el râzând. Hai, treci la masă.

M-am suspus fără ezitare. La ce bun să mă învârt în jurul cozii?

— Sunt pierdută, Charly. Îmi fac treaba, ca înainte. Nu pot îngădui ca Dacea să se năruie. Sunt ca tine, Jo îmi lipsește îngrozitor, mă gândesc mereu la el. Dar Mașa îmi lipsește și ea. O văd tot timpul, continuă lecțiile de limba rusă cu Alex și Romy, vine să ia cina la moară cu noi, o întâlnesc dimineața în bucătărie, la cafea. Dar nu mai vorbește, se uită mereu în depărtare, trupul ei este acolo, dar spiritul nu, ca și cum ar fi plecat cu Jo. Am impresia că se lasă…

Mi-a fost imposibil să-mi termin fraza.

— Ce-i mai rămâne, fără Jo?

Charly a umplut din nou paharele și s-a afundat în scaun.

— Suntem în rahat, a oftat.

Spre deosebire de el, eu mi-am revenit repede. Aveam nevoie să destind puțin atmosfera.

— Charles, zău așa, i-am zis cu o voce afectată. Este necuviincios! Cuvintele vulgare sunt interzise în casa asta.

Era o glumă veche de-a noastră. Eu îl luasem atâta peste picior din pricina limbajului său pretențios de pe vremuri, la care renunțase între timp. Și aici făcusem un schimb de servicii amicale: eu îl ajutasem să se exprime liber și el mă învățase să vorbesc fără înjurături.

Am râs câteva minute, apoi tristețea s-a abătut din nou asupra noastră.

— Ce putem face, Hermine?

— Dac-aș ști măcar…

— Tu o cunoști cel mai bine.

Mulțumesc, Charly, că-mi arunci din nou în față neputința mea.

— Sezonul va începe efectiv în curând. Îi va face bine să vadă lume, clienți, turiști fericiți. Între noi fie vorba, cred că este singura noastră șansă de a o scoate din starea asta.

6

Două zile mai târziu, Amélie a intrat în birou.

— Maşa vrea să te vadă.

Am sărit în picioare, gata să mă duc la ea.

— S-a întâmplat ceva? Unde este?

Amélie m-a apucat de umeri şi m-a ţintuit cu o privire hotărâtă.

— Nu, nu, nu te îngrijora. Este în bibliotecă. Pare să se simtă mai bine, m-a întrebat dacă am spălat perdelele din dormitor!

Am zâmbit amândouă uşurate.

— N-o lăsa să aştepte. Pare ceva important, a cerut să nu fiţi deranjate sub niciun chip.

Am sărutat-o pe obraz şi am traversat recepţia alergând. M-am oprit un moment în faţa uşii duble, am inspirat adânc şi mi-am încrucişat degetele, rugându-mă să nu fie speranţe deşarte.

Am ciocănit uşor de două ori şi am intrat. Maşa stătea în picioare în faţa peretelui cu fotografii. M-am apropiat de ea. Mi s-a părut că zăresc un zâmbet pe chipul său, am îmbrăţişat-o şi mi-am sprijinit capul pe umărul ei.

— Ce repede ai venit, a şoptit.

— În clipa în care mă chemi, vin fără întârziere.

— Hai să ne aşezăm pe canapea.

După ce ne-am instalat confortabil, mi-a luat mâna într-a ei şi mi-a mângâiat-o visătoare. Am savurat această clipă; nu îndrăzneam să vorbesc de frică să nu distrug magia. Era ca şi cum nimic nu se schimbase, ca şi cum ne luam pur şi simplu răgazul de a sta amândouă la taclale, ceea ce se întâmplase atât de des când Jo era în viaţă. Uitasem, sau mai degrabă nu voiam să mă gândesc cât de tare îmi lipsea acest lucru. Momentele de răgaz nu durau niciodată mult, dar mă linişteau, mă ajutau să mă concentrez.

— *Golubka*, vreau să-mi vorbeşti despre sezonul care a început. Cum stăm?

Abia m-am stăpânit să nu-i sar de gât. Era prezentă, privirea

nu îi era goală, îmi acorda toată atenția. Timp de o oră i-am explicat totul: anulările, rezervările, angajările, comenzile de provizii, când aveau să vină echipele lui Samuel, deschiderea piscinei, seratele muzicale la restaurant, marea petrecere a verii, firmele care rezervaseră Dacea pentru întrunirea lor în septembrie. Maşa mă aproba din cap şi m-a întrerupt de câteva ori pentru a-mi cere o precizare, pe care am fost de fiecare dată în măsură să i-o dau.

— Ce crezi? am întrebat-o după ce am trecut în revistă totul.

— E perfect, ca întotdeauna, *Golubka.*

Ce fericire! Ce uşurare! I-am zâmbit larg, cum nu mai îndrăznisem s-o fac de la moartea lui Jo.

— Ce drum ai parcurs de când ai ajuns aici! Îţi aminteşti când ai făcut prima dată curăţenie într-o cameră?

— N-a fost prea grozav! am răspuns eu râzând.

— E adevărat că lăsaseşi praf mai peste tot, în schimb, nu avusesem niciodată o cameră care să miroasă atât de tare a dezinfectant!

Am schimbat un zâmbet complice.

— Ai muncit atât de mult. Ai învăţat atâtea. Nu te-ai lăsat niciodată abătută ori descurajată. Ai vrut să ştii tot, să înţelegi tot. Te-ai implicat atât de mult… Jo era atât de mândru de ceea ce ai devenit. N-a uitat niciodată cum v-aţi întâlnit, nici eu de altfel, ai ajuns aici cu disperarea ta, dar şi cu furia de a scăpa de ea.

De ce îmi vorbea de perioada aceea? Unde voia să ajungă? Pe măsură ce entuziasmul meu se diminua, ochii i se înceţoşau. Dintr-odată, turnura pe care o lua conversaţia m-a neliniştit.

— Te iubea atât de mult, şi eu te iubesc la fel de mult… O să te descurci de minune în vara asta, a adăugat ea, mângâindu-mi obrazul.

Pe loc m-a cuprins frica. Am încercat să mă trag deoparte, dar ea m-a reţinut.

— Ce vrei să spui, Maşa? Nu înţeleg, o să ne descurcăm cu toţii în vara asta. Împreună cu tine, o să ducem mai departe ceea ce a creat Jo. Pari să…

— *Golubka…* voi merge să stau o vreme cu Vasili.

Nu…

— Cum așa, o vreme? Nu acum! Vei merge la el la următoarea închidere a hotelului, ca în fiecare an.

Mașa a scuturat din cap.

— Plec peste patru zile.

— Ce? E imposibil!

Mi-am tras mâna dintr-a ei, cu siguranță cam prea violent, și m-am ridicat.

— Nu poți să ne lași! Nu poți să mă…

Vocea mi s-a frânt. I-am întors spatele, nu puteam s-o mai privesc.

— *Golubka,* te rog… vino înapoi lângă mine.

I-am zărit mâna cum s-a întins spre a mea. Am deschis ochii mari pentru a-mi alunga lacrimile care mă năpădiseră pe neașteptate. Simțeam o durere în străfundul pântecului, o durere ascunsă atât de adânc. O durere animalică. Durerea care-mi condiționase viața. Totuși, m-am așezat ascultătoare lângă ea, pentru că era încă acolo. Mi-era frig, tremuram, îmi frângeam mâinile.

— Uită-te în ochii mei, a insistat Mașa.

M-am supus încă o dată. Trăsăturile chipului ei erau triste, dar calme. Decizia era luată.

— De ce? am șoptit eu.

— Am nevoie să-mi văd fiul.

— Înțeleg, dar el chiar nu se poate deplasa?

— Dacă i-aș cere-o, ar veni în pofida a tot ce ar implica asta pentru el. Pot să te asigur.

— Atunci, cere-i-o… te rog… te rog…

— Nu. E prea greu să stau la Dacea fără Jo al meu. Știu că îți faci griji pentru mine, că toată lumea își face griji, n-am fost niciodată o povară, așa că refuz să devin una.

— Nu spune așa ceva! Și apoi, n-o să reușesc fără tine, Mașa, am nevoie să fii aici.

— Nu, *Golubka,* te înșeli. Te ocupi deja de toate de mai mulți ani, fără ajutorul nostru. Jo și cu mine nu aveam decât un rol secundar, și o știi prea bine, toată lumea o știe.

— Dar erați aici.

— Dacea suntem noi, nu uita. Și, la Dacea, tu ești la tine acasă.

Cele patru zile care au urmat s-au scurs fără să găsesc o soluție. Ai fi zis că timpul îmi juca o festă urâtă. Maşa a vorbit îndelung cu fiecare pentru a le explica motivele plecării ei, pentru a le da asigurări că totul va fi bine, că eu eram acolo, alături de ei, că puteau să conteze pe mine, că era mândră de ei, că știa că lasă Dacea pe mâini bune, mâinile noastre, ale tuturor. Imediat ce ieșeau din bibliotecă, după discuția cu ea, dădeau buzna furioși în biroul meu, ca să afle dacă într-adevăr nu mai era nimic de făcut și, întrucât tăcerea mea echivala cu un răspuns, îmi spuneau, cu umerii coborâți: „O să te descurci foarte bine, avem încredere în tine".

În ajunul plecării, Maşa a trecut pe la recepție și a luat cheile de la Citroën.

— *Golubka*, nu-ți face griji, mi-a zis înainte să apuc să deschid gura. Mă duc să-i vizitez pe Emma și Jo, mă întorc într-o oră.

Fără să mă mișc de la biroul recepției, am privit-o cum iese, cu geanta de mână agățată elegant la încheietură, cu pași ciudat de siguri. De când decisese să plece, totul la ea emana hotărâre. Își pregătea cu meticulozitate plecarea, până la a se duce la cimitir ca să-și ia rămas-bun.

În aceeași seară, Charly a pregătit o masă la restaurant pentru toată lumea, pentru copiii lui, ai mei, și pentru Samuel care participa și el la *petrecere.* Îl suspectam pe *chef*-ul nostru că anulase rezervările și îi încurajase pe clienții hotelului să meargă să mănânce în altă parte. Nu eram decât noi în restaurant în seara aceea. La rândul nostru, fiecare ne ocupam de servire, iar Charly bătea drumul între bucătărie și sala de mese. Maşa prezida această adunare mare și frumoasă. În pofida tristeții pe care o simțeam cu toții, s-a râs, s-au spus povești, s-au făcut glume: Jo era acolo, amintirea lui plana asupra noastră. Probabil că eram cea mai tăcută, aveam ochii ațintiți spre Maşa. N-o vedeam decât pe ea, încă mai căutam un mod de a o reține, de a o împiedica să-și regăsească fiul absent, acel fiu care nu mai era

acolo de douăzeci de ani, în timp ce eu… Respirația mi s-a accelerat, ochii mi s-au umplut de lacrimi, am strâns din pumni. Samuel, care stătea lângă mine, mi-a luat mâna într-a lui pe sub masă și mi-a mângâiat-o cu degetul mare. M-am străduit să mă concentrez asupra lui, asupra pielii lui aspre. S-a aplecat spre mine ca să-mi șoptească:

— Gata, gata Hermine… O să fie bine.

Am încuviințat dând din cap. Samuel îmi cunoștea toți demonii, toate slăbiciunile. Am înghițit cu greu, străduindu-mă să mă calmez, apoi m-am întors spre el și m-am uitat țintă în ochii lui. Mă agățasem atât de des de ei precum o naufragiată. Ei erau colacul meu de salvare. Și am zâmbit, după care am încercat să mă adun.

— Și când am intrat în camera clienților pe care-i credeam plecați și i-am surprins în plină acțiune! Vă mai amintiți?

Un hohot puternic de râs a zguduit masa. M-am uitat spre Mașa și ochii mei i-au întâlnit privirea melancolică.

Petrecerea s-a prelungit, nu voiam să se mai termine. Și totuși, în cele din urmă, Mașa s-a ridicat de pe scaun.

— Distrați-vă în continuare, copii, eu o să merg la culcare.

— Te conducem, i-am zis eu.

— Lasă-mă să mă întorc singură. Aș putea s-o fac și cu ochii închiși.

Ne-a îmbrățișat pe fiecare dintre noi, i-a strâns în brațe pe copii. A făcut schimb de urări de noapte bună în rusește cu Alex și Romy. A încheiat turul mesei cu mine. M-a sărutat pe frunte.

— Pe mâine, *Golubka.*

Toată lumea s-a ridicat. Am urmat-o până la terasă. Samuel a venit în spatele meu și m-a înlănțuit cu brațele; i le-am strâns la piept. Ea a traversat curtea cu pași liniștiți. A urcat treptele, le-a coborât înapoi pentru a rupe o floare ofilită a unui leandru de la intrare, apoi a dispărut în întuneric. Deodată, o lumină. Mașa aprinsese veioza de pe biroul de la recepție, ca în fiecare seară de mai bine de cincizeci de ani. Pe terasa restaurantului, era o liniște desăvârșită.

— Mă ajutați să strâng? ne-a întrebat Charles cu un glas

răgușit.

Abia dacă am avut timp să mă întorc spre el, că a și plecat în fugă spre bucătărie. Am schimbat o privire tristă cu Amélie, care s-a dus după el. În timp ce strângeam masa, nimeni n-a scos o vorbă, doar ne-am dat palme amicale și liniștitoare pe spate. Ne-am urat vise plăcute, fără să credem în așa ceva.

Samuel ne-a condus, pe mine și pe copii, până la moară. Mi-a propus să rămână acolo peste noapte.

— Pe canapea, a precizat el.

Am reușit să ne destindem și să râdem. A lăsat-o jos pe Romy, pe care fusese nevoit s-o ducă în brațe, noroc că drumul era scurt.

— Mergeți la culcare, copii, le-am zis eu.

N-au așteptat să le spun de două ori.

— Noapte bună, tati.

I-am urmărit cu privirea câteva secunde, apoi m-am întors spre Samuel. M-am apropiat de el, i-am pus mâna pe piept și m-am ridicat pe vârful picioarelor.

— Nu, n-o să fie mai bine, i-am zis atingându-i ușor obrazul cu buzele într-un sărut.

El nu s-a dat bătut.

— Voi fi aici mâine-dimineață pentru a o îmbrățișa pe Mașa și pentru tine.

— O să-i facă plăcere… Îți mulțumesc că ești aici, Samuel.

A doua zi dimineață, m-a apucat tremuratul în timp ce porneam mașina lui Jo. Nu mai fusese scoasă din garaj de când o băgase el acolo ultima oară, cu câteva ore înainte de a muri. În ciuda genunchilor care îmi tremurau, am reușit s-o conduc până în mijlocul curții. Trebuia să-mi revin, aveam o oră și jumătate de mers până la aeroport. Samuel a venit, m-a însoțit la recepție și a luat valijoara din piele a Mașei ca să o pună în portbagaj. Își pregătise extrem de puține lucruri, deși avea să stea luni întregi la fiul ei. Nu-mi plăcea asta. Mașa a mângâiat biroul de la recepție, a pus câteva hârtii la locul lor. Cu privirea în pământ, am străbătut curtea și m-am oprit să o aștept lângă mașină. Angajații hotelului au început să iasă afară. Clienții prezenți nu-

și dădeau seama ce se întâmplă. Apoi, a apărut ea. Era minunat și terifiant să-i vezi pe acei oameni aliniați pe treptele hotelului pentru a-și prezenta onorurile. Ultima dată când se întâmplase asta fusese mult prea de curând. Diferența era că Mașa era în viață și că numai cei apropiați ei erau prezenți pentru a o saluta înainte de plecare. Ca și cu o seară înainte, avusese o vorbă bună pentru fiecare. Eram ușurată că Alex și Romy erau la școală; nu mi-aș fi dorit să retrăiască această scenă. Cu un zâmbet vag pe buze, a traversat curtea fără să se grăbească, iar privirea i s-a oprit asupra atelierului lui Jo, asupra restaurantului. Apoi și-a continuat drumul. S-a întors pentru ultima oară: a scrutat fațada, fiecare fereastră, cunoștea ungherele camerelor ascunse în spatele geamurilor, apoi și-a ridicat ochii spre cer, spre vârfurile copacilor, acei uriași Celtis australis de Provence care dădeau umbră în zilele călduroase de vară și pe care îi iubea atât de mult. Mașa înregistra detaliile, contururile, luminile, razele soarelui. Am întors privirea, nu puteam suporta să văd cum își ia la revedere de la Dacea. În realitate, nu era un „la revedere", ci mai degrabă un adio.

— Micul meu Samuel, am auzit-o spunând.

Am privit-o. Îi zâmbea cu tandrețe.

— Nu-ți face griji pentru nimic, i-a zis el. Întoarce-te cu bine la noi.

Cuvintele lui Samuel sunau fals. Nu pentru că nu era sincer în urările lui, ci pentru că nici el nu credea în ele. Noi doi nu vorbiserăm despre asta. Oare voia să mă apere de presentimentul său? Să nu-l întărească pe al meu? Spre marea mea uimire – efuziunile dintre ei erau mai mult decât rare –, s-au îmbrățișat îndelung, în timp ce Mașa i-a șoptit câteva vorbe imposibil de auzit din locul în care mă aflam. Ochii lui Samuel s-au oprit pentru o clipă asupra mea; suferea. De ce anume suferea? Imposibil de știut. Atâtea sentimente, atâtea emoții se amestecau.

— *Golubka,* e timpul să plecăm.

Mașa a făcut un ultim semn cu mâna și a urcat în mașină ajutată de Samuel. Am urcat și eu, am vârât cheia în contact și am așteptat.

— Vrei într-adevăr să pleci? am zis cu glas scăzut.

— Pornește, te rog.

Vocea ei era blândă și obosită. Se uita drept înainte, cu ochii ei mari plini de lacrimi. Rolul meu, acum, era să scurtez aceste momente. Am demarat și am parcurs aleea mai rapid decât de obicei. În oglinda retrovizoare, i-am zărit pe Charly și Amélie care priveau îmbrățișați în urma noastră.

Tot drumul până la aeroport, am respectat tăcerea pe care a impus-o Mașa. Privea pe geam. La ce se uita? La peisaj, la aceste drumuri pe care le știa cu ochii închiși, pe care le străbătuse de atâtea ori la bordul Citroënului său Méhari, sau era deja departe? Oare la ce se gândea? Își rememora întreaga viață? Îmi dădeam seama de vârsta pe care o avea. Mașa îmbătrânise, dar nimeni nu realizase acest lucru. Totuși, era încă la fel de frumoasă, bătrânețea îi sporea distincția. Eleganța ei era intactă, doliul o făcea și mai impresionantă. Ridurile erau dovada bucuriilor și durerilor ei, numeroasele dureri, teribilele suferințe. Cum aveam să reușesc să trăiesc fără ea? O întrebare pe care nu mi-o pusesem niciodată. Mintea mea, inima mea refuzaseră. Ar fi trebuit totuși să mă pregătesc pentru asta după moartea lui Jo.

După ce am oprit mașina în parcare, fără să-mi lase timp să reacționez, Mașa a deschis portiera. Am urmat-o fără să mai aștept și, de data asta, eu am fost cea care nu i-am dat de ales; i-am luat valiza din mână. Și-a ferit privirea, dar a acceptat brațul pe care i-l întindeam. Mi l-a cuprins cu putere. Fără să mă gândesc la gestul meu, mi-am lipit fața de a ei, ca să o mai simt încă puțin. Lacrimile îmi curgeau pe obraji și se striveau de pielea ei. Mi-am amintit de câte ori îi dusesem la aeroport, pe ea și pe Jo, când plecau iarna în marea călătorie la fiul lor. Niciodată nu plânsesem. Niciodată aceste drumuri nu fuseseră atât de tăcute. Jo se afla la volan la dus. Eu conduceam la întoarcere. Eram toți trei veseli, fericiți, râdeam în hohote. Eu stăteam în spate, ca o *Pușfoaică* ce eram pentru ei. Era vacanță, era vremea relaxării. Nu-mi făceam griji pentru ei. Aveam încredere în Vasili că se va ocupa așa cum trebuie de părinții lui.

Și oricum, după două luni, aveam să vin după ei, să-i aduc înapoi ca să-i am numai pentru mine. Numai pentru mine. Se sfârșise. Jo plecase departe, foarte departe. Și Mașa pleca și ea. Pleca fără să-și fi prevăzut întoarcerea. Îngrozită de răspunsul pe care mi l-ar fi dat, nu îndrăznisem să o întreb. Nimeni nu îndrăznise.

Mașa mi-a întins mâna, iar eu am apucat-o ca și cum viața mea depindea de ea. Eram o fetiță pierdută, abandonată. Acest sentiment pe care mi se părea că-l mai cunoscusem, că-l mai trăisem mă paraliza. Mi-era prea frică să vorbesc, prea frică să-mi urlu durerea.

— *Golubka*, nu-mi plac despărțirile interminabile, o știi prea bine. Și nu vreau să ne facem rău una alteia.

Am clătinat din cap. M-a tras spre filtrele de securitate cu o forță de care nu o credeam în stare. S-a întors cu fața spre mine și mi-a dat drumul la mână pentru a scotoci în geantă. A scos-o cu pumnul strâns.

— Întinde palma.

M-am supus. Și-a ținut mâna deasupra palmei mele, și-a pironit ochii înlăcrimați într-ai mei și mi-a zâmbit. Apoi a lăsat să cadă legătura ei de chei. Instinctiv, am strâns-o în palmă.

— Îți încredințez cheile de la Dacea.

Am scuturat din cap frenetic de la dreapta la stânga.

— Nu le vreau, Mașa, ia-le înapoi.

Am încercat să i le dau cu forța. Zadarnic. Atunci și-a deschis brațele, iar eu m-am aruncat la pieptul ei și Mașa m-a strâns tare, atât de tare, agățându-se de mine, mă strângea de parcă voia să mă contopesc cu ea.

— *Golubka…* fii curajoasă, așa cum ai fost mereu.

— Întoarce-te, Mașa. Promite-mi că o să te întorci. Te rog…

I-am așteptat răspunsul secunde în șir. Zadarnic. Am strâns-o în brațe și mai tare. Îi respiram parfumul, mă îmbătăm cu el, vrând să-i păstrez o urmă până la sfârșitul zilelor mele. Să-mi amintesc de el ca să mă liniștesc. Parfumul Mașei era cel al duioșiei materne pe care n-o cunoscusem, corpul meu trebuia să-și amintească de ea, trebuia să fie impregnat cu ea.

— Îți mulțumesc că l-ai urmat pe Jo în ziua aceea, *Golubka,* îți mulțumesc că te-ai încrezut în el când n-aveai niciun motiv să o faci. Ne-ai redat pofta de viață, ne-ai salvat.

— Nu, voi m-ați salvat pe mine.

— Ai fost soarele nostru. Te voi iubi mereu *Ya otchen liubliu tieba dotchen'ka.* Nu uita asta. Plecarea nu schimbă cu nimic dragostea infinită pe care ți-o port.

— Mașa, eu… eu…

— Știu. Nu-ți face griji, știu cuvintele pe care nu le poți rosti.

A tras adânc aer în piept, apoi și-a slăbit încet strânsoarea. Mi-a cuprins pentru ultima oară fața în palme și m-a sărutat pe frunte. Mi-am șters lacrimile și i-am sărutat mâinile una după alta.

— Du-te, *Golubka,* întoarce-te la Dacea, te așteaptă.

Primii pași care o îndepărtau de mine au fost nesiguri, apoi și-a recăpătat stăpânirea de sine și a întins actele la control. Am urmărit-o cu privirea până când a dispărut. N-a întors capul nici măcar o singură dată. Mașa plecase.

Mașa plecase, așa cum făcuse o altă femeie înaintea ei.

7

Pe drumul de întoarcere, tremuram incontrolabil, abia dacă vedeam șoseaua, mi-era imposibil să mă concentrez, să-mi revin. De aceea am decis să mă opresc pe marginea drumului pentru a mă calma, pentru a înăbuși amintirile care se ridicau la suprafață. De patru zile mă luptam cu ele. Vestea plecării Mașei le trezise brusc la viață. Mă năpădeau, izbindu-mă cu putere ca niște valuri, fără să le pot ține piept. Precum o palmă usturătoare care te ia prin surprindere, care te împietrește, a cărei arsură persistă pe obraz și care, chiar și după ce durerea s-a risipit, lasă o urmă de neșters. Totuși le controlasem mereu, le ținusem la distanță. Aparțineau cu siguranță unei alte ființe, în mai mare măsură decât mie. Erau ale unei fetițe de opt ani pe care o îngropasem, o ascunsesem cât mai adânc posibil. Nu mai voiam să-i aud niciodată vocea în mintea mea, îmi făcea prea mult rău, îmi smulgea inima, pielea, carnea.

Această fetiță de opt ani voia să fie precum celelalte, visa adesea că este, inventând povești. Nu voia o viață ca în basme, nu cerea atât de mult, voia doar o mamă fericită, care să fie drăguță cu ea, care nu o uita niciodată, care nu o lăsa singură în beznă, care îi pieptăna părul, care îi făcea prăjituri, ca mamele colegelor ei de școală. Adeseori, seara, la sfârșitul programului after-school, le vedea pe acele doamne frumoase care veneau să-și ia copiii și care, dacă uneori întârziau, soseau alergând, cu zâmbetul pe buze, se scuzau și le dădeau pupici. Bineînțeles, puteau să fie enervate, obosite, dar li se citea iubirea în privire. Fetița le observa, ascunsă într-un colț; câteodată, își dorea să o ia cu ele, să o ducă în casele lor, unde era probabil cald, dar imediat după aceea, își spunea că nu, voia ca mama ei să vină, pentru că pe mama ei această fetiță o iubea foarte tare, n-o cunoștea decât pe ea, își spunea că n-avem decât o mamă și că trebuia să aibă grijă de ea. Căci mama ei nu semăna cu cele ale colegelor ei. Când mama ei venea s-o ia într-un final, era foarte târziu, ea aștepta pe trotuar cu învățătoarea care bombănea și

zicea că, dacă chestia asta mai continuă, avea să cheme poliția. Mama ei sosea urlând și o trăgea de braț ca s-o facă să meargă mai repede, înjurând pe toată lumea.

Așa era mama ei, câteodată râdea în hohote și apoi plângea ore în șir, urla la ea, chiar și când nu făcea prostii. De altfel, fetița asta nu făcea prostii, îi era prea teamă să facă zgomot, să deranjeze, mai ales când mama ei băuse prea mult sau când o lăsa nopți întregi singură acasă. Fetița se făcea ghem sub pătură pentru a se ascunde, pentru a încerca să-și alunge frica, dar nu era nimic de făcut, nici măcar prietenii imaginari pe care îi inventa nu reușeau s-o liniștească. Uneori, mama ei se întorcea acasă cu câte-un domn, niciodată același, și o încuia pe fetiță cu cheia într-o cameră spunându-i: „Nu vreau să te aud, altfel o încasezi". Atunci fetița își astupa urechile, ca să nu audă zgomotele ciudate sau țipetele.

Într-o zi, veniseră niște oameni la fetiță și la mama ei, le puseseră niște întrebări, o doamnă voise să se joace cu ea, părea drăguță, avea o voce blândă, voia să știe cum se ocupa mama ei de ea. Dar mama ei n-o lăsase să vorbească, o trăsese iar de braț și îi spusese: „Ține-ți clanța, sunt oameni răi, vor să mă lași singură". Fetiței i se făcuse foarte frică, plânsese fără să facă zgomot, ca de obicei. Oamenii se întorseseră tot mai des. Maică-sa nu mai țipa la ei, îi asculta îmbufnată, nu se mai uita la fetița ei când doamna îi punea întrebări. Dar fetița își amintea foarte bine ce îi spusese mama, ea nu voia să plece, voia să rămână cu mama ei, așa că tăcea, închidea ochii și își astupa urechile.

După o vreme, mama pregătise o geantă cu lucruri pentru fetiță, spunându-i că aveau să plece într-o călătorie. Fetiței nu-i venea să creadă, era fericită să plece cu mama ei, aveau să fie împreună, să se distreze, nu vor mai fi domnii răi și nici oamenii care voiau să le facă rău. Fetița zâmbea în autobuzul care le ducea în călătorie. Coborâseră într-o stație, merseseră pe niște străzi pe care fetița nu le cunoștea. Intraseră într-o casă mare, fetița auzise țipete de copii în depărtare și se întreba unde se află. Și apoi, îi văzuse pe oamenii care veneau acasă, se uitase la

mama ei care nu voia s-o privească, o trăsese de mână, se agățase de ea, dar nu era nimic de făcut, mama nu-i răspundea. Dintr-odată, fetiței i se făcuse foarte frică. Oamenii le duseseră într-o încăpere cu o fereastră mare care dădea spre un culoar, pereții erau pictați în verde, fetița ura culoarea asta, erau canapele, fotolii, rafturi cu cărți și cutii cu jucării. Ea rămânea lipită de mama ei. O auzise cum le spusese acelor oameni că pleacă în călătorie și că nu putea să o ia cu ea, că le-o lăsa lor fiindcă asta voiau. N-aveau decât să-i spună judecătorului că n-o mai voia, că nu mai voia să aibă grijă de ea, că avea altceva mai bun de făcut. Nu mai avea chef de belele. Mama se ridicase și fetița se agățase cu și mai mare forță de ea. Mama îi spusese: „Lasă-mă, ajunge, eu plec!" Mama ei era mai puternică, așa că reușise să se elibereze, deschisese ușa camerei cu pereți verzi și plecase fără să se uite înapoi. Fetița urlase, înainte nu-și cunoștea sunetul vocii. O striga pe mama ei cât putea de tare, atât de tare încât o durea gâtul, avea senzația că o să-i explodeze capul, atât de tare țipa, atât de tare plângea. Oamenii o luaseră în brațe pentru a o potoli, fetița se zbătea din toate puterile, dădea cu picioarele, cu pumnii, mușca, zgâria. Voia să i se dea drumul, să fie lăsată să alerge spre mama ei. Mama ei nu voia ca ele să fie despărțite, avea să se întoarcă, s-o ia acasă. După ore întregi de țipat și de lovit, fetița se prăbușise la pământ, mânjită de lacrimi și de muci. Atunci oamenii îi spuseseră că aveau să-i arate camera ei și să i le prezinte pe celelalte fetițe cu care avea să doarmă. Fetiței nu-i păsa, hotărâse că mama ei se va întoarce repede, că probabil se înșelase. Se așezase pe un pat, i se spusese că era al ei, refuzase să vorbească cu celelalte, nu erau colegele ei de școală, nu voia să știe nimic despre ele. O forțaseră să se spele, să-și pună niște haine pe care nu le mai văzuse. Îi auzise pe adulți spunând când se uitaseră în geanta pe care mama ei o lăsase că „totul e bun de aruncat".

Fetița petrecuse săptămânile următoare așteptându-și mama, pândind din spatele unei ferestre pentru a fi sigură că nu o ratează. Știa că celelalte își vedeau părinții în sala cu pereți verzi, într-o bună zi și ea își va vedea mama în sala cu pereți verzi. Dar mama ei nu s-a mai întors niciodată în sala cu pereți

verzi. Doamna drăguță care venise la ele acasă, înainte ca mama ei să plece, venise iarăși ca să stea de vorbă cu ea. Îi spusese: „Hermine, nu mai aștepta, o să-ți spunem noi dacă vine".

Fetița devenise Hermine.

Mama nu-mi spusese niciodată pe nume. Nu încetasem niciodată s-o aștept. O căutasem după ce părăsisem căminul la vârsta de optsprezece ani, dar dispăruse fără urmă, se evaporase, ca și cum nu existase niciodată. În schimb, ea, fetița, nu dispăruse niciodată, era bine ascunsă în străfundul meu. Adolescenta, apoi femeia care devenisem, încheiase un pact cu fetița pentru ca ea să rămână tăcută. Plecarea Mașei îmi dovedea că nu va tăcea niciodată, că îmi va aminti mereu că mama plecase și mă lăsase singură. Dar de când crescusem, avusesem alte dezamăgiri, primisem alte lovituri și totuși fusesem capabilă să trec peste toate. Mașa nu era mama mea, Mașa îmi spusese că mă iubește. Mama nu mi-o spusese niciodată, ea nu-mi răspunsese niciodată la aceste cuvinte. Din acest motiv nu le rosteam niciodată. Aceste cuvinte nu puteau ieși din gura mea decât pentru copiii mei. De la tăcerea mamei încoace, nu mai spusesem „te iubesc" unui adult, nici măcar celor care mi-o spuseseră, mi-era prea teamă s-o spun și să nu mi se răspundă. Pe Samuel nu-l considerasem niciodată îndreptățit să audă o astfel de declarație. O luam pe căi ocolite, iar în cele din urmă acceptase situația.

Acel „te iubesc" al Mașei era bunul meu cel mai de preț. Iar Mașa nu mă lăsase într-un loc necunoscut cu niște străini care încercau să mă facă să vorbesc. Nu, Mașa mă lăsase la Dacea, casa ei, îmi spusese că acolo eram la mine acasă. Un „te iubesc" și un „ești la tine acasă" au liniștit-o un pic pe fetița de opt ani. Nu mai țipa atât de tare. O vedeam aproape luminându-se pentru prima oară. O auzeam implorându-mă să cred în asta pentru noi două. Pentru ea și pentru mine aveam să țin capul sus, aveam să fac față. Am vârât din nou cheia în contact și mi-am continuat drumul spre Dacea.

8

Jumătatea lui iunie. Dacea deschidea marele bal al verii. N-aveai cum să stai cu mâinile în sân. Maşa nu putea alege un moment mai bun pentru a ne scuti să ne gândim prea mult la absenţa ei, când nici nu ne resemnaserăm cu golul lăsat de moartea lui Jo. Îmi plăcuse întotdeauna această perioadă în care maşinăria se punea în mişcare, parcă din proprie voinţă. Liniştea n-avea să se întoarcă decât după multe săptămâni, când frunzele uscate vor cădea înainte de vreme după căldura copleşitoare a verii.

N-o mărturisisem niciodată nimănui ca să nu fiu luată drept vreo nebună ce credea în fenomene paranormale, dar uneori aveam senzaţia că zidurile hotelului vibrau de exaltare la apropierea atmosferei pline de viaţă din timpul sezonului. Cu inima la fel de nerăbdătoare ca a mea. Această casă trăia atunci când era lume multă, se hrănea din perindarea neîncetată a oamenilor care veneau, plecau, înotau în piscină, mâncau, se distrau, se relaxau, se odihneau. Iar noi, care aveam grijă de această nobilă doamnă, de Dacea, trebuia să avem grijă şi de clienţii noştri, să-i întâmpinăm neobosiţi, mereu cu zâmbetul pe buze. Îmi plăcea această provocare ce se repeta în fiecare an. Ca un etern început. Chiar dacă Dacea era deschisă zece luni din douăsprezece, totul era concentrat în timpul a patru luni, scurte şi lungi deopotrivă. Nu că ne-am fi diminuat eforturile şi calitatea serviciilor atunci când unii clienţi se prezentau la mijlocul toamnei ori la începutul primăverii, dar nu trăiam în tensiune permanentă. În ceea ce mă priveşte, îmi plăcea să nu am timp, să alerg în toate părţile, să am zeci de detalii în minte, să verific dacă totul era perfect, simetric, la locul lui. Fusesem atât de uimită în timpul primului meu sezon, când simţisem febra care pusese stăpânire pe Dacea, care mă cuprinsese şi pe mine şi îmi dăduse impresia că nu mai pot să controlez nimic. Nu voi uita niciodată nici senzaţia de ireal când brusc totul se oprise. Într-o dimineaţă, abia mă trezisem şi Maşa mă anunţase că hotelul nu va fi complet ocupat seara, deci nu mai trebuia să

mă grăbesc să fac curat în camere. Dacea vorbea din ce în ce mai încet, se așternea tăcerea, încăperile se goleau, terasa intra în adormire, frunzele cădeau, lumina zilei scădea. Vara se sfârșise.

Prin urmare, mă bazam pe această fierbere, pe această efervescență pentru a rezista cu orice preț, pentru ca acest sezon să fie reușit în ciuda încercărilor grele din ultimele luni. Mașa avea dreptate; ea și Jo erau prezenți în ziduri, sufletele lor se contopiseră cu această casă. Dacea vibra prin ei. Primisem o misiune și aveam de gând s-o duc la capăt peste așteptările lor. Mașa îmi încredințase Dacea.

Mașa… Fiul ei a avut delicatețea – la care nu mă așteptam – să-mi trimită un e-mail:

Dragă Hermine,

Mama a ajuns obosită, dar și liniștită, căci Dacea e în mâinile tale. Are toată încrederea în tine.

M-a însărcinat să-ți spun că-ți va da un semn când se va simți pregătită. Totul este încă prea recent pentru ea, moartea tatălui meu și plecarea ei de la Dacea. Cred că va avea nevoie de timp.

Succes cu noul sezon,

Pe curând, Vasili

Acest mesaj n-a făcut decât să-mi confirme cele mai rele temeri; Mașa plecase definitiv. I-am respectat rugămintea, nu i-am dat vești despre noi și nici n-am încercat să aflu vești despre ea. Totuși, mi-ar fi fost simplu să-i dau un telefon fiului ei, să-i cer să mă lase să-i vorbesc. Dar ea nu voia asta. Nici măcar eu nu eram sigură că doream să-i vorbesc de la asemenea distanță, mai ales după ce ne spuseserăm la aeroport. Orice cuvânt ar fi părut banal și fără valoare după asta. N-aș fi suportat pauzele dintr-o conversație telefonică; până la urmă, tăcerea era mai liniștitoare.

Ne lăsam duși de vârtejul verii. Clienții erau încântați, lăudându-ne mai mult decât de obicei. Vremea era splendidă. Nicio furtună nu amenința să strice frumoasele petreceri de pe terasa restaurantului, plin în fiecare seară. Nicio zi în care

mistralul să întrerupă cântecul greierilor. Și mă rugam ca lucrurile să rămână așa, să nu apară nicio anulare de ultimă oră. În tumultul începutului de vară, puteam să profit de prezența constantă și care mă emoționa – trebuie s-o recunosc – a lui Samuel. Trecea din două în două zile pe la hotel, sub pretextul că voia să vadă cum arăta grădina și cum se descurca echipa lui care se ocupa de Dacea. În mod normal, nu făcea asta niciodată. Dar acum era îngrijorat din pricina mea. Privirea lui atentă îmi era de ajuns ca să înțeleg. Când venea, discutam câteva minute despre ploaie și despre vremea frumoasă, despre copii – fără să-mi reproșeze ceva –, despre slujba lui, despre hotel. Uneori râdeam, chiar destul de des. Era plăcut, aceste clipe neașteptate îmi făceau bine.

În ziua aceea, primeam niște clienți la recepție când a apărut în cadrul ușii de la intrare. Mi-a făcut un semn discret din cap că mă va aștepta afară. Cu ținuta aceea, n-ar fi dat bine, așa că m-am abținut cu greu să nu râd. Eu eram obișnuită să-l văd lac de sudoare, cu ochelarii de soare pe nas, în pantaloni scurți și ghete de protecție, murdar de pământ și cu mâinile pline de praf. Dar cuplul de septuagenari cam simandicoși aflați de partea cealaltă a biroului de la recepție s-ar fi uitat urât dacă Samuel s-ar fi înființat lângă ei, așteptând răbdător să-mi termin treaba. Unii turiști nu puteau nicidecum să conceapă că era nevoie de bărbați și de femei care să muncească din greu pentru ca splendida regiune Luberon pe care doreau să o vadă în timpul vacanței să fie la înălțimea așteptărilor lor. Oricât de incredibil ar fi fost, trebuia să-i educăm pe turiști, să le amintim că, pentru a se bucura de grădini, de piscinele imaculate, de zidurile frumoase din piatră pe care adorau să se fotografieze și de buchetele de lavandă, pentru care plăteau o mică avere în piețele provensale, oamenii trebuiau lăsați să lucreze. Jo nu suporta genul ăsta de atitudine; era în stare să le arate ușa clienților care se plângeau că sunt deranjați de micile lucrări sau reparații din timpul zilei. În mod evident, făceam tot posibilul să nu ne indispunem niciodată clienții, dar uneori, nu aveam de ales. În orice caz, Samuel cultiva discreția și evita să se arate murdar la recepție.

Mi-a luat mult să le explic orarul, serviciile restaurantului, parola wi-fi, funcționarea serviciului de recepție. Acești clienți, oricât de simpatici erau, își pierduseră auzul din tinerețe. După ce le-am repetat informațiile în numeroase rânduri, rostind răspicat fiecare silabă, am văzut că în sfârșit înțeleseseră și le-am întins cheia de la camera lor.

— Bagajele dumneavoastră au fost urcate în cameră, să aveți o după-amiază frumoasă, domnule, doamnă, le-am zis eu cu cel mai frumos zâmbet de care eram în stare. Dacă aveți o urgență, nu ezitați să formați 9, cineva e gata să vă răspundă.

Nu imediat, totuși…

Rezemat de camioneta lui, cu o sticlă de apă în mână, Samuel mă aștepta răbdător.

— Nu te apropia de mine, sunt groaznic de murdar.

— Am văzut, i-am răspuns eu râzând.

— Ești bine?

Am dat din cap.

— Voiam să te întreb dacă ai fi de acord să plec câteva zile cu copiii săptămâna viitoare.

Vacanța mare începea a doua zi.

— Oricum, sunt cu tine.

Cu un tată peisagist și o mamă care lucra într-un hotel, pentru Alex și Romy iulie și august nu însemnau niciodată călătorii cu familia. Înainte de a ne despărți, plecam mereu iarna. La fel se întâmpla și acum, plecam unul după altul cu copiii și, pentru ca nici eu, nici Samuel să nu fim frustrați, nu-i mai duceam la școală. Eram cu atât mai uimită de propunerea lui Samuel.

— Dar tu? Ce faci cu slujba?

Și-a luat un aer satisfăcut.

— Avantajul patronului! Am reușit să măresc echipele. Nu-ți face griji pentru Dacea, i-am ales pe cei mai buni.

— Am încredere în tine. Copiii vor fi în al nouălea cer!

— Mi-am zis că au nevoie de așa ceva după tot ce s-a întâmplat.

S-a apropiat de mine.

— Ți-aș fi propus să vii cu noi, și tu ai avea nevoie…

Pe neașteptate, mi-a mângâiat cu delicatețe obrazul.

— Din câte te cunosc, ai arătat și mai bine.

Mi-am pus mâna peste a lui, bucurându-mă de această senzație preț de câteva secunde, apoi m-am îndepărtat, aproape cu regret, întrebându-mă în același timp de-a ce ne jucam.

— Eu mă bronzez iarna. Ar trebui s-o știi! Mulțumesc pentru propunere.

Zâmbetul lui era blând și resemnat.

— Nu-mi făcusem nicio iluzie… Dacea are nevoie de tine.

— Le pregătesc discret bagajele, te las pe tine să le faci surpriza.

Mă striga cineva în depărtare. M-am ridicat pe vârfuri și l-am sărutat pe obraz.

— Pe mai târziu.

Am plecat alergând spre treptele hotelului, dar nu m-am putut abține să nu întorc capul. Samuel nu mă pierdea din ochi.

Ușurată și fericită pentru copiii mei, am putut să-mi canalizez toate eforturile pentru bunăstarea hotelului. Corpul meu începea să dea primele semne de oboseală din acea vară; o durere persistentă de spate, dureri musculare la trezire, senzația că am ruginit. Primeam toate aceste semne cu satisfacție, ele îmi arătau că totul se desfășura normal, ca în toți anii, ca înainte. Mi-era dor de Mașa, nu puteam să nu recunosc, ar fi trebuit să fie acolo, alături de mine, dar îmi ostoiam dorul prin muncă. Aș fi vrut să-i spun că nimic nu se schimbase, că unii clienți își rezervaseră deja sejurul pentru anul viitor. Aș fi vrut să fiu liniștită, să știu că se gândea la Dacea, că se gândea la mine. Totuși, după patru săptămâni, continuam să-i respect dorința și să nu iau legătura cu ea.

M-am trezit cu un nod în stomac, neliniștită fără un motiv anume. A doua zi, copiii se întorceau din vacanța petrecută la mare cu Samuel. Îmi trimiseseră fotografii, râsesem de una singură descoperind că Samuel se lăsase dus de nas de fata lui și-i cumpărase un colac imens în formă de inorog. Alex și Romy

îmi lipsiseră. La fel și Samuel. Nu puteam să neg lucrul ăsta. Faptul de a-l ști aproape îmi alina un pic singurătatea. Prezența lui mă făcea să zâmbesc, eram mai relaxată. Mă liniștea și îmi alunga tristețea. Nu-i ceream nimic, venea din proprie inițiativă și nici nu-l respingeam, dimpotrivă. Absența lui mă făcuse să-mi dau seama de asta. În schimb, ne jucam cu focul. Sentimentele mele pentru el erau oare așa de limpezi cum crezusem până acum? Mie așa mi se păruse. Dar ale lui? Ce căuta el? Era doar îngrijorare? Sau avea și altceva în minte? Nu ne despărțiserăm fiindcă unul dintre noi trădase sau fiindcă ne disprețuiam. Mergeam pe drumuri diferite, nici unul, nici altul nu reușiserăm să facem compromisuri, ceea ce dusese la separare. Îndrăzneam să cred că mai era un pic de iubire între noi pe atunci. Putea fi vorba realmente de despărțire de vreme ce ne vedeam de mai multe ori pe săptămână? Dat fiind că tot mai puteam să împărtășim momente de complicitate, momente de tandrețe? Încă îi simțeam mângâierea pe obraz de zilele trecute. Ar fi trebuit să-l resping. Nici el, nici eu nu ne refăcuserăm viața după ce ne despărțiserăm în urmă cu doi ani. În ceea ce mă privește, nu avusesem nicio poveste de dragoste, nicio aventură. Nu-mi doream. N-aveam chef să sufăr. Îi refuzasem pe cei câțiva bărbați care se apropiaseră de mine. Cât despre Samuel, chiar dacă nu mi se destăinuia – ceea ce era normal –, nu auzisem de existența unei noi femei în viața lui. Copiii nu-mi vorbiseră de nimeni. În orice caz, dac-ar fi fost ceva serios, mi-ar fi ajuns foarte repede la urechi. Amândoi cunoșteam pe toată lumea. Mă obișnuisem cu ideea asta, o acceptasem. Voiam ca acest bărbat care îmi făcuse atât bine să fie fericit, chiar dacă nu era cu mine. Samuel avea totul pentru a seduce o femeie, avea totul pentru a fi iubit. Și știa să ofere iubire în schimb.

Ca în toate diminețile în care Alex și Romy nu erau cu mine, pregăteam micul dejun pentru clienți. Legănată de zgomotul cafetierelor, curățam de coajă fructele proaspete, băteam cu telul crema de brânză. Totul era gata pe masa mare din lemn, nu-mi mai rămânea decât să aranjez bufetul. Era încă devreme, așa că

mi-am îngăduit să beau o cafea. M-am sprijinit de pervazul ferestrei care dădea spre terasă, cu ceașca de cafea în mână. Eram hipnotizată de balansoarul Mașei. Gol. Singur în mijlocul peluzei întinse. De când plecase Mașa, nimeni nu îndrăznea să se așeze acolo. Ai fi crezut că o barieră invizibilă împiedica pe oricine să se apropie. Era locul ei. Chiar și abandonat…

Soneria telefonului a spart liniștea dimineții. Mi s-a oprit respirația. 6:30, prea devreme pentru un apel. În realitate, de acest apel mă temeam cel mai mult de o lună încoace. Mă pregătisem pentru el. În ciuda tuturor încercărilor mele, nu reușisem să-mi alung presimțirea că nu va dura mult până să-l primesc. Era felul Mașei de a-mi trimite un mesaj chiar în clipa când mă uitam fix la locul ei gol din balansoar, și în acest moment al zilei care îi aparținuse întotdeauna? Telefonul suna fără întrerupere. Am zâmbit trist amintindu-mi cuvintele Mașei. Într-adevăr, era răbdător. Am mai băut o gură de cafea – nu știu de ce, poate pentru a prelungi încă un pic iluzia. În cele din urmă, am răspuns. Trebuia s-o fac.

— Hermine?

Nu mă înșelasem. Vocea asta. Era a doua oară când o auzeam în decurs de trei luni. Ca și prima oară, respirația îi era sacadată. Vasili.

— Îmi cer scuze că te sun atât de devreme…

Știam. Înțelesesem. Mâna mi s-a crispat și mai mult pe ceașcă. Un singur lucru mă interesa acum:

— A suferit?

— A… a adormit… vorbind cu tatăl meu.

Mașa nu putea trăi fără Jo, în pofida iubirii de care era înconjurată. Acum erau din nou împreună. Își luase rămas-bun de la noi, își luase rămas-bun de la Dacea și își luase rămas-bun de la fiul ei. Mi-am șters o lacrimă de pe obraz.

— Înseamnă că a plecat împăcată.

— Da, a zis el. Te țin la curent cu ceea ce urmează.

— Curaj!

— Și ție.

A închis.

În orele următoare, cu o mască de fericire artificială pe față, opacă la tot ce nu ținea de lucru, am jonglat între sala de mese, terasă și recepție. Zâmbeam, propuneam încă o cafea, recomandam o activitate, o plimbare ținând cont de ziua superbă care începea și, de asemenea, o evitam pe Amélie. Nu era momentul, nu eram pregătită. Am așteptat zece ore până să-l anunț pe Samuel. El a oftat zgomotos și a bombănit câteva înjurături zdravene. Auzeam copiii râzând în depărtare; vestea asta era prea mult pentru ei… Micuții mei, aș fi vrut atât de mult să-i cruț.

— Nu le spun nimic copiilor în dimineața asta, m-a liniștit Samuel, și ne întoarcem după prânz. O să le explic eu, nu-ți face griji.

— Îmi pare rău că-ți stric sfârșitul vacanței.

Când m-am simțit pregătită să transmit vestea, m-am dus la etaj s-o caut pe Amélie. Am găsit-o repede și i-am făcut semn să mă urmeze. Ea a dat niște instrucțiuni și m-a urmat cu o figură gravă. Fără să schimbăm un cuvânt, am luat-o prin pasajul secret spre bucătărie. Cum nu se întâmpla prea des să apărem amândouă acolo, Charly a înțeles că nu era de glumă. Și-a trimis ajutorul în pauză și a adăugat:

— Și să nu te întorci până nu-ți spun eu.

Tânărul n-a mai stat pe gânduri și a șters-o imediat. Amélie s-a dus lângă soțul ei; mă priveau țintă.

— Bănuiți ce o să vă spun, nu-i așa?

Au oftat de tristețe, dar și de ușurare. Era oarecum alinător să știi că se terminase. Că această așteptare ajunsese la capăt. Luându-ne rămas-bun de la ea, cu toții fuseserăm conștienți că n-o s-o revedem în viață.

— N-a rezistat mult timp fără Jo, a șoptit Amélie.

— Un pic mai mult de trei luni, a adăugat Charly.

— Nici măcar Dacea n-a putut să facă nimic pentru ea, am oftat eu.

Am rămas mult timp fără să spunem nimic; în privirile noastre se amestecau tristețea, panica, descumpănirea. O lume care se prăbușea.

— Pot să te rog să-i anunți tu pe ceilalți? l-am întrebat pe Charly. Îți mărturisesc că mi-a pierit curajul.

— Contează pe noi, suntem aici ca să te ajutăm, Hermine. Suntem o echipă. Tu faci totul, dar o să-ți fim alături.

— Îmi pare rău că-ți pun această întrebare absolut nepotrivită, ne-a întrerupt Amélie, dar ce se întâmplă acum că Mașa…?

Am făcut apel la toată afecțiunea mea pentru ea ca să nu mă enervez. Ce voia să spună? Că aveam să dăm bir cu fugiții sub pretextul că Mașa nu mai era aici? Nu mai era aici de o lună și ne descurcam perfect. Mașa știa asta, altfel n-ar fi plecat. Și, în orice caz, refuzam să mă gândesc la viitor, să mă gândesc concret la ce aveam să facem. Era prea devreme, nici măcar nu eram sigură că îmi dădeam seama de ceea ce tocmai se întâmplase.

— Mergem mai departe. Păstrăm Dacea.

Pe la sfârșitul după-amiezii, sunetul unui claxon s-a auzit în curte. Numai ei își puteau anunța așa sosirea. Cui îi mai păsa de clienți, ei aduceau veselia în mijlocul unei zile atât de triste. Am ieșit imediat din spatele biroului de la recepție. Alex și Romy mi-au sărit în brațe, i-am sărutat pe obraji, îmi venea să-i mănânc.

— Ce frumoși sunteți! Și ce bronzați!

Le-am mângâiat fețele.

— Tati nu mă dă cu cremă, m-a informat Romy.

— Cum adică tati nu te dă cu cremă? Unde-i tati?

— Este aici, mi-a răspuns vinovatul.

Venea cu brațele încărcate de bagaje și cu zâmbetul pe buze. M-a sărutat pe păr, am închis ochii și m-am simțit brusc liniștită.

— Am venit doar să te îmbrățișăm, să lăsăm lucrurile și plecăm.

M-am uitat la el nedumerită.

— Plecați? Credeam că…

Samuel s-a apropiat și mi-a pus un deget pe buze; inima îmi bătea nebunește.

— Mergem la cumpărături, mă ocup eu de cină. Doar n-o să

te lăsăm singură în seara asta!

— Mulțumesc.

Mi-a zâmbit cu blândețe, iar eu am făcut un semn discret spre copii.

— Cum se simt? am murmurat.

— Sunt bine. Sunt pregătiți și și le-am cerut să fie un pic atenți cu tine. Să mergem, copii!

Când am ajuns acasă, Samuel și copiii trebăluiau pe terasă. Din partea asta a morii, Dacea se afla în spatele nostru, așa că intimitatea familiei noastre era protejată. Masa era pusă pentru noi patru. Ca înainte… Soarele de început de iulie era încă puternic la ora asta. I-am îmbrățișat pe toți trei. N-am putut să nu remarc surprinderea lui Samuel în fața gestului meu tandru și spontan. Eu însămi m-am mirat, reproșându-mi-l totodată.

— O să fac un duș, revin în cinci minute.

— Nu te grăbi.

L-am ascultat și am zăbovit mult sub apa rece, încercând să-mi adun gândurile, sentimentele. Mă întrista profund certitudinea că de-acum n-aveam s-o mai văd pe Mașa, n-aveam să-i mai aud vocea, accentul acela numai al ei, felul în care rostea cuvintele. Se terminase cu „Golubka". Nimeni n-avea să-mi mai spună așa. Moartea ei era totuși oarecum ireală, abstractă chiar; nu o văzusem stingându-se, așa cum îl văzusem pe Jo prăbușindu-se la pământ și dându-și ultima suflare. N-aveam ca dovadă decât un apel telefonic și glasul gâtuit de durere al unui fiu care-și pierduse mama. Nu puneam la îndoială realitatea celor întâmplate, dar acestea mi se păreau atât de departe. Ca și cum Mașa nu putea muri în altă parte decât la ea acasă. De ce făcuse această alegere? În ciuda tuturor întrebărilor mele, a incertitudinilor, reușeam să mă bucur că-i aveam pe copii alături de mine în seara asta. Mașa mă pusese să-i promit că voi profita la maximum de fiecare clipă petrecută împreună cu ei, că nu voi lăsa timpul și viața să mi-i fure; încă o auzeam implorându-mă s-o fac. În seara asta, Alexandre și Romy aveau să fie și mai fericiți fiindcă și tatăl lor era prezent. Și eu eram fericită că era acolo. Fericită, dar dezorientată. Voiam

ca totul să meargă bine, voiam să uit de celelalte. Să savurez ceea ce îmi era oferit. Am pus în grabă o rochie pe mine și m-am dus la ei.

— Scumpa mea, i-am zis lui Romy, îmi descâlcești tu părul?

Rar se întâmpla să-mi fac timp ca să-i propun să fiu păpușa ei pe care să o coafeze. Prin urmare, n-a lăsat să-i scape ocazia și mi-a smuls peria din mână.

Seara asta era normală și totodată mă tulbura. Cred că mi-am pierdut jumătate din claia de păr în timpul aperitivului. Exclamațiile lui Romy, tachinările fratelui ei mai mare și ale tatălui ei când vedeau coafurile surprinzătoare cu care mă împopoțona mă umpleau de fericire. În timpul cinei, îi ascultam pe toți trei povestindu-mi săptămâna lor de aventuri, băile în Mediterana până la apusul soarelui, peștii la grătar și sendvișurile cu anșoa din port, castelele de nisip, înghețatele seara, după spălatul pe dinți.

— Ți-ai pus la bătaie toate forțele! Cum vrei să rivalizez cu tine acum? l-am întrebat pe Samuel.

— Știu să mă fac indispensabil, mi-a răspuns el cu o privire jucăușă.

Am întors capul amuzată, dar și neliniștită. Bucuria copiilor nu se baza oare pe o iluzie? Ca părinți, nu trebuia să le dăm speranțe false. Despărțirea noastră îi luase prin surprindere pe Alex și Romy, deși cu siguranță remarcaseră atmosfera apăsătoare care domnea la noi acasă: părinții lor erau triști, închiși în ei. Dar nu erau țipete, nu erau certuri – sau foarte puțin. Niciodată nu ne atacaserăm verbal. Eu și Samuel nu ne mai vorbeam, nu ne mai vedeam, nu ne mai priveam, mergeam în direcții opuse, ba mai rău… Nu ne mai furam săruturi, nu ne mai luam de mână într-un gest automat care trădează totul. Aveam sentimentul că dorm într-un pat gol și rece. Când mă întorceam de la Dacea, Samuel dormea. Când se trezea pentru a începe munca pe răcoare, eu eram cea care dormea. Dacă mă gândesc bine, de când familia noastră se reunise, o seară precum cea pe care tocmai o trăiam era excepțională.

La desert, Romy s-a urcat pe genunchii mei și mi s-a ghemuit în brațe; privirea înduioșată a lui Samuel m-a tulburat, așa că m-am concentrat asupra fetiței, mângâindu-i cu delicatețe obrazul.

— Mami, te gândești la Mașa?

Nu puteam evita la nesfârșit subiectul. Totuși asta îmi confirma faptul că, de la telefonul de dimineață, trăiam un vis urât.

— Romy! s-a enervat fratele ei. Tata ne-a zis să nu…

— Alex, putem vorbi despre asta, trebuie să vorbim, l-am întrerupt cu blândețe pe fiul meu. Chiar dacă ne întristează. Așa că, scumpa mea, da, mă gândesc la Mașa, mă gândesc mult la ea, îmi lipsește și îmi va lipsi mereu, ca și vouă…

— Știi, eu nu sunt tristă, mi-a răspuns ea.

— A, da? N-ai vrea s-o revezi?

— Ba da… dar Jo, el nu mai e singur.

Am înghițit cu greu pentru a-mi stăpâni plânsul și i-am zâmbit cu lacrimi în ochi fiicei mele. Spontaneitatea și nepăsarea ei de copil erau soluția la tot. Fetița din mine n-avusese niciodată ocazia să fie nepăsătoare. Ochii ei n-avuseseră niciodată sclipiri de stele. Chiar dacă ar fi avut, mama ei n-ar fi fost în stare să le vadă și nici să simtă acea bucurie de nedescris care invadează inima.

— Ai dreptate, Jo și Mașa s-au regăsit. Și după părerea ta, ce a zis el când a văzut-o pe Mașa?

Ea a mijit ochii pentru a se concentra, apoi brusc i-a făcut mari.

— Iat-o pe cea mai frumoasă femeie din lume, mi-a răspuns, încercând să-l imite pe Jo.

Mi-am înăbușit un râs încărcat de melancolie. Jo îi spunea mereu că e cea mai frumoasă femeie din lume, chiar și la optzeci de ani. Jo era nebun după ea și ținea morțiș ca toată lumea s-o știe. Era emoționant să asiști la așa ceva. Iar Romy, fermecată de poveștile cu prințese, nu vedea decât această iubire de nezdruncinat.

— Și pe Puștoaică, a intrat în joc fratele ei îngroșându-și vocea, ai lăsat-o la recepție?

— *Dușa Moya,* a continuat Romy pe un ton subțire și

melodios dublat de un accent rusesc, nu te enerva, *Golubka* este gardianul care va ocroti Dacea.

Copiii mei aveau să fie influențați pe viață de aceste două ființe extraordinare care într-o zi îi deschiseseră ușa mamei lor. Avuseseră șansa să crească înconjurați de dragostea lor. Deși aceste ființe nu mai erau acum printre noi, copiii mei zâmbeau cu drag amintindu-și de momentele prețioase petrecute împreună. Alex s-a ridicat și a venit în spatele meu, apucându-mă cu brațele pe după gât.

— Jo și Mașa s-ar distra foarte tare văzând cât de bine îi imitați, le-am zis eu. Ar fi mândri de voi. Eu una sunt mândră. Promiteți-mi că veți continua să vorbiți rusește pentru Mașa, chiar dacă ea nu mai este aici ca să vă învețe. Să nu-i uitați lecțiile.

— Îți promitem, mamă, mi-a răspuns Alex.

I-am acoperit cu sărutări pe obraji, pe gât. Am întâlnit privirea lui Samuel, care mă cerceta să vadă cum mă simt. I-am oferit un zâmbet plin de căldură.

Din când în când, simțeam capul lui Romy căzând brusc pe brațele mele, în timp ce Alex nu se mai oprea din căscat.

— E timpul să mergeți la culcare, chiar dacă e vacanță.

Ei au bombănit cum făceau de fiecare dată.

— Mulțumiți-i lui tati.

Unul după altul, i-au oferit o ultimă dezmierdare din această vacanță. El le-a cerut să fie drăguți cu mine, să nu mă supere. Privirile pe care le-au schimbat între ei mi-au confirmat că făcuseră un pact.

— Când te mai vedem? a vrut să știe Alex.

— În curând, puștiule. Foarte curând.

— OK.

Împleticindu-se, Romy a venit până la mine, m-a luat de mână și m-a tras spre ea ca s-o duc în pat. Samuel a râs discret și mi-a făcut semn să nu-mi fac griji pentru el.

Culcatul prințesei a durat o veșnicie; n-am putut să scap decât atunci când a adormit de-a binelea. Am trecut apoi în

camera lui Alex, care dormea și el bușteан. L-am găsit pe Samuel pe canapeaua de pe terasă.

— Nu era nevoie să strângi masa, puteam s-o fac eu mâine.

— Trebuia să-mi găsesc ceva de lucru în timp ce te așteptam, a răspuns el râzând.

M-am așezat lângă el și mi-am terminat liniștită paharul cu vin.

— Mi-e greu să cred că e adevărat, că nu se va mai întoarce… M-am afundat în canapea. Samuel și-a desfăcut brațele și m-am cuibărit la pieptul lui. M-a mângâiat ușor pe păr.

— Hermine, mi-e greu să cred că ești atât de bine cum susții.

— Îți jur că rezist. Mă așteptam la asta… ca toată lumea.

— Poate, totuși știu ce înseamnă Masa pentru tine.

— Faptul că am făcut față pierderii lui Jo m-a întărit. Nu garantez că nu vor fi perioade grele, dar… deocamdată, n-am de gând să mă prăbușesc.

El a oftat adânc. Cu siguranță, se îndoia de sinceritatea cuvintelor mele – care era reală totuși, asta voiam să cred, cel puțin. M-am ridicat, dându-mi seama cât de aproape stăteam de el. N-am încercat să mă îndepărtez.

— Samuel, uită-te la mine.

După câteva secunde, s-a supus.

— Ai încredere în mine, te rog.

El a clătinat din cap.

— Și… nu te mai îngrijora. Sunt femeie în toată firea. Nu mai sunt aceeași ca înainte. Și nu vreau să te împiedic să-ți trăiești viața. Ne-am provocat deja destulă suferință unul altuia, nu crezi?

Samuel mi-a evitat privirea și și-a trecut palma peste fruntea mea, mi-a aranjat o șuviță de păr după ureche, încercând să se eschiveze.

— Nu pot să-mi refac viața. Mi-e teamă că…

— De ce ți-e teamă?

Mi-a înfruntat din nou privirea.

— De nimic. Cred că ne-am văzut prea mult în ultima vreme.

Așadar eram de acord. Totuși ne era imposibil să ne dezlipim unul de altul.

— Și eu cred la fel. Răscolim trecutul și…

Samuel m-a strâns și mai tare în brațe, iar fețele noastre s-au apropiat periculos de mult.

— Și n-am vrea asta, nu-i așa? m-a întrebat cu voce șoptită. Nu, am murmurat, pe un ton nu prea convingător.

Am început amândoi să respirăm tot mai repede. Eram pierdută. N-ar fi trebuit să fiu în brațele lui Samuel, dar Mașa murise, iar eu mă simțeam îngrozitor de singură. Totul se amesteca în capul și în corpul meu: durerea, suferința, neliniștea și dorința. Pe chipul lui Samuel se citea lupta pe care o ducea cu sine însuși. În doi ani, niciodată nu ne pierduserăm controlul, niciodată nu ne reapropiaserăm atât de mult, încât să depășim limita. Nici măcar nu-mi mai aminteam unde tăcuserăm dragoste ultima oară, nici când îl dorisem pentru ultima oară, atât de mult ne îndepărtaserăm unul de altul. De ce acum?

— Seara asta este diferită, am îngăimat eu.

Mâna lui a urcat de-a lungul spatelui meu și s-a oprit pe ceafă. Am închis ochii și mi-am lăsat capul pe spate. Peste câteva clipe, buzele lui îmi devorau gâtul.

— Copiii dorm?

Mi-am strecurat mâinile pe sub tricoul lui în chip de răspuns. El m-a luat în brațe și m-a dus în camera mea. M-a așezat cu delicatețe pe pat și s-a întins peste mine, fără să se lase cu toată greutatea; își amintea de tot. Și-a pironit ochii într-ai mei ca pentru a-mi cere ultima permisiune. Își luase mereu mii de precauții.

— Sărută-mă, Samuel, te rog, sărută-mă.

Buzele noastre s-au regăsit, am regăsit gustul gurii lui. Gura lui care mă făcuse să mă simt femeie. Înainte de el, nu fusesem niciodată sărutată ca femeie, fusesem sărutată ca un obiect. Înainte de el, nu cunoscusem nici dorința, nici plăcerea. Eram un robot care-și vindea trupul. Samuel mi-l îmblânzise cu iubire, cu răbdare, fără să judece, renunțând la propria lui plăcere. Fusese uneori atât de furios pe el însuși pentru că nu reușea să mă împace cu trupul meu, încât voisem să mă despart de el. Nu suportam gândul că trecutul meu îl făcea să sufere, că îl împiedica să fie fericit și împlinit. El nu cedase niciodată.

Totuși, când îi mărturisisem că fusesem nevoită să mă folosesc de trupul meu ca să am ce mânca sau ca să fiu în siguranță, că amintirea corpurilor grele ale altor bărbați în afară de el apăsând asupra mea îmi era întipărită în carne, crezusem că va da bir cu fugiții, dezgustat de cea pe care o avea în față. Rezistase, convins că sentimentele noastre îmi vor învinge demonii.

Atunci când, ca să-mi alung gândurile dureroase legate de Mașa, mă abandonasem plăcerii, îmi amintisem brusc de primul orgasm din viața mea oferit de Samuel; plânsesem, iar el îmi spusese că mă iubește. În seara asta, n-au fost declarații, n-a fost o fericire imensă. Ci doar o melancolie nespusă și regretul de a fi cedat nevoii mele de afecțiune.

Aș fi vrut să rămân în acest timp suspendat în care copiii mei dormeau profund, în care eu țineam încă la distanță suferința și incertitudinea viitorului, în care ațipeam lipită de trupul lui Samuel pe care îl cunoșteam ca pe al meu, dar care nu-mi mai aparținea.

— Și acum, ce se întâmplă la Dacea? m-a întrebat el spărgând tăcerea. Ce plan au făcut Jo și Mașa pentru tine și pentru ceilalți?

Seninătatea mea iluzorie s-a făcut țăndări. Cum îndrăznea Samuel? Nu putea să-mi lase puțin răgaz? Fie și numai un strop de liniște falsă? Tot trupul mi s-a încordat; nu voiam să explodez, nu voiam să urlu, nu voiam să audă copiii și să asiste la o ceartă între noi. Cum putusem să mă las luată de val și să fac dragoste cu el? Prea multe amintiri urâte, prea multă ranchiună ieșeau la suprafață și era ultimul lucru de care aveam nevoie. M-am eliberat încet din îmbrățișarea lui, nu mai voiam să-l ating, nu mai voiam ca trupurile noastre să fie în contact. A înțeles mesajul și n-a încercat să mă rețină. M-am dat jos din pat și mi-am cuprins corpul cu brațele ca să-mi acopăr goliciunea, am deschis dulapul cu haine, am luat un șort și un maiou și le-am tras repede pe mine, străduindu-mă să respir calm. L-am auzit scoțând un oftat de frustrare.

— Fir-ar să fie, a mormăit.

M-am întors spre el; nu mi-era totuși teamă să-l înfrunt. A aruncat într-o parte cearșaful și pernele și s-a îmbrăcat fără să se grăbească. Îl cunoșteam îndeajuns ca să-mi dau seama că și el încerca să se calmeze. Și apoi m-a fixat, roșu de furie.

— Nu știi nimic despre asta! N-ai întrebat nimic, ai lăsat timpul să treacă! Și acum, ei sunt morți! Ce naiba, Hermine!

— Taci din gură!

Nu voiam să-i trezească pe Alex și Romy, dar mai ales nu se punea problema să-i ascult discursul furibund pe care i-l cunoșteam prea bine.

— Cum vrei să mă calmez? Te-am prevenit, dar n-ai vrut niciodată să m-asculți! Sunt douăzeci de ani de când te lași exploatată, de când nenorocitul ăsta de hotel te seacă de puteri și nici măcar nu e al tău. Trebuia să pleci mai devreme!

— Nu voi pleca niciodată!

— Tot n-ai înțeles că n-aveai nimic de așteptat? Cum au putut să-ți facă așa ceva? S-au folosit de slăbiciunea ta, tu ești biata fată rătăcită, fără familie, care a aterizat la ei într-un moment când aveau cel mai mult nevoie de ea.

A părut că se lasă păgubaș o clipă, subjugat de nu știu ce amintire, dar și-a revenit rapid, aruncându-mi o privire furioasă.

— Au făcut ce-au vrut din tine, ai fost bună numai de corvoadă: ei fluierau, tu te duceai.

— Îți dai seama ce enormități debitezi?! Jo și Mașa te iubeau.

Samuel a tresărit; știa că am dreptate.

— Poate că mă apreciau, dar ăsta nu-i un motiv. Și vezi tu, mie îmi este și mai greu să-i iert, pentru că și eu îi iubeam. Totuși sunt niște nemernici dacă te-au pus în situația asta. Tu n-ai nimic, Hermine. Absolut nimic! În scurt timp, o să te trezești în stradă!

Întrecuse limita, o știa, dar și-o asuma. Nu mă mai evita; privirea lui era sinceră și directă. Știa cu siguranță ce spune, ce risca să declanșeze în mine, dar n-aveam să-i ofer satisfacția asta. De când ținea în el această ranchiună, aceste vorbe? Așteptase momentul prielnic pentru a mi le arunca în față? Credea că, vlăguită cum eram după ce tăcuserăm dragoste, le

voi încasa fără să reacționez? Fără să mă apăr?

— Cară-te, dispari din casa mea! am urlat.

— Hermine, nu ești în casa ta aici, n-ai fost niciodată… Tu doar stai în locuința pe care patronii tăi, astăzi morți, te-au lăsat cu amabilitate s-o ocupi.

M-am repezit spre el și l-am împins violent să iasă din camera mea, iar el s-a dat înapoi până la terasă.

— Nu mai vreau să te văd!

A ridicat mâinile în sus, în semn de capitulare.

— Liniștește-te, o să te las în pace, nu mai pot să-mi fac sânge rău, am ajuns la limita răbdării. Nu mai suport hotelul ăsta. O să mă mai vezi doar când o să vin să-i iau pe copii.

— Te crezi indispensabil? Nu ți-am cerut niciodată nimic. Tu ești cel care a venit, care s-a ținut scai de mine! Toată ziua bună ziua îmi spui ce trebuie să fac ori să nu fac! N-am nevoie de tine, Samuel! Poate că ar trebui să înțelegi asta până la urmă. Mă descurc perfect de când ne-am despărțit.

A clătinat din cap dezamăgit.

— Am fost într-adevăr un idiot, voiam să mai cred în noi, încercam să mă conving de asta. Credeam că, odată ce lucrurile au intrat pe făgașul lor, vei înțelege că sunt aici și că trebuie să trăim împreună. Departe de locul ăsta care mi-a distrus definitiv viața… Ce nebunie…

S-a întors și a plecat. L-am urmărit cu privirea în timp ce trăgea ușa glisantă în urma lui. S-a îndepărtat de moară fără să se uite înapoi. Poate că o căutasem cu lumânarea, dar Samuel tocmai mă părăsise pentru totdeauna. O știam. N-avea să mai fie cale de întors după cuvintele pe care ni le spuseserăm. Am rămas locului, distrusă, singură cum nu mai fusesem de mult.

— Mamă? l-am auzit pe Alex în spatele meu.

Am tresărit și mi-am șters de pe față lacrimile pe care nici nu le simțisem.

— Am auzit gălăgie, a insistat fiul meu.

În cele din urmă m-am întors spre el.

— M-am lovit la picior de măsuță, m-a durut și am țipat. Scuză-mă că te-am trezit. Du-te și culcă-te, totul e bine.

El a bombănit ceva, nu prea convins, dar până la urmă s-a

dus înapoi în cameră. M-am târât și eu într-a mea, m-am prăbușit pe pat și m-am înfășurat în cearșaful impregnat cu parfumul lui Samuel. N-aveam puterea să-l schimb, eram obosită, obosită de toate. Nu-mi plăcea să mă aflu în starea asta. Nu mai voiam amintiri. Și totuși, de câteva săptămâni, ele mă asaltau întruna…

9

În pofida epuizării, n-am dormit aproape toată noaptea. Sfârșeam invariabil prin a mă trezi brusc din visele mele agitate care mă făceau să mă întorc înapoi în timp.

Povestea noastră de iubire începuse să se destrame când Samuel nu mai voise să locuiască la moară. Ar fi trebuit să bănuiesc că până la urmă asta se va întâmpla, îl convinsesem atât de greu să vină acolo. Se plângea de lipsa de intimitate a familiei noastre, de faptul că eu munceam prea mult, că eram tot timpul la Dacea. Nu greșea. Dar mă întreb dacă descoperise brusc asta. Mă cunoscuse la Dacea, ne îndrăgostiserăm, știa că lucrez ca o nebună și că eram foarte atașată de ceea ce făceam și de locul în care trăiam. Samuel nu mai suporta să aibă sentimentul că trăiește cu Jo și Mașa. Mai întâi, mă făcusem că nu aud, îmi spuneam că o să-i treacă, și n-aveam niciun chef să mă mut; trăiam într-un mic paradis la moară, copiii adorau locul acela. Totuși, până la urmă, a trebuit să-i recunosc nemulțumirea, întrucât Samuel devenise tot mai irascibil, ajunsese la capătul răbdării, ceea ce nu-i stătea deloc în fire. O distanță din ce în ce mai mare se căsca între noi. Nu mai împărtășeam aproape nimic, nu mai râdeam, Samuel îmi lipsea fără să-mi lipsească. De câteva ori am fost singură acasă și nu mă mai gândeam la el, nu mai așteptam să se întoarcă. Aveam sentimentul că cel de care mă îndrăgostisem, tatăl copiilor mei așa cum îl cunoșteam eu, dispăruse. Așa că, dacă trebuia să trecem printr-o mutare ca să ne regăsim, eram gata să ne dau această șansă, în ciuda sacrificiilor pe care le implica asta pentru mine. Văzând cât de mult îl afecta viața noastră de zi cu zi, îl anunțasem în cele din urmă că eram gata să fac pasul hotărâtor. Foarte repede, ciudat de repede, ca și cum nu așteptase decât momentul în care voi ceda, a găsit o casă la țară în apropiere de Roussillon. Casa era destul de mare, cu vedere spre Luberon și Bonnieux. Erau multe reparații de făcut, fiindcă nu mai fusese locuită de zece ani, dar Samuel era gata să înceapă lucrările,

părea chiar fericit să se apuce. Din păcate, această nouă casă pe care nu reușeam s-o consider a mea, nu ne-a apropiat. Nu eram în largul meu în ea, ceva greu de definit mă împiedica să mă simt în siguranță. Fără să mai pun la socoteală că aveam impresia că-mi petrec viața pe drumuri, plecam mereu cu întârziere de la Dacea, conduceam ca o nebună ca să nu ajung prea târziu acasă, îngrozită de ideea de a-mi vedea copiii și mai puțin ca înainte. Jo și Mașa nu-mi reproșau că acum aveam un program de lucru, eu eram cea care nu mă puteam obișnui cu așa ceva. Trebuia să plec la ore fixe, să mă opresc în mijlocul unei sarcini. Nu mai puteam să fac când voiam mici verificări ca să mă asigur că totul merge bine. Am suportat, pentru Samuel, pentru copii, care se obișnuiseră cu casa, chiar dacă insistau adesea să meargă să-i vadă pe Jo și Mașa. Samuel nu era totuși nici mai vesel, nici mai prezent. Ba dimpotrivă; era deseori cufundat în gândurile lui care probabil nu erau tocmai plăcute, având în vedere aerul abătut pe care îl afișa în permanență. Bucuria, iubirea, complicitatea și viața de familie nu reveniseră în cuplul nostru. Nu ne mai atingeam, când ne culcam, eu mă întorceam pe partea mea, el pe-a lui. Nimic nu ne mai apropia.

Și apoi, într-o bună zi, am înțeles de ce nu-i mai plăcuse brusc viața noastră de la Dacea; pusese la cale ceva pe ascuns. Într-o seară, s-a întors exuberant, de mult timp nu-l mai văzusem așa, m-a luat în brațe și m-a învârtit în aer. Bucuria lui atât de neașteptată era molipsitoare. Am început să sper că aveam să-l văd iarăși ca înainte, mereu zâmbitor, mereu disponibil, tandru și afectuos.

— Ce se întâmplă?

— Am găsit plantația de măslini! Semnăm contractul săptămâna viitoare.

Bucuria mea a fost de scurtă durată.

— Lasă-mă jos, te rog. Și explică-mi ce e cu povestea asta!

În următoarea jumătate de oră, l-am ascultat explicându-mi în detaliu că găsise în sfârșit plantația de măslini pe care o căuta de ani întregi. Pe lângă activitatea lui de peisagist, Samuel visa încă din copilărie să reia tradiția familiei lui de a cultiva măslini.

Știam asta, dar nu-mi imaginam că o să meargă până la capăt. Era deja copleșit de muncă. Totuși, tocmai bătuse palma pentru douăzeci de hectare și n-avea de gând să se oprească aici. Mi-a dat lovitura de grație.

— O să ne construim propria noastră moară, un magazin, va fi de lucru și pentru tine.

— Poftim?

— Asta nu mai e viață, să muncești pe brânci la Dacea, nu ne mai vedem, ești importantă pentru copii, dar ești frântă de oboseală în permanență. Imaginează-ți, dacă muncești alături de mine, vom petrece serile împreună, vom putea să plecăm în vacanță ca toată lumea, să primim prieteni în vizită, tu vei avea un program normal…

Am simțit cum se cască pământul sub picioarele mele.

— Samuel, oprește-te! Dar eu nu vreau!

— Ce nu vrei?

— Nu vreau să părăsesc Dacea. Cine ți-a băgat în cap o idee așa absurdă?

— O idee absurdă, ai zis? N-ar fi destul de bine pentru tine?

— Nu începe cu asta!

Iarăși acel complex de inferioritate al lui Samuel față de Jo și Mașa, ceea ce era ridicol și inexplicabil pentru mine. Jo și Mașa îl admirau. Și având în vedere drumul pe care îl parcursesem eu până aici, era o necuviință să vorbească astfel.

— Nu mă îndoiesc că este extraordinar să ai o moară, am reluat eu pe un ton mai calm, să-ți aducă oamenii măslinele pe care le-au cules împreună cu copiii lor, să asiști la bucuria lor de a ști că au nenorocitele alea de 50 de kilograme care vor fi trecute prin presă! Înțeleg despre ce-i vorba, am muncit umăr lângă umăr cu tine. Nu mă îndoiesc că e minunat să ai magazinul tău. Asta n-are nimic de-a face cu interesul pentru meserie. Dar, Samuel, mie îmi place slujba mea, iubesc Dacea.

— O iubești mai mult decât pe mine? s-a răstit el.

— Ce fel de întrebare e asta? Îți dai seama ce spui?

După aerul său nu prea îngăduitor, nu-și punea la îndoială cuvintele. Dimpotrivă.

— Gândește-te, Hermine. Gândește-te bine la răspunsul tău.

Privirea lui era aspră, dușmănoasă, nu-l mai văzusem niciodată așa. Mi-a fost frică și n-am putut să mă feresc de ea, descopeream un străin.

— Doar nu-mi dai un ultimatum?

Văzându-i expresia ironică, mi-a venit să-l lovesc.

— Ba da, exact asta fac. Dacă nu-mi ești alături în proiectul meu, dacă te încăpățânezi sa rămâi la Dacea, nu văd ce sens mai are să rămânem împreună.

Mi s-a făcut greață.

— Îmi pui cuțitul la gât! Cum poți să…

— N-am de ales! Jo, Mașa și hotelul ăsta sunt mai importanți ca mine!

Amesteca lucrurile și îmi dovedea că nu mai era nimic între noi.

— Spun pur și simplu că, dacă m-ai iubi, nu mi-ai cere să-mi las slujba, pe care o ador, ca să mă dedic proiectului tău. Pari să uiți ce le datorez și ce au făcut ei pentru mine.

— Încetează cu trecutul tău! Nu mai suport să ne condiționeze viața!

Mă sufocam. Samuel și-a dat seama, a înțeles că mersese prea departe. S-a apropiat de mine, dar l-am oprit cu un gest. Am strâns din dinți ca să mă calmez, ca să nu mă las copleșită.

— Tocmai am priceput, am reluat eu după câteva minute de tăcere tensionată, că mutându-ne aici, tu voiai de fapt să mă îndepărtezi de Dacea, voiai să mă îndepărtezi de Jo și de Mașa. Nu-ți dorești decât să-i scot din viața mea.

— Da, ai dreptate, asta vreau, m-am săturat de ei, de locul ăsta, o să se termine rău povestea asta, o știu, o simt. Într-o bună zi, Jo și Mașa nu vor mai fi acolo, și tu ce-o să faci?

— Ar trebui să-ți fie rușine să te gândești la asemenea lucruri!

— Hermine, vreau să fim din nou ca la început, nu poți să-mi reproșezi asta.

— Încetează! Am încercat să lucrez mai puțin ca să-ți fac pe plac, ca să ne apropiem din nou, voiam să cred în asta, am făcut eforturi pentru tine, pentru noi, iar tu nici măcar nu le-ai văzut. Unde ai fost în tot acest timp, în ultimele luni, de când locuim aici? Problema e mai veche, ne-am înstrăinat pe parcurs. Și asta

nu are nimic de-a face cu Dacea! Nu mai împărtășim nimic, Samuel, și această mutare n-a schimbat nimic. Iar după întrebarea pe care mi-ai pus-o adineauri, sunt întru totul de acord cu tine, s-a terminat.

Ne-am oficializat despărțirea fără să mai pierdem timpul. În mai puțin de o săptămână, m-am întors la moară sub privirea tristă a lui Jo și a Mașei. Ne-am pus imediat de acord în privința copiilor și ne-am înăbușit resentimentele pentru ca totul să fie bine pentru Romy și Alexandre. În realitate, ne despărțiserăm deja de mult timp, această ultimă șansă n-avea niciun sens. Doar să ne arate că încercaserăm totul și să ne facă și mai mult rău.

Samuel s-a cufundat cu totul în proiectul său, iar eu m-am reapucat să lucrez de zor la Dacea. Ne-am recăpătat fiecare echilibrul și foarte repede am reușit să nu ne mai evităm, să vorbim ca între prieteni. Iubirea mea pentru el se transformase în afecțiune.

Moartea lui Jo a schimbat totul. Samuel a început să fie din ce în ce mai prezent, mai atent cu mine, mai atent la suferința mea, nu și-a mai arătat niciodată resentimentele față de Dacea. În cele din urmă, și-a dat toate cărțile pe față. Ce voise noaptea trecută? Eram teribil, îngrozitor de supărată pe el fiindcă se jucase cu sentimentele mele și fiindcă îmi ascunsese faptul că se aștepta să mă întorc la el. Totuși, eram conștientă că, de când ne reapropiaserăm, nu-l respinsesem, că poate îi dădusem speranțe false în privința unei posibile împăcări. Făcusem dragoste cu el pentru că mi-o dorisem, chiar dacă acum regretam amarnic. Fusesem slabă, nestatornică.

Cum putea să-și imagineze că moartea lui Jo și a Mașei mi-ar distruge legătura specială pe care o aveam cu Dacea?

În zilele de după moartea Mașei, văzută din exterior, viața mea își reluase cursul firesc. N-aveam deloc timpi morți, ceea ce era mai bine, altfel aș fi înnebunit și m-aș fi lăsat copleșită de îngrijorare și de senzația că totul, în jurul meu, se făcea țăndări. Îmi duceam sarcinile la capăt, le zâmbeam clienților, munceam ore în șir din obișnuință, eram peste tot în același timp, găsind în asta mulțumire ca întotdeauna. În sfârșit, acceptam fără să bombăn să mă ocup de copii cât erau în vacanță, și deci acasă,

24 de ore din 24. Nu voiam să se perinde toată ziua prin hotel, trebuia să le găsesc activități care să le umple timpul. Urmau tot felul de cursuri, la care îi duceam dimineața și îi luam după-amiaza. Erau fericiți, găseam în zâmbetele și în entuziasmul lor o mângâiere bine-venită, acea mângâiere pe care mi-o oferea iluzia că viața mea nu era încă total distrusă. Îl lăsam pe Alex la centrul ecvestru cu același veșnic nod în stomac. Fiul meu făcea călărie de la trei ani. Samuel îl dusese acolo din curiozitate. N-am să uit niciodată groaza care mă cuprinsese când îl văzusem prima dată mergând în galop. Nici acum nu mă obișnuisem. Din fericire, Romy prefera grația și blândețea. Ca multe fetițe, alesese dansul. Îmi plăcea ca Romy să facă toate acele lucruri de care eu fusesem lipsită când eram copil. Uneori, uitându-mă la ea, aveam sentimentul că-i revăd pe acei copii pe care îi invidiam când eram de vârsta ei; îmi doream să fiu ca acele mame ideale, perfecte, și mai ales voiam s-o fac pe fiica mea fericită. Romy mergea tot anul școlar la o școală de dans, dar îi plăcea atât de mult dansul și de profesoara ei, încât voia să meargă la cursuri și pe timpul verii. Mie îmi convenea, era liniștitor și reconfortant să o duc acolo.

În ciuda tuturor eforturilor mele de a nu lăsa să se vadă nimic, mintea îmi era adesea în altă parte. Fugea în alte direcții, fără să o pot opri. Cu fiecare minut, absența lui Jo și a Mașei mă apăsa și mai mult. Dincolo de dorul de ei și de suferință, reperele mele se prăbușeau ca un castel din cărți de joc. Trăisem cu ei douăzeci de ani; alături de ei în fiecare zi, avuseserăm obiceiurile și ritualurile noastre, întâlnirile noastre, privirile și vorbele schimbate. Nu mă simțisem niciodată singură cu ei. Când ajunsesem la Dacea, viața mea era un eșec. Mă reinventasem – în realitate, mă formasem – mulțumită lor, mulțumită stabilității pe care mi-o aduseseră, răbdării lor, iubirii lor. Chiar dacă duceam tot greul la hotel, ei erau acolo, alături de mine, neclintiți și iubitori. Prezența lor mă liniștea, îmi oferea afecțiunea de care aveam cu disperare nevoie. Astăzi, eram din nou singură, dar refuzam să mă rătăcesc. Cum putea femeia care eram azi să accepte că tot ceea ce construise prin munca ei

fiindcă voise să scape de greutăți să dispară pocnind din degete? Eram gata să mă bat ca să păstrez tot ceea ce dobândisem luptând. Și totuși viitorul era atât de nesigur. Ce-avea să se întâmple cu Dacea? Evident, ar fi trebuit să-mi pun această întrebare mult mai devreme. Totul era bine pentru mine, pentru copiii mei, refuzasem să mă gândesc până și la ideea dispariției lui Jo și a Mașei, îmi spusesem că era timp pentru asta. N-avusesem chef să-mi fac griji, eram liniștită, voiam și trebuia să profit de asta. Bătusem atâta cale până aici. Era revanșa mea asupra vieții. De ce m-aș fi gândit la o nenorocire? De ce să-ți faci rău când totul merge bine, când ai sentimentul că ți-ai găsit echilibrul, că ești puternic și fericit în viață? Acum, trebuia să recunosc că fusesem lipsită de discernământ, că evitasem realitatea pentru a mă proteja.

Cel mai rău era că Samuel avea dreptate: el mă pusese în gardă, eram destul de onestă să recunosc asta. În schimb, nu puteam nici să-i tolerez, nici să-i iert reacția ostilă. Retrăiam iar și iar cearta noastră, cuvintele lui îmi reveneau neîncetat în minte și îmi sfâșiau inima. Uneori, devenea atât de insuportabil, încât simțeam cum îmi fuge pământul de sub picioare. Îmi venea să țip, să lovesc, să distrug ce era în jur ca să mă liniștesc, ca să scap de furia care mă consuma. Și ca să șterg totodată această realitate. Era josnic din partea lui că se folosise de cea mai mare spaimă a mea, aceea de a mă trezi că nu posed nimic, de a fi nevoită să-i încredințez copiii pentru că n-aș mai putea să mă ocup de ei cum se cuvine. Să fiu despărțită de Alex și Romy din cauza neputinței mele. Era de neconceput pentru mine să ajung ca mama mea, să-i repet gestul, să-mi abandonez copiii. Spre deosebire de ea, eu știam că asta m-ar ucide și că ar trebui să treacă peste cadavrul meu pentru a mi-i lua. Totuși, mă pusesem singură în această situație. Dar cum să-mi închipui că Jo și Mașa nu se gândiseră la asta? Cu siguranță, prevăzuseră o soluție pentru mine și pentru ceilalți de aici! În fiecare seară, ca să reușesc să adorm, mi-o repetam întruna ca pe o mantră. Aveam încredere în ei. Trebuia să am încredere în ei.

În dimineața aceea, în timp ce mă pregăteam să-mi duc copiii la activitățile lor, am avut neplăcuta surpriză să dau peste Charly care stătea rezemat de mașina mea. Fugeam ca de ciumă de el și de Amélie, fiindcă știam că sunt la fel de îngroziți ca și mine de ceea ce avea să urmeze. Lucrau amândoi la Dacea, își creșteau cei trei copii, aveau pe cap un credit pentru frumoasa lor casă pe care o renovau. Dar mi-era frică să vorbesc despre asta, neștiind ce să le spun. Încă refuzam să-mi asum responsabilitățile, deși toată lumea conta pe mine. Alex și Romy l-au îmbrățișat și au urcat în mașină.

— N-am timp, Charly, vezi bine!

— Oh, ba da, o să-mi acorzi două minute, promit să nu mă lungesc.

N-avea să cedeze, era în stare să se ia după mine cu mașina sau să mă aștepte pe treptele de la intrare la întoarcere. Pe bună dreptate, abuzasem de răbdarea lui. Mi-am coborât umerii, în chip de capitulare și i-am făcut semn să vină deoparte, nu voiam să audă și copiii conversația noastră, care a început rapid să semene cu un joc de ping-pong.

— Ce vrei?

— Ai vești?

— Nu, ți-aș fi spus.

— L-ai sunat?

— Nu.

— De ce, Hermine?

— De ce? Pentru că mi-a zis c-o să mă țină la curent. Nu vreau să-l hărțuiesc!

Reaua mea credință era fără limite, mi-era rușine.

— Cine vorbește de hărțuire? N-ai încercat să-l contactezi nici măcar o singură dată într-o săptămână!

— O s-o fac la sfârșitul sezonului.

S-a schimbat la față.

— Poftim? Probabil că n-am înțeles eu bine sau ai luat-o razna. Cum să aștepți sfârșitul sezonului? Toți avem nevoie de răspunsuri. Acum! E vorba de viitorul nostru!

Mi-am luat capul între palme și l-am strâns cu toate puterile. Simțeam că explodez, lacrimi de furie, stăpânite de zile în șir,

mi-au țâșnit din ochi. Era atât de greu să lupt cu ceea ce fierbea în mine.

— Hermine? mi-a spus el, cu neliniște în glas. Ce se întâmplă? Se vede că nu ți-e bine deloc după moartea Mașei. Vorbește cu noi.

M-am închis și mai mult în mine, iar respirația mi s-a accelerat. M-a tras spre el cu forța și și-a trecut mâna peste spatele meu, încercând să mă calmeze. Respirația lui era potolită, se străduia prin toate mijloacele să mă liniștească, să mă ajute să nu fac o criză.

— Nu mai pot, Charly, am reușit eu să-i mărturisesc după ceva timp. Ai dreptate în toate, dar sunt îngrozită.

— Știu…

— Tocmai de aceea amân în fiecare zi să-l sun pe Vasili. Numai el ne poate da răspunsuri, dar nu-l cunoaștem și nu ne cunoaște. Dacă ai ști cât regret că n-am avut niciodată curajul să-i întreb pe Jo și Mașa… Îmi pare rău, eu trebuia s-o fac.

— Nu sunt supărat pe tine, nimeni nu e supărat. Crede-mă, în locul tău, n-aș fi fost în stare să-i întreb. Ca dovadă că n-am făcut-o, deși nimeni nu m-a împiedicat. Adevărul e că n-am vrut să-i vedem îmbătrânind.

— Mi-e atât de greu să accept că ea nu se va mai întoarce niciodată!

— Știu, Hermine.

M-am desprins de el, simțind că îmi revin un pic.

— Mai e și altceva care te chinuie? m-a întrebat. Pari complet dezorientată. Știi, te vedem cu toții…

Am lăsat capul în jos, bănuind subiectul pe care avea de gând să-l abordeze. Nu-mi lăsa niciun răgaz acum că mă domina. Nu mai trebuia să am rezerve față de el.

— Nu l-am mai văzut pe Samuel în ultima vreme, mi-a spus.

Nimeni nu era ușor de păcălit.

— Trebuie să te obișnuiești cu asta, i-am răspuns eu, continuând să-i evit privirea. Ne-am certat groaznic în seara când a murit Mașa…

— A, da? Părea că v-ați mai apropiat totuși.

Am inspirat profund ca să-mi fac curaj și m-am uitat direct în

ochii lui.

— A fost o greșeală. Nu ne dorim aceleași lucruri. Samuel nu înțelege cât de legată sunt de Dacea. Subiectul e închis.

N-aveam nicio intenție să-i povestesc în amănunt motivele despărțirii noastre, definitive și irevocabile. Dacă voia mai multe informații, avea să le afle de la Samuel, care, din câte-l cunoșteam, n-avea să-și țină gura și să-și vadă de treaba lui, ca un om mare. Ajunsesem într-un asemenea punct, încât îi doream răul. Nu-mi stătea totuși în fire așa ceva.

— Trebuie să plec.

Charles m-a condus până la mașină, unde copiii mă așteptau cuminți, i-a întrebat despre echitație și dans și le-a urat să se distreze bine. I-am mulțumit în sinea mea pentru diversiune, care îmi dăduse timp să îmi revin complet. De îndată ce m-am simțit sigură pe mine, i-am aruncat o privire plină de recunoștință celui mai bun prieten al meu.

— Îți mulțumesc că ești aici.

— N-ai de ce. Dar nu sta singură, eu și Amélie te putem ajuta, fie și numai cu un pahar de vin roșu în bucătărie!

— Și cu ravioli, nu?

Am râs, ceea ce mi-a mai slăbit un pic strânsoarea din piept.

— Și, Charly, dacă Vasili nu dă niciun semn de viață până la sfârșitul săptămânii, îți promit că o să-l sun și o să-i cer informații despre ce urmează să se întâmple.

Copiii s-au întors epuizați după ziua lor plină. Cina a fost liniștită și veselă, abătându-mi gândurile de la griji. Speram să pot dormi, aveam nevoie de odihnă, un somn de șase ore mi-ar fi prins tare bine, nu ceream mai mult. Faptul că vorbisem cu Charly mă făcuse să mă simt oarecum ușurată. Pe la zece, Alex și Romy dormeau duși. M-am instalat pe terasă cu laptopul ca să mai rezolv din treburi. Pierdusem o groază de timp făcându-mi gânduri negre, în timp ce facturile furnizorilor așteptau să fie plătite. În clipa în care am deschis-o pe prima, am primit un e-mail. Parcă a căzut cerul pe mine când am citit numele expeditorului. Vasili. Cel puțin, voi avea o veste pentru Charly. Dar nu mă simțeam în largul meu la ideea de a afla ce urma să

mă anunțe.

Dragă Hermine,

Îți scriu în ultimul minut, îmi cer scuze. N-am timp să-ți telefonez și să-ți explic totul prin viu grai. Am obținut în sfârșit documentele necesare pentru repatrierea mamei mele. Sosesc în patruzeci și opt de ore. Am făcut în așa fel încât să rămân câteva săptămâni în Franța ca să mă pot ocupa de ceea ce trebuie rezolvat acolo.

Vasili

Am recitit e-mailul de mai multe ori ca să fiu sigură că am înțeles totul bine. Sudoarea mi se prelingea pe șira spinării. Am intrat în panică. Vasili se întorcea la Dacea cu Maşa, după douăzeci de ani de absență, și o făcea în plin sezon. Fără să mă gândesc, am sunat la bucătărie. Mi-a răspuns Charly.

— Vino la moară cu o sticlă de vin când termini lucrul. Urgent!

— E chiar așa de grav?

— Tu ce crezi?

— Sunt acolo în maximum treizeci de minute.

Așteptându-l pe Charly, am bătut terasa în sus și-n jos, cuprinsă de nervozitate, regretând că mă lăsasem de fumat în urmă cu zece ani și că nu păstrasem o rezervă de urgență. Nu voiam să accept ceea ce era pe punctul să se întâmple. Nu voiam să văd sicriul Mașei, nu voiam ca Vasili să vină și să ne decidă soarta, nu voiam ca el să-și dea cu părerea asupra muncii noastre, a tuturor, nu voiam să-l revăd după douăzeci de ani.

— E grav, a comentat Charles văzându-mă atât de tulburată. Mă duc să aduc pahare și să o anunț pe Amélie că n-am ajuns acasă.

În mai puțin de cinci minute, era înapoi.

— Ce se întâmplă?

— Vasili sosește poimâine.

Și-a golit paharul dintr-o înghițitură.

— Avantajul este că nu mai trebuie să-l suni, o să-l ai în fața ochilor ca să-i vorbești despre viitor…

— Nu e nimic amuzant! Nu vreau să vină!

— Calmează-te, Hermine. Totul o să fie bine. Vine doar să-și îngroape mama, să semneze niscaiva hârtii la notar și o să plece înapoi! O să aflăm în sfârșit ce-are de gând cu noi. N-aș crede că Jo și Mașa n-au lăsat nicio instrucțiune în privința noastră.

— Nici eu, dar îți dai seama că o să-și bage nasul peste tot, doar suntem în plin sezon!

— Știu, dar n-are niciun motiv să se îndoiască de noi. Dacea este plină, clienții sunt mulțumiți, restaurantul funcționează la capacitate maximă în fiecare seară. Putem să-l primim cu fruntea sus, mai ales tu.

— Pari să uiți cine este!

— Cunoști metoda autosugestiei?

Cu siguranță, asta era ce-mi trebuia.

Dincolo de faptul că Vasili avea tot dreptul de a-și băga nasul în treburile hotelului în calitate de fiu al lui Jo și al Mașei, era îndreptățit să o facă și datorită meseriei lui. Vasili știa totul despre industria hotelieră. O avea în sânge, se născuse într-un hotel, copilărise în el și, ca și cum asta n-ar fi fost de ajuns, făcuse școala hotelieră de la Lausanne, cea mai bună, cea mai prestigioasă, cea care forma directorii și personalul hotelurilor de lux. Se spunea că fusese un student atât de strălucit, încât un mare grup internațional venise să-l recruteze când terminase studiile pentru a-i oferi un post. El acceptase și plecase după trei luni de la sosirea mea. De atunci încoace, Jo și Mașa ne ținuseră la curent, în mod discret, dar cu mândrie, cu impresionanta lui carieră: urcase toate treptele în ierarhia grupului. Se ocupa de deschiderea de noi hoteluri și de punerea la punct a unora cumpărate în toate colțurile lumii. Hoteluri care nu aveau nimic în comun cu ceea ce cunoscuse el aici; lumea lui era compusă din turnuri de sticlă și de oțel de o sută de etaje, moderne, aseptizate, cu sute de persoane în subordinea lui, cu o clientelă mai degrabă de afaceri decât turistică.

— L-am cunoscut destul de puțin, Hermine, dar mi-a făcut o impresie plăcută, a continuat Charly. Nu te îndoi de tine,

conduci Dacea de ani în șir, dacă-ți caută nod în papură, vom fi aici ca să-i amintim că tu ai avut grijă de toate pe când el cine știe cu ce se ocupa în timp ce părinții lui îmbătrâneau.

— Mulțumesc, Charly. Dar tot mă tem. Imaginează-ți o clipă că Jo și Maşa n-au făcut niciun plan pentru noi… Ce va decide el?

Nu închisesem ochii toată noaptea, întocmind o listă cu ce aveam de făcut pentru ca totul să fie perfect. Când m-am întors la Dacea, după ce i-am lăsat pe copii la activitățile lor, am făcut bilanțul cu Amélie, pe care Charly o pusese la curent în toiul nopții. Nici ea nu dormise, ci pusese la punct planul de atac pentru echipa ei. Spre deosebire de mine, care o luam razna, ea era echilibrată, rațională, pragmatică.

— Nu te îngrijora, i-am instruit bine. Trec și eu după ei să verific fiecare cameră: i-am prevenit, totul trebuie să fie ireproșabil! Și las asta pe mâine, pentru că îmi închipui că nu se știe la ce oră sosește.

Am confirmat dând din cap.

— În ceea ce mă privește, a continuat ea, mă ocup de toate zonele comune și de bibliotecă. Iar Charles, degeaba se preface el că nu-i pasă, și-a stors creierii toată noaptea ca să schimbe meniul și să-l impresioneze.

Am izbucnit în râs, ceea ce mi-a făcut foarte bine.

— Mulțumesc! i-am zis.

După care m-am îndreptat spre birou, fiindcă aveam de dat un telefon pe care aș fi preferat să-l evit. Samuel. N-aveam de ales, trebuia să las deoparte cearta noastră. Urma să-mi spună iar că Dacea era mai importantă și avea dreptate. Nu-l sunam pe Samuel, sunam peisagistul care se ocupa de întreținerea domeniului pe care se afla hotelul.

— Bună, Hermine.

Tonul lui era sec. Al meu n-avea să fie mai amabil. Avea să fie profesional, concis.

— Bună, Samuel, ai putea să vii la Dacea azi, să faci turul domeniului și să te asiguri că totul este în regulă?

— E vreo problemă? m-a întrebat el, iritat. Nu ești mulțumită

de munca echipei?

— Ba da, au lucrat foarte bine, dar… chiar trebuie ca totul să fie lună.

— Pot să știu de ce, dacă n-ai nimic împotrivă?

— Vasili sosește mâine.

Un lung moment de tăcere. Samuel a tras adânc aer în piept, ca pentru a se stăpâni.

— Întoarcerea fiului risipitor.

— Vine s-o înmormânteze pe Mașa.

Din nou tăcere.

— Iartă-mă, îmi închipui cât de greu este pentru tine, dar știi ce cred despre asta.

— Chiar nu e momentul.

— Într-adevăr, e mai rezonabil să tac. Trec după-amiază.

Am închis fără să-i mulțumesc.

Pe când mă întorceam, după ce mă dusesem să-i iau pe copii, Samuel se pregătea să plece. Nu venise să mă salute când ajunsese. Alex și Romy au alergat spre el. Nu m-am grăbit să mă alătur lor, iar Samuel făcea mari eforturi ca să-mi ocolească privirea.

— Tati, diseară mănânci cu noi? a vrut să știe Romy.

Totul era din vina noastră; probabil ea își imagina mari reuniuni de familie de fiecare dată când tatăl ei era la Dacea. Ce ciudă îmi era pe mine! Aveam partea mea de responsabilitate în a-i da speranțe false. El i-a mângâiat obrazul, cu un zâmbet forțat pe buze.

— Nu, nu pot.

Fetița s-a îmbufnat. Samuel s-a lăsat pe vine la înălțimea ei.

— Mâine stăm împreună, Romy. Știi bine că a fost grozav zilele trecute.

— A fost bine.

— Întoarceți-vă la moară, copii, vin și eu în cinci minute, i-am întrerupt eu.

Nu știu de unde aveau atâta energie, dar au rupt-o la fugă. M-am înduioșat în fața bucuriei lor de a trăi. Fără a-mi adresa vreun cuvânt, Samuel s-a îndreptat spre mașină.

— Așteaptă! i-am zis.

S-a oprit brusc și, după câteva secunde de ezitare, s-a întors spre mine.

— E bine, am verificat. N-ai de ce să-ți faci griji în privința grădinii.

— Simțeam nevoia s-o aud din gura ta.

— Anunță-mă dacă are loc vreo ceremonie pentru Mașa, aș vrea să fiu prezent.

A urcat în camioneta lui și a demarat într-un nor de praf. Deci așa arătau relațiile dintre un tată și o mamă divorțați, care nu mai aveau nimic în comun în afară de tutela copiilor. Niște relații reci, încordate, distante, reduse la minimum. De-acum încolo trebuia să mă obișnuiesc. Nu voi mai râde niciodată cu Samuel, nu voi mai vorbi cu el, nu-l voi mai atinge. Se sfârșise definitiv. Cuvintele pe care ni le aruncaserăm vor rămâne pentru totdeauna între noi. Timp de aproape doi ani, Samuel fusese la fel de prezent ca Jo și Mașa în viața mea. Acum, o părăsea și el cu brutalitate.

10

Ziua Z. Stăteam în pat și așteptam să sune ceasul deșteptător. Câmpurile de măslini scăldate de soarele dimineții și cerul de un albastru cum nu mai vedeai nicăieri nu erau de ajuns pentru a mă liniști. Încă o noapte fără somn. Puținele ore în care reușisem să ațipesc fuseseră invadate de un coșmar ce încă îmi lăsa, chiar și după mai multe ore, un gust de cenușă.

Rătăceam prin ceață, singură, înfofolită în paltonul meu mare, negru, același cu care venisem la Dacea. Rucsacul meu reapăruse și el; îl târam pe jos. Mergeam pe străduțe înguste, întunecate. În depărtare, se auzeau vocile lui Alex și Romy care mă strigau. Îi căutam fără să-i găsesc, alergam, cădeam, mă ridicam și îi căutam iar, dar vocile se îndepărtau din ce în ce mai mult. Băteam la toate ușile din drumul meu, nimeni nu deschidea, nimeni nu răspundea. Vocile copiilor mei se stingeau în cele din urmă și ceața se îndesea, învăluindu-mă atât de tare încât nu mai vedeam nimic. Le strigam numele. Hohotele de plâns mă treziseră, eram lac de sudoare, înghețată, îngrozită.

Cum să fi reușit să mă odihnesc când atâtea necunoscute mă asaltau? Când poate peste câteva ore sau câteva zile, ultimul stâlp al existenței mele, ultimul bastion care îmi proteja viața risca să-mi fie luat. Văzusem totul pentru a nu știu câta oară în mintea mea, reluând fără întrerupere organizarea, gestiunea personalului, tarifele, strategiile de marketing, parteneriatele, platformele pe care se făceau rezervările… Despicam firul în patru, căutând iar și iar vreo neregulă, dar nu găseam. El era la un alt nivel, le va vedea imediat. Munca și implicarea mea din ultimii ani vor fi făcute praf și pulbere, iar el îmi va arăta ușa.

Și mai era Mașa… Făceam în așa fel încât să-mi înăbuș durerea; munca mai putea încă să-mi servească drept remediu. Dar până când avea să țină digul care-mi stăvilea suferința? În adâncul sufletului, încă eram convinsă că moartea ei nu era decât un coșmar îngrozitor, un rămas-bun, nu un adio, că ea se va întoarce, că ne vom relua discuțiile, că o voi găsi în zori

pregătind micul dejun, că mă va săruta din nou pe frunte șoptind *Golubka* și că mă va sfătui să recitesc pentru a nu știu câta oară *Nopți albe* de Dostoievski.

M-am pregătit ca în fiecare zi, nici mai mult, nici mai puțin. N-aveam să mă prefac și n-aveam să-mi asum riscul de a nu mă simți în largul meu. Trebuia cu orice preț să încerc să fiu eu însămi. Mi-am pus una dintre nelipsitele mele rochii midi, tip cămașă, din in. Cea de azi era albă, cea de mâine avea să fie roz, galbenă sau înflorată. Tenul meu palid avea să mă trădeze că nu stăteam la soare. A trebuit să-i zoresc pe Alex și Romy ca să mănânce puțin înainte să plece. Ca la fiecare sfârșit de săptămână, copiii erau împărțiți între bucuria de a-și revedea tatăl și tristețea de a mă părăsi. Privirile lor neliniștite – în special, cea a fiului meu – zăboveau prea des asupra mea. Ultimele zile nu făcuseră decât să îi tulbure. Cu o seară în urmă, nu putuseră să treacă peste atitudinea rece a tatălui lor. Era o prăpastie imensă față de cum decursese cina în familie de la moară, unde ei ne văzuseră aproape îndrăgostiți sau cel puțin asta trebuie să fi crezut în mintea lor de copii. Faptul că abia ne adresaserăm câteva cuvinte probabil că îi nedumerise. Ca să nu mai pun la socoteală starea mea de nervi și lipsa de atenție. În timp ce ne terminam pregătirile pentru drum, am făcut în așa fel încât să vadă o mamă fericită; nu acceptam să plece timp de o săptămână având în minte imaginea unui chip trist și neliniștit.

În schimb, pe drum, le-am explicat ce urma să se întâmple la Dacea în absența lor, asta pentru a evita reacțiile uimite și întrebările. Nu le-a venit să creadă. Evident, îi auziseră pe Jo și Mașa vorbind despre Vasili, dar, pentru ei, numele acesta nu însemna nimic. Vestea apropiatei lui sosiri le-a provocat entuziasmul și curiozitatea, prin el aveau să regăsească puțin din Jo și Mașa.

— De ce nu l-am văzut niciodată? m-a întrebat Alex.

Măcar de-aș fi știut.

— Habar n-am, cred că are mult de lucru.

— Este drăguț ca Jo? a vrut să știe Romy.

— Sper.

Am dat fiecăruia pe îndelete ultima dezmierdare, ultimul sărut, îi miroseam, îi atingeam, îi mângâiam, pentru a mă umple de energie și de liniște. Îmi găseam în copiii mei puterea, tăria de care aveam nevoie pentru a înfrunta ceea ce avea să urmeze.

Din fericire, eram într-o vineri, zi care preceda schimbul de turiști; încă aveam clienți – obișnuiți, în cea mai mare parte – care se cazau pentru o săptămână întreagă la Dacea. Când plecau, unii preferau să achite nota de plată cu o zi înainte, profitând de calmul de la recepție pentru a sta la taclale cu mine, povestindu-mi cum fusese în vacanță, explicându-mi ce program aveau în continuare, fără să-și dea seama că îmi ofereau un moment de respiro. Așa era și astăzi. La sfârșitul după-amiezii, m-am instalat la birou pentru a termina cu hârțogăraia de care nu reușisem să mă debarasez – asta ar mai fi lipsit, să avem întârzieri la plată. De la fereastra mare din spatele meu, răzbăteau zgomotele de la piscină, râsetele și conversațiile înăbușite. Se serveau primele aperitive. Atmosfera liniștită a începutului de seară m-a destins până la urmă și am putut să mă concentrez din nou.

— Îmi pare rău, chiar trebuie să plec, nu mai pot aștepta.

Amélie, pe care o credeam plecată de ceva timp, tocmai apăruse pe neașteptate.

— Du-te. Oricum o să-l vezi tu până la urmă!

Am reușit să râd, și ea la fel.

Charly o făcuse pe mesagerul. Amélie știa să fie discretă și delicată când trebuia. Nu mă asaltase cu întrebări despre Samuel, mulțumindu-se să-mi dea un pupic pe obraz, să-mi zâmbească sau să-mi arunce ocheade liniștitoare.

— Am aranjat să stea cineva cu copiii, m-a anunțat ea. Voi fi aici mâine-dimineață.

— Nu ești obligată să vii în weekend.

Ea a ridicat ochii spre cer, exasperată.

— Șterge-o! Acum!

— Baftă diseară!

M-am cufundat din nou în facturile mele și am lăsat înserarea

să mă învăluie. Un SMS de la Alex m-a anunțat că se întâlniseră cu tatăl lor și că plecau la părinții acestuia pentru weekend. Îl suspectam pe Samuel că aranjase să-i lase pe Alex și Romy o bună parte a săptămânii la părinții lui. Dar ce era rău în asta? Copiii vor putea profita de piscină și de bunicii lor.

S-au auzit câteva bătăi în ușă, pe care o lăsasem deschisă.

Stăteam în fața laptopului și am ridicat încet capul, conștientă că va fi un înainte și un după. L-am recunoscut instantaneu. Era același subtil amestec de Jo și Maşa; tenul închis, constituția mai subțire a tatălui său și ochii mamei lui. La cei patruzeci și cinci de ani ai lui, arăta bine. Ultima oară când îl văzusem, purta blugi, tenișI și un tricou. Astăzi, era în costum bleumarin, cămașă albă ușor șifonată și își ținea neglijent haina pe umăr. Mă fixa cu o expresie greu de definit. După mai multe secunde de tăcere, s-a decis să vorbească.

— Bună, Hermine.

Am tras adânc aer în piept pentru a-mi face curaj.

— Vasili… Credeam că nu mai vii.

În cele din urmă m-am ridicat, m-am apropiat de el, apoi m-am oprit brusc. Cum să mă comport cu el? Trecuse atât timp de când nu ne mai văzuserăm, douăzeci de ani, aproape o viață. Așa că am rămas la o distanță precaută. N-am întins mâna, n-am întins obrazul. Nu s-a mirat și n-a făcut-o nici el.

— Ai călătorit bine? l-am întrebat eu din politețe și neștiind ce să-i spun.

— Da, mulțumesc.

Am recunoscut acea voce gravă care mă impresionase când sosisem la Dacea. La telefon suna altfel. Atmosfera a devenit din nou stânjenitoare.

— Îmi pare rău că am ajuns atât de târziu, dar formalitățile pentru a o duce pe mama la camera funerară din Apt au durat mai mult decât am prevăzut.

Am închis ochii preț de o secundă pentru a primi lovitura acestor cuvinte care confirmau definitiv realitatea.

— N-ai fi preferat să fie aici? Am fi pregătit…

— Nu… ea nu voia asta.

De ce Maşa nu voise să se întoarcă pentru ultima oară la Dacea? Era de neînţeles. Am încuviinţat totuşi dând din cap. Aveam şi eu un cuvânt de spus? Nu, de fapt. I-am evitat privirea, ca să nu-şi dea seama cât de tare eram rănită, şi atunci am văzut nişte clienţi la recepţie, care mi-au servit drept pretext.

— Scuză-mă, e lume care aşteaptă.

El a aruncat o privire peste umăr.

— Te rog, nu vreau să te ţin din treabă.

S-a dat într-o parte ca să mă lase să trec, iar eu am afişat o faţă zâmbitoare pentru a întâmpina mica familie care tocmai îşi făcuse apariţia. În următorul sfert de oră, mi-am văzut de treaba mea, mi-am jucat rolul de gazdă, făcând abstracţie de prezenţa lui Vasili, aflat la mai puţin de cinci metri de mine. Nu-i simţeam privirea, dar ştiam că e acolo, auzea toate cuvintele mele, toate întrebările clienţilor, toate răspunsurile mele. Faptul că-mi făceam meseria – pe care o iubeam, pe care o cunoşteam perfect –, că prezentam şi lăudam minunile de la Dacea m-a ajutat, m-a destins, a ridicat o barieră de protecţie împotriva valului de emoţii.

Nou-veniţii doreau o masă la restaurant. Am scotocit peste tot pe tejghea, rezervările nu-mi fuseseră predate. Am încercat să nu mă enervez, nu era momentul. Am sunat imediat la bucătărie, străduindu-mă să rămân calmă şi amabilă. N-aveam să-mi pierd totuşi abilităţile tocmai acum. Mi-a răspuns Charly, deşi el ar fi trebuit să se apuce deja de gătit.

— E acolo?

— Am nevoie să ştiu dacă-ţi mai rămâne loc pentru patru persoane în seara asta, sunt nişte clienţi ai hotelului care tocmai au sosit şi nimănui nu i-a trecut prin cap să-mi dea rezervările tale.

— Nu, e plin, dar o să ne descurcăm, mă gândeam să deschid seara terasa piscinei în weekendul ăsta ca să…

Mi-am stăpânit un gest de enervare. Îmi picase fisa: evident, voia să-l dea gata.

— Fă cum vrei.

— Stai! Deci, a venit?

M-am întors ostentativ cu spatele la birou ca să-i spun şoptit

că da, era acolo de câteva minute, și am închis, fără să-i dau ocazia să-mi mai pună și alte întrebări. Am zâmbit din nou larg pentru a mă adresa clienților.

— V-am rezervat masa pentru cină pe terasă. Ședere plăcută!

Am desprins cheia de pe suport, abținându-mă să arunc o privire în birou, și i-am condus până la scară, ca să mai câștig câteva minute. Și apoi, n-am mai avut încotro și a trebuit să mă îndrept spre birou, unde Vasili mă aștepta, cu geanta de voiaj pusă jos, la picioarele lui. Și mi-am dat seama că uitasem ceva foarte important. Cum putusem să uit?

— Am terminat, i-am spus, în timp ce el părea căzut pe gânduri.

Privea grădina prin fereastra întredeschisă. Mi-ar fi plăcut să știu ce simțea redescoperind Dacea după atâția ani de absență. O recunoștea? O găsea schimbată? Ce efect avea asupra lui? Mi-ar fi plăcut să-i pun toate aceste întrebări, deși mi-era teamă de răspunsurile lui. S-a întors către mine și i-am remarcat cearcănele pronunțate. Am văzut în asta ocazia de a rezolva problema de care-mi dădusem seama în ultimul minut și de a scăpa și de el.

— Trebuie să fii obosit. După cum probabil bănuiești, hotelul este ocupat complet…

— E bine pentru sfârșit de iulie, m-a întrerupt el pe un ton amuzat, lipsit de ironie.

— Te deranjează dacă te instalezi în apartamentul părinților tăi?

Unde să-l cazez în altă parte dacă nu la Jo și Mașa? S-a încruntat o clipă, dar și-a revenit foarte repede.

— Bănuiam eu, și nu se pune problema să iau o cameră în plin sezon. Clienții au prioritate.

— Vin cu cheia și te conduc.

Am găsit-o în sertarul biroului unde o pusesem. Aripa în care locuiseră Jo și Mașa era încuiată de la plecarea ei și nimeni nu mai intrase acolo. Nici măcar eu. Acele încăperi erau sacre, trebuiau să fie protejate de orice intruziune. N-aveam puterea să le văd goale, fără ei. Vasili a mers în urma mea și a salutat politicos fiecare persoană întâlnită. A tras adânc aer în piept

când a pătruns în bucătăria părinților săi.

— Poate vrei să facem turul domeniului înainte de a te instala?

M-am rugat să refuze, nu eram pregătită. Privirea lui era umbrită de tristețe.

— Nu, am tot timpul.

I-am întins cheia, pe care a luat-o fără niciun cuvânt și a băgat-o în broască. Ușa a scârțâit când a deschis-o.

— O să cer să ți se aducă tot ce trebuie.

— Îți mulțumesc… Trebuie să stai cu copiii tăi în seara asta?

Încerca să fie politicos? Sau se interesa cu adevărat de mine?

— Ăă… nu… sunt la tatăl lor. Voi fi la recepție sau prin zonă până seara târziu, dacă ai nevoie de ceva.

O ultimă privire pătrunzătoare, apoi s-a întors și a dispărut înăuntru, cu geanta de voiaj pe umăr. O imagine veche de douăzeci de ani m-a copleșit. Vasili dispărând în Toyota tatălui său și purtând pe umăr aceeași geantă de voiaj din pânză tocită de timp.

Vasili părăsise Dacea în zori, a doua zi după o petrecere cu muzică și dans care ținuse până la miezul nopții. Mă trezisem foarte devreme, speriată. Auzisem niște zgomote dedesubt. Mă ridicasem din pat ca să mă uit pe fereastră. Micuța mea cameră de la ultimul etaj dădea spre curte. Vedeam toate persoanele care veneau și plecau. Vasili ieșise din hotel cu geanta pe umăr, mersese vreo zece metri, apoi întorsese capul și privise cu intensitate fațada minute în șir. O examinase până în cele mai mici unghere. Gândindu-mă acum la asta, vedeam aceeași privire pe care o avusese Mașa când plecase. Știa el pe atunci că nu se va mai întoarce timp de două decenii? În dimineața aceea, în timp ce soarele abia răsărea, Vasili mă observase stând la fereastră. Rămăsesem țintuită pe loc, incapabilă să mă retrag pentru a scăpa de privirea lui. Îmi aminteam perfect că voisem să-l văd pentru ultima oară, pentru că, pe atunci, nu-mi imaginam că voi rămâne aici mai mult de șase luni. Îi făcusem un mic semn cu mâna, el clătinase din cap, fără să înțeleg sensul acestui gest, și intrase în Toyota lui Jo, care demarase imediat.

Urmărisem mașina până când se făcuse nevăzută.

Îți mulțumesc, Charly, că ai avut geniala idee de a deschide a doua terasă pentru masa de seară. De ce fusesem de acord cu asta? Rezultatul: era imposibil să refuzi lumea, iar chelnerii nu mai făceau față. A trebuit să dau o mână de ajutor la servire, ocupându-mă în același timp și de recepție. Nici nu mi-am dat seama când a trecut seara. După ce în sfârșit ritmul s-a mai domolit, m-am dus spre bucătărie ca să-i cer lui Charly să găsească o soluție dacă voia să continue să facă mai multe porții pentru masa de seară. Era lăudabil că voia să-l dea gata pe Vasili, dar trebuia să ne asumăm asta. Nu duceam lipsă de CV-uri de chelneri, puteam să rezolvăm rapid problema, cu condiția ca el să fie sigur că va continua să lucreze în bucătărie până la sfârșitul sezonului. Am împins ușa și am încremenit înainte ca prezența să-mi fie remarcată. De unde eram, vedeam masa lui Jo. La ea stăteau Charles și Vasili, care ocupa locul tatălui său. Fiind atât de prinsă în seara asta, aproape că uitasem de el. Iar dacă încercase să dea de mine sau să-mi vorbească, probabil remarcase că într-adevăr nu eram disponibilă.

Era atât de ciudat să-l găsesc acolo, ca și cum timpul nu trecuse. Era dureros. Cum putea să se poarte ca și cum n-ar fi plecat niciodată? Ca și cum tatăl lui nu se așezase atât de des fără el la acea masă? Îmi aminteam de Jo căzut pe gânduri în săptămânile de după plecarea fiului său. Jo simțea că acesta nu se va mai întoarce niciodată; acum înțelegeam de ce simțea asta.

Vasili se dusese probabil să-l salute pe Charly, care nu găsise nimic mai bun de făcut decât să-l îmbie cu ravioli. Dar Charly uitase oare de îngrijorările noastre din moment ce discuta cu el și îi servise cina, așa cum o făcea cu mine după o seară complicată? Am decis să-i las să vorbească între patru ochi, simțind că n-am ce să caut la reîntâlnirea lor care mă afecta mai mult decât mi-aș fi imaginat. Mi-ar fi plăcut totuși să vorbesc cu Charly, să-l întreb ce crede despre asta, mi-ar fi plăcut ca prietenul meu cel mai bun să se gândească la mine, să vină să mă întrebe cum mă simt.

A fost foarte greu să mă trezesc. În mod inevitabil, după două nopți aproape nedormite care mă îmbolnăviseră, așteptându-l pe Vasili, o ruptură totală cu Samuel, un mijloc de sezon și o seară plină, începeam să mă resimt. Nu era totuși momentul să las garda jos. Am intrat în Dacea tot somnoroasă; în ciuda dușului rece, aveam ochii umflați de oboseală și nu eram în stare să-mi controlez căscatul. Înainte de a păși în bucătărie, m-am oprit pentru un moment. Dar zău așa, ce idee avusesem și eu să-l cazez la Jo și Mașa! Avea să fie chiar alături de mine când voi pregăti micul dejun, va trebui să renunț la calmul și singurătatea care îmi plăceau atât de mult, să fiu atentă la zgomot și să-mi sporesc vigilența. După ce am împins ușa, mi-am luat adio de la ultima speranță de liniște care îmi mai rămânea. Aroma cafelei umplea bucătăria. O cafetieră plină mă aștepta pe masă. Dar știam cui i-o datoram… Ușa care dădea spre grădină era larg deschisă, iar aerul răcoros al dimineții s-a strecurat până la mine și m-a atras pe terasă. Vasili era instalat aici cu laptopul lui și o ceașcă aburindă. Probabil m-a simțit și și-a ridicat ochii din ecran.

— Bună, Hermine.

— Ești chiar așa de matinal?

— Schimbarea de fus orar e de vină.

Eram absolut incapabilă să fac conversație. Ne măsuram din priviri, tăcuți. Aș fi vrut să fiu curajoasă, să-i pun întrebări despre Mașa, despre înmormântare, despre ce avea de gând să facă la Dacea. Îl țintuiam cu privirea și îmi aminteam de tânărul înverșunat, observator atent, destul de melancolic și nu prea vorbăreț pe care nu-l cunoscusem decât timp de câteva săptămâni. Pe atunci, eram conștientă de prezența lui între zidurile hotelului, de faptul că era fiul patronilor mei – nu-i vedeam pe Jo și Mașa decât în acest rol – și nu-mi imaginam c-o să mai fiu acolo după douăzeci de ani. Dar el ce gândea văzându-mă în fața lui? Ce amintire păstra despre fata cam sălbatică, nu foarte bine-crescută, care se apăra întruna și care nu știa nimic despre hoteluri? Relația noastră se schimbase după ce îmi ținuse partea în fața unui client nemulțumit; crezusem că avea să-l ia la bătaie. Îmi trebuiseră câteva zile ca

să-mi revin după altercație și eram incapabilă să-i mulțumesc pentru gestul său. Începând de atunci, petrecuserăm mai mult timp împreună, fără să vorbim vreodată prea mult sau să ne destăinuim; încercam să ne cunoaștem, fiecare păstrându-și totuși secretele, părțile întunecate.

Doar câțiva metri ne despărțeau astăzi și totuși simțeam o prăpastie, o distanță, ceva ne împiedica să ne apropiem. Ceva ca un soi de povară între noi, povara absenței lui Jo și a Mașei, cuvinte nespuse, amintiri neîmpărtășite. El le avea pe ale lui înainte de sosirea mea, eu le aveam pe ale mele după plecarea lui. Cum să umplem acest gol? Cum să ne vorbim? Eram niște străini unul pentru celălalt.

— Scuză-mă, am de lucru, i-am zis eu.

Am făcut stânga-mprejur ca să fug la bucătărie și să mă reped la cafetieră. Aveam nevoie de asta din două motive: ca să mă trezesc de-a binelea și ca să-mi ascund tulburarea. Am aranjat mesele, am recepționat livrarea de la brutărie, ceea ce m-a ajutat să nu mă mai concentrez asupra lui. Nu mă simțeam în largul meu, nu știam cum să mă comport cu el. Din fericire, m-a cruțat: n-a intrat în bucătărie decât o singură dată în cursul dimineții.

Weekendul a trecut fără vreo altă întâlnire stânjenitoare. Vasili își petrecea cea mai mare parte a timpului în aripa în care se afla apartamentul lui Jo și al Mașei. Unde dormea oare? În camera lor sau pe canapeaua din living, învelit cu păturile colorate la care Mașa ținea atât de mult? Din când în când, îl vedeam traversând grădina. Era discreția întruchipată. În afară de câteva replici politicoase, n-am purtat nicio conversație. Dacă privirile ni se încrucișau, ne uitam repede în altă parte. Dar când reușeam să-l observ, fără ca el să mă vadă, cel puțin așa speram, eram surprinsă de expresia lui mereu preocupată. Această situație mă apăsa, totuși eram incapabilă să fac primul pas, să-i cer să vorbim. Eram oare în poziția de a cere? Cu toate astea, nu încetam să mă întreb care erau motivele reale ale prezenței lui. Ce avea de gând să facă? Ce decizii va lua? Era derutant, era acolo fără să fie acolo. Asta îmi amintea de

săptămânile de după moartea lui Jo. Maşa era acolo fără să fie acolo.

Am rezolvat rapid cu Charly problema lipsei de personal. Nu-şi dăduse seama pe deplin ce implica iniţiativa lui. Dar seara fusese un adevărat succes, ploua cu rezervări. A doua terasă avea să fie deci deschisă în fiecare seară până la jumătatea lui septembrie. În schimb, m-a înnebunit tot weekendul, cerându-mi să-l întreb pe Vasili ce planuri îşi făcuse în legătură cu noi. De fiecare dată îi spuneam că n-avea decât să-l întrebe el, dacă era atât de curajos şi nerăbdător, din moment ce îl primea la masa lui Jo pentru cină. El îmi răspundea că îl hrănea ca să-l liniştească, să-i arate că totul era perfect la Dacea, că noi eram o echipă performantă. Vorbeau lucruri banale, ce ţineau doar de bucătărie. Atunci, nu mă mai enervam, ştiind că făcea tot ce putea. Mie îmi reveneau datoria şi responsabilitatea de a cere răspunsuri.

Luni dimineaţa, eram în birou când Vasili s-a prezentat în faţa mea, luându-mă prin surprindere. Costumul lui bleumarin, la care renunţase în weekend, reapăruse. Avea o expresie gravă pe chip. Am simţit că ameţesc.

— Hermine, poţi să-ţi iei liber în dimineaţa asta şi să mă însoţeşti? Am nevoie de tine.

Nu trebuia să mă gândesc, trebuia să accept să-l urmez, o simţeam, chiar dacă ezitam pentru că înţelegeam cât se poate de bine ce mă aştepta. Subiectul care ne urmărise pe amândoi încă de la sosirea lui.

— Mă scuzi două minute?

— Te aştept afară.

A ieşit din încăpere. Am sunat-o pe Amélie şi i-am cerut să-mi ţină locul cât lipseam. Ea a vrut să ştie la ce oră mă voi întoarce. I-am răspuns că n-aveam nicio idee, că nu trebuia să-mi pună întrebări. Mi-am luat geanta şi am plecat fără să mă obosesc să-i salut pe clienţii cu care mă intersectam. Vasili mă aştepta lângă maşina lui închiriată. De cum m-a văzut venind, a urcat la volan. Am grăbit pasul şi am urcat şi eu. Şi-a pus ochelarii de soare şi a demarat fără să scoată vreun cuvânt. Nu

voiam s-o ia pe drumul acela, și totuși a luat-o, privind drept în fața lui, cu trăsăturile încordate. Nu uitase itinerarul, deși trecuseră douăzeci de ani. Chapelle Saint-Véran. Podul peste Calavon. Traversarea cătunului Lumières. Urcușul spre Goult. N-avea nicio ezitare, cunoștea fiecare viraj, fiecare punct unde trebuia să încetinească. În zece minute, ajunseserăm. Tot fără să vorbească, a ieșit din mașină, a tras adânc aer în piept și a pornit înainte. Am ieșit și eu și am mers la câțiva metri în spatele lui. Poarta din fier forjat era deschisă. Cimitirul era gol, în afară de noi doi și de trei angajați de la pompe funebre care ne așteptau. După câțiva pași pe alee, m-am oprit văzând sicriul Mașei; nu mai eram în stare să înaintez. Refuzam ca totul să se sfârșească așa. Ea trebuia să se întoarcă, trebuia să mă alinte *Golubka.* Vasili și-a dat probabil seama, fiindcă nu mai auzea pietrișul scrâșnind sub pașii mei. S-a întors spre mine. Nu mai eram atentă la el, ochii mei erau hipnotizați de Mașa, care era singură. Nimeni nu era lângă ea. Nimeni nu-și lua rămas-bun de la ea. Mașa nu putea să plece în tăcere și în singurătate. Nu-i stătea în fire.

— Hermine, te rog, vino… Ea a vrut ca tu să fii aici. I-am promis că vei veni.

— De ce? l-am întrebat în șoaptă și fără să-l privesc. De ce așa, Vasili? Merita mai mult, merita cea mai frumoasă înmormântare.

— Nu voia nimic mai mult… a plecat cu tatăl meu.

Mașa murise odată cu Jo; refuzasem să văd asta sau mai degrabă nu voisem să accept. Am făcut un prim pas, apoi pe al doilea. Am mers toată aleea cot la cot, umăr la umăr. Ea ne aștepta. Așadar era adevărat, Mașa murise. Era moartă. N-aveam să o mai văd niciodată. Înțelegeam în sfârșit asta. Trebuia să accept. Am întins în mod firesc mâna spre sicriu, dar apoi am renunțat, nu puteam să-l ating. Am început să plâng în tăcere pentru prima dată de la moartea ei. Vocea gravă a lui Vasili murmura niște cuvinte în rusește. Nu înțelegeam ce spune, dar era sfâșietor. Intonația, ritmul, accentul. Se uita țintă la mama lui, dar și dincolo de mormântul deschis unde se odihneau tatăl și sora lui. Am simțit că mi se rupe inima înțelegând cât era de singur. Din această familie pe care Jo și Mașa o întemeiaseră, nu

mai rămânea decât el. Oare ce era în sufletul lui? Fusese iubit de mama lui, de tatăl lui și evident de surioara lui, și acum nu mai avea pe nimeni. A făcut un semn din cap către bărbații care înconjurau mormântul. Am intrat în panică. Aceștia au strecurat funiile pe sub sicriul Mașei. În mintea mea, strigam „Nu, nu, nu așa repede, nu acum". Dar nimic n-a oprit inevitabilul. Bărbații au început coborârea încet, lemnul opunea rezistență. Mi-am înăbușit un hohot de plâns cu mâna; nu-mi puteam îngădui să-mi exprim durerea când alături de mine Vasili își îngropa mama. Era locul meu în acest moment solemn, intim? În această familie din care nu făceam parte? Conștientizam cu groază lucrul ăsta, dacă îl uitasem vreodată. Era ceva mai puternic decât mine; m-am dat înapoi, gata s-o iau la fugă. Vasili m-a reținut, luându-mă cu brațul pe după umeri.

— Rămâi.

M-am luptat să mă eliberez. El m-a strâns mai tare și, fără să mă gândesc, mi-am sprijinit fața scăldată în lacrimi de pieptul lui. Îi auzeam inima bătând năvalnic. Maşa a dispărut cu totul. Se terminase. Bărbații în negru s-au îndepărtat. Au trecut minute bune fără ca vreunul dintre noi să se miște.

— O să te las singur câteva minute cu ei, i-am șoptit.

După ce a inspirat profund, mi-a dat drumul.

— Ne vedem afară.

Înainte de a ieși din cimitir, am întors capul. Vasili stătea neclintit în fața mormântului familiei sale; silueta lui era o priveliște emoționantă. Nu m-aș fi gândit niciodată că imaginea unui bărbat, el sau altul, singur, în costum negru, în mijlocul unui cimitir scăldat de soare, răsunând de cântecul greierilor, poate să fie atât de impresionantă, de zguduitoare. N-aveam să uit niciodată imaginea aceea, avea să mă bântuie pe viață. El și-a ridicat privirea spre cer și a rămas așa mult timp. Apoi s-a întors, și-a trecut o mână obosită peste frunte și s-a îndreptat cu pași hotărâți spre ieșire, fără să privească înapoi pentru ultima oară. Când a ajuns lângă mine, a încercat zadarnic să zâmbească.

— Ți-e frig? m-a întrebat grijuliu.

N-mi dădusem seama că tremuram ca o frunză. Nu eram în

stare să mă stăpânesc.

— Nu… da, de fapt, nu știu…

Ne-am privit în ochi preț de ceea ce mi s-a părut o eternitate. Mi-era imposibil să mă uit în altă parte.

— Să ne întoarcem la Dacea.

Și-a lăsat mâna pe spatele meu, și-a așezat din nou ochelarii de soare pe nas și m-a condus până la mașină.

După ce am străbătut în tăcere drumul de întoarcere, am traversat curtea unul lângă altul, apoi el a iuțit pasul pe neașteptate, a urcat grăbit scările de la intrare și a luat-o înspre bibliotecă. S-a închis acolo. Tulburată, m-am întors la biroul de la recepție și am găsit-o pe Amélie care mă privea mirată; printr-un semn din cap i-am dat de înțeles că nu era momentul. Am luat tăblița pe care scriam informațiile despre serviciile hotelului și am scris mare că biblioteca era închisă provizoriu. Apoi i-am informat pe chelneri și le-am cerut să prevină clienții în legătură cu închiderea unei încăperi din Dacea. N-am dat nimănui ocazia de a-mi pune mai multe întrebări. Întorcându-mă la recepție, l-am văzut pe Charly. M-am dus în biroul meu și m-am prăbușit pe scaun, luându-mi capul în mâini, bulversată și epuizată nervos. Charly și Amélie au venit după mine.

— Hermine? Ce s-a întâmplat? Te-am văzut plecând și întorcându-te cu Vasili. Unde ați fost?

Am clătinat din cap, nu mă simțeam în stare să vorbesc. Amélie a venit și s-a lăsat pe vine lângă mine, punându-și mâna pe brațul meu ca să mă consoleze.

— Explică-ne, a insistat Charly cu o voce blândă.

Am tras adânc aer în piept, pentru a-mi face curaj, pentru a mă liniști. Apoi le-am înfruntat figurile îngrijorate.

— Vasili mi-a cerut să-l însoțesc la înmormântarea Mașei.

Amélie s-a ridicat brusc, iar Charly s-a albit la față și a dat cu pumnul în masă.

— Dar de ce? De ce nu ne-ai anunțat? Trebuia să fim prezenți și noi. Cum ai putut s-o lași pe Mașa să plece în felul ăsta, fără nimeni, fără noi? E meschin!

— Ajunge! m-am enervat la rândul meu, sărind de pe scaun

cu fața în lacrimi. A fost ultima ei dorință, am aflat și eu azi-dimineață.

A clătinat din cap, cu un oftat adânc.

— Unde este? Vreau să vorbesc cu el, vreau să-mi explice în față!

Deja ieșea din birou; l-am ajuns din urmă și l-am apucat cu putere de braț.

— Charles, lasă-l în pace.

— Este în bibliotecă?

— Da, dar o să-l lași în pace.

— Îl aperi acum? mi-a zis el cu o privire mânioasă.

— Nu… însă a stat în fața sicriului mamei sale și la mormântul tatălui și surorii lui… Crede-mă, dacă aș fi în locul tău, aș fi turbată de furie, mi-ar veni să sparg totul, să-l lovesc. Într-un fel, eu am avut noroc că am putut să fiu acolo. Dar ai încredere în mine când îți spun că era complicat, e mai bine așa. Deci să-l lăsăm pe Vasili singur deocamdată, în cele din urmă o să iasă din bibliotecă.

Ziua a trecut fără să-l revedem. Mi-am făcut treaba învăluită parcă într-o ceață. Le zâmbeam clienților, le răspundeam la întrebări cu o voce veselă, dar era o veselie forțată. Inima și mintea mea nu erau însă acolo, erau departe, pierdute în amintiri. Dacea, așa cum o cunoscusem dintotdeauna, era îngropată, dispăruse odată cu Jo și Mașa. Tocmai îmi luasem adio de la ea, fără a putea să mă întorc la ceea ce însemna viața mea de douăzeci de ani încoace. Totuși nu-mi uitam promisiunile pe care i le făcusem Mașei: mi-o încredințase, așa că aveam datoria să-i duc spiritul mai departe.

Era aproape miezul nopții. Niciodată nu stăteam așa de târziu la recepție. Dar îmi fusese imposibil să mă mișc, așteptam un semn din bibliotecă. După ce am ezitat îndelung și știind că nu pot nici să aștept, nici să veghez toată noaptea, m-am hotărât să intru. Am deschis ușa și am închis-o în spatele meu fără să fac zgomot. Nicio reacție. Doar veioza de pe măsuța Mașei era aprinsă. Un miros de tutun pe care-l cunoșteam foarte bine, cel al trabucurilor lui Jo, plutea în aer. Am înaintat și l-am găsit pe

Vasili adormit pe canapea. Pe măsuța joasă, erau sticle goale din rezerva personală a lui Jo ascunsă în bibliotecă de soția lui, scrumiera plină ochi, cutia de Café Crème în care nu mai era decât un trabuc – ultimul pentru Jo? – și un teanc de albume foto. Vasili ținea o fotografie în mână. Am îndrăznit să arunc o privire. Era o fotografie de familie cu ei patru, înainte de a-i lovi nenorocirea. Mașa avea acea melancolie elegantă pe care i-o știam dintotdeauna. Jo era la fel, cu un zâmbet pe buze, vesel, prezent. Emma era tulburătoare, atât de radioasă și îl privea cu atâta dragoste pe fratele ei. Cât despre Vasili, nu știam că poate zâmbi astfel. Erau atât de frumoși, atât de fericiți toți patru, imaginea unei familii perfecte, iubitoare, care reușise prin forțe proprii. Ce rămânea din ei? Un bărbat singur, misterios, care nu mai cunoștea deloc Dacea.

Deodată, a tresărit în somn și m-am îndepărtat, de teamă să nu-l trezesc. A vorbit, fără să înțeleg sensul cuvintelor, dar după fața lui crispată, părea să sufere. Am stins lumina, sperând că asta o să-l liniștească. Înainte de a părăsi biblioteca, l-am mai privit o dată: s-a răsucit cu greutate pe canapea, fără să se trezească, a mormăit din nou ceva, apoi a suspinat. Am închis ușa fără zgomot și mi-am șters obrazul ud de lacrimi. Eram frântă de oboseală… Era timpul să mă întorc acasă, la moară, și să uit ziua asta.

11

A doua zi dimineață, când am ajuns la Dacea, după câteva minute de ezitare, am făcut un ocol pe la bibliotecă. Spre surprinderea mea, ușa nu mai era închisă. M-am apropiat în vârful picioarelor. Nu mai era nicio urmă care să arate că Vasili trecuse pe acolo; nu mai erau sticle goale, scrumiera nu mai era plină, albumele foto nu mai zăceau împrăștiate. Ferestrele larg deschise lăsau să intre aerul în încăpere, aroma tutunului lui Jo dispăruse și ea. Ca și cum nimic nu se întâmplase. Ca și cum scena la care asistasem nu era decât rodul imaginației mele. Atmosfera era aproape electrizantă; lumina care intra în tușe fine, mirosul naturii, firele de praf zburând prin aer și strălucind ca niște paiete, cărțile Mașei cu colțurile îndoite, îngălbenite, tablourile care spuneau povestea locului. Și tăcerea… liniștitoare, reconfortantă. Biblioteca tocmai își recăpătase puterea pe care o avea asupra mea; mă simțeam din nou senină aici, cum nu mai fusesem de la moartea lui Jo. Ce se întâmplase în ultimele douăzeci și patru de ore? Aș fi vrut să nu fie vorba de un vis urât, de un coșmar.

Când am ajuns în bucătărie, mă așteptam să dau peste Vasili tratându-și mahmureala. O resimțeam și eu, chiar dacă, spre deosebire de el, eu nu băusem nicio picătură de alcool ca să-mi anesteziez durerea din ziua trecută. Nu era acolo, și nici pe terasă. În schimb, cafetiera plină mă aștepta pe masă. Cu siguranță, el făcuse cafeaua. Era oare în apartamentul părinților săi? Își încheia noaptea pe canapea? Nu credeam asta. Eram convinsă că nu se afla de partea cealaltă a peretelui. Dacă n-ar fi făcut cafeaua, aș fi putut crede că nu venise sau că plecase înapoi în timpul nopții fără să ne anunțe. Dar la urma urmei, nu asta voiam? Să plece și nimic să nu se schimbe…

Pe la prânz, am ieșit pe trepte să stau puțin la soare. Era minunat; prinsesem gustul căldurii, al razelor care dogoresc, care lasă un parfum atât de special pe piele, și totuși nu făceam plajă niciodată vara. Mașa îmi spunea deseori că era păcat să nu

profit de faptul că mă bronzam atât de ușor, în vreme ce ea trebuia să-și protejeze pielea de porțelan. O tachinam spunându-i că n-aveam timp, că lucram prea mult. Ea se enerva întotdeauna și mă punea să iau o pauză. Dacă ar mai fi fost în viață, aș fi luat-o de braț și aș fi dus-o spre balansoarul ei, ar fi stat la umbră, iar eu m-aș fi întins pe iarbă. Ea mi-ar fi interzis s-o fac, spunându-mi *„Golubka*, o să te ciupească ceva!" „Nu-ți face griji, micile bestii nu mă iubesc!" I-am oferit în gând acest răgaz pe trepte și am adunat câteva petale uscate de la leandrii ei înfloriți.

O mașină a parcat în curte. Vasili. De unde venea? Ce făcuse de când părăsise biblioteca? Am coborât scările. Își ascundea din nou ochii în spatele ochelarilor de soare; era imposibil să-i ghicești starea. Se baricada, punând o distanță între el și noi aici, la Dacea. Nu se putea să continuăm așa. Dacă interacțiunea noastră n-avea să se schimbe, n-aveam să-mi adun niciodată curajul de a încerca să aflu mai multe despre cum urma să arate viitorul pentru noi, cei care lucram aici. În același timp, cum puteam să-i reproșez această distanță? Eu ce făcusem? Nu-l primisem cu căldură, îl evitam, abia adresându-i vreun cuvânt. Eram rece și tăcută în prezența lui. Eram la fel de puțin amabilă și la fel de mult în defensivă ca în urmă cu douăzeci de ani. Și eram singura care mă comportam astfel; Charles îl primea în toate serile în bucătărie, Amélie, zâmbitoare și binevoitoare, îl întreba ce mai face când îl întâlnea. Amândoi își dădeau toată silința pentru ca el să se simtă bine aici. În orice caz, până în urmă cu o zi. În ceea ce mă privește, mă purtam de parcă el nici nu exista, sufocată de temeri și de spaima de a nu da greș. Vrând să-i arăt că țineam toate lucrurile sub control, comportamentul meu amabil se transforma în aroganță. Ceea ce era exact opusul firii mele. Înmormântarea Mașei nu putea schimba nimic între mine și el. Ar fi putut foarte bine să nu-mi ceară să-l însoțesc; în ciuda dorinței Mașei, n-aș fi știut-o niciodată. Îi respectase promisiunea, deși eu nu reprezentam nimic pentru el și nu avusese niciodată dovada concretă a legăturii dintre mine și ea. N-o auzise niciodată pe mama lui

spunându-mi *Golubka.*

Așadar nu eu trebuia să fac un pas? Dacă, lăsându-mi la o parte temerile, m-aș fi pus în locul lui, nu m-aș fi simțit foarte în largul meu să mă aflu acasă la părinții mei – morți – după douăzeci de ani de absență, aș fi fost mai mult decât tulburată să văd niște necunoscuți – căci, pentru el, noi eram cu toții niște străini – administrând hotelul părinților lui, cel în care el crescuse, ca și cum eram acasă la noi, mai ales eu. Probabil că nu mai recunoștea Dacea: era acasă, fără să fie acasă. Într-un fel, viața lui se schimbase mai mult decât a noastră. El trăia de atât timp la celălalt capăt al lumii, într-un ritm trepidant pe care mi-l imaginam permanent, înconjurat de persoane aflate în subordinea lui. Aterizase aici, în această zonă rurală pe care n-o mai recunoștea, deși era locul unde se născuse, rădăcinile lui erau aici. Venise singur, cu sicriul mamei lui, bănuind că o să tăbărâm pe el cu temerile noastre legate de viitor, că vom face cu siguranță presiuni asupra lui; pentru el, eram o familie sudată, iar el n-avea pe nimeni cu care să vorbească. Seara trecută, își înecase amarul cu băutura rămasă de la tatăl său. Singurătatea lui era totală; prima dată când dădeam peste un om mai singur decât mine. Eram destul de lucidă pentru a nu-mi dori să fiu în locul lui.

A înaintat spre mine.

— Bună, Hermine. Ce mai faci?

— Bine, este destul de liniște în dimineața asta.

Ca de fiecare dată de la venirea lui, după schimbul politicos de replici, s-a lăsat tăcerea. De data asta, am găsit însă în străfundul meu puterea și curajul de a detensiona situația.

— Nu știu cât timp ai de gând să rămâi… Dar n-ai nevoie să te complici cu o mașină închiriată. A lui Jo este acolo și nimeni n-o folosește.

S-a uitat în direcția garajului și a schițat un zâmbet.

— E o idee.

— Rămâi aici, te rog, mă duc să-ți aduc cheia.

Am luat-o imediat din loc, fără a-i lăsa timp să se răzgândească și fără să-mi dau voie să mă întreb cum m-aș simți

să-l văd la volanul acestei mașini care însemna atât de mult pentru mine.

Când am ieșit, câteva minute mai târziu, cu legătura de chei a lui Jo în mână, Vasili dispăruse. L-am căutat peste tot și am auzit zgomotul făcut de ușa mare din lemn a garajului care glisa pe șine. El era deja acolo, n-avea timp de pierdut. Am iuțit pasul. Stătea în prag, cu ochelarii de soare ridicați pe cap ca să vadă mai bine în semiîntunericul din atelierul lui Jo. A oftat adânc; habar n-aveam dacă se lupta cu vreo emoție prea puternică sau pur și simplu nu-și revenea din uimire.

— E aceeași harababură aici! a exclamat.

Mi-a fost imposibil să-mi stăpânesc râsul. Atmosfera a devenit dintr-odată mai puțin apăsătoare. Nu puteam decât să-i împărtășesc amuzamentul. Garajul lui Jo era un soi de peșteră a lui Ali Baba pentru mecanici amatori de bricolaj. Erau o grămadă de unelte de tot felul, chei reglabile, bidoane de ulei, canistre de benzină, carcase vechi pe care avea de gând să le repare într-o bună zi, o mulțime de pneuri, o bicicletă Solex care nu mai fusese folosită de mai bine de patruzeci de ani, pancarte pe care turiștii nostalgici ai RN7[5] ar fi dat bani grei. Transformase unul dintre hambarele fermei în atelier, turnase ciment pe jos, azi crăpat în mai multe locuri și acoperit cu pete de unsoare. Lumina zilei nu intra decât prin câteva lucarne; nu voise niciodată să facă ferestre mai mari. Când era acolo, tot ce-și dorea era „să fie lăsat în pace”. Nimeni în afară de Jo nu putea să se orienteze în bazarul său pestriț.

— Totuși mi-a jurat că s-a apucat de treabă, a insistat Vasili.

— Acum înțeleg! m-am entuziasmat eu. Fii liniștit, încerca. De câte ori se întorceau de la tine, se închidea aici zile în șir… dar, cu riscul de a te dezamăgi și așa cum poți constata și singur, era și mai rău după, fiindcă găsea mereu comori.

Mi-a zâmbit cu sinceritate.

— Te cred pe cuvânt.

A înaintat câțiva pași, observând obiectele din jurul lui, apoi s-a apropiat de Toyota și i-a mângâiat capota deformată, cu o expresie de duioșie pe chip.

— Este incredibil că se mai află aici, a murmurat.

— N-a mai fost pornită decât o singură dată de când a murit el…

— Când ai dus-o pe mama la aeroport. I-a făcut plăcere să meargă cu ea pentru ultima oară, mi-a spus Vasili privindu-mă drept în ochi. Pot să te asigur de asta…

A fost rândul meu să-i zâmbesc cu sinceritate. El a început să dea roată bătrânului 4×4, studiindu-l pe toate părțile.

— E bine că folosești Citroënul Méhari, mi-a zis în cele din urmă.

Din tonul lui nu răzbătea nimic și nu-i vedeam fața ascunsă în spatele capotei portbagajului. Am coborât privirea, uimitor de ușurată, ca și cum așteptam să-mi dea permisiunea. Simțeam nevoia să respir, să mă îndepărtez. Am pus cheile pe bancul de lucru.

— O să te las acum. Nu pot să lipsesc prea mult de la recepție.

Nu m-a reținut. Conversația ne apropiase puțin. În prag, m-am răzgândit. Nu mă puteam preface că ziua de dinainte nu existase, și nici urmările ei. M-am întors și, spre surprinderea mea, i-am întâlnit privirea în timp ce mă observa.

— Vasili, dacă pot să-mi permit…

S-a încruntat, bănuitor. Totuși nu m-am lăsat. Aștepta oare momentul în care eu – sau noi vom trece la atac?

— Ai putea să-i spui lui Charly care a fost ultima dorință a Mașei privind înmormântarea ei? Eu am făcut ce-am putut ieri, dar mi-e teamă că n-a fost suficient… E cam greu de înțeles, mai ales pentru el, cred că-ți dai seama. L-ar ajuta să accepte și să nu-și mai reproșeze că n-a fost prezent lângă ea.

— Bineînțeles.

I-am oferit un zâmbet trist și m-am făcut nevăzută.

Ziua s-a scurs fără să-l revăd pe Vasili. Nu m-am îndepărtat decât foarte puțin de recepție și de birou. Îi pândeam tot timpul sosirea, iar asta mi-a amintit de câte ori mă întrebam unde este în urmă cu douăzeci de ani. Pe la mijlocul după-amiezii, n-am mai rezistat și am aruncat o privire în curte. Mașina de închiriat

dispăruse din parcare, în locul ei era mașina lui Jo, iar ușa garajului era tot deschisă larg.

Când a început servirea mesei de seară, a trebuit să accept un lucru evident: noii noștri chelneri nu se descurcau. Atunci când duceau comanda, trebuiau să străbată o distanță mare între bucătărie și terasa piscinei; trebuiau să treacă printr-un coridor foarte îngust între hotel și partea cu restaurantul, să urce treptele, să traverseze recepția și sala de mese – uneori fiind nevoiți să facă slalom printre ele – ca să ajungă în sfârșit la clienți. Organizarea noastră lăsa de dorit. Am ajutat cât am putut. După câteva ore, eram sigură c-o să cad frântă de oboseală, nu mai aveam energie, nu-mi mai simțeam picioarele, mă durea spatele, ochii îmi ardeau. Amorțeala aceasta însă m-a ajutat să-mi păstrez zâmbetul pe buze, să nu mă enervez nici măcar o singură dată și să fiu deosebit de amabilă cu toată lumea.

Când n-au mai rămas decât trei mese cu turiști care erau la cafele și digestive, chelnerii mi-au mulțumit și m-au obligat să plec. Totuși, eram gata să rămân până la închidere și să-i ajut să strângă. Am cedat însă foarte repede insistențelor lor de a mă duce să mă odihnesc. Mi-am luat geanta de la recepție și am plecat înspre moară. Dar apoi m-am întors din drum, fiindcă n-avusesem timp nici să mănânc, nici să merg să-l văd pe Charly – nici măcar nu-l întâlnisem când se servise masa de seară, nu prinsesem nicio clipă liberă. Așadar mi-ar fi prins tare bine să iau cina și să mă relaxez la un pahar. Fără a pune la socoteală faptul că n-aveam să-i pot ajuta pe chelneri în fiecare seară, trebuia să ne gândim împreună la o soluție pe termen lung.

Am împins cu zgomot ușa batantă de la bucătărie ca să știe că sunt eu.

— Charly! Ai tot interesul să-mi servești repejor o porție de ravioli și un pahar de Ventoux! Și apoi, dacă tot ești aici, îți torni și tu unul! Pentru că, așa cum ai zice tu, suntem în rahat…

M-am oprit, răsuflând greu și simțind că-mi crapă obrazul de rușine. Vasili se uita fix la mine cu un zâmbet în colțul gurii. Charles se stăpânea cu greu să nu izbucnească în râs.

— Eu… îmi pare rău… vă deranjez.

— Deloc! mi-a răspuns Vasili. Stai în locul meu, eu am terminat, o să vă las să vorbiți liniștiți.

Era deja în picioare.

— Nu! Nu! Nu vreau să te alung, eu am dat buzna ca o nebună în timp ce…

— Hai, încetați cu politețurile! ne-a întrerupt Charly amuzat. E loc pentru amândoi! Hermine, așază-te, tu mănânci, iar tu, Vasili, mai toarnă-ți un pahar.

A făcut stânga-mprejur și a plecat spre bucătărie. Eu și Vasili am schimbat un zâmbet.

— E demnul urmaș al lui Gaby, a remarcat el.

— Ai dreptate! Scuză-mă, trebuie să-i spun două vorbe.

M-am apropiat de Charles, m-am ridicat pe vârful picioarelor și l-am luat pe după umeri.

— Nu mai ești supărat pe mine pentru ieri? i-am șoptit la ureche.

El mi-a făcut cu ochiul. L-am sărutat pe obraz.

— Ție îți datorez explicațiile pe care mi le-a dat?

Mi-am retras brațul și am ridicat din umeri, cu un aer nevinovat.

Un sfert de oră mai târziu, eram toți trei așezați la masa lui Jo, cu o sticlă de Ventoux, din care se băuse destul de mult, iar eu savuram o porție de ravioli cu pesto. Totul părea atât de firesc. Mă simțeam ușurată că nu mai trebuia să fiu tot timpul cu ochii-n patru. Oboseala parcă nu-mi mai apăsa așa greu pe umeri. Vasili lăsa impresia că era în largul lui. Îl observam discret; totuși încă avea ceva din aerul său misterios. La prima vedere, îți puteai închipui că e cu totul prezent, atent la flecăreala noastră, însă aveam sentimentul că, deși era cu noi, mintea îi zbura în altă parte. Dar unde? Încă o dată, am preferat să tac, cina fiind scuza perfectă.

— Sper că nu stric atmosfera, ne-a zis Charly, dar vreau să ridic paharul în cinstea lui Jo. Oriunde ar fi, sper că e fericit să ne vadă în seara asta la masa lui.

S-a uitat la noi pe rând, astfel că n-am mai îndrăznit să-i

arunc vreo privire lui Vasili. Am ridicat și eu paharul; nu puteam să-l las pe Charly să iasă singur din încurcătură. Cu talentul lui renumit, călca în strâchini pentru binele tuturor.

— Pentru Jo.

S-au scurs câteva secunde interminabile.

— Pentru Jo, a zis în cele din urmă Vasili.

Charly a oftat discret de ușurare. Eu la fel. Am luat o gură de vin.

— Și dacă-mi permiteți, a continuat Vasili, pentru echipa lui grozavă, cum avea obiceiul să vă numească atunci când îmi vorbea despre voi.

Făcând-o pe niznaiul, în felul lui inconfundabil, Vasili ne-a arătat că era la curent cu tot, că părinții lui îi vorbiseră despre noi, despre Dacea. Firește, el se afla pe un teren necunoscut, dar și familiar totodată. Trebuie că-și făcuse cu siguranță o idee despre fiecare dintre noi.

— Ei bine, în seara asta, n-ar fi foarte mândru de echipa lui grozavă, am completat eu râzând mânzește.

— E chiar așa de grav? a întrebat Charly.

— Normal că e, am izbucnit eu, redevenind serioasă. Nu putem continua așa! Stau cu copiii la sfârșitul săptămânii, așa că nu voi fi aici să le dau o mână de ajutor. Nu mai putem să angajăm încă un chelner. Oricum, problema va rămâne aceeași.

— M-am întins mai mult decât era cazul, a spus Charly.

— Nu! Ideea e foarte bună, este plin în fiecare seară, tu te descurci la bucătărie, ajutorul tău la fel, problema e servirea. Sincer vorbind, îmi pare rău că n-am avut un pedometru în seara asta ca să știu câți kilometri am făcut. În ritmul ăsta, parcă văd că vreunul își rupe gâtul pe trepte sau că ne lasă cu ochii-n soare în mijlocul cinei. Ca să nu mai spun că nu e tocmai plăcut pentru clienții hotelului care se duc la culcare să treacă pe lângă niște costițe de vită în drum spre cameră…

Cu o expresie preocupată, Charlie ne-a mai turnat vin. Vasili a luat o înghițitură și s-a lăsat pe speteaza scaunului. Și-a încrucișat cu nonșalanță brațele la piept și a fixat tavanul cu privirea, lăsând impresia că e cufundat în gânduri. Poate că îmi vărsasem focul cu prea multă patimă. Am schimbat o privire

îngrijorată cu cel mai bun prieten al meu. Nu ne relaxaserăm oare prea tare?

— Până acum nu serveați seara lângă piscină? a întrebat Vasili după câteva clipe.

— Nu, i-am răspuns eu.

— Și deci chelnerii sunt copleșiți din cauza distanței prea mari dintre bucătărie și terasă?

— Ai înțeles bine.

El s-a îndreptat de spate, și-a luat paharul și și-a băut calm vinul, cu o sclipire în ochi.

— Nu vă promit nimic, dar cred că am soluția.

— Poftim?! am exclamat eu.

Fie era un mic geniu, fie își bătea joc de noi și, după ce ne păcălise, avea de gând să-și ducă planul necinstit la îndeplinire.

— Magazia de lemne.

Era o extensie a hotelului pe o latură, care te împiedica să ajungi din spatele restaurantului la terasa piscinei.

— Trebuie să-ți amintesc că acolo e un zid de piatră? Și nu unul mic.

Pe fața lui a apărut un zâmbet de satisfacție care semăna cu cel al lui Jo când era mândru de lovitura lui, cu deosebirea că cel al lui Vasili era mai îndârjit.

— Termină de mâncat și vă arăt.

În câteva minute, mi-am golit farfuria, am strâns și am fost în picioare cu geanta pe umăr.

Când să ieșim, Vasili s-a oprit:

— Aveți o lanternă? Altfel, n-o să vedem nimic.

Fără să mă gândesc, am scos-o pe-a mea din geantă și i-am întins-o. În clipa în care se pregătea s-o ia, a rămas cu mâna suspendată în aer. Aveam amândoi aceeași amintire în minte. Fără nicio îndoială. Un salt de douăzeci de ani în trecut. Mi-o dăduse în bucătărie, exact în același loc, în pragul ușii, în seara când sosisem, după ce mă însoțise până la Gaby.

— Îmi pare rău, i-am zis eu brusc emoționată, mi-a luat ceva timp să ți-o înapoiez.

Mi-a zâmbit cu blândețe.

— Se poate spune că acum e a ta… Dar cum de mai

funcționează?

Am râs, ușor stânjenită. Necazurile mele nu se opreau aici.

— Oh, dac-ai ști, a exclamat Charly, cum ne bate la cap să i-o reparăm când nu mai merge! Face un tărăboi…

Vasili m-a măsurat cu privirea, surprins. Am decis să pun capăt acestui moment îngrozitor de jenant, cu atât mai mult cu cât roșeam tot mai tare.

— Bun! Ne arăți soluția ta?

I-am dat lanterna și m-am îndreptat fără să întorc capul spre magazia de lemne. Au venit și ei după câteva clipe, iar Vasili a trecut în fața mea și a intrat. Magazia era foarte mare, cu plafonul înalt, adăpostind bușteniii enormi, cu care făceam focul în șemineurile din hotel. Jo cerea să-i fie aduși în fiecare an, nu aștepta să rămână în pană, astfel că aveam mereu rezerve considerabile. În mod regulat, îmi dădea și mie câțiva după ce-i despica pentru a-i face să încapă în soba de la moară. Vasili mi-a întins din nou lanterna, fără să mă privească.

— Ține-o tu, te rog.

M-am conformat. A urcat pe grămada de lemne cu o ușurință surprinzătoare. Când aproape a ajuns în vârf, a început să scoată bușteniii pe care i-a aruncat mai departe, având grijă să nu ne lovească. Charly mă privea uluit. Trebuie să recunosc că și eu mă întrebam la ce anume asistam. Dacă, în urmă cu douăzeci de ani, n-aș fi fost surprinsă de ceea ce făcea, astăzi mi se părea ceva ireal.

Era foarte greu să ți-l imaginezi patron al unui mare hotel dintr-o metropolă.

— Hermine, m-a strigat el. Vino aici. Și tu, Charles.

Înnebunise de-a binelea?

— E-n regulă, o să reziste! m-a asigurat el remarcând expresia mea sceptică. Lemnele astea stau aici de aproape patruzeci de ani. Ar trebui să ne țină pe toți trei.

Am cedat, fiindcă n-aveam chef să par o fricoasă – până la urmă, nu era decât o grămadă de lemne.

— Charles, vii? l-am chemat eu când m-am simțit sigură pe picioare.

— Nu… cred că o să rămân aici.

Am întors capul spre el; se albise la față și nici măcar nu încercase să urce. Mi-am stăpânit cu greu un hohot de râs, dar m-am concentrat asupra motivului acestei escaladări nocturne.

— Deci? Soluția ta?

Vasili mi-a zâmbit și l-am văzut așa cum se arătase în puține ocazii în urmă cu douăzeci de ani: amuzant, mândru de el, fericit pur și simplu.

— Uită-te chiar în spatele bușteni lor, de-a lungul zidului.

M-am aplecat ușor. În mijlocul pietrelor, mi s-a părut că disting o scândură.

— Ce e asta?

— O ușă.

— Poftim?

Am tresărit de uimire. Vasili și-a trecut brațul pe după mijlocul meu, ca să nu cad pe spate, și m-am agățat de el.

Tocmai trăsesem o sperietură zdravănă. Vasili a așteptat puțin să mă liniștesc, după care a continuat, fără să-mi dea drumul.

— Zidul nu a fost aici de la început. Tatăl meu l-a ridicat când n-a mai suportat ca turiștii să facă turul hotelului și să ajungă fără permisiunea lui în bucătăria restaurantului sau, mai rău, să dea peste pubelele de gunoi. Nu mă întreba de ce, dar, înainte de a pune ultimele cărămizi, s-a gândit să adauge o ușă, camuflată pe partea cealaltă de iederă.

Înțelegeam foarte bine despre ce vorbea, era singurul loc din grădină care nu fusese amenajat, nimeni nu-l vedea, nimeni nu se ducea acolo. În afară de Jo. De altfel, nu-l văzusem niciodată pe Samuel sau pe vreunul dintre grădinari îndreptându-se într-acolo.

— Eram puști când l-a construit, a continuat Vasili. Iată soluția de care ai nevoie! Și înainte să mă întrebi, da, ușa este încuiată, dar cred că știu unde a ascuns tatăl meu cheia.

Nu-mi reveneam din uimire. Era un mic miracol. Oare Dacea își va dezvălui într-o bună zi toate secretele?

— Mulțumesc, mulțumesc mult. Este incredibil! N-am fi știut-o niciodată fără tine!

— Aveți de gând să mai rămâneți cocoțați acolo mult timp? a

intervenit Charly.

— Venim, i-a răspuns Vasili.

Am coborât încet, profitând fără jenă de ajutorul bine-venit al lui Vasili. Ajunsă jos, i-am explicat celui mai bun prieten al meu că eram salvați.

— Slavă Domnului, s-a entuziasmat Charly. N-o să ne mai chinuim chelnerii! Vorbești tu cu Samuel mâine să se apuce băieții lui de treabă cât mai repede?

— Îl sun la prima oră.

— Mă ocup eu de asta, ne-a întrerupt Vasili. Cunosc magazia și voi lucra mai repede.

Își dădea oare seama în ce se băga?

— Ești sigur? Pot să-l rog pe Samuel să vină să-ți dea o mână de ajutor.

— Nu, te asigur că mă descurc.

Privirea lui hotărâtă nu-mi dădea de ales. Până la urmă, nu eram în măsură să mă pronunț și n-aveam niciun chef să-l contrazic tocmai acum când începeam să comunicăm normal. În plus, nu mai eram nevoită să-i cer ajutorul lui Samuel, ceea ce îmi convenea.

— Dacă ții morțiș.

Mi-a făcut un semn din cap, satisfăcut.

— Bun! Problema noastră fiind rezolvată, mai dau o raită prin restaurant și mă duc acasă la nevastă-mea! ne-a anunțat Charly.

Cu zâmbetul pe buze, a dat mâna cu salvatorul nostru, m-a strâns în brațe și a plecat spre bucătărie fredonând. Fără să scoatem vreun cuvânt, eu și Vasili ne-am îndreptat spre Dacea. Când am ajuns în fața treptelor, chipul lui obosit și absent m-a surprins. Era amintirea tatălui său? Sau ceva care îmi scăpa cu totul? Cocoțat pe grămada de lemne, îmi păruse mai degrabă fericit să-l pomenească pe Jo.

— Îți mulțumesc încă o dată pentru ajutor.

Mi-a răspuns cu o fluturare a mâinii, privind pierdut în depărtare. Oare regreta?

— OK… ei bine, eu o să mă duc să mă culc, i-am spus. Pe mâine!

Am luat-o în direcția casei mele.

— Așteaptă! m-a strigat el.

M-am întors, surprinsă: mi-a întins lanterna de buzunar pe care mi-o luase iar din mână ca să mă ajute să mă cațăr.

— O să ai mai multă nevoie de ea decât mine. Am văzut că drumul spre moară nu e mereu luminat.

Mi-a aruncat un zâmbet slab. Am ezitat să-l întreb ce se întâmpla cu el. De ce devenise melancolic? Spusesem ceva nepotrivit? Mi-am dat seama că mă uitam țintă la el, căutând răspunsuri la întrebările mele mute, așa că am întors privirea.

— Noapte bună, Hermine.

Punând capăt acestei conversații, îmi semnala foarte clar că nu-mi va spune nimic mai mult.

— Noapte bună și ție.

Mi-am continuat drumul spre moară, dar nu m-am putut abține să nu întorc capul. Vasili dispăruse deja. Am observat că recepția era cufundată în beznă; uitasem să aprind veioza Mașei, atât de obosită eram. Deodată, am văzut lumină. Vasili o aprinsese. M-am gândit la Mașa. I-ar fi plăcut atât de mult să-și vadă fiul ocupându-se de asta.

În mai puțin de cincisprezece minute, mă întorsesem acasă, mă dezbrăcasem și mă vârâsem în pat. A trebuit să trag de mine ca să-mi pun ceasul să sune, ochii mi se închideau singuri. Tot nu știam spre ce mă îndreptam, nici ce viitor mă aștepta. Eram pur și simplu mai împăcată cu mine că mă apropiasem de Vasili și mă purtasem aproape normal. Nu mai simțeam că nu onoram cum se cuvine memoria lui Jo și a Mașei purtându-mă urât cu fiul lor. În schimb, atitudinea lui era derutantă. Vasili păruse în sfârșit că vrea să comunice autentic cu noi, să se reapropie de Dacea, dar nu în mod violent și nici respingându-ne, dimpotrivă. Și totuși, pe neașteptate, parcă iar era în altă parte, ca și cum ar fi fost prea dureros pentru el să se afle acolo. N-ar fi trebuit să mă mire asta, era deja excentric de acum douăzeci de ani. Nu știam niciodată cum să mă port cu el pe vremea aceea. Într-o zi, mi se părea amabil și zâmbitor, iar a doua zi, era distant, rece, chiar irascibil. Ceea ce nu se schimbase – îmi

dădeam seama în momentul în care mă cufundam în sfârșit în somn – era înflăcărarea din privire.

A doua zi dimineață, în timp ce mă îndreptam spre Dacea, am auzit zgomot dinspre garaj. Vasili trebăluia de zor. Era tulburător și totodată plăcut să vezi că bârlogul lui Jo prinde din nou viață.

— Bună dimineața! am zis în cele din urmă, după ce l-am observat mult timp pe furiș.

S-a întors spre mine cu zâmbetul pe buze. Asta m-a liniștit și m-a făcut să mă simt mai în largul meu.

— Bună dimineața, Hermine. Ai dormit bine?

— Da. Și tu? Te-ai apucat deja de lucru?

— Prefer să încep devreme, și apoi mă trezisem oricum.

— Ce oră este acum la Singapore? l-am întrebat.

S-a uitat la ceasul de la mână și a râs.

— 12:30.

— E normal să fii treaz.

— Într-adevăr. În câteva zile, problema ar trebui să fie rezolvată, sper!

Înainte să mă duc la treburile mele, voiam să mă asigur că nu se simte obligat să ne ajute.

— Ești sigur că nu te deranjează să te ocupi de magazia de lemne? Aseară, am avut senzația că regreți.

S-a apropiat de mine, țintuindu-mă cu privirea lui hotărâtă. Nu eram în stare să mă dau înapoi, să reacționez, în mod normal, când eram privită de sus, luam distanță. Acum, eram paralizată, fără să mă simt totuși în pericol.

— Hermine, dacă am venit cu ideea, înseamnă că vreau s-o fac. Nu mă simt obligat, chiar îmi face plăcere să mă ocup de Dacea. Cât despre aseară… îmi dau seama că poate ți-am părut ciudat, dar sunt copleșit, am multe pe cap, nu este așa simplu cum credeam să lipsesc de la slujba mea.

Voia să-l cred. Puteam oare s-o fac? În definitiv, părea logic. Deși încă mă îndoiam, am încuviințat. A părut satisfăcut. A căutat în buzunarul de la blugi și a scos o cheie veche, ruginită.

— Am găsit-o!

— Ei bine… am îngăimat eu. Grozav. Succes, atunci.

M-am îndreptat spre ieșirea din garaj. M-am abținut să mă uit înapoi, ba chiar am iuțit pasul. Pierdusem destul timp. Și eram ciudat de derutată de cele câteva minute petrecute în compania lui.

N-aveam niciun motiv să mă duc să arunc o privire spre magazia de lemne și eram oricum foarte ocupată. Totuși, din când în când, ieșeam pe trepte și mă aplecam, încercând să trag cu ochiul. Când zăream mișcare, fugeam înăuntru. Charly a promis să mă țină la curent. Înainte și după masa de prânz, a trecut pe la recepție să mă anunțe că Vasili înainta repede, că abia făcuse o pauză ca să mănânce, iar căldura nu părea să-l afecteze.

Pe la sfârșitul după-amiezii, și-a făcut apariția nimeni altul decât Gaby. Aș fi recunoscut dintr-o mie huruitul vechii lui furgonete. A parcat-o cu zgomot în curtea hotelului, ceea ce m-a făcut să ies imediat în întâmpinarea lui. De la plecarea Mașei, nu mai trecuse să-l viziteze pe Charly. Era prea îndurerat, după cum îmi spunea când vorbeam la telefon. Probabil Charly îl anunțase că Vasili era acolo. Nu vedeam alt motiv pentru care să se înființeze la Dacea.

— Puștoaico! a strigat el.

Mă înșelam. Se pare că nu era la curent cu noutățile și că în mod evident avea ceva de împărțit cu mine. Ce crimă făcusem de-l adusesem într-o asemenea stare? Am coborât fără întârziere treptele, înainte să se întrebe clienții hotelului ce se întâmplă. Gaby era furios și o striga în gura mare. A ieșit cu dificultate din mașină și s-a îndreptat șchiopătând spre mine, cu o uitătură urâtă. Îmbătrânise mult și el.

— Vin de la cimitir! a continuat să strige. Sunt niște ciocli care scormonesc mormântul lui Jo și mi-au zis că Mașa e acolo! Ce-i cu prostiile astea?

Avea ochii plini de lacrimi. A scos o batistă din buzunar și și-a suflat zgomotos nasul.

— Deci, așa! L-ai uitat pe Gaby al tău? Nu mai contez?

— Bineînțeles că nu te-am uitat. Totul s-a petrecut atât de

repede, îmi cer scuze, dar…

— Hermine n-are nicio vină.

Gaby s-a albit la față auzind vocea lui Vasili în spatele meu și a început să tremure. M-am dat la o parte. Am îndrăznit să arunc o privire spre Vasili și inima mi s-a oprit în loc. Să-l văd cu fruntea arsă de soarele în care stătuse toată ziua, murdar de rumeguș, cu părul ciufulit, mă tulbura: era din nou fiul lui Jo, ca și cum, în timpul zilei, prinsese rădăcini la Dacea. S-au apropiat unul de altul, iar Gaby i-a dat brusc o palmă afectuoasă lui Vasili.

— Ticălosule! Te-ai întors.

Îmbrățișarea a fost lungă și emoționantă. Gaby îl strângea cu toată puterea în brațe, ca și cum îi era teamă c-o să dispară la fel de repede precum apăruse. Vasili avea ochii închiși și o expresie îndurerată.

— Gaby, ești aici, ești încă aici, i-a zis el.

— Nu că n-aș vrea să-i reîntâlnesc pe părinții tăi, mi-e dor de ei!

— Știu.

Gaby s-a desprins din îmbrățișare și l-a apucat pe după umeri.

— Tot un tip frumos ai rămas, ești chiar mai frumos decât tatăl tău!

Vasili a zâmbit încurcat. Gaby l-a studiat din cap până-n picioare, după care mi-a aruncat o privire.

— Puștoaica te-a pus deja la treabă? E mai rea decât mama ta când e vorba de Dacea.

Vasili a râs cât se poate de firesc, ca și cum situația n-avea nimic ciudat.

— De altfel, trebuie să mă întorc la lucru, vii cu mine?

— Sigur că da! Vreau să stăm de vorbă.

Înainte de a-l urma pe Vasili, Gaby s-a întors spre mine și m-a îmbrățișat.

— Nu te supăra pe mine că te-am luat tare, dar chestia asta mi-a sfâșiat inima!

L-am sărutat cu afecțiune pe obraz.

— Nu-ți face griji, Gaby. Închipuie-ți că Vasili lucrează pentru

restaurant. O să-ți explice totul, a fost ideea lui.

Au plecat împreună către pasajul secret. Vasili mi-a aruncat o privire recunoscătoare peste umăr. Am rămas nemișcată în mijlocul curții. După un timp, l-am auzit pe Charly chemându-mă în șoaptă din restaurant. Asistase la scenă, ascuns în spatele ferestrelor. Fără să mă gândesc, m-am dus la el, am intrat și am închis ușa în urma mea.

— Ai fi putut să vii.

— N-am îndrăznit.

— Ce fricos!

Am simțit un imbold căruia nu m-am putut împotrivi. Am traversat sala de mese, apoi bucătăria și m-am dus până la ușa întredeschisă care dădea spre magazia de lemne. M-am lipit de zid. Charly m-a urmat, cu o privire uimită. Mi-am pus un deget pe buze pentru a-l face să tacă. M-am concentrat ca să prind frânturi din discuția lor. Simțeam că pot afla niște lucruri despre viitorul nostru la Dacea și despre el. Gaby nu se putea lăuda că era un om discret, așa că vocea lui avea să răzbată prin zid. Vasili a început să-i explice la ce anume lucra. Gaby și-a pierdut repede răbdarea și a vrut să știe de ce Mașa fusese îngropată în felul ăsta.

— Dacă ai fi văzut petrecerea dată în cinstea tatălui tău! Ce păcat că a ratat-o, și tu la fel! Dacea și-a recăpătat grandoarea în seara aia. Puștoaica a organizat totul.

Gaby și-a suflat nasul zgomotos. Mi s-a strâns inima pentru el, pentru cât era de îndurerat. Am ciulit urechea, așteptând răspunsul lui Vasili.

— Mi-a povestit mama… Și tocmai de aceea, ea a simțit că moare odată cu tatăl meu. Eu n-am făcut decât să-i respect dorința. Singura persoană pe care o accepta alături de mine era Hermine, și am făcut cum a vrut, Hermine a fost cu mine când mama a plecat lângă tatăl meu și lângă Emma.

În magazie s-a auzit un zgomot puternic. Poate că ușa opunea rezistență și el o forța?

— Dragul meu băiat…

— Nu mai vreau să vorbesc despre asta! i-a tăiat vorba Vasili, ridicând tonul.

L-am întrebat din priviri pe Charly dacă avea idee despre ce vorbeau. El a ridicat din umeri. A urmat un lung moment de tăcere în spatele ușii, întrerupt doar de niște zgomote de târnăcop. Probabil Vasili tocmai smulgea iedera de pe partea cealaltă a zidului.

— Ai de gând să rămâi mult aici? l-a întrebat fostul nostru *chef*.

Charly s-a aplecat pentru a auzi mai bine. Era la fel de curios ca mine.

— Habar n-am. E complicat. Mi se cere deja să mă întorc la Singapore, dar…

— Și Dacea?

Corpul mi s-a încordat, iar Charly m-a luat de mână.

— În curând, va trebui să iei niște decizii, a insistat Gaby. Toți sunt îngrijorați, în special Puștoaica… Ea se zbate pentru Dacea. Nu uita.

Mulțumesc, Gaby.

— Nu uit. O să fac ce-o să pot.

Ce voia să spună? Era un răspuns cam superficial.

— Părinții tăi…

— Părinții mei n-au pregătit nimic! s-a enervat el. Credeau că au destul timp. Și iată unde-am ajuns! Chestia asta cade pe mine!

Am schimbat o privire panicată cu Charly. După o pauză – interminabilă –, spre marea mea uimire, Gaby a izbucnit în râs, dar într-un râs tunător care făcea zidurile să tremure. Ce găsea atât de amuzant? Probabil că ratasem ceva.

— Afurisiții de Jo și Mașa! Te înșeli, fiule, părinții tăi au pregătit totul, ar fi trebuit să bănuiesc…

— Știi ceva ce eu nu știu?

Tonul lui Vasili arăta cât era de disperat.

— Așadar n-ai înțeles? Totuși ai fost la școală, ești băiat deștept… Știau că acesta va fi singurul mod de a te face să te întorci aici și să-ți asumi responsabilitatea. Nu contează decizia ta, ei au avut mereu încredere în tine, știau c-o să iei decizia bună. Dar cred mai ales că voiau ca tu să poți îngropa trecutul o dată pentru totdeauna.

— Mi-au făcut-o, a răspuns Vasili în cele din urmă, cu o voce aspră. Dar nu pot, Gaby, nu pot, și tu o știi prea bine…

Discuția asta nu ne lămurea cu nimic, ci mai degrabă întreținea incertitudinea și îngrijorarea. Vasili n-avea nicio idee despre ce va face cu Dacea și cu noi. În schimb, se iveau atâtea întrebări. De ce Jo și Maşa ne puseseră în mod voit într-o asemenea situație? Uitaseră de noi… asta mi se părea imposibil. Îngrozitor, chiar.

— Și familia ta, Gaby? Ce mai fac ai tăi? a schimbat Vasili subiectul.

Se terminase. N-aveau să mai spună nimic în plus despre ceea ce ne interesa pe noi. Am lăsat mâna lui Charly, pe care o strângeam fără să-mi dau seama, i-am aruncat o privire prin care îmi ceream scuze și am ieșit din restaurant în vârful picioarelor.

M-am refugiat în birou. Nu eram în stare să mă concentrez, analizam minuțios tot ce auzisem, căutând cu disperare să interpretez subînțelesurile, să luminez zonele de umbră. N-aveam pe nimeni să-mi răspundă la întrebări. Singurele persoane care ar fi putut s-o facă erau moarte sau întrețineau misterul. La ce bun? Pentru cine? Pentru ce? Era de neînțeles. Dar de fapt nu-mi păsa. Trăiam împăcată aici, fără să am cunoștință de acel lucru despre care Vasili nu voia să vorbească și pe care, la prima vedere, trebuia să-l uite. Chestia asta nu mă privea, nu mă interesa. Tot ce mă interesa era să aflu dacă aveam să pot rămâne la Dacea. Dacă Dacea avea să rămână Dacea. Dacă aveam să pot onora promisiunea făcută Mașei. Dar cum să accept că Jo și Maşa nu avuseseră niciun plan pentru noi, pentru mine? Desigur, eu nu vorbisem niciodată despre viitor. Dar nici ei. Niciodată nu abordaseră subiectul și nici nu făcuseră vreo aluzie la ce se va întâmpla după moartea lor. De ce? De ce ne lăsaseră de izbeliște? La cheremul fiului lor în care aveau încredere. Puteam să-i acord și eu încredere? M-am ridicat brusc, am început să străbat încăperea cu pași mari și în cele din urmă m-am oprit în fața ferestrei. Mi-am încolăcit brațele în jurul meu – nu le aveam decât pe ale mele ca să mă

strângă – și m-am străduit să respir calm. Nu trebuia cu niciun chip să mă las copleșită de fricile mele. Trebuia să fiu puternică, să nu las să se vadă nimic, altfel mi-aș fi pierdut toată credibilitatea.

— Te deranjez?

Am întors încet capul și l-am descoperit pe Vasili în cadrul ușii.

— S-a întâmplat ceva? m-a întrebat el fără să aștepte răspunsul.

Revino-ți! Revino-ți!

Am tras adânc aer în piept. Am închis ochii două secunde. Mi-am reintrat în rol.

— Nicidecum, eram doar cufundată în gânduri.

A părut sceptic, dar n-a insistat.

— Voiam să te anunț că nu va mai fi nevoie să-i ajuți pe chelneri diseară.

M-am destins instantaneu și m-am apropiat de el, surprinsă și veselă.

— Ai terminat deja?

— Suficient cât să poată folosi pasajul chiar din seara asta. Voi mai face ajustări în zilele următoare. Dar voiam să se învețe cât mai repede cu el ca să stai liniștită în privința asta când îți vei aduce copiii.

Abia am reușit să-mi stăpânesc entuziasmul care m-a cuprins; eram gata să-i sar de gât ca să-i mulțumesc. M-am dat înapoi, uimită de reacția mea.

— Îți mulțumesc, Vasili… Gaby a plecat? l-am întrebat pentru a schimba cât mai repede subiectul.

— Nu, e în bucătărie.

— Charly trebuie să fie foarte fericit. Știi, Gaby nu mai venea pe-aici… În schimb, pregătește-te, s-ar putea ca la cină să asiști la un mare spectacol.

Și-a trecut o mână prin păr, ușor jenat.

— Tocmai, apropo de cină, Gaby ține morțiș ca noi să mâncăm împreună pe terasă. Și când spun noi, înseamnă cu tine. Toți trei, sau toți patru în cazul în care Charles își poate lăsa ajutorul să se ocupe de servirea cinei.

— Asta n-o să fie posibil.

Pe față i-a apărut un zâmbet ironic.

— M-a rugat să-ți transmit un mesaj, care sună așa: „Puștoaica n-are niciun interes să rămână agățată de biroul ei, altfel mă duc după ea!" Știe foarte bine că, dacă sună cineva la recepție, răspunzi pe mobil. Îmi pare rău să te anunț că n-o să scapi.

Am clătinat din cap, amuzată și emoționată.

— S-ar zice că nu prea am de ales.

— Nu… Bun, eu mă duc să mă schimb și să fac un duș.

— O să-mi arăți pasajul și magazia de lemne înainte să ne întâlnim cu Gaby?

— Chiar asta voiam să-ți propun.

A dispărut. Și am rămas locului, neștiind ce să fac, fără să mai înțeleg nimic din ce era în capul meu. Înainte să-și facă apariția în birou, eram neîncrezătoare, nu mă gândeam decât să obțin ceea ce doream pentru Dacea, eram hotărâtă să nu mă preocup de el, de luptele pe care le dădea cu sine și pe care nu le cunoșteam. Iar după vizita lui, pentru că se arătase amabil, pentru că voise să mă ajute cu hotelul și copiii, eram ușurată – ceea ce mi se părea normal –, dar eram și fericită, așteptând să fiu în compania lui. Îmi sesizase oare slăbiciunea pentru a profita mai bine de ea? Nu puteam să cred asta. Obosisem să mă stăpânesc, să fiu suspicioasă, să mă cenzurez, să nu îndrăznesc să spun ce am pe suflet. Venirea lui Vasili mă tulbura mult mai mult decât voiam s-o recunosc. Mi-am amintit ce-mi spusese Mașa în seara înmormântării lui Jo, când mă obligase să-mi trăiesc durerea, s-o dau afară din mine. Nu fusesem mirată. Mașa, chiar dacă era o fire reținută, credea că trebuie să-ți trăiești din plin sentimentele, emoțiile, nu să ți le înăbuși. Trebuia să-mi dau frâu liber, să nu mai dețin controlul total? Și să văd ce se întâmplă? Poate. Cu siguranță. Ieșisem întotdeauna cu bine din toate, chiar și din ce era mai rău…

Douăzeci de minute mai târziu, Vasili s-a întors.

— Ești gata?

Am făcut un ocol prin spatele biroului de la recepție ca să-mi

iau telefonul mobil, sub privirea amuzată a lui Vasili.

— Am anunțat la terasă că vei fi în restaurant. Am precizat că, dacă le vine ideea să te deranjeze, vor avea de-a face cu Gaby.

Am râs.

— Gaby a fost întotdeauna mai puțin fioros decât tatăl tău, nu sunt sigură că amenințările tale funcționează.

— Le-am amintit că eu sunt fiul lui Jo.

Cu fiecare clipă petrecută aici, își dezvăluia tot mai mult felul său autentic de a fi. În blugi și tricou polo, purta ținuta lui Jo în stilul său, mai tineresc, mai dinamic, mai incisiv. M-a condus până la magazia de lemne. Transformarea pe care o suferise locul acela m-a uluit. Rezerva de lemne fusese împărțită în trei, o parte de-a lungul garajului, cealaltă tot în magazie, dar pe lângă zidul care ne separa de terenul vecin, și restul pe partea cu piscina. Vasili nu tăiase iedera de tot; păstrase o parte din ea ca să țină răcoare. Spre surprinderea mea, nu dărâmase ușa.

— Mâine o să fac niște copii după cheie. M-am gândit să o păstrez, e frumoasă, se potrivește cu ușa asta, pe care vom putea s-o închidem iarna…

S-a oprit o clipă, uimit, ca și mine, de acel „vom", care a zăbovit în aer. Apoi a continuat să vorbească. Mai avea de pus pietriș pentru a nivela drumul până la terasa piscinei.

— Sunt uluită, chestia asta o să le schimbe viața… ca și mie de altfel, îți mulțumesc mult.

Se pregătea să-mi răspundă când a fost întrerupt:

— Unde sunteți? a strigat Gaby.

Ne-am grăbit spre restaurant; masa noastră rotundă ne aștepta într-un colț. Nu m-am dus imediat acolo, ci am făcut turul terasei pentru a-i saluta pe clienții noștri, așa cum era obiceiul când cinam odată cu ei. Am sporovăit puțin, am râs la glumele lor pe care le cunoșteam pe dinafară, i-am întrebat pe copii dacă apa din piscină era bună. Apoi, m-am întors să-i salut pe chelnerii pe care nu-i văzusem încă. Mi-am vârât capul pe ușa bucătăriei și l-am strigat pe Charly. Dintr-o privire, mi-a dat de înțeles că era bine, l-am liniștit și eu în privința mea, chiar dacă nu prea știam ce se întâmplă cu mine.

Când m-au văzut că vin, Gaby și Vasili și-au întrerupt discuția. Vasili s-a ridicat și mi-a ținut scaunul să mă așez. Am ignorat faptul că tăcuseră brusc, în seara asta nu voiam să mă enervez. Gaby mi-a umplut paharul cu vin. Am recunoscut eticheta, era preferatul lui Jo. M-am bucurat de atmosfera liniștită. Gaby, ca un fost stăpân al locului, admira terasa, satisfăcut, cu privirea lui înțeleaptă de om bătrân care trăise o mie de vieți. Vasili, care nu cinase până acum decât în bucătărie, observa atent detaliile, priveliștea asupra fântânii și a uriașilor Celtis australis, ținuta chelnerilor, veselia clienților. Iar eu, eu mă relaxam, savurând acest moment de pace neașteptată și binefăcătoare.

Charly ni s-a alăturat, însoțit de un chelner. Mă bucuram că reușise să scape puțin, nu mi-ar fi plăcut să nu stea cu noi. Ne pregătise o rețetă tradițională locală, specialitatea preferată a lui Gaby: pulpă de miel cu cimbru, cu garnitură de alac din Ventoux. Mentorul său l-a privit cu mândrie. Charles nu-l scăpa din ochi. Nimeni n-a pus mâna pe furculiță, *chef*-ul trebuia să guste primul. Am schimbat un zâmbet complice cu Vasili, care era fascinat de scena care se juca în fața lui. Când el plecase, Charles nu era decât un ajutor de bucătar stângaci și timid, căruia *chef*-ul îi spunea din două în două minute ce să facă. Vasili nu-l văzuse decât plecându-și capul și îndeplinind ordine. Frânturi de amintiri m-au asaltat. Vasili îi ridicase adeseori moralul, îl încurajase să nu renunțe. Surprinsesem chiar o discuție între ei doi în care el îi spusese: „Doar n-o să-ți fie frică de Gaby după ce ai dezertat din armată! Vei vedea, într-o bună zi, o să fie mândru de tine!”

— Dragul meu, a început Gaby, am gătit de multe ori mai prost decât tine. Toate preparatele tale sunt perfecte…

Era impresionat de performanțele fiului său spiritual. Toată lumea a oftat ușurată, iar Charly a roșit de mândrie și a stat drept, ceea ce i se întâmpla destul de rar. I-a luat ceva timp să-și revină după acest compliment, care, de fapt, însemna mult mai mult. Însemna recunoștință, iubire pură.

Cina s-a desfășurat într-o atmosferă de bună dispoziție, bucurie și nostalgie pentru Gaby. În timp ce stătea cu ochii pe noi ca să mâncăm și să nu ne lipsească niciodată vinul, a monopolizat conversația; trăncănea despre năzbâtiile pe care le făceau el și Jo când erau copii în portul din Marsilia. Vasili le cunoștea ca și când le trăise împreună cu ei, așa că termina frazele în locul fratelui de suflet al tatălui său. De mai multe ori, era să mă înec cu vin auzind de ce grozăvii fuseseră în stare. Gaby râdea, dar din colțul ochilor i se prelingeau lacrimi pe care și le ștergea ușor cu o batistă. Nimeni nu intervenea, îl lăsam să-și retrăiască amintirile, fără să-l facem să se simtă prost. Auzindu-i poveștile, aveam impresia că Jo și Maşa erau și ei la masa noastră.

Se înnoptase de-a binelea, terasa se golea încet-încet, iar Charly făcea tot mai puține drumuri la bucătărie. De data asta, s-a întors cu brațele încărcate. A pus pe masă câteva pahare și sticle de lichior. Când Gaby i-a dat o palmă pe spate – era modul lui de a mulțumi –, Charly a fost cât pe ce să fie aruncat de partea cealaltă a mesei. Mi-am stăpânit un hohot de râs, Vasili la fel. Când și-a revenit, fără să scoată vreun cuvânt, și-a servit *chef*-ul cu rachiu de Provence și și-a turnat și lui un pahar. Pe mine mă cunoștea și, tot în tăcere, m-a servit cu un lichior Farigoule{6}. Printr-un semn din cap, l-a întrebat pe Vasili ce dorește.

— Ca Hermine, te rog.

Charly a ridicat dintr-o sprânceană, surprins de alegerea lui. Și eu eram uimită, numai Gaby n-a reacționat. Lichiorul Farigoule conținea zahăr, era mai dulce.

— Pentru tatăl meu beau un pahar, a răspuns el la întrebările noastre nerostite. Când eram copil și mă îmbolnăveam iarna, cu complicitatea ta, Gaby, pe la spatele mamei – v-ar fi omorât dacă ar fi știut –, îmi dădea să beau câte-o înghițitură, spunându-mi că cimbrul o să mă vindece!

Am izbucnit cu toții în râs.

— Sunt fericit, copii, a declarat Gaby. Jo și Maşa mi-au făcut

un cadou neașteptat în seara asta, înainte de a-mi lua rămas-bun.

— Gaby, te rog! a intervenit Vasili.

— Lasă-mă să mă bucur de voi, a ripostat el. Eu sunt următorul pe listă, trebuie să vă obișnuiți cu ideea. Ați putea să fiți copiii mei, vă iubesc la fel de mult. Te știu de când te-ai născut, Vasili, am văzut în ochii tatălui tău mândria de a avea un fiu, te-am văzut alergând în fundul gol prin curtea asta și devenind bărbat. Să te revăd, în ciuda faptului că… Dragul meu expert în gastronomie, i s-a adresat el lui Charly, ești cel mai bun, ai talent, ești generos și nu puteam să aleg mai bine, totuși nu pariam prea mult pe tine când ai venit. Și tu, Puștoaico…

Mi-a zâmbit duios; i-am luat mâna într-a mea.

— Te-am văzut ieșind din cochilia ta, transformându-te într-o femeie neasemuit de frumoasă. Te omori cu munca aici, dar readuci la viață clipele minunate petrecute la Dacea… N-am decât un regret în seara asta.

— Care, Gaby?

— Că nu e muzică să te pot vedea cum dansezi cu clienții, așa cum făcea Mașa înaintea ta.

M-a strâns în brațe.

— Întrucât n-o să ne părăsești imediat, sunt fericită să te anunț că miercurea viitoare vei fi aici, cu noi, la marea petrecere a verii. Am păstrat tradiția pentru Jo și Mașa și voi dansa cu tine.

M-a sărutat pe creștet și m-a strâns și mai tare în brațe. Nimeni n-a mai spus nimic până când tăcerea a fost spartă de niște clienți care mă strigau. Mi-am cerut scuze, m-am ridicat, i-am spus la revedere lui Gaby, punându-l să-mi promită că va fi acolo peste câteva zile, și m-am dus la recepție cu zâmbetul pe buze și pași sprinteni. Îmi plăcuse această seară, îmi făcuse bine, în ciuda nostalgiei pe care o simțeam toți. Nu lipseau decât Jo și Mașa, dar cina la care tocmai luasem parte fusese dovada vie a faptului că la Dacea domnea voia bună. Și era prima oară când o simțeam de la moartea lui Jo încoace.

După ce m-am ocupat de clienți, am rămas la recepție ca să fac ordine și să pregătesc totul pentru a doua zi. Eram acolo de mai bine de jumătate de oră când a intrat Vasili. Și-a sprijinit coatele pe birou și a aprins din reflex veioza mamei lui. Se uita fix la ea, zâmbind cu tristețe.

— Charles o să-l conducă pe Gaby cu mașina, e mai bine așa.

— Excelentă idee, era în formă Gaby al nostru, i-am răspuns zâmbind. I-a făcut cu adevărat plăcere să petreacă ziua asta cu tine. Nu l-am mai văzut atât de vesel de foarte mult timp.

Mi-a zâmbit și el, apoi și-a trecut o mână peste fața obosită.

— Îmi aminteam de el așa cum era acum douăzeci de ani… nu m-am așteptat să îmbătrânească atât de mult.

— Moartea tatălui tău l-a doborât.

Am regretat imediat că am rostit asta, chiar dacă reflecta adevărul.

— Nu mă miră deloc.

După câteva secunde de tăcere apăsătoare, a schițat un zâmbet în colțul gurii.

— Ideea cu marea petrecere a verii l-a înveselit. Mama s-a ferit să-mi spună că respecți tradiția anul acesta, deși tatăl meu a murit, iar ea a plecat.

— Te deranjează?

A părut surprins de reacția mea.

— Deloc! m-a asigurat el cu sinceritate. Pur și simplu nu mă așteptam să iau parte la o petrecere la Dacea… E ciudat.

După această remarcă enigmatică, s-a îndepărtat de birou.

— Mai rămâi la recepție?

— Nu, e timpul să închid șandramaua.

Mi-a zâmbit, un zâmbet cald de data asta.

— Ai dreptate. Noapte bună, Hermine, pe mâine.

Și a luat-o din loc, clătinând din cap ca și cum purta un dialog cu sine însuși.

12

Zilele următoare s-au scurs nefiresc de liniștit, după ultimele evenimente. Fără vizite surpriză, fără noi lucrări, fără rememorarea de vechi amintiri. Mă bucuram de acest răgaz bine-venit. N-a fost nevoie ca Vasili să mă anunțe ca să-mi dau seama că-și rezolvase în sfârșit problema decalajului orar. Dimineața, când ajungeam în bucătărie, cafetiera plină nu mă mai aștepta pe masă.

Mi-am reluat programul, bănuind că Vasili hoinărea cine știe pe unde prin Dacea. Și-a terminat ultimele treburi din magazie și a făcut copii după cheie pe care mi le-a lăsat la recepție. Acum petrecea mult timp în garajul tatălui său; începuse marea curățenie, cea pe care Jo o amânase mereu. Nu încercam să aflu de ce. Îi saluta pe clienți, discuta cu ei, cu o oarecare preferință pentru străini. Uneori, în special dimineața, apărea cu căștile la urechi, vorbind la telefon și se ducea să se închidă la Jo și Maşa. Seara, ne întâlneam în bucătăria lui Charly și luam împreună cina, iar el avea grijă să aprindă veioza de la recepție, pentru ca eu să mă pot duce direct la moară. Mă obișnuiam cu prezența lui; făcea din nou parte din peisajul de la Dacea.

În după-amiaza aceea, în timp ce făceam, ca de obicei, turul hotelului, asigurându-mă că fiecare buchet de flori are apă proaspătă, am dat peste el pe culoarul de la ultimul etaj. N-a părut deloc încurcat. Mi-a explicat că nu i se arătaseră niciodată fotografii cu lucrările de renovare de la acest nivel și că era curios să vadă rezultatul. I-am spus că, fără cheie, nu-și va putea da seama câte schimbări fuseseră făcute. După ce m-am dus să verific la recepție dacă erau libere camerele, am urcat înapoi cu cheia universală. Am deschis și l-am lăsat să treacă în fața mea. A dat o raită și s-a oprit asupra celor mai mici detalii. Expresia de pe fața lui îmi arăta că era realmente uimit, nu putea să se prefacă.

— Nu mi-aș fi imaginat niciodată că rezultatul va fi așa grozav, este incredibil. Când te gândești la ce era!

— Era extraordinar! i-am răspuns eu, având încă nostalgia celor doi ani petrecuți în colivia mea.

Vasili a râs de reacția mea, desigur disproporționată, dar care era autentică. Nu toleram nicio critică la adresa a ceea ce reprezentase refugiul și paradisul meu. El n-avea cum să știe acest lucru.

— Camera ta era aici? a întrebat.

Am dat din cap, tulburată de faptul că-și amintește. A traversat încăperea, s-a oprit la fereastră și s-a aplecat spre curte. După o tăcere lungă, mi-a aruncat o privire pătrunzătoare peste umăr.

— Vedeai pe toată lumea care venea și pleca.

— Da, am murmurat eu.

— Probabil că te-au trezit de multe ori livrările de la brutărie, nu-i așa?

Eram sigură că încerca să afle dacă îmi aminteam când plecase.

— Și alte lucruri, i-am răspuns.

— Îți amintești…

S-a întors din nou cu spatele la mine și s-a uitat la cer, oftând adânc. Și apoi, brusc, a bătut ușor cu degetele în pervazul ferestrei.

— Îmi imaginez că această cameră nu este liberă prea des.

Cu zâmbetul pe buze, ca și cum nu făcuse nicio aluzie, a traversat din nou camera. Am răsuflat ușurată că n-a continuat cu întrebările despre ce amintiri aveam; nu-mi plăcea tulburarea pe care mi-o provoca de câte ori venea vorba despre perioada în care se aflase acolo. Mă simțeam mereu descumpănită.

— Felicitări, știu că ție ți se… că Dacea îți datorează această reușită. Te las să termini de inspectat camerele. Mulțumesc că m-ai lăsat să arunc o privire.

— Cu plăcere.

Peste câteva ore, urma să-mi revăd copiii. Eram fericită, chiar dacă trebuia să recunosc că fusesem atât de ocupată încât nu prea avusesem timp să mă gândesc cât de dor îmi era de ei. Sosirea lui Vasili în săptămâna când stătuseră la Samuel picase

la țanc. Altfel, nu știu cum aș fi reușit să mă ocup de toate. Să zicem că m-aș fi obișnuit…

Vasili a dat buzna la recepție. Apariția lui în costum, cu cămașa impecabil călcată, proaspăt ras – am remarcat că își lăsase barba să crească de când venise –, cu laptopul și niște dosare la subsuoară, m-a luat prin surprindere.

— Hermine, îmi pare rău, dar poți să-mi lași biroul pentru o oră-două?

— Ăăă, da, bineînțeles… îmi iau doar lucrurile care îmi trebuie.

— Mulțumesc.

A început să se instaleze, încercând să facă puțină ordine în haosul ce domnea acolo. Era încordat, grăbit, exact opusul persoanei care păruse să fie în ultimele zile.

— Totul e bine?

Mi-a aruncat un zâmbet silit.

— Am o ședință care începe în câteva minute și, ca să fiu sincer, îmi ieșise complet din minte. Salonul și bucătăria părinților mei nu sunt locul ideal pentru a convinge oamenii că gestionez totul de la distanță.

Era foarte surescitat, își strângea și își desfăcea pumnii, încercând să se stăpânească. Nu-l văzusem niciodată astfel de când sosise la Dacea.

— O să am grijă să nu te deranjeze nimeni. Succes!

În timpul celor două ore care au urmat, l-am auzit ridicând tonul, jonglând între o engleză perfectă și o limbă care-mi era total necunoscută. Fără să înțeleg o iotă din ce spunea, îmi dădeam seama că era aspru, mușcător, uneori chiar agresiv. Când s-a făcut din nou liniște, a rămas închis în birou. Această întoarcere brutală la viața lui profesională îl trezea la realitate, dar mă trezea și pe mine. Ca și el, avusesem tendința să uit că viața lui nu era aici. Venise doar să rezolve problema cu Dacea și să plece înapoi după aceea. Dar nu ajunseserăm încă să abordăm acest subiect.

Încetasem să-l mai aștept, când a ieșit în sfârșit, cu ochii

obosiți, tras la față, cu o figură întunecată și mânecile de la cămașă suflecate. Am aruncat o privire spre birou; laptopul era încă deschis și în jurul lui numai hârțoage. Se părea că nu terminase de lucru. S-a apropiat de mine și s-a sprijinit pe coate în fața mea.

— Îmi pare rău, Hermine, am pierdut noțiunea timpului și am uitat că stau la biroul tău.

Cu o mână obosită, și-a masat tâmplele și fruntea, mărturisindu-mi că era surprins de cât de repede se obișnuise să trăiască din nou afară și să nu mai stea închis între patru pereți toată ziua. Apoi a tăcut îndelung. Deodată, a bătut cu pumnul în birou, oftând adânc, ca și cum încerca să-și înăbușe o furie surdă.

— Am impresia că lucrurile n-au ieșit cum voiai, nu-i așa? l-am întrebat, sincer îngrijorată pentru el.

S-a scuzat pentru ieșirea nervoasă care îmi aducea aminte de cele ale lui Jo. Apoi, fără să-l mai întreb ceva, mi-a explicat că firma lui era în plin proces de achiziționare a unui lanț hotelier în Asia, iar el avea sarcina să-l relanseze în lunile următoare. În ciuda faptului că acționarii strâmbaseră din nas, el își acordase o „vacanță" pentru a aduce trupul neînsuflețit al mamei lui în Franța. Vasili lucrase pe brânci înainte de a pleca și îi asigurase că va lucra de la distanță la proiect. Conducerea, care îl acuza că încheierea afacerii întârzia din pricina lui, considera că se cam lăsase pe tânjală la Dacea. Vasili, chiar dacă era supărat și își făcea mustrări de conștiință, turba de furie fiindcă i se reproșa că nu e prezent. Cu ocazia asta, am aflat că nu-și lua niciodată concediu, doar câteva zile când Jo și Mașa se duceau să stea două luni la el. N-avea așadar viață personală, nu știa decât muncă și iar muncă și, dacă înțelegeam bine, așa fusese întotdeauna de când plecase de aici. Recunoștea că să-și ia mai multe săptămâni libere dintr-odată era cam exagerat în raport cu obiceiurile lui, dar considera că merită. Dintotdeauna, muncise pe brânci pentru companie și faptul că aceasta câștigase o groază de bani i se datora lui în mare parte.

— Ai venit doar de o săptămână și vor să te întorci deja la Singapore? l-am întrebat eu, brusc îngrijorată.

Mi-a aruncat un zâmbet amar, dezamăgit.

— Da, dar am negociat să-mi mai dea puțin timp…

Și-a ațintit privirea în podea, apoi și-a ridicat-o spre tavan. S-a întors spre ușă. De-acolo de unde era, vedea fântâna și terasa restaurantului. După ce a tras adânc aer în piept, ca pentru a-și face curaj, s-a întors cu fața spre mine și m-a privit îngrijorat. Încerca să-mi transmită un mesaj. De ce îi era atât de greu să vorbească despre Dacea? Despre acest subiect care ne preocupa pe amândoi. Gura mi s-a deschis înainte să-mi dau seama:

— Încă n-ai hotărât…

Nu puteam să-mi termin fraza.

— Nu, și…

— Și ce?

— Nu sunt pregătit să plec înapoi.

Și-a pironit privirea într-a mea; mi-era imposibil să scap, exact ca în garajul lui Jo. Dar acum, Vasili nu era hotărât, ci era doar derutat. Cât despre mine, cu fiecare secundă care trecea, eram din ce în ce mai dezorientată, nu mai știam ce vreau, în ce punct mă aflam. Mi-era cu neputință să-mi limpezesc sentimentele. În ultimele luni, ieșise la suprafață o amintire, mai mult decât o amintire, o senzație, o impresie de déjà-vu, ceva ce simțisem de mult. Fusesem profund tulburată când aflasem că părăsea Dacea – aflasem de la altcineva, din întâmplare, cu o zi înainte de plecarea lui –, la trei luni după sosirea mea. Fusesem tristă, furioasă, mă simțisem pierdută. Îl uitasem. Sau nu mai voisem să mă gândesc la asta.

Mă pregăteam să-l întreb de ce mai voia să rămână, care erau adevăratele lui motive. Voiam să se deschidă față de mine, să stăm de vorbă, să nu mai evităm anumite subiecte. Pentru că simțeam din ce în ce mai mult că viitorul hotelului nu era singura miză.

— Mami!

Mi-am dat seama că uitasem să mai respir. Vasili s-a crispat, dar nu s-a mișcat, dimpotrivă, am avut impresia că se agăța cu toată puterea de biroul recepției, ca și cum se abținea de la ceva. De la ce oare? Cu un efort de voință, m-am ridicat, am ocolit biroul, fără a mai îndrăzni să-l privesc, și mi-am întâmpinat

copiii care ajungeau mult mai devreme decât era prevăzut. Romy a traversat recepția alergând și mi-a sărit în brațe. Mi-am cufundat fața în părul ei, simțind cum revin cu picioarele pe pământ. Alex, cu noul lui mers nonșalant de preadolescent, târa după el cele două genți cu lucrurile lor pentru o săptămână. M-a îmbrățișat distrat. Am lăsat-o jos pe fiica mea.

— Unde este tatăl vostru? i-am întrebat.

— Ne-a lăsat și a plecat deja.

— Poftim? m-am enervat eu.

Am ieșit pe trepte și am avut doar timp să-i văd camioneta dispărând. Că vom avea de acum înainte probleme de comunicare, că vom face în așa fel încât să ne vedem cât mai puțin, puteam să înțeleg, era chiar ceea ce voiam. Gata cu râsetele, cu subînțelesurile, cu complicitatea între părinți divorțați, dar, de data asta, întrecea măsura. Aș fi apreciat totuși să aud din gura lui că săptămâna petrecută cu copiii fusese una liniștită, că nu se întâmplase nimic deosebit. Deși existau conflicte între noi, ne respectam, totuși. Avea să mă înțeleagă. Am făcut stânga-mprejur, pregătită să-l iau la rost pe Samuel la telefon, dar m-am oprit. Alex și Romy îl măsurau din priviri pe Vasili, care se uita fix la ei cu un zâmbet slab pe buze. Uitasem să fac prezentările. N-am avut timp să ajung la ei că Romy făcea deja un pas spre el.

— Jo și Mașa sunt părinții tăi?

— Da… Tu ești Romy, iar tu, Alexandre.

Fiul meu a dat din cap suspicios. Nu le rostisem numele în fața lui Vasili, eram sigură de asta.

— Jo și Mașa mi-au vorbit mult despre voi.

Inima mi s-a strâns, eram paralizată, incapabilă să reacționez, să rostesc vreun cuvânt.

— E adevărat? a strigat fiica mea, plină de bucurie.

Vasili a zâmbit un pic mai degajat. Romy s-a repezit la el și i s-a agățat de talie. Vasili a rămas perplex, derutat de reacția ei; în lumea lui, nu prea avea de-a face cu copii. Și-a lăsat cu stângăcie mâinile pe umerii ei.

— O să poți să mă înveți în continuare limba rusă, ca Mașa, acum că ești aici!

Vasili mi-a aruncat o privire întrebătoare și emoționată. Nu știa că Mașa obișnuise să-i învețe limba ei pe copiii mei. I-am confirmat printr-un semn din cap. El a închis pentru o clipă ochii. Apoi și-a recăpătat stăpânirea de sine.

— Știi, s-ar putea să nu fiu un profesor atât de bun ca mama mea…

— Nu-i nimic!

— Cum îți spunea ea?

— *Solnycko.* Și ție cum îți spunea?

— *Vasia.* Nu mi s-a mai spus așa de foarte mult timp.

Vocea i-a tremurat ușor. Am decis să intervin.

— Romy, ajunge, lasă-l în pace pe Vasili. Are de lucru. Lecțiile de rusă nu vor începe în seara asta, mai stă aici câteva zile.

Evitam privirea lui Vasili. Romy s-a supus fără tragere de inimă, dar spre marea mea ușurare. Am luat din spatele biroului cheile de la moară și i le-am întins lui Alex, care era în continuare tăcut și ocupat să-l observe cu atenție pe acest bărbat necunoscut care semăna cu Jo, dar nu era el.

— Mergeți acasă, copii, aranjați-vă lucrurile, vin și eu cât pot de repede. Tatăl vostru v-a lăsat mai devreme, dar eu nu mi-am terminat ziua de lucru, îmi pare rău.

Fiul meu și-a dat ochii peste cap, plictisit. Nu m-ar fi mirat ca Samuel să-i fi băgat asta-n cap.

— Hermine, du-te acasă cu ei, mi-a propus Vasili. Mă ocup eu de recepție până vine schimbul.

— Nu!

— Rămân să lucrez în birou, sunt aici oricum… Mi-ar face plăcere, te asigur.

Nu voiam să-l las; discuția noastră nu se încheiase. Era îngrijorat și nu-mi plăcea să-l văd așa. Dar în același timp, nu visam decât să mă relaxez împreună cu copiii mei, să mă bucur de ei și să uit de toate.

— Du-te, te rog.

Am cedat și mi-am luat lucrurile. Copiii mă așteptau. M-am oprit o clipă lângă Vasili.

— Mulțumesc, pe mâine.

— Stai fără grijă, supraveghez eu casa.

Am simțit o lovitură în inimă, tulburătoare. Acest cuvânt, „casă", răsuna dureros în mine. Am reușit să-i zâmbesc. În timp ce plecam, Romy a dat un mic spectacol recitând „bună seara", „pe mâine", „noapte bună" în rusește. A înșirat tot repertoriul ei. Am luat-o spre moară. Pe la jumătatea drumului, am aruncat o privire pe deasupra umărului; Vasili, rezemat de cadrul ușii, se uita după noi; mi-a făcut un semn cu mâna la care am răspuns printr-un zâmbet.

Weekendul a fost plin de activități. Era imposibil, la început de august – vârful sezonului –, să lipsesc de la Dacea. Toată lumea era pe pod, cu mine în frunte, deși erau zilele mele libere pe care ar fi trebuit să le petrec cu copiii. Dar erau obișnuiți cu asta. Din moment ce mesele de prânz și serile liniștite împreună erau asigurate, mi-o iertau. În orice caz, asta voiam să cred. Aveam destulă încredere în ei încât să-i las singuri la moară, se învățaseră repede cu independența. Ce-i drept, destul de relativă și limitată la incinta hotelului, unde toată lumea îi cunoștea și îi supraveghea de departe. Nu erau pe cont propriu, ca mine când eram doar o fetiță. Puteau să dea de mine în orice moment. Puteau să se bălăcească în piscină când nu era prea multă lume și când erau deja copii care făceau zgomot. N-aș fi acceptat ca numai ai mei să-i deranjeze pe clienți. Pe lângă gestionarea hotelului, a trebuit să stau cu ochii pe Romy, a cărei principală activitate a fost să se țină după Vasili prin Dacea, ceea ce avea darul de a-mi pune nervii la grea încercare, ca și pe cei ai fratelui ei care o scăpa din ochi la fel de repede ca mine. De obicei, își petrecea timpul între moară și piscină, fără să-mi dea bătăi de cap. Nu și de data asta. O vedeam alergând într-o direcție, apoi în alta, traversa Dacea făcând slalom printre oameni. Cum mă întorceam cu spatele, cum dispărea. Deși eram nervoasă, mi-era foarte greu s-o cert; prin el, voia să-i regăsească pe Jo și Mașa. Cât despre Vasili, el își stabilise definitiv cartierul general în birou, petrecea mult timp acolo, participând în același timp la activitățile din hotel. Își sufleca mânecile și se punea pe treabă. Totuși, se vedea că nu mai muncise astfel de mult timp.

Nici măcar nu încercam să-l opresc. M-aș fi obosit degeaba. Se învârtea de colo-colo, jonglând între responsabilitățile lui profesionale și hotelul părinților săi, ca și cum era cât se poate de firesc, de parcă nu făcuse o pauză de douăzeci de ani. Deși dădeam ochii unul cu altul de mai multe ori într-o oră, reușeam doar să schimbăm două vorbe. Numai dacă nu cumva și el, și eu, făceam totul pentru a evita să reluăm discuția pe care o începuserăm în urmă cu o zi.

În timp ce ziua de duminică se apropia de sfârșit, Romy era de negăsit. Cum Vasili nu era nici în birou, nici pe terasă, am aruncat din instinct o privire înspre garaj. Avusesem dreptate. Romy stătea așezată pe masa de lucru a lui Jo, bolborosind ceva în rusește, în timp ce el își continua curățenia de primăvară. Am rămas nemișcată minute în șir observându-i. Romy vorbea fără întrerupere, iar el îi răspundea în rusește. Romy nu înțelegea mereu ce îi spunea el, se enerva, îi cerea să repete. Și până la urmă, în mod invariabil, se înțelegeau. Romy m-a văzut și a țipat la mine în rusește. Ținea morțiș să mă înnebunească.

— Romy, nu înțeleg nimic!

— Fiind aici de atâta vreme, ar trebui să ai niște noțiuni de rusă, m-a luat Vasili peste picior apropiindu-se de mine.

— Știu câteva cuvinte, dar de aici și până la a mă lăsa călcată pe nervi de fiica mea în rusește, există niște limite.

El a izbucnit în râs.

— Vorbește bine, mi-a spus. Sincer, sunt uimit.

— O s-o faci fericită.

Romy era cât se poate de bucuroasă.

— Mașa nu le-a vorbit mult timp decât în rusește, i-am zis eu. A așteptat să fie sigură că au asimilat-o înainte de a le vorbi din când în când în franceză.

Privirea lui, învăluită în tristețe, s-a pierdut în depărtare.

— A făcut cu copiii tăi exact cum a făcut cu sora mea și cu mine.

Nu evocase niciodată amintirea surorii lui până atunci și părea să fie din cale-afară de dureros pentru el. Aș fi vrut să vorbesc, să spun cuvinte liniștitoare. Știam însă atât de puțin

despre Emma. Alex și-a făcut apariția pe neașteptate, distrăgându-ne atenția. L-am privit pe fiul meu care traversa garajul cu o cutie în mână. Înainta cu pași hotărâți și nu-l scăpa pe Vasili din ochi. Acesta s-a simțit probabil dator să reacționeze. S-a îndepărtat de mine și s-a apropiat de fiul meu. Alex a lăsat cutia jos. Ce făcea cu mașinuțele lui de colecție? Vasili a fost surprins descoperind conținutul cutiei. Alex strângea din dinți, vedeam bine că avea inima grea. Ce se întâmpla cu el?

— Ți le dau înapoi, l-a anunțat el pe Vasili. Jo mi-a spus că sunt ale tale.

Am rămas mută de uimire. Nu mi-aș fi putut închipui niciodată că fiul meu își amintește cui aparțineau aceste jucării. Chiar și mie îmi ieșise complet din minte.

— Sunt ale tale acum, i-a răspuns Vasili.

— Nu le vrei pentru copiii tăi?

— Nu am copii. Și chiar dac-aș avea, nu s-ar schimba nimic. Tatăl meu a fost îndreptățit să ți le ofere, ele trebuie să rămână la Dacea. Sunt fericit că le ai tu.

— Adevărat?

— Crede-mă pe cuvânt. Se vede că ai grijă de ele.

Și așa era. Alex ținea la colecția asta ca la ochii din cap; chiar dacă nu se mai juca acum cu ele, erau aliniate meticulos pe un raft din camera lui. Jo i le oferise în urmă cu câțiva ani. M-a străfulgerat o altă amintire: una urâtă. După ce Jo îi făcuse acest cadou fiului nostru, eu și Samuel ne certaserăm. Samuel se înfuriase aparent fără motiv. Nu înțelesesem și nu înțelegeam nici astăzi de ce Samuel nu suportase acest cadou. Un lucru era sigur: începând din acel moment, nu mai avusese decât un gând, să părăsească Dacea.

Vasili s-a lăsat pe vine, a scotocit în cutie, a luat o mașinuță și a studiat-o, cu un zâmbet înduioșat pe buze.

— O adora pe asta, probabil că știi.

Alex a dat din cap în chip de răspuns. Vasili a pus jucăria la loc, apoi a ridicat cutia și i-a întins-o fiului meu.

— Chiar îmi face plăcere să ți-o ofer.

— Mulțumesc, Vasili.

Avusesem destule emoții pentru o zi.

— Haideți, să ne întoarcem la moară, copii, este deja târziu.

Nu-mi doream decât să mă culc devreme; săptămâna avea să fie încărcată, cu atât mai mult cu cât copiii urmau să rămână la Dacea. M-am dus s-o iau pe Romy, care stătea în continuare pe masa de lucru a lui Jo, dar era bosumflată fiindcă, de câteva minute, nu se mai afla ea în centrul atenției.

— *Horoshego vecera,* i-am zis eu lui Vasili.

Nu i-a venit să creadă că îi uram noapte bună în rusește și a rămas fără cuvinte. Eram destul de mândră de mine.

— *De zavtra,* am continuat eu cu același avânt.

Ne-am zâmbit unul altuia și am ieșit din garaj însoțită de copiii mei.

Am așteptat dimineața de luni ca să-l sun în sfârșit pe Samuel. Nu avusesem timp, chef și nici curaj s-o fac în weekend. M-am izolat în fundul grădinii, mai aveam puțin și mă duceam să mă ascund în livadă, ca să nu fiu surprinsă de nimeni.

— Erai foarte grăbit seara trecută, dacă n-ai catadicsit să cobori din mașină!

— Alex este destul de mare ca să-ți facă rezumatul săptămânii.

— Trebuie să fim în stare să ne suportăm de dragul lor. Să nu-mi mai faci niciodată asta.

A oftat adânc. În mod evident, îl exasperam. Și el pe mine.

— Oricum, nu vei avea de ales. Rămân la Dacea toată săptămâna, nu au nici echitație, nici dans.

— Fir-ar să fie! a izbucnit el. Uitasem.

Era într-adevăr furios.

— Nu conta pe mine să ți-i aduc. Am de lucru.

— Bine, am înțeles. Dacă nu mai ai nimic altceva de adăugat, te las.

A închis. N-avea decât să fiarbă în suc propriu. Urma să-i treacă, într-un final. Copiii nu sufereau, și asta era cel mai important.

Petrecerea din seara de miercuri – cea mai importantă din

cursul verii – presupunea multă pregătire. Marca prin tradiție vârful sezonului și avusese întotdeauna loc înainte de 15 august – risc mai mic de furtuni. O petrecere la care Jo și Maşa invitau, alături de clienți, și prieteni, vecini, comercianți din satele din jur, o petrecere la care terasa restaurantului se mărea ca prin magie. Chiar dacă ne epuiza și însemna și mai multă muncă, ea ne oferea o atmosferă de vacanță și nouă. Această petrecere nu era doar pentru clienți, ci și pentru toți cei care lucrau la Dacea. Când își făceau rezervările, îi preveneam întotdeauna pe clienți să nu se bazeze pe faptul că se vor culca devreme și în liniște, petrecerea ținea mereu foarte mult. Anul acesta, cu cea de-a doua terasă a restaurantului, trebuia să fim foarte atenți cum ne organizăm. Puteam să pun pariu că, urmându-și dorința de a-i asculta și de a-i vedea mai de aproape pe muzicanți și pe cântăreață, clienții își vor abandona masa de lângă piscină chiar în mijlocul cinei. Unii nu vor ezita să ne ceară să mutăm mesele, chit că vor mânca lângă parcare, pentru a fi mai aproape de inima petrecerii. Și apoi, nu trebuia să-i uităm pe clienții hotelului care nu luau cina la Charly: când se vor întoarce la hotel, mulți vor dori să bea un pahar. În fiecare an, timpul îmi părea prea scurt pentru ca totul să fie gata. Ne străduiam din răsputeri astfel încât nimic să nu întineze această petrecere, deși făceam nopți albe.

Era greu să nu te gândești la Jo și Maşa, în timp ce toată lumea trebăluia cu bucurie și bună dispoziție, inclusiv Vasili. El nu se cruța, ajuta peste tot, pe toată lumea, fără să-și neglijeze totuși responsabilitățile de la Singapore. Îl găseam adesea în birou vorbind la telefon, scriind un e-mail sau enervându-se singur.

Marți seara. Copiii au luat cina pe terasa restaurantului, iar eu m-am mulțumit să ciugulesc din farfuriile lor când treceam să-i verific. Aveam obiceiul să fac asta, iar Alexandre și Romy erau încântați să devoreze nelipsitele ravioli ale lui Charly. I-am dus apoi la moară ca să se culce. Alex mi-a promis că mă sună pe mobil în cazul în care are vreo problemă cu sora lui, li se face frică sau aud vreun zgomot suspect care i-ar împiedica să

doarmă.

Sarcina în seara aceea era ca ultimele lumini să fie instalate și testate. Nu puteam risca să ne trezim în beznă. În timpul zilei, torțele fuseseră înșirate de-a lungul drumului și în grădină, lângă piscină. Fiecare sursă de lumină permanentă fusese verificată, becurile și spoturile schimbate dacă fusese necesar. Nu ne mai rămânea decât să fixăm câteva ghirlande în copaci. Când n-a mai rămas decât una, i-am trimis pe muncitorii ocazionali acasă, voiam să fie în formă a doua zi. Au plecat râzând, binedispuși. Ultimii clienți ai restaurantului se amuzau și ei de pregătirile noastre, de acel du-te-vino neîncetat. Îmi acordam din când în când câte o pauză când insistau să-mi ofere un pahar. Marea petrecere de la Dacea era pusă pe roate. Cât de fericită eram! Și mă gândeam la Jo, și lui îi plăcea să înceapă cu o seară înainte. Avusesem un profesor bun.

Cocoțată pe o scară, mă chinuiam să fixez ultima ghirlandă. Cădea mereu în ultimul moment, iar becurile se balansau ușor în gol.

— Hermine, coboară de-acolo, mi-a ordonat Vasili.

Mă privea de jos, cu mâinile în buzunare, râzând de mine pe față. În mod evident, își terminase treburile pe seara aceea, așa că avea timp să mă ia peste picior.

— De obicei, îmi reușește perfect, i-am răspuns eu, pufnind nemulțumită.

— Nu mă îndoiesc de asta, mi-a zis el râzând. Acum coboară.

I-am dat ascultare, fără tragere de inimă. Cu un zâmbet satisfăcut, a urcat la rândul său, dar nu s-a mulțumit cu ultima treaptă a scării, ci a sărit pe creanga copacului. L-am privit de jos: cât de fericit era să se afle cocoțat acolo. Ca și pe grămada de lemne, părea că întinerește. De câte ori urcase oare în acest copac dacă nu avusese nicio clipă de ezitare?

— Poți să te duci să aduci niște sfoară din garaj? Am pus-o lângă masa de lucru în caz că…

Din nou i-am dat ascultare, amuzată de modul în care lua hățurile în mână, ca și cum nu încetase niciodată s-o facă. Era

plăcut să-mi dea sarcini. Am găsit ceea ce îmi ceruse și m-am întors alergând lângă copac. Am urcat din nou pe scară și i-am întins sfoara. El a luat-o și mi-a mulțumit.

— Dar ce faceți acolo sus amândoi? ne-a întrebat Charly cu o voce panicată. Sunteți nebuni de legat!

— Nici măcar nu mi-e frică! i-am zis eu.

Charly a izbucnit în râs.

— I-am trimis pe ultimii clienți la culcare, o să fac și eu la fel. Să nu vă plângeți că sunteți rupți de oboseală mâine!

I-am trimis un sărut, Vasili i-a făcut cu mâna. Ne-a privit cu un zâmbet larg, a clătinat din cap amuzat și a plecat spre mașină. M-am întors la problema noastră: ghirlanda. Nu mai atârna în gol, ci era bine legată de creangă.

— Cum e? m-a întrebat Vasili.

— Perfect!

— Tai sfoara și gata.

M-am grăbit să cobor. Vasili a mai rămas o clipă; admira peisajul. Și chiar dacă, dincolo de Dacea, nu se vedea nimic în noaptea neagră, știa ce caută; muntele Ventoux, apoi satul Goult, pe partea cealaltă, înspre Lacoste, și masivul Luberon. A tras adânc aer în piept ca pentru a se lăsa stăpânit de această Provence pe care o părăsise de atât timp, ca pentru a prinde noi puteri. Când în sfârșit a venit lângă mine, a inspectat instalația de jos și a luat-o din loc, cufundat în gânduri.

— Când eram copil, în ajunul marii petreceri a verii, și totul era gata, chiar dacă noi dormeam în picioare, tata ne punea, pe mine și pe sora mea, să stăm jos pe trepte și se ducea să aprindă toate luminile. Mama venea lângă noi și își aminteau amândoi de noaptea în care hotărâseră să pornească acest proiect, Dacea.

Ochii îi străluceau, iar zâmbetul lui era tulburător. Am tăcut ca să nu alung magia a ceea ce retrăia. Ce n-aș fi dat să am asemenea amintiri din copilărie. După un timp, s-a uitat direct în ochii mei, dar privirea îi era tot pierdută.

— Ai vrea să bei un ultim pahar cu mine acolo, pe trepte?

Propunerea lui m-a mișcat adânc: mă invita să mă întorc cu el în trecut.

Câteva minute mai târziu, îl așteptam pe scări și toată curtea s-a luminat. Am zâmbit ca un copil în fața unui foc de artificii. Luminile galbene în frunzișul verde semănau cu niște licurici, florile albe și roz ale leandrilor Mașei colorau tabloul în nuanțe delicate, liniștea întreruptă doar de zgomotul insectelor de noapte – aceleași de care învățasem să nu mă tem –, căldura blândă care mângâia pielea, curtea vastă care nu era decât a noastră și totuși atât de plină de toate zâmbetele, de toate râsetele pe care le primise și auzise, de toată iubirea pe care o văzuse. Dacea era feerică în seara asta. Un adevărat decor de film. Mă făcea să visez, să călătoresc în timp, să trăiesc iarăși o copilărie pe care n-o avusesem. Mi-au dat lacrimile de bucurie. Mi-am încolăcit brațele în jurul genunchilor, copleșită de frumusețea locului. Dacea mi se păruse întotdeauna magnifică, dar niciodată în asemenea măsură.

Eram în paradis. Un paradis de lumini, de blândețe, de nostalgie binefăcătoare. Și când te gândești că eram așezată chiar în locul în care Jo și Mașa hotărâseră să pornească acest proiect. Niciodată nu mă gândisem atât de departe. Soarta a hotărât să fie Vasili cel care să mă invite s-o fac. De ce? Când a ajuns în spatele meu venind dinspre recepție, mi-am șters discret lacrimile din colțul ochilor. Mi-a întins un pahar de vin și s-a așezat alături de mine. M-a privit îndelung cu un zâmbet vag pe buze. Nu m-am mișcat. Chiar dacă mi-aș fi dorit s-o fac, n-aș fi fost în stare. Mă cufundam în privirea lui, cred că avea aceeași privire ca mama lui. Era de un verde-auriu, dar era mai aspră, mai intensă. Aveam impresia că voia să-mi vorbească, doar că nu putea. A rupt vraja și și-a recăpătat suflul, ca și cum încerca să se trezească. Fără să spună vreun cuvânt, admira și el curtea.

— Dacea este mereu atât de frumoasă… nu credeam că va avea aceeași influență asupra mea ca înainte.

— Nu ți-a lipsit?

Privirea lui s-a pierdut în depărtare.

— Este o întrebare la care prefer să nu mă gândesc.

— De ce? am murmurat eu.

A părut supărat.

— Nu-mi plac de ce-urile, Hermine. Nu știu să răspund la ele. Nu vreau să răspund.

S-a ridicat brusc și a început să meargă cu pași apăsați prin fața treptelor, pradă unei nervozități crescânde.

— Nu cred că fug, doar că… șederea mea aici mă tulbură, mult mai mult decât îmi imaginam. Cred că sunt fericit să mă aflu la Dacea. Dar nu vreau ca de ce-urile să-mi strice ziua de mâine, și nici marea petrecere a verii.

S-a oprit în fața mea. Când am ridicat capul spre el, și-a cufundat din nou ochii într-ai mei, și inima a început să-mi bată mai repede.

— Poți să nu fii de acord, dar lasă-mă să mă mai bucur de câteva ore, înainte să încerc să-ți răspund la întrebări. Chiar dacă nu sunt sigur c-o să fiu în stare.

Am înclinat ușor din cap în semn că aveam să-i respect dorința, fără a deslușI motivul pentru care cedasem atât de ușor. Nu voiam nici să stric orele plăcute care ne așteptau. Nu doar pentru Dacea, pentru clienți. Dar și pentru că îmi plăcea legătura care se crea între noi, această distanță complice și misterioasă, însoțită de zâmbete secrete, care îmi amintea uimitor de cea pe care eram pe cale să o creăm înaintea plecării lui. Îmi plăcea de asemenea să-l văd relaxat și fericit la Dacea. Voiam cu atât mai mult să savurez asta, cu cât tocmai mă făcuse să înțeleg că nu va dura. A început iar să se învârtă de colo-colo. Străduindu-se să-și mascheze tulburarea după ce se deschisese ca niciodată în fața mea, și-a scotocit prin buzunare pentru a-și ocupa mâinile. M-am dus spre el cu pași lenți și măsurați, când l-am văzut manevrând un briceag Opinel cu aceeași dexteritate ca Jo. M-am apropiat de el și l-am apucat de braț ca să-l fac să stea pe loc. Nu s-a împotrivit.

— Ăsta e briceagul tatălui tău?

A oftat cu tristețe și mi l-a întins fără o vorbă. Mi-am trecut degetele peste el. Fără nicio îndoială era briceagul lui Jo. Crestăturile în lemnul mânerului, rugina încrustată pentru totdeauna în mecanism. J-ul scris cu pixul. Mi s-a pus un nod în gât.

— Sunt ușurată, înseamnă că Mașa l-a găsit. Când am făcut

ordine în bibliotecă după înmormântare, dispăruse. Am preferat să nu-i vorbesc despre asta ca să nu o tulbur. Ar fi trebuit să bănuiesc că l-a luat ca să ți-l dea ție.

I-am zâmbit cu lacrimi în ochi. Fața i s-a crispat.

— Te înșeli, nu mi l-a dat ea. Eu am venit să-l iau.

Nu mai înțelegeam nimic. Și-a trecut o mână prin păr, cu un gest febril.

— Vrei să auzi povestea? Și fără niciun *de ce.*

— O să mă stăpânesc, i-am răspuns eu cu un zâmbet ușor pe buze, dându-i înapoi briceagul care aparținuse lui Jo.

Vasili venise câteva ore la Dacea în noaptea dinaintea înmormântării lui Jo. Mama lui îi spusese să nu vină. Chiar dacă asta îl scutea de un efort, nu se putuse resemna să nu-și ia la revedere de la tatăl său. Simțise ca un fel de chemare. Se urcase în avion, traversase jumătate de lume, închiriase o mașină și condusese până aici. Parcase undeva pe drum și așteptase ore în șir să se facă noapte. Apoi pornise spre Dacea. Una după alta, văzuse toate luminile stingându-se, se ascunsese în întuneric când mașinile urcau aleea. De unde era, zărea ferestrele bibliotecii. În sfârșit, văzuse că nu mai era decât o lumină slabă în încăpere. Atunci se apropiase, zărise o siluetă traversând curtea în noapte către moară. Bănuise că eu eram cea care rămăsese cu Jo până târziu. Când fusese sigur că ajunsesem acasă, intrase pe fereastra întredeschisă în bibliotecă. Își veghease tatăl până la ora 5:30, oră la care suna ceasul deșteptător al Mașei. Plecase cu briceagul lui Jo în buzunar, ieșind tot pe fereastră, pe care o închisese în urma lui. N-a întors capul nici măcar o dată pentru a privi Dacea la lumina zorilor. Nu se simțea în stare s-o înfrunte. Și-a recuperat mașina și s-a dus să ia avionul înapoi spre casă. Până la urmă, cu câteva ore înainte ca mama lui să moară, îi mărturisise că venise pe ascuns la Dacea.

În pofida întrebărilor care-mi răsunau în cap, ultimele rămășițe ale furiei care mă mai stăpânea s-au risipit cu totul. O lacrimă mi-a curs pe obraz. Vasili a șters-o cu degetul mare și mâna lui a întârziat pe pielea mea. Nu ne luam ochii unul de la

altul. Inima îmi bătea foarte tare. Aveam senzația că mă sufoc și totuși era plăcut. Eram bulversată de mărturisirea pe care tocmai mi-o făcuse, de mâna lui care îmi mângâia obrazul, de bucuria imensă resimțită în această seară. Toate aceste emoții mă făceau să plutesc, îmi fugea pământul de sub picioare, nu mai știam ce vreau și ce nu vreau.

— Mulțumesc, am șoptit eu. Mulțumesc că ai venit să-ți vezi tatăl și că mi-ai spus-o.

— Nu era prevăzut ca tu să afli, dar nu regret.

Am mai stat așa, fără să ne mișcăm, câteva minute. Îmi venea să-i spun că-mi fusese dor de el, dar m-am abținut. De ce i-aș fi spus-o? Nu înțelegeam acest sentiment. Și apoi, în cele din urmă, m-am tras mai departe de el, în ciuda voinței mele.

— E timpul să mă întorc la moară, să mă asigur că Alex și Romy dorm.

Mi-a zâmbit cu blândețe. Era calm, eliberat de toate grijile.

— Somn ușor.

Nimic nu m-ar fi putut împiedica să-l sărut pe obraz. El și-a pus mâna pentru o fracțiune de secundă pe spatele meu. Gestul a fost atât de rapid, încât m-am îndoit că îl făcuse cu adevărat.

— Pe mâine, am murmurat eu.

— Da, pe mâine.

13

Dacea strălucea. Dacea era plină de viață. Totul era pregătit, noi eram acolo. Soarele care apunea învăluia fațada în culori intense, razele se strecurau printre frunzele copacilor. Mistralul nu bătea, spre marea noastră ușurare. Mesele cu fețele lor albe erau aranjate. Lumânările erau gata să fie aprinse, ca și ghirlandele. Muzicanții își acordau instrumentele râzând. Inima mea plângea. În urmă cu un an, Jo și Mașa erau acolo, vii și fericiți. Astăzi, îmi lipseau mai tare ca niciodată, dar aveau să fie mereu alături de noi, aveau să vegheze mereu asupra noastră. Ar fi fost atât de mulțumiți să-l vadă pe Vasili printre noi.

Trezindu-mă dintr-un somn liniștit, după o noapte odihnitoare, mă temusem că va apărea o oarecare stânjeneală între noi. Nu mă înșelasem în totalitate. Am petrecut ziua muncind cot la cot pentru ultimele pregătiri. Eu mă abțineam să-i pun întrebări, ca să mă pot bucura de fiecare clipă alături de el. Probabil bănuia asta, căci îmi arunca adesea priviri pline de recunoștință. Și totuși, în unele dintre zâmbetele mele, tristețea și melancolia își făceau loc. Refuzam să mă gândesc la răspunsurile pe care mi le-ar fi dat. Nu puteau să se refere decât la viitorul nostru. El își revenea rapid și se lăsa prins în vâltoarea zilei. Buna lui dispoziție regăsită mă molipsea și pe mine.

Era șase seara și, ca în fiecare an în ziua marii petreceri a verii, clienții care stăteau tolăniți în jurul piscinei au părăsit brusc terasa, ceilalți s-au întors de la plimbare mai devreme și toți au dispărut ca prin farmec în camerele lor. Eu râdeam singură la recepție. Era liniștitor să vezi că tradițiile se păstrează.

— E liniște dintr-odată! a constatat Vasili când a ajuns la recepție. E ora dușului!

Am râs și mai mult, își amintea.

— Chestia asta îl mai înfuria la fel de tare pe taică-miu?

— Anul trecut, am crezut că o să taie apa!

A izbucnit și el în râs. Clienții se pregăteau toți în același timp să se facă frumoși, iar Jo se temea că nu va face față centrala. Voia liniște ca să se concentreze pe zgomotul țevilor. Nu era decât o singură soluție pentru a-l destinde: să facem fotografia sezonului, care avea să-i completeze colecția pe zidul cu amintiri.

— De altfel, am continuat eu, e timpul pentru ședința foto. Mă ajuți să adun echipa?

Peste câteva minute, eram adunați cu toții pe trepte. Vasili a încercat să se eschiveze, dar nu i-am dat de ales și n-am fost singura, toată lumea îl voia. Am fost însă singura care mi-am dat seama cât de mișcat era, îl trăda mâna pe care și-o trecea prin păr. Amélie l-a împins spre mine și mi s-a alăturat țintuindu-mă cu privirea. Eram subjugați de o amintire comună…

În ajunul plecării lui, avusese loc o petrecere – nu marea petrecere a verii, dar o petrecere totuși –, iar Jo și Mașa ținuseră morțiș ca fotografia sezonului să fie făcută în seara aia. După trei luni la Dacea, înregistrasem câteva progrese, dar rămâneam o sălbatică, mă făcusem mică astfel încât să uite de mine și mai ales ca să nu apar în poză. Asta nu-i plăcuse lui Vasili, care venise după mine. Fără o vorbă, cu privirea aspră, mă apucase de braț și mă trăsese spre trepte. Încercasem să fug, dar el nu mă lăsase și îmi șoptise să zâmbesc. Iar în seara asta, ne trezeam din nou unul lângă altul, dar acum eu îl forțasem să apară în fotografie.

— Acum că suntem cu toții prezenți, să ne grăbim, ne-a presat Charly. N-am numai asta de făcut!

Solista formației, care avea sarcina de a imortaliza acest sezon atât de deosebit, ne-a cerut să ne apropiem unii de alții ca să intrăm toți în cadru. M-am trezit lipită de Vasili și am simțit același fior ca în seara trecută, când încercase să-mi șteargă lacrima de pe obraz.

— Ești bine? mi-a șoptit el la ureche.

Am ridicat fața spre el și timpul s-a oprit.

— Vasili! Hermine! Ne concentrăm două secunde!

Fără a încerca să ne mascăm stânjeneala și tulburarea, ne-am zâmbit unul altuia, apoi ne-am uitat la obiectiv. De îndată ce fotografia a fost făcută, Charly a fluierat și și-a adunat echipele, aveau să fie patru în seara aceea pentru a asigura numărul de porții. Toți s-au dus la treburile lor. Începuse. Primele mașini opreau în parcare, primii oaspeți ieșeau din camerele lor.

O jumătate de oră mai târziu, petrecerea era în toi. Hohotele de râs se auzeau din toate părțile. Gaby venise și supraveghea terasa restaurantului. Eu mă învârteam de la un grup la altul, dădeam noroc cu clienții obișnuiți fără să beau vreodată mai mult de-o înghițitură – sfat de la Mașa –, îi supravegheam cu coada ochiului pe angajații ocazionali care erau cam tulburați descoperind o asemenea atmosferă, cu clienți care le ofereau de băut. Eram deosebit de atentă la oaspeții care participau pentru prima dată la o petrecere la Dacea. Chiar aveau de ce să fie surprinși. Vasili întâmpina clienții așa cum o făcuse Jo înaintea lui. Era surprinzător de relaxat. Se simțea în elementul lui la Dacea. Din păcate, era acaparat de prietenii tatălui său, de vecini – unii îl văzuseră crescând. Vestea se răspândise, iar Gaby nu era străin de asta. Toată lumea era acolo, Edith de la hotelul Château de L'Ange din Goult, măcelarii din Bonnieux și Goult, Léa care ținea un magazin de brânzeturi, patronul restaurantului Café de la Poste care era probabil destul de gol în seara asta, artiștii care-și aveau atelierul în sat. Unii îi spuneau că seamănă din ce în ce mai mult cu tatăl său, alții îl întrebau dacă se întorsese pentru totdeauna. El ocolea această ultimă întrebare. Cât despre asemănarea cu Jo, erau leiți: Vasili râdea în hohote, glumea, dădea palme pe spate, traversa cu pași mari curtea, terasa, dispărea câteva minute în sala de mese, apoi ieșea cu o sticlă și se ducea să servească vinul cu zâmbetul pe buze, cu gesturi ferme, și nu uita niciodată să arunce priviri în stânga și-n dreapta pentru a se asigura că nu lipsește nimic nicăieri. De la un capăt la altul al curții, ne căutam adesea din priviri, iar când ne găseam, ne zâmbeam și aveam nevoie mereu de ceva

timp ca să mă întorc la conversația la care participam.

Am început să servim cina. Muzicanții cântau niște piese liniștite de jazz. Se lăsa noaptea și luminile creau o atmosferă caldă. Era un du-te-vino între bucătărie, restaurant și pasajul magaziei de lemne. Ajutam fiecare cum puteam pentru ca toată lumea să ia cina în același timp. Amélie ne ținea la curent cu ce făceau copiii noștri; fusese aranjată o masă mare cu vreo douăzeci de copii, ai ei, ai mei, cei ai clienților și nepoții prietenilor lui Jo și ai Mașei. Și apoi – trebuia să ne așteptăm la asta –, în timp ce treceam prin bucătărie ca să-l anunț pe Charly că desertul putea fi servit, Gaby a dat buzna ca să-l laude pe Charly, care era epuizat. Mentorul său i-a dat o palmă amicală pe spate. Charly s-a luptat să rămână impasibil, dar a afișat un zâmbet larg.

Cina se apropia ușor-ușor de sfârșit, volumul muzicii creștea, vocea cântăreței era tot mai puternică și invita perechile să vină pe ringul de dans improvizat. Invitații nu s-au lăsat rugați. Copiii au năvălit și ei ca un roi de insecte. Romy a făcut un ocol, m-a îmbrățișat și a plecat înapoi scoțând strigăte de bucurie. Puteam să ne destindem cu toții. Ca dovadă, Charly a ieșit din restaurant. Mi-a făcut un semn cu mâna, m-am dus la el, m-a luat pe după umeri și am stat așa un timp, tăcuți, admirând petrecerea care se desfășura în fața noastră.

— Petrecerea asta este fantastică, Hermine.

— Și mie mi se pare la fel.

— Spune-mi că nu e ultima.

— Sper, Charly, sper…

Îl urmărea cu privirea pe Vasili, care făcea turul meselor pentru a se asigura că toată lumea e bine, că are tot ce trebuie.

— Nu-mi pot imagina că ne pregătește o lovitură urâtă… nu, uită-te la el, a continuat prietenul meu cel mai bun.

— Nu vreau să mă gândesc la asta acum.

— Ai dreptate. Să ne bucurăm de petrecere!

— Puștoaico, vino aici.

— Se pare că sunt așteptată.

Charly a râs și mi-a urat baftă. L-am sărutat pe obraz și am răspuns la chemarea lui Gaby. Acesta a bătut cu palma pe scaunul de lângă el ca să mă așez, mi-a turnat un pahar cu vin și mi l-a întins. A așteptat să beau câteva înghițituri. N-am stat pe gânduri; totul mergea nemaipomenit de bine, așa cum visasem. Zâmbetele de pe fețele invitaților, clienții obișnuiți relaxați; Dacea mai putea încă să-i umple de bucurie și de plăcere.

— Ce faci, Puștoaico? Pari mai veselă decât zilele trecute!

— Bine, Gaby.

A încruntat din sprâncene.

— A vorbit cu tine?

Era evident la cine se referea. Tăcerea mea a echivalat cu un răspuns. A clătinat din cap, îngrijorat. I-a zis unui chelner să ne mai aducă o sticlă de vin. Acesta ne-a servit. Nu voiam să-l supăr, dar eu nu aveam ca el stomacul plin, și nici robustețea lui. A dat noroc cu mine și, cu mâna liberă, m-a luat de braț și mi-a făcut semn să beau.

— O să aibă nevoie de tine.

Fără de ce-uri… fără de ce-uri…

Trebuia să schimb subiectul cât mai repede. Mai ales, ca să-mi păstrez moralul ridicat.

— N-am uitat că ți-am promis să dansez cu tine, Gaby. Sper că ești pregătit.

El a râs în hohote.

— Dacă aș fi avut cu treizeci de ani mai puțin… Sunt prea bătrân pentru tine, Puștoaico.

— Hermine o să danseze cu mine!

Cu un zâmbet larg, Gaby i-a făcut loc lui Vasili. M-am întors spre el. Privirea pătrunzătoare cu care mă țintuia nu accepta niciun refuz. Mi-a întins mâna, i-am dat-o pe-a mea. M-a ajutat să mă ridic, apoi m-a tras după el. Îi priveam fix spatele, asaltată de imagini vechi de douăzeci de ani. Prima mea petrecere la Dacea, ultima pentru el.

Mă simțeam stânjenită în ținuta mea. Mașa îmi oferise o rochie lungă, colorată, vaporoasă. Când mi-o întinsese, refuzasem, nu voiam mila ei, toată garderoba mea era formată

din două perechi de blugi și trei tricouri și nu mă deranja. Maşa insistase să accept rochia, spunându-mi că voia să fiu la înălțimea petrecerii, voia să mă simt drăguță. Cedasem, mirându-mă că vreau să-i fac pe plac. Când am pus rochia pe mine, nu m-am recunoscut. După cină, am rămas în colțul meu, uluită de petrecerea la care asistam și care îmi părea ieșită direct dintr-un film de epocă. Niciodată în viața mea nu mai văzusem o asemenea atmosferă. Mă uitam la oamenii care beau, dansau, cântau, unii plângeau, pe ritmuri seducătoare, languros de melancolice. Și apoi, Vasili a apărut în fața mea. Ne-am privit îndelung, cu intensitate. Dacă închideam ochii, încă mai puteam să-mi aud inima bubuindu-mi în piept. Mi-a întins mâna, fără niciun cuvânt și m-a dus cu el pe ring. Eu n-am dansat decât cu el, el n-a dansat decât cu mine. Pe atunci, îmi era teamă să recunosc ceea ce simțeam, ceea ce trupul meu simțea. Mă apăram prea mult, eram prea rănită, închisă în mine, și totuși înțelesesem ce mi se întâmpla. Eram îndrăgostită de el. Dar el pleca a doua zi. Urma să mă părăsească. Și n-avea de ales, după cum îmi șoptise la ureche.

În timp ce mă agățam din nou de mâna lui, în mijlocul dansatorilor, mi-am dat seama cât de mult luptasem cu această amintire în ultimii ani, o îngropam cât mai adânc în ființa mea la fiecare petrecere. Aceste amintiri ar fi distrus totul. Iată de ce nu întrebam ce mai face decât de formă, când Jo și Maşa se întorceau de la el. Acum înțelegeam mai bine de ce fusesem furioasă că nu venise când murise Jo. În adâncul sufletului meu, visam să îl revăd, chiar dacă mi-era teamă de asta. Maşa mi-o amintise în seara înmormântării lui Jo, făcând aluzie la prima mea petrecere la Dacea. Parc-o auzeam spunându-mi: „Du-te, *Golubka,* du-te și dansează". Și-a dorit oare să dansez cu fiul ei? Și nu cu Samuel? Ea ne văzuse dansând împreună cu douăzeci de ani mai înainte. Toată lumea ne văzuse.

Vasili m-a strâns la pieptul lui, punându-mi o mână posesivă pe spate și pironindu-și privirea într-a mea.

— Ultima dată când am dansat, a fost cu tine, mi-a zis el.

— Îți amintești?

Zâmbetul lui era de o tristețe răvășitoare.

— Dacă îmi amintesc? Cum să uit așa ceva?

Înainte să pot reacționa, m-a învârtit în brațele lui și am început să dansăm. El mă ghida, el conducea. Dansa la fel de bine, cu o senzualitate brută, căreia nu-i puteai rezista. Gesturile nu-i erau timide, nu mă atingea ușor, ci hotărât, mă lipea de el. Țesătura rochiei îmi mângâia picioarele când mă învârtea. Vasili punea stăpânire pe trupul meu, pe inima mea. Eram pierdută, mă abandonam și îmi plăcea asta.

Muzica a devenit mai lentă, mai languroasă. Trupurile noastre se contopeau într-unul singur, Vasili ne legăna în ritmul muzicii, mă lăsam cu totul în voia lui.

— Iată de ce ți-am cerut să-mi mai lași un pic de timp, voiam să fii cu totul a mea preț de câteva minute, ca acum douăzeci de ani, mi-a spus el la ureche.

În acea clipă, responsabilitățile noastre ne-au ajuns din urmă. Dacea și clienții ne chemau. Petrecerea se termina. Cum era posibil?

Vasili i-a condus la mașini pe prietenii părinților lui, pe comercianți, pe vecini, iar eu m-am ocupat de ceilalți, le-am urat noapte bună, dându-le cheile înapoi celor care preferaseră să nu le piardă pe ringul de dans. Chiar dacă Dacea avea să se trezească a doua zi mai târziu decât de obicei, forfota va începe iar. Nu va avea parte decât de un pic de odihnă. În curte, personalul demonta mesele și aduna scaunele, punându-le unele peste altele. Muzicanții își strângeau instrumentele. Charly și ajutorul lui făceau ordine în bucătărie. Iar Vasili, după plecarea ultimilor invitați, s-a apucat și el de treabă.

Pe când curtea începea să arate iarăși acceptabil, Charly și Amélie au venit spre mine, cu copiii lor în brațe.

— Mergem să-l ducem acasă pe Gaby, m-au anunțat ei.

— Este încă aici? m-am mirat eu.

Prietenul meu cel mai bun a râs, obosit, și a încuviințat din cap. Gaby era cu Vasili, se îmbrățișau de rămas-bun.

— Ne-a dat o mână de ajutor la bucătărie. Imaginează-ți ce prăpăd a făcut.

— Alex și Romy te așteaptă la recepție, m-a anunțat Amélie. Le-am propus să-i duc eu la moară, dar au vrut să te aștepte.

— Mulțumesc. Mergeți cu bine, pe mâine.

Charly s-a dus după Gaby care, foarte emoționat, a ținut să facă un ocol ca să-mi spună la revedere.

— Puștoaico, Jo și Mașa ar fi mândri să vă vadă, pe tine și pe Vasili, preluând ștafeta.

Dintr-o privire, i-am dat de înțeles lui Charly că fostul nostru *chef* bătea câmpii.

— Te întorci repede?

El mi-a zâmbit cu lacrimi în ochi și s-a lăsat condus de Charly. Vasili i-a anunțat pe angajații ocazionali că puteau să plece acasă și, cum ar fi făcut și Jo, le-a strecurat o bancnotă în mână. M-am întors la recepție să verific dacă totul era în ordine și mi-am găsit copiii prăbușiți pe o canapea. Romy era deja cufundată în somn, iar Alexandre era și el pe punctul de a adormi.

Când am revenit la recepție, după ce m-am asigurat că bucătăria era pregătită pentru a doua zi dimineață, că luminile erau stinse, în afară de veioza Mașei care crea o atmosferă blândă și liniștitoare, Vasili era lângă copii, privindu-i gânditor. Ce se întâmpla cu noi? Tresăririle inimii mele, trupul care îmi tremura din nou când se lipea de al lui ca și cum nu trecuseră două decenii lungi? Și el? Sentimentele noastre uitate renășteau în el așa cum renășteau în mine de când se întorsese la Dacea?

— Am rămas doar noi, mi-a zis în timp ce mă apropiam de el.

— Trebuie să-i duc pe copii în pat.

L-am zgâlțâit ușor pe Alex ca să se trezească. S-a executat bombănind. În schimb, Romy dormea profund, trebuia s-o duc în brațe.

— Te ajut eu, s-a oferit Vasili.

Fără să-mi mai aștepte răspunsul, a luat-o în brațe pe Romy care i s-a agățat de gât.

— Tati? a mormăit ea.

Am încremenit. Vasili a închis ochii și și-a ținut respirația ca și cum ar fi primit un pumn în stomac. Aș fi vrut să spun ceva, orice, să-l fac să uite acest cuvânt atât de puternic, atât de intens, atât de îngrozitor de fals. Dar nu eram în stare să vorbesc. După secunde lungi, interminabile, în care timpul s-a oprit, el i-a șoptit la ureche câteva cuvinte rusești. Fata mea a zâmbit adormită, a oftat *„Vasia"* și s-a cufundat cu totul în somn, cuibărindu-și fața lângă gâtul său. El a strâns-o în brațe un pic mai tare. O ducea pe fiica mea cu atâta delicatețe și cu atâta forță, într-un mod atât de natural, de parcă era a lui. Alexandre mi s-a agățat de mână, abandonându-și capul pe brațul meu. Fără niciun cuvânt, am luat-o toți patru înspre moară. Această casă a mea care fusese casa lui. Această moară unde locuia el înainte de a pleca și unde eu îi luasem locul. În curte, ghirlandele încă scânteiau, dar lumina lor mi s-a părut tristă. Petrecerea se sfârșise. Pauza pe care o luasem de la realitate se încheia. Dacă aș fi vrut s-o prelungesc, mi-aș fi închipuit că ne întorceam toți patru acasă. Vasili n-ar avea niciun secret, n-ar fi plecat, m-ar fi vindecat de toate durerile, n-ar fi existat alt bărbat în viața mea în afară de el, iar Alexandre și Romy ar fi copiii lui. Acel „tati" al lui Romy ar fi fost îndreptățit și n-ar fi provocat o asemenea tulburare. Realitatea era însă cu totul alta. Am revenit cu picioarele pe pământ când am deschis ușa glisantă de sticlă. Alex a plecat să se culce clătinându-se, dar a reușit să ne ureze noapte bună. M-am întors spre Vasili, care evita să privească în jur.

— Dă-mi-o, l-am rugat.

— E mai bine, prefer să nu intru.

L-am privit în ochi. Îmi dădea de înțeles că nimic n-avea să fie ca într-un vis. Iluzia pe care o creaserăm în seara aceea lua sfârșit. Și în pofida a ceea ce își spuseseră trupurile noastre când dansaserăm, noaptea n-avea să ne mai ofere nicio magie în plus. Am apucat-o pe fiica mea de mijloc, dar Romy nu voia să iasă din căldura brațelor lui. Eram lipiți toți trei, doar trupușorul fiicei mele mă despărțea de el. Fără să mă scape din ochi, i-a vorbit din nou în rusește. Mi s-a părut că disting cuvântul „mamă", Romy a cedat în sfârșit și s-a întors spre mine. M-am

dus să o culc, mulțumindu-mă să-i scot fustița și s-o bag în pat. Mă pregăteam s-o las pe tărâmul viselor când m-a reținut.

M-am aplecat spre ea și i-am mângâiat părul. Copiii mei, nu trebuia să uit că ei erau cea mai frumoasă realizare a mea, cea mai mare fericire, restul n-avea importanță. Cine era tatăl lor, cine nu era. Pe cine iubeam eu. Pe cine doream. Viața hotărâse altfel și n-aveam ce face.

— Mami, erai frumoasă când dansai cu Vasia, ai fi zis că ești o prințesă.

Zâmbetul ei somnoros mi-a topit inima. I-am mângâiat ușor părul.

— Mulțumesc, păpușica mea.

A adormit la loc în câteva secunde. Și m-am rugat să uite că mă văzuse cu el.

Când m-am întors pe terasă, Vasili dispăruse. Mi-am încolăcit brațele în jurul corpului; eram dezamăgită că plecase fără un cuvânt.

— Sunt aici.

Am tresărit. Mă aștepta pe drumul care ducea spre Dacea, ca și cum nu suporta să rămână lângă moară. Am înaintat timid către el.

— Îți mulțumesc că ai avut grijă de Romy.

A străbătut distanța care ne separa.

— Hermine… îmi pare rău… aș vrea…

A strâns din pumni, pradă unei furii pe care și-o stăpânea cu greu. Și ca și cum nu mai rezista, mi-a mângâiat obrazul oftând de ușurare, apoi buzele cu vârful degetelor. Am închis ochii ca să mă bucur de senzația asta. Căldura pielii lui mă făcea să tremur și mă speria totodată. Ceea ce simțeam mi se părea prea puternic, prea copleșitor. Și totuși nu mai voiam să-mi înăbuș sentimentele, nu mai voiam să simt că merg pe sârmă.

— Cum ai putut să crezi că am uitat? a continuat el. Mă bântui de douăzeci de ani.

Am deschis ochii. Avea o expresie dezarmată. Așadar ne aflam amândoi în același punct.

— Probabil că tu ai uitat, m-a dojenit el. Ar fi mult mai ușor…

Fără să mă gândesc, doar pentru că trebuia să știu în sfârșit, m-am ghemuit la pieptul lui. El m-a cuprins cu brațele. Eram la locul meu, acel loc pe care-l așteptasem mereu, pe care-l căutasem lângă Samuel, fără să-l găsesc cu adevărat. Samuel mă vindecase, îmi dăruise copiii pe care nu credeam c-o să-i am vreodată. Dar nu reușise să mă facă să mă simt la locul meu în brațele lui. Un gol care nu putuse fi umplut niciodată. Faptul că, fără să-mi dau seama, îl păstrasem pe Vasili în inima mea dusese oare la eșecul cuplului nostru? Nu vorbisem niciodată despre Vasili cu Samuel. N-aveam nimic de spus, nimic de mărturisit care să fi putut schimba ceva între noi. Nu fuseseră decât niște priviri, un dans, niște promisiuni tăcute. În comparație cu ceea ce trăisem înainte… asta nu însemna nimic. Nimic care să-mi afecteze relația cu tatăl copiilor mei.

— Am încercat, am crezut că am reușit, am zis eu în cele din urmă. Și apoi, în fiecare zi de când te-ai întors, sentimentele revin, ies la suprafață, e ceva ce nu pot controla.

Mâinile lui m-au strâns mai tare și m-am agățat de trupul lui, nu voiam să-mi scape din nou. Am ridicat capul spre el, fața lui era foarte aproape, respirația lui îmi mângâia pielea, buzele. Era puternic, sigur pe sine, și totuși atât de copleșit. De ce faptul că-mi mărturisisem sentimentele îi provoca o asemenea suferință?

— Dacă am plecat acum douăzeci de ani, am făcut-o pentru că era o chestiune de supraviețuire. Și în seara asta, o să renunț încă o dată la tine…

Lovitura în inimă mi-a tăiat respirația. Mi-era rău, îngrozitor de rău. Atingeam cu vârful degetelor fericirea totală, absolută, și mi-era luată chiar înainte să fi putut gusta din ea? Vasili nu va fi deci niciodată al meu? Și eu nu voi fi niciodată a lui?

— Din cauza *de ce*-urilor? l-am întrebat eu cu o voce pierită.

El a scos un oftat adânc, era obosit, obosit să lupte, să înfrunte niște demoni pe care eu nu-i cunoșteam.

— Sunt atâtea lucruri pe care nu le știi…

Într-un fel sau altul, acele lucruri mă priveau pe mine. Mai ales acel lucru de care se temea să-mi vorbească dinainte de venirea mea. Totuși, nu eu îl împiedicasem să se întoarcă la Dacea, să-și regăsească părinții, să mă regăsească pe mine.

Buzele noastre erau foarte apropiate, fără să se atingă. Faptul că trebuia să lupt cu glasul inimii era de nesuportat. Eram înghițită de un val, de o revelație. Eram gata să mă dăruiesc lui, fără teamă. N-ar fi avut nevoie să-și ia o mie de precauții ca să nu mă sperie. Voiam să fiu femeie cu el, voiam să mă abandonez în brațele lui. Vasili a închis ochii, îndurerat, și s-a smuls din îmbrățișarea mea. S-a dat înapoi câțiva pași. Tremuram, brusc mi se făcuse frig.

— Iartă-mă.

— Am de ales, Vasili? Cum să te iert pentru ceva ce nu înțeleg, care îmi scapă?

— E insuportabil să văd că te fac să suferi, distrug totul încă o dată. Și totuși, nu regret că am venit, că te-am regăsit… sunt cumplit de egoist, dar asta mă va ajuta să rezist când o să plec din nou. Te asigur că totul va fi bine pentru tine, aici, la Dacea.

Fiindcă mă temeam atât de mult că va pleca foarte curând, n-am mai fost atentă la ultimele cuvinte. Panicată, disperată, am revenit lângă el și m-am agățat de trupul lui ca și cum ar fi putut în orice clipă să dispară.

— Doar nu pleci deja mâine-dimineață, pe furiș? Nu așa, te rog.

El m-a strâns din nou cu putere.

— Nu, stai liniștită, voi mai rămâne câteva zile.

Ușurarea pe care am simțit-o – foarte mică, ce-i drept – m-a făcut să nu mai am niciun fel de rețineri: mi-am pus brațele în jurul gâtului său, m-am ridicat pe vârful picioarelor și mi-am îngropat fața în pieptul lui. I-am dat un sărut în scobitura gâtului, iar respirația i s-a oprit câteva secunde. Apoi, mâinile i s-au plimbat pe spatele meu și au întârziat pe pielea care nu era acoperită de rochie. Aș fi vrut să mă contopesc cu el, aș fi vrut ca timpul să se oprească pentru totdeauna. Copiii mei dormeau liniștiți, Dacea nu fusese niciodată așa de frumoasă și eram în brațele bărbatului pe care îl așteptasem dintotdeauna. Pentru prima dată în viața mea, n-aveam nevoie să mi se mărturisească iubirea, știam că mă iubește, o simțeam.

— Întoarce-te la moară, mi-a cerut el cu o voce înăbușită, altfel nu voi avea curajul să te las. Nu pot să rămân. Pentru tine.

Pentru mine. Nu trebuie.

Fețele noastre s-au atins ușor pentru ultima oară, ne-am simțit răsuflarea îndelung, profund. Era imposibil să împingem lucrurile mai departe, doar dacă nu voiam să suferim și mai cumplit, din câte îmi spunea el. Apoi, am făcut ceea ce mi-a cerut. Chiar dacă totul îmi scăpa de sub control, nu voiam să fac și mai dificilă situația noastră.

14

N-am auzit ceasul sunând. Romy m-a trezit ea, strecurându-se sub cearșaf alături de mine. S-a ghemuit în brațele mele și m-a anunțat că fratele ei mai mare ne pregătește micul dejun. Copiii mei erau liniștiți, fără griji și habar n-aveau de problemele adulților. Măcar reușisem să le ofer copilăria pe care eu n-o avusesem. Ei nu cunoșteau necazurile la vârsta lor, le dădeam voie să nu se grăbească atât de tare să crească.

— E frumos afară, mami, a zis Romy cu o voce somnoroasă.

M-am hotărât în sfârșit să deschid ochii. Avea dreptate, era frumos afară, verdele măslinilor în contrast cu albastrul viu al cerului și cu lumina crudă a soarelui oferea un spectacol superb.

— A fost frumoasă petrecerea de aseară, a continuat ea.

— Este adevărat, i-am răspuns eu cu sinceritate.

Seninătatea pe care o simțeam era, în mod paradoxal, sfâșietoare. Seninătate pentru că aș fi putut să strig în gura mare că îl iubeam pe Vasili și că Vasili mă iubea. Dar, dintr-un motiv necunoscut, nu puteam să trăiesc această iubire, mi-era interzisă, mi se fura, fără nicio explicație.

— Pot să vorbesc rusește azi cu Vasia?

De ce trebuise să se atașeze de el?

— Nu știu, va trebui să-l întrebăm, dar cred că va pleca înapoi în curând.

— N-o să rămână cu noi la Dacea pentru totdeauna?

— Nu… n-a plănuit așa. Romy, nu-l sâcâi cu chestia asta. Îmi promiți?

— Cum vrei tu, a bombănit ea.

După micul dejun, în timpul căruia am încercat să mă port cât mai firesc, să fiu cât mai veselă, am luat-o înspre Dacea, lăsându-mi copiii să stea la moară. Nu se mai vedea aproape nicio urmă din marea petrecere din seara de dinainte. Mai că ai fi putut crede că nu se întâmplase nimic. Aveam să încerc și eu să fiu relaxată. Fie și numai pentru că eram ocupată, aveam rolul meu de jucat. Am trecut pragul recepției cu pași siguri și

m-am dus direct la terasa piscinei, fără să încerc să-l găsesc pe Vasili. Am salutat clienții, amuzându-ne împreună de ce preț trebuia să plătești a doua zi după ce ai petrecut până în zori. Leneveau în fața cafelei de dimineață, bucurându-se de vacanța care luase o turnură festivă. Mi-au mulțumit și m-au felicitat pentru petrecere. „A fost o seară de care ne vom aminti mult timp", îmi ziceau ei. Cât despre mine, n-aveam s-o uit niciodată.

Așa cum mă așteptam, l-am găsit pe Vasili în birou. Era în picioare în fața ferestrei deschise, pierdut în gânduri. M-am apropiat fără să fac zgomot.

— Bună dimineața, am murmurat eu.

El s-a întors și mi-a zâmbit. Privirea lui îmi spunea că nimic nu se schimbase în timpul nopții. Că nu avusesem doar un vis frumos care să-mi lase totuși un gust amar. Se vedea că dormise prost: era tras la față și avea cearcăne adânci.

— Ești bine? m-a întrebat el îngrijorat.

Am ridicat din umeri și am început să mă învârt prin încăpere; nu puteam să stau locului.

— Da și nu. Alege ce-ți convine.

Răspunsul meu a destins atmosfera. Chiar dacă Vasili era trist, fiindcă am râs împreună la replica mea ne-a ajutat să ne mai relaxăm puțin.

— Aleg da…

Și-a reluat repede, prea repede, tonul serios.

— Ai putea să-mi acorzi puțin timp în dimineața asta? Nu mai putem evita subiectul referitor la viitorul hotelului.

Trebuia să lăsăm sentimentele pe locul doi. Era violent. Era brutal. Dar nu aveam ce face.

— Te-ai hotărât?

— Am câteva întâlniri în după-amiaza asta.

— Nu poți să-mi spui mai mult, bănuiesc…

A început să străbată biroul în lung și-n lat cu un aer preocupat. Se strecura în cealaltă piele a lui, nu mai era Vasili cel atent. Îi văzusem această expresie în ultimele zile, când lucra. Devenea insensibil la cei din jurul lui, avea un obiectiv, niște ordine de dat. Restul nu mai conta. Eram derutată și tot mai

îngrijorată când mă gândeam la ce mă aștepta. Cât despre acel *noi*, dacă exista, el nu mai avea importanță începând de acum. Am inspirat și am expirat ușor, cât mai discret posibil, ca să reușesc și eu să-mi intru în rolul de administrator provizoriu al domeniului Dacea și să-mi susțin argumentele dacă era necesar.

— Aș avea nevoie să-mi faci un raport despre întreaga ta activitate. Cum lucrezi. Cum administrezi hotelul, restaurantul, echipele, tot. Obiectivele pentru următorul sezon. Proiectele, dacă ai. Investițiile…

Cum aș fi putut, după cuvintele din noaptea trecută, să-mi închipui că voi trăi din nou teama pe care o simțisem înainte să sosească? Atunci fusese mai puternică. Dar acum, brusc, mi s-a făcut frică. O făcea intenționat? Juca un rol? Inima îmi bătea atât de puternic, încât aveam impresia că o aud și că până la urmă o să-mi sară din piept. Lipsa mea de reacție l-a făcut să se oprească. A încetat să se mai învârtă prin încăpere. A părut că-și amintește de prezența mea și umerii i s-au lăsat în jos.

— Hermine, scuză-mă. Așa sunt la serviciu, sincer și nu întotdeauna atent la consecințele cuvintelor mele. Îmi pare rău. Nu te pun să dai un examen. N-am nicio îndoială în privința profesionalismului tău, dimpotrivă. Pur și simplu am nevoie de toate detaliile pentru a întocmi un plan cât mai bun pentru tine și ceilalți…

Am dat din cap. Mi-am întors privirea, simțind că mi se umplu ochii de lacrimi. Eu care mă credeam senină, dar de fapt eram foarte departe de așa ceva.

— Uită-te la mine, te rog.

Am făcut cum mi-a cerut. Încercam să mă împotrivesc și totuși simțeam că mă pierd în ochii lui.

— Ți-am promis că totul o să fie bine pentru tine. Ai încredere în mine.

Nu puteam să-i pun sinceritatea la îndoială. Am încuviințat din cap, incapabilă în continuare să rostesc vreun cuvânt. Vasili a oftat; era enervat și trist totodată.

— Dacă grăbesc lucrurile, o fac pentru că este mai bine pentru noi doi, altfel va deveni de nesuportat… Îmi dau seama că-ți cer mult, dar știi că spun adevărul, nu?

Aveam de ales? Nicidecum. Și mai ales nu voiam să intru în conflict cu el, ar fi fost cât se poate de ridicol.

— Începem?

Un sfert de oră mai târziu, trăsesem o fugă la moară, ca să le explic lui Alex și Romy că trebuie să lucrez cu Vasili și că vor fi nevoiți să se descurce singuri. Le-am explicat unde puteau să mă găsească. Ce aveau voie să facă, să nu facă. Apoi, Vasili și cu mine ne-am instalat la o masă mai retrasă de pe terasa piscinei. Mi-am scos dosarele, mi-am deschis laptopul, el l-a deschis pe al lui, cu telefonul mobil de la recepție între noi. Eram gata. Vasili, abia așezat în fața mea, a dispărut câteva minute. S-a întors cu o cafetieră plină și cu două cești în care a turnat cafea, fără să scoată vreun cuvânt.

— Ți-e teamă că o să te adorm? i-am zis eu ușor ironică.

El a schițat un zâmbet

— Nu e niciun risc.

Am întors privirea, vrăjită, sedusă, cuprinsă de o ușurare bruscă. Era trecătoare, îmi dădeam seama foarte bine de asta. Dar de ce să nu mă bucur de ea? N-aveam dreptul să-mi fac amintiri noi pe care să le pot prețui la infinit? Vasili mă eliberase de temeri, chiar dacă tot nu știam ce viitor îmi era rezervat la Dacea, și aveam să trăiesc ceva la care visasem în secret de ani întregi. Să lucrez cu el, să vadă cum mă implicam în proiectul pus pe picioare de părinții lui, să-i dovedesc că și eu aveam meseria asta în sânge. Desigur, nu lucram cu la fel de multă pasiune ca el, dar îmi plăcea foarte mult ce făceam. Jo și Mașa mă făcuseră să-mi descopăr vocația.

Treceam cu ușurință de la un subiect la altul. Eram sigură de mine, de hotărârile mele, de datele financiare pe care le prezentam. Vasili își lua notițe, mă întrerupea ca să-i spun mai pe larg. Unele chestiuni erau pentru mine niște fleacuri, dar, după ce le analiza el, se dovedeau a fi importante. Era foarte priceput, părinții lui nu exageraseră cu laudele când îmi vorbiseră de fiul lor. Eu eram totuși sigură pe competențele mele și nu mă lăsam intimidată, aveam întotdeauna răspunsuri

la întrebările lui. Replicile mele erau pertinente. Vasili se întrerupea, mă privea fix și zâmbea de parc-ar fi spus „m-a dat gata”. Nu era îngrijorat, nici pe departe. Dimpotrivă, aștepta să-l pun din nou în dificultate. Adoram aceste provocări pe care ni le lansam în mod spontan.

Stătea întors cu spatele la terasă, așa încât nu i-a văzut pe Amélie și Charly, care îmi adresau întrebări mute, făcând niște grimase unele mai caraghioase decât altele. Își dăduseră seama că petrecerea se terminase și ca acum începeau lucrurile serioase. Le-am aruncat o privire elocventă pentru a le da de înțeles că nu era momentul și evident asta nu i-a scăpat lui Vasili; s-a întors și s-a uitat fix la Charly câteva secunde. Acesta a încremenit, ca atunci când Jo urla la el, și s-a retras în sala de mese. Aerul lui rușinat era cât pe ce să mă facă să izbucnesc în râs. Dar sprânceana ridicată a lui Vasili, care aștepta ca eu să continui, m-a făcut să mă abțin. Vedeam că nu mai poate sta locului; în cele din urmă s-a ridicat și a început să se învârtă de colo-colo prin încăpere. Am rămas ciudat de calmă și mi-am continuat prezentarea, fără a înceta să-l observ. Părea că gândește cu febrilitate, trecea de la o idee la alta, dar nu pierdea niciodată firul. Când redevenea acel șef de hotel de lux, își îndrepta spatele și lua din nou în stăpânire Dacea. De altfel, aveam impresia că nu încetase niciodată să o facă. Ședința de lucru era pasionantă, aproape că uitasem cine era el și ce reprezenta. Simbioza noastră era totală; ne înțelegeam, ne completam. Era fabulos și derutant în același timp. Era dureros de trist, căci asta n-avea să continue. Tocmai îi prezentam modul de gestionare a rezervărilor când a dat ocol mesei, s-a oprit în spatele meu și s-a aplecat să vadă mai bine. A citit cu atenție ce era pe ecranul laptopului meu, apoi mi-a răsfoit caietul. Am pierdut șirul prezentării, tulburată de senzația neașteptată de a fi atât de aproape de el.

— Ce-i cu povestea asta? Tu continui să completezi în caietul părinților mei?

Tonul lui, pe jumătate ironic, pe jumătate uluit m-a readus la realitate. Totuși nu m-am mișcat.

— Nu este complicat, ei m-au învățat să gestionez rezervările

în acest mod. După ce am instalat programul pe toate calculatoarele de la Dacea, ei nu înțelegeau nimic, mama ta era gata să facă eforturi, dar tatăl tău deloc, el credea în metodele vechi și nu ceda nici în ruptul capului. Știi doar cum era! Așa că, deși țineam evidența pe calculator, am continuat să completez în caietele lor, ceea ce îmi lua doar câteva minute pe săptămână. Au fost foarte fericiți că au putut să se ocupe mai departe de rezervări. Astfel că asta mi-a intrat în obicei și am continuat.

I-am întâlnit privirea emoționată, zâmbetul cald. Și-a dat dintr-odată seama cât de aproape stăteam unul de altul, dar nu s-a tras înapoi. Dimpotrivă, și-a strâns și mai tare brațele în jurul meu; dispăream sub trupul lui.

— Hermine, tu ești…

Și-a abandonat fața în părul meu. Instinctiv, mi-am încolăcit brațele în jurul gâtului său pentru a-l trage mai aproape. Voiam să-l păstrez lângă mine. El a murmurat ceva și s-a îndepărtat. A dispărut într-o fracțiune de secundă. Dar n-am avut niciun moment de răgaz ca să-mi pot reveni. Alex și Romy au apărut chiar atunci ca să mă întrebe dacă puteau să facă baie în piscină. În hotel era liniște, în piscină nu se vedea nimeni, dar n-am putut să le refuz această plăcere. Au plonjat în apă cu capul înainte. M-am apropiat de ei; îmi tremurau picioarele. Vasili a venit și s-a oprit în spatele meu, strângându-mi cu delicatețe talia. Nu puteam sta departe unul de altul.

— Scuză-mă, a murmurat el.

Pentru ce voia să-l scuz? Că nu rezista sau că nu își dădea voie să îndrăznească mai mult?

— În niciun caz…

Copiii l-au zărit și i-au făcut semne largi cu mâna; Vasili i-a salutat și i-a întrebat în rusește ce mai fac. Romy i-a răspuns în limba lui.

— Se înțeleg bine între ei?

— Da. Uneori se mai ceartă din nimicuri, dar nu suportă să fie despărțiți.

— La fel eram și eu cu sora mea. Când îi văd pe copiii tăi aici, mă năpădesc multe amintiri.

Vasili era la fel ca părinții lui, dispariția Emmei, sora lui, era

un subiect tabu. Nu vorbea despre ea pentru că era prea dureros. Cel mai neînsemnat cuvânt care făcea referire la ea era o mărturisire prețioasă, o dovadă că avea încredere în mine.

— Și e greu?

— Da, mi-a răspuns el, cu un zâmbet nostalgic pe buze. Dar mai puțin decât îmi imaginam. Dacea ar fi tristă fără copii. Să ne întoarcem.

Dintr-o singură mișcare, am făcut stânga-mprejur, iar Vasili și-a lăsat mâna pe spatele meu ca să mă conducă la masă.

Ne-am continuat ședința de lucru, chiar dacă Romy ne tot întrerupea. Vasili era deosebit de răbdător, nu părea deloc deranjat. Când fiica mea îi punea întrebări despre ce făcea sau ce citea pe laptop, el îi răspundea invariabil în rusește, ceea ce o umplea de fericire în timp ce pe mine mă enerva la culme pentru că nu înțelegeam nimic. Charly ne-a servit cu forța masa de prânz. Stând cu ochii pe copii, mâncam și lucram în același timp. Din când în când, mă detașam puțin și observam din afară imaginea cu noi patru. Alex și Romy își înfulecau mâncarea împreună cu noi. Iar eu mă întorceam în acea lume a iluziei, acea lume efemeră care n-avea să dureze decât foarte puțin. Mă rugam ca această amintire să mă aline când totul se va fi terminat. Ceea ce avea să se întâmple neîntârziat.

— Trebuie să pleci? l-am întrebat, văzând că se uită la ceasul de la mână.

A țintuit cu privirea balansoarul Mașei în depărtare și a oftat adânc. Ăsta era răspunsul lui. Le-am propus copiilor să se ducă la moară, promițându-le că vor putea veni mai târziu să se bălăcească în piscină. Ei au acceptat fără să crâcnească. Romy i-a dat un pupic pe obraz lui Vasili; o invidiam pe fiica mea pentru spontaneitatea ei.

— Acum ai toate detaliile pe care le voiai? l-am întrebat eu cu îngrijorare.

— Am de zece ori mai mult decât e necesar. Am fi putut să ne oprim după cinci minute.

— Am dreptul la un *de ce?*

El a râs sincer.

— Acum, da. Visez la un moment ca ăsta de atâta timp…

A oftat din nou și s-a ridicat, luându-și laptopul.

— S-ar putea să dureze.

Nu mai puteam să-l privesc. Mă cuprindea frica. L-am simțit apropiindu-se, s-a lăsat pe vine în fața mea și a îndrăznit mai mult: mi-a luat mâinile într-ale lui.

— Hermine, ai încredere în mine.

— Bine.

Mi-a mângâiat obrazul, s-a ridicat în picioare și a plecat fără să privească înapoi.

Ar fi trebuit să mă duc la recepție, să-mi reiau programul, dar nu eram în stare deocamdată. Mă pierdeam în contemplarea grădinii, copleșită de soarele după-amiezii. Care ardea nemilos, tare, atotputernic. Clienții încercau să se adăpostească, umbrelele de soare se deplasau ca prin magie. Îmi plăcuse întotdeauna să-i observ pe oamenii care voiau cu orice preț să se bronzeze, dar care se topeau de căldură și în cele din urmă se așezau pe treptele piscinei pentru a se răcori.

Privirea mi-a fost atrasă de balansoarul Mașei. N-avusesem decât foarte puțin timp să-l contemplu în ultimele zile. Ce-ar spune ea? Ce-ar crede despre ceea ce se întâmplă, despre ceea ce se spune? Nu vorbisem niciodată despre Vasili cu ea, din pudoare, din teamă, și pentru că făceam totul ca să nu mă mai gândesc la el, ca să nu-mi mai amintesc de ceea ce declanșase în mine într-o perioadă în care nu credeam în iubire. De ce m-aș fi întors în trecut? Ce era făcut era bun făcut. Îmi întemeiasem o familie cu Samuel, Vasili trăia în celălalt capăt al lumii. Fără a mai pune la socoteală că era vorba de fiul Mașei. Nu trebuia să regret că nu-i mărturisisem niciodată faptul că Samuel nu era primul care-mi făcuse inima să bată. Eram convinsă că știa asta și că hotărâse să-mi respecte tăcerea și grădina mea secretă.

Sosirea inopinată a lui Charly m-a smuls din gândurile mele. S-a așezat lângă mine și mi-a întins o limonadă, rețetă proprie.

— O să te deshidratezi, așa că ai face bine să o bei.

Nu greșea, căldura mă toropea.

— Vasili a plecat?

— Avea niște întâlniri în legătură cu Dacea. Nu pot să-ți spun mai mult, pentru că nu știu ce pune la cale.

— Să ne concentrăm pe soarta noastră. Ca să fiu sincer cu tine, sunt din ce în ce mai puțin îngrijorat. Mă îndoiesc c-o să ne dea afară.

— Nici eu nu cred asta, i-am răspuns zâmbind.

— Bun, sper totuși că n-o să ne vândă vreunei companii. Îți imaginezi cum am arăta în uniformă?

Am izbucnit amândoi în râs. Fiindcă nu aveam nimic concret, m-am abținut să-i spun că Vasili îmi promisese că totul va fi bine. Asta nu însemna mare lucru.

— De ce a așteptat să se încheie nebunia cu petrecerea?

— Cred că n-a fost ceva intenționat. Trebuie să se întoarcă în curând la Singapore, deci a accelerat procesul.

În parte, aveam dreptate.

— Oh, pleacă înapoi… Încă o dată.

Am întors privirea. A bombănit, ca și cum ezita să vorbească. Și apoi s-a dezlănțuit:

— Aseară, am avut impresia că fac un salt în trecut și am crezut că nu sunt singurul.

S-a aplecat și m-a privit în ochi. I-am zâmbit jenată, aproape intimidată.

— Am să-ți mărturisesc un lucru, Hermine, pe care n-am îndrăznit niciodată să ți-l spun. Când am venit aici, eram inocent în materie de povești de iubire, dar nu exista partidă mai bună decât mine.

Am râs cu poftă. Îmi aminteam de parcă era ieri de Charles, cu aerele lui de aristocrat deșirat și mai ales cum îngheța de frică atunci când trebuia să se adreseze unei fete.

— Când v-am văzut dansând împreună, în seara dinaintea plecării lui, am înțeles ce înseamnă dragostea și dorința. Amândoi radiați de fericire. Eram convins că el nu va mai pleca, că va rămâne pentru tine. M-am înșelat, dar mult timp am crezut că se va întoarce de dragul tău și că tu îl vei aștepta. Iarăși m-am înșelat. Dar aseară, n-aveam ochi decât pentru voi. Așa că, de data asta, sper să fiu un pic mai perspicace și el să rămână lângă tine.

Confesiunile celui mai bun prieten al meu m-au tulburat, trebuie că făcuse multe eforturi să rostească aceste cuvinte. Charly rămânea însă un mare timid.

— Îmi pare rău că te dezamăgesc, dragul meu Charly, dar în ciuda a ceea ce ai văzut, ai înțeles, în ciuda a ceea ce eu și Vasili simțim unul pentru celălalt – ai văzut bine de la început –, el o să plece totuși din nou. Nu mă întreba de ce, nu știu nimic. Și nu sunt sigură c-o să știu vreodată.

După aerul meu serios și trist, a înțeles că nu glumesc. M-a îmbrățișat.

— Ți-aș propune să-i dăm o mamă de bătaie, dar nu cred c-ar fi foarte utilă.

Am izbucnit în râs. Slavă Domnului că îl aveam pe Charly, el rămânea farul meu în noapte.

După-amiaza a trecut fără ca Vasili să apară. Când a sosit schimbul pentru a mă înlocui la recepție, mi-am luat copiii de la piscină. N-au protestat, mulțumiți că putem să mai stăm un pic împreună toți trei. Săptămâna fusese plină și intensă, iar ei plecau la Samuel a doua zi, seara. Înainte de a ne întoarce la moară, am trecut pe la bucătărie să-i urez serviciu ușor lui Charly. Dintr-o privire, i-am dat de înțeles că nu aveam nicio noutate. Traversând curtea, am scrutat drumul, sperând să văd mașina lui Jo. Degeaba am mers cât mai încet posibil, miracolul nu s-a produs. Am închis ochii o clipă, am inspirat profund și m-am decis să las deoparte tot ce nu îi privea pe Alex și Romy. Și eu aveam nevoie să mă bucur din plin de ei. Când am ajuns acasă, am pus muzică, am deschis larg ușa de sticlă și am hotărât că la cină vom mânca sendvișuri pe terasă, le plăcea la nebunie, și mie la fel. Era micul nostru secret care nu trebuia să ajungă niciodată la urechile lui Charly. Masa a fost veselă, am râs mult, dar n-a durat la nesfârșit. Aveau nevoie să se refacă după petrecerea din ajun, noaptea fusese prea scurtă pentru toată lumea.

După ce s-au culcat, m-am instalat pe canapeaua de pe terasă. Am contemplat cerul în flăcări, întunericul câștigând cu fiecare

secundă tot mai mult teren. În câteva minute, avea să fie beznă. Îmi aminteam de primele seri la moară, după ce mă mutasem aici. Nu mă mai săturam să admir apusul, uluită de rapiditatea cu care dispărea soarele.

— Terasa aceasta este cel mai frumos loc pentru a te bucura de apusul soarelui, parcă ești singur pe lume.

Fără să mă uit la Vasili, care tocmai apăruse ca prin magie, am zâmbit.

— Jo îmi spunea exact același lucru.

S-a apropiat, dar nu m-am mișcat. De data aceasta, a aruncat o privire în jur.

— Tata te-a lăudat pentru renovările pe care le-ai făcut, dar văd că e mult mai mult decât atât. E un paradis.

— Mulțumesc. Mereu m-am temut că ești supărat pe mine pentru că am acceptat propunerea lui Jo și a Mașei de a mă muta aici.

Și-a dat ochii peste cap, exasperat.

— Când mă gândeam la tine, mi te imaginam aici, la mine acasă. Nu vreau să-ți ascund că lucrul ăsta mă durea, aș fi vrut să fiu aici, cu tine. Dar cel puțin, știam unde ești.

S-a așezat într-un fotoliu.

— Într-un fel, tu încă erai aici, am zis eu.

A încruntat din sprâncene, derutat.

— Lucrurile tale, cele pe care le-ai lăsat când ai plecat… sunt aranjate aici, numai eu știu unde se află.

A părut stupefiat de dezvăluirea mea.

— Nu le-ai aruncat?

— Nu. Mi-am zis că, dacă te-ai întoarce într-o bună zi, poate te-ai bucura să le regăsești. Și asta ți-ar trezi niște amintiri.

Când dădusem peste lucrurile lui, fără să scotocesc prin ele, văzusem totuși că erau talismane, fotografii, scrisori, discuri, cărți la care probabil ținea și brusc îl invidiasem, eu care nu aveam nimic. Nimic care să-mi amintească de copilăria și adolescența mea. Eu care n-aveam părinți. Eu care n-aveam casă. În timp ce el avea toate astea și le întorsese spatele, aparent fără motiv. Fusesem din nou îngrozitor de furioasă pe el pentru că plecase. Jo și Mașa nu vorbeau decât foarte puțin despre fiul

lor, nu voisem să-i supăr, ci să-i ocrotesc, să-i protejez și să nu redeschid o rană care nu se vindeca. După doi ani de absență, n-avea să se mai întoarcă, devenise o certitudine pentru toată lumea. Și totuși, fiindcă pentru mine amintirile erau deosebit de prețioase, hotărâsem să le aranjez în cutii de carton și să le pun deoparte în cazul în care… În majoritatea timpului, uitam că erau acolo, aproape de mine. Și apoi, uneori, îmi aminteam de ele. De fiecare dată când se întâmpla asta, mi se strângea inima. Mi le alungam din minte cât puteam de repede, nu-mi foloseau la nimic.

— Poți să scapi de ele, mi-a propus Vasili.

— Nu arunci amintirile la coșul de gunoi, i-am răspuns eu cu o voce dură care l-a surprins.

Dar m-am adunat imediat.

— Oricum, nu sunt în stare să fac asta. Dacă vrei să dispară, n-ai decât să le arunci tu.

A schițat un zâmbet, imediat însă a devenit serios. Am decis să-l ajut să înceapă, în ciuda nodului pe care-l simțeam în gât.

— Îmi imaginez că n-ai venit să mă vezi la ora asta ca să-mi vorbești despre moară și despre lucrurile tale.

A închis ochii și și-a trecut o mână obosită peste față.

— Într-adevăr… prefer să nu mai aștept ca să-ți explic. Pentru început, trebuie să-ți povestesc niște detalii legate de istoria hotelului Dacea.

Mi-am înăbușit întrebarea înainte să o rostesc.

— Sunt gata, te ascult.

S-a instalat comod în fotoliu, iar eu m-am ghemuit instinctiv. Aveam să-mi cunosc viitorul la Dacea.

— Când au venit copiii tăi vineri, am preluat schimbul la recepție și a fost la țanc fiindcă un apel îmi era destinat mie. Aș fi trecut peste amănuntul ăsta, dar, până la urmă, a avut utilitatea lui și este important ca tu să știi totul. Trebuie să știi tot. Bărbatul care m-a sunat mi-a făcut o ofertă de cumpărare. Mi-a oferit chiar foarte mult și e gata de orice ca să fie proprietarul acestui hotel.

Am invocat toate capacitățile mele de stăpânire ca să nu explodez, să nu urlu, ca să nu protestez împotriva nedreptății,

m-am agățat de brațele fotoliului. Sfâșierea din trupul meu, din inima mea era atroce, parcă mi se smulgea o parte din mine, din ceea ce construisem. Totul va fi bine, îmi zisese el, își bătea joc de mine. Un necunoscut avea să ia în posesie Dacea. Să o vândă. Să se debaraseze de ea ca de o zdreanță. Îl priveam pe Vasili cu atâta intensitate, încât mă dureau ochii. Era o durere ucigătoare. Vasili nu și-a coborât privirea; își asuma ceea ce spunea. Și totuși era și el furios ca și mine, se stăpânea în același mod. Simpla evocare a acestui episod părea să-l scoată din sărite.

— Îl cunoști? l-am întrebat cu dinții încleștați.

A întors privirea, iar expresia de dispreț de pe fața lui m-a șocat, într-atât îi era de străină.

— Din câte îmi amintesc, a vrut dintotdeauna Dacea.

Acest om era o figură importantă în regiune. Fără să-l fi cunoscut, îmi dădeam totuși foarte bine seama despre cine vorbea, dar nu știam să fi avut vreo legătură cu Dacea. Era proprietarul mai multor hoteluri de lux, cei trei fii ai lui le moșteneau, dar deocamdată el era încă la conducere, ca un patriarh, asemenea lui Jo înaintea lui. De aceea îl sunase personal pe Vasili. Acest om – provenit dintr-o familie de moșieri – îl cunoștea pe Jo aproape dintotdeauna. Familia lui stătuse cu ochii pe Dacea încă de pe vremea când nu era nici măcar o fermă. El nu acceptase niciodată ca Jo să devină proprietarul domeniului. Apoi imitase modelul de afacere pus pe picioare de către Jo și Mașa construindu-și propriile hoteluri și, în ciuda profiturilor, continua să râvnească la ceea ce Jo și Mașa creaseră, iar el n-ar fi obținut niciodată: magia care învăluia acest loc. Reușita lor îi făcuse invidioși pe mai mulți. Dacea, cu poziția ei excepțională între Luberon și Ventoux, era faimoasă, emana o aură. Și în pofida timpului care trecea și a dificultăților din sectorul hotelier, rezista cu îndârjire. Vestea despre dispariția proprietarilor ei se dusese în lung și-n lat. La fel și cea despre întoarcerea lui Vasili pe meleagurile natale.

— Îi vizita în mod regulat pe părinții mei, și vizita lui nu era întotdeauna dintre cele mai agreabile, pentru că punea presiune pe ei. Credea și încă mai crede că banii pot cumpăra totul. Închipuie-ți cum îl primea tata.

În pofida îngrijorărilor mele și a numeroaselor întrebări, am râs, căci nu mi-era deloc greu să-mi imaginez cum întâmpina Jo pe cineva care voia să-i smulgă Dacea. Chiar aș fi vrut să văd scena ca să jubilez.

— Nu l-am văzut niciodată. Părinții tăi n-au pomenit niciodată de el.

Nu încerca să-și ascundă satisfacția și a continuat cu ironie:

— Nu mă miră… Ultima oară, eu și cu tata ne-am dus să-i spunem să înceteze cu hărțuiala o dată pentru totdeauna. A profitat de moartea Emmei. A îndrăznit să vină neinvitat la priveghi. Eu eram prea scârbit ca să reacționez, iar mama l-a împiedicat pe tata să facă scandal, deși toată lumea știa de ce venise. Vizita proprietatea ca și cum era deja a lui. S-a întors chiar a doua zi după înmormântare și în zilele care au urmat. Era convins că părinții mei vor ceda, că nu vor mai putea rămâne la Dacea după ce o pierduseră pe sora mea.

S-a ridicat brusc și a început să străbată terasa în sus și-n jos.

— Tata mi-a propus să-l însoțesc ca să-i facem o mică vizită. Care a degenerat cu ușurință.

Jo îi transmisese așadar fiului său metodele lui de școală veche pentru rezolvarea problemelor între bărbați. Nu-l scăpăm pe Vasili din ochi în timp ce vorbea. În ciuda conflictului interior pe care puteam să-l citesc pe fața lui, se ținea drept, puternic, mândru, era poate chiar mai impresionant decât tatăl lui. Jo avea în el o violență brută. La Vasili, era mai subtilă, mai calculată, mai chibzuită, mai periculoasă poate. Cum reușise să-și stăpânească instinctele violente și să devină un om de afaceri cumpătat și prezentabil la celălalt capăt al lumii? Când îl vedeam așa cum era în seara asta, și chiar de când își luase în serios rolul său de patron al hotelului pe care îl administram eu, mi-era din ce în ce mai greu să mi-l imaginez în lumea lui.

— N-ar trebui, dar sunt oarecum mândru de asta.

Expresia arogantă pe care o arbora îmi dovedea că nu dezaproba ce se întâmplase la acea vizită.

— Mi-am rupt câteva coaste și arcada, dar mai ales am avut parte de cea mai strașnică pereche de palme de la mama când ne-am întors. Crede-mă, asta m-a durut cel mai tare. Își

pierduse deja fiica, nu voia să-și piardă și fiul.

Nu mi-era greu să mi-o închipui pe Mașa dându-i cea mai zdravănă chelfăneală din viața ei fiului său de aproape douăzeci și cinci de ani.

— Așadar, din câte spui tu, de atunci a stat în banca lui… până acum câteva zile.

— Asta era întâlnirea ta de azi?

— Una dintre întâlniri. N-am lovit pe nimeni, dacă asta te îngrijorează. Am îmbătrânit, nu că n-aș fi avut chef să-l bat, dar m-am maturizat.

Mi-a aruncat o privire amuzată și nu lipsită de mândrie. După câteva secunde, și-a reluat tonul serios. Pauza nu durase mult.

— Țineam doar să-i avertizez privindu-i în ochi că trebuie să ne lase în pace o dată pentru totdeauna.

Umorul lui s-a schimbat brusc în altceva. Un soi de gravitate a pus stăpânire pe el. O emoție pe care n-o sesizam l-a copleșit. A închis ochii, ca pentru a se liniști sau pentru a-și da curaj. Tulburată, cu inima bubuindu-mi în piept, m-am dus lângă el și i-am pus mâna pe braț. A deschis ochii și m-a fulgerat cu privirea lui intensă. Am încremenit.

— Ca să fiu pe deplin cinstit cu tine, și trebuie să fiu, le-am explicat că Dacea are deja un nou proprietar.

Am sărit ca arsă.

— Oh… ai vândut altcuiva.

Am vorbit fără să mă gândesc, nu puteam lăsa senzația de gol să mă cuprindă, altfel cedam nervos. Și refuzam s-o fac. Eram mai puternică decât atât. Trebuia să fiu. Vasili a venit lângă mine și mi-a luat fața în mâinile lui.

— Hermine, tu ești… Tu ești noua proprietară. Asta m-am dus să le spun. Ți-am povestit asta ca să nu fii uimită dacă, într-o bună zi, te trezești cu ei aici. I-am prevenit că ești mai periculoasă decât tata și mama la un loc și că ai apăra cu îndârjire Dacea.

Am încercat să mă îndepărtez de el, dar n-am putut. S-a apropiat și mai mult de mine. M-am luptat cu lacrimile și cu furia care mă cuprindeau, chiar dacă asta presupunea să-mi

găsesc cele mai tainice resurse.

— N-ar fi trebuit să le spui asta niciodată! Nu e posibil, Vasili… Dac-aș fi putut, îți dai seama că… dar nu am posibilitatea, chiar dacă m-aș îndatora pe viață, chiar dacă mi-aș îndatora copiii și viitorii nepoți, n-aș putea să-ți plătesc pentru Dacea.

El mi-a zâmbit cu blândețe.

— Nu-mi pasă de bani, nu vreau așa ceva. L-am informat pe bătrânul notar al părinților mei. Căutăm soluții de mai multe zile. N-am stat degeaba în biroul tău, am pus mâna pe toate hârtiile tale, administrative, bancare, sper să mă ierți că am scotocit. I-am dat toate actele de care are nevoie. Este pe punctul de a întocmi dosarul, ca să nu te coste nimic sau aproape nimic, în mod legal, o să ne străduim să evităm metodele tatălui meu. Dar, dacă trebuie să trecem prin asta, o vom face… Când voi pleca înapoi, tu vei fi unicul proprietar al hotelului. Și mai târziu, vei putea să-l lași moștenire lui Alexandre și Romy.

Lacrimile au început să-mi curgă pe obraji.

— Dacea trebuie să rămână în familia ta.

— Tu faci parte din familie. Pentru părinții mei, pentru mine și – știu că pot să vorbesc în numele ei – ai fi făcut parte din ea și pentru sora mea. Ea ar fi fost de acord cu decizia pe care am luat-o, sunt convins de asta până în adâncul ființei mele.

Mi-a zâmbit din nou, sigur de el, de ceea ce spunea. Eram copleșită de un șuvoi de emoții, temându-mă să-mi imaginez prea mult. Nu visam? Totuși, mâinile lui pe pielea mea, parfumul lui care plutea în jurul meu, zgomotele nopții erau cât se poate de reale. Trăiam cu adevărat această clipă. Existam. Aveam o familie, făceam parte dintr-o familie. Aparțineam unei familii. Căutasem asta toată viața. Și familia la care visam mă accepta ca pe una de-ale lor.

— Nu pari să-ți dai seama că tu ești cea care face tot posibilul să țină Dacea în viață de ani întregi, faci mai mult decât ai fi făcut dacă te-ai fi născut aici. Ea trăiește prin tine. Tu ești ea. Am înțeles acest lucru în dimineața în care am plecat, acum douăzeci de ani. Când te-am văzut la fereastră… erați deja o singură ființă, și totuși tu veniseși de foarte puțin timp.

Am continuat să lupt ca să nu mă expun unei dureri căreia nu i-aș fi rezistat. Să cred fie și numai pentru o clipă că eram acasă la Dacea, că era a mea și că nu voi fi smulsă niciodată din acest loc, iar mai apoi totul să se năruie, ar fi fost devastator. Nu mi-aș mai fi revenit.

— Vasili, nu sunt sigură că înțelegi ce impact au vorbele tale.

— Crede-mă, știu. Nu mă joc. Aici, ești acasă la tine, Hermine. Dacea înseamnă acasă pentru tine. Ea este casa ta.

Prin urmare, știa totul despre mine. Mașa îmi trădase secretele… dar nu eram supărată pe ea. Iar în privirea lui Vasili nu citeam niciun pic de milă, nu citeam decât iubire, încredere. Fetița ascunsă în adâncul inimii mele era în sfârșit în siguranță, copiii mei la fel până la sfârșitul zilelor lor. Ea, ei, eu aveam rădăcini undeva. Am cedat și m-am prăbușit la pieptul lui, iar el m-a ținut strâns în brațe. M-a lăsat să plâng în voie. Plângeam de ușurare, de fericire, de groază în fața responsabilităților, copleșită de sentimentul că existam, că eram femeie, mamă. Totuși, simțeam o tristețe difuză, surdă, perversă, pe care nu reușeam s-o alung, nici măcar s-o înțeleg. De unde venea oare? Care era adevărata ei natură? Oboseala, emoțiile incontrolabile, violente mă împiedicau să-mi dau seama exact ce anume mă neliniștea, ce mă năpădea, deși mi se împlinise un vis, visul vieții mele. Îmi mai scăpa un element, din nou. Dar nu mai aveam putere. O ceață mă învăluia încet-încet. Abia mă mai țineam pe picioare. Capul mi-a căzut pe gâtul lui Vasili, eram ca o păpușă de cârpe în brațele lui, reușind cu greu să-mi țin ochii deschiși.

— Trebuie să dormi, ești epuizată, a murmurat el.

A intrat în moară, s-a oprit câteva secunde în prag și a măsurat încăperea cu privirea.

— Camera ta trebuie să fie acolo.

A luat-o în direcția bună fără nicio ezitare. M-a întins pe pat, m-a învelit cu cearșaful și m-a privit îndelung, fără să rostească vreun cuvânt. Aș fi vrut să lupt, să trag de el, să-i cer să rămână cu mine. O ultimă sforțare mi-a permis doar să-i apuc mâna și să ne împletim degetele.

— Dormi. Totul va fi bine acum.

În clipa în care mă cufundam cu totul în somn, mi s-a părut că-i simt buzele lăsând un sărut pe ale mele.

15

Când am ajuns la Dacea a doua zi, tot nu-mi venea să cred. Vasili mă aștepta așezat pe trepte, cu zâmbetul pe buze, părea odihnit față de seara trecută. Era oare ușurat, simțea că a scăpat de o povară? M-am așezat lângă el, cât mai aproape posibil, abținându-mă să-mi las capul pe umărul lui.

— Mi-am revenit după emoțiile prin care am trecut, l-am anunțat eu.

Ceea ce nu era întocmai exact. În pofida fericirii mele – de netăgăduit – la ideea de a nu fi despărțită de Dacea, eram bulversată de noua mea realitate. Mă chinuiam să-mi revin după amintirea vagă a buzelor lui pe ale mele.

— Ai fi putut să rămâi cu mine azi-noapte.

El mi-a aruncat o privire piezișă.

— Mi-ar fi plăcut să rămân cu tine azi-noapte. Crede-mă, a fost un chin să te părăsesc.

S-a apropiat și mai mult de mine, fețele noastre erau pe punctul de a se atinge. Nu conta unde ne aflam, cine putea să ne vadă, să ne surprindă, fiecare clipă petrecută unul alături de celălalt ne intensifica dorința. Mâna lui mi-a atins ușor obrazul, gura.

— Așa cum tot un chin este și acum să nu te sărut.

A închis ochii, a inspirat adânc pentru a se liniști, în timp ce respirația mea se accelera. Apoi s-a ridicat brusc.

— O să schimbăm subiectul, dacă vrei, mi-a spus.

— Aș prefera, i-am răspuns pe un ton mai sec decât mi-aș fi dorit. Nu sunt departe de a te întreba de ce… Este tot interzis?

Ceea ce făcea pentru Dacea nu aducea lumină în chestiunile mai încâlcite și nu eram sigură că pot să mă mai stăpânesc mult timp să cer răspunsuri la întrebările mele. O făcea ca să ne protejeze, spunea el. De ce anume să ne protejeze?

— Despre ce voiai să-mi vorbești? l-am întrebat după ce am rămas tăcută câteva clipe ca să mă liniștesc.

A afișat un zâmbet stânjenit.

— Sper că n-o să te superi pe mine, dar i-am scurtat chinul lui

Charles și l-am anunțat că tu vei fi proprietara domeniului.

M-am ridicat și eu, deși picioarele îmi tremurau.

— Oh… Atunci, chiar este adevărat?

Fața i s-a destins, aproape că era amuzat.

— Da! Mă văd din nou cu notarul în după-amiaza asta ca să lucrăm la dosar.

— Deja?

— Ți-am zis că nu trebuie s-o lungim… cred în continuare la fel și chiar sunt tot mai convins cu fiecare clipă, în pofida a ceea ce implică asta.

Era inutil să mai adaug ceva. Viitorul meu minunat la Dacea era umbrit de plecarea lui. Erau legate între ele, de aceea eram tristă. Acum însă refuzam să mă las copleșită de emoții.

— Scuză-mă, trebuie să vorbesc cu Charly.

M-am dat înapoi câțiva pași, fără să-mi iau privirea de la el. Apoi, m-am întors și am alergat spre bucătărie. N-a încercat să vină după mine.

Am împins ușa grea și am intrat în vizuina celui mai bun prieten al meu.

— Trebuie să-ți spun patroană acum? a exclamat Charly.

— Termină cu prostiile!

— Sunt atât de fericit pentru tine. Dar n-o să-ți ascund faptul că sunt fericit și pentru noi. Nu cred c-o să ne dai afară imediat!

— O să am nevoie de tine și de Amélie. Veți rămâne aici, mereu? N-o să plecați?

— Bineînțeles că nu! Am venit împreună, Hermine, vom pleca împreună!

L-am luat în brațe, emoționată.

— Mulțumesc, Charly.

Vocea tremurătoare m-a trădat.

— Ce se întâmplă?

— Asta înseamnă mult, știi… mi-e totuși puțin teamă că n-o să reușesc… și…

— E vorba de Vasili? a șoptit el ca și cum se temea de reacția mea.

— Da…

— Sunt sigur că totul va fi bine până la urmă cu el.

I-am dat drumul din îmbrățișare și am găsit puterea să-i zâmbesc. N-aveam să-i stric fericirea – firească – pe care ar fi trebuit s-o împart din plin cu el. N-avea niciun sens.

— Ai dreptate. Hai, la treabă!

— La ordinele tale!

M-am forțat să râd și am părăsit rapid bucătăria.

L-am găsit pe Vasili lângă piscină. Am rămas mult timp unul în fața celuilalt, la fel de îndurerați amândoi. Apoi ne-am pus pe treabă. Toată dimineața, ne-a fost greu să ne vorbim. Cele câteva vorbe pe care le-am schimbat totuși au fost despre lucruri banale. Evitam subiectele sensibile. Plecarea lui. Noi. Întocmai ca în zilele care precedaseră marea petrecere a verii, el se ocupa și de biroul din Singapore, și de administrarea hotelului împreună cu mine. Îmi venea să-l forțez să-mi spună tot ce avea pe suflet, ce îmi ascundea. Degeaba eram supărată pe el, nu puteam să nu-l observ pe furiș, profitam de prezența lui atâta vreme cât era acolo.

Era fericit când se ocupa de Dacea. De ce luase decizia de a se despărți de hotelul părinților săi? Îmi spunea că aveam meseria asta în sânge, dar nu eram singura. O avea și el. Văzusem lucrul ăsta cu ochii mei de când se întorsese. Dacea îl făcea la fel de fericit cum mă făcea pe mine, aici era acasă la el. Totul îl chema să rămână, să nu mai plece. Concentrată pe anunțul pe care-l făcuse cu o seară în urmă, nu mă gândisem încă la ce însemna pentru el să-mi vândă Dacea; nu faptul că mi-o ceda mie, ci faptul că se despărțea de ea. Asta însemna că avea să piardă ceea ce îl lega de părinții lui, de sora lui, de viața lui dinainte, de povestea lui. De ce era atât de radical? Chiar dacă pleca, puteam s-o administrez pentru el, n-aveam nevoie să devin proprietară, putea să-i rămână lui. Ar fi păstrat o legătură cu pământul lui, cu rădăcinile lui – el care era norocos să aibă așa ceva –, dar nu, el prefera să rupă, să distrugă ceea ce îl lega de acest loc de care rămăsese atașat visceral în ciuda unei absențe de douăzeci de ani.

Pe la unu, am auzit vocile lui Alex și Romy în curte. Le

dădusem întâlnire pe terasa restaurantului pentru masa de prânz. Punctualitatea lor – sau mai degrabă faptul că erau lihniți de foame – m-a făcut să zâmbesc. Am luat telefonul mobil de la recepție și m-am dus la ei. Fiicei mele nu-i plăcea că nu venise și Vasili. Când m-a văzut singură, și-a pus mâinile în șolduri, încruntând din sprâncene.

— Vasia nu mănâncă împreună cu noi?

— Nu știu, du-te și invită-l, dacă vrei. Este în birou.

A dispărut înainte de a apuca să mă răzgândesc. Câteva minute mai târziu, Romy a revenit triumfătoare, trăgându-l de mână.

— Fiica ta nu mi-a dat de ales.

— A făcut bine că te-a convins.

A coborât treptele, Romy l-a lăsat și a pornit înainte alergând, iar el mi-a pus mâna pe spate și s-a aplecat spre mine.

— Îmi pare rău că te fac să suferi.

— Să ne bucurăm de clipele furate.

N-am deschis gura în timpul mesei, întrucât se vorbea în rusește. Dar nu m-a deranjat, căci până și Alex și-a depășit neîncrederea față de Vasili și a vorbit limba Mașei foarte bine, primind întruna laude. Eu mă delectam să ascult această limbă pe care, fără s-o vorbesc, învățasem s-o iubesc; accentul, sonoritățile care îmi aminteau de Mașa și care erau de acum înainte și pentru totdeauna legate de Vasili. Nu mă mai săturam să-i privesc pe toți trei. Îmi gravam această imagine în memorie, în suflet. Legătura strânsă pe care copiii mei o formaseră cu Jo și Mașa se întinsese deja cu ușurință la Vasili, ca și cum, pentru copiii mei, el era o parte din ei – ceea ce era adevărat. Simțeam tot timpul un nod în gât. Așezat alături de mine, Vasili își dădea probabil seama de asta. În mai multe rânduri, a depășit limitele pe care ni le-a impus și mi-a mângâiat coapsa pe sub masă. Gestul lui era reconfortant și posesiv totodată. Mă excita și mă îndurera în același timp.

Apoi ni s-a servit cafeaua și Vasili și-a dat seama că era în întârziere.

— Trebuie să plec, notarul mă așteaptă deja de ceva timp.

— Atunci, du-te.

— Ne vedem diseară? m-a întrebat el aproape timid.

I-am răspuns cu un surâs. Ușurarea i s-a citit pe chip. S-a ridicat repede de la masă și s-a dus să-și ia lucrurile din birou. În momentul în care ieșea în fugă din Dacea, mi-am dat seama că probabil nu-i va revedea pe copii.

— Alex, Romy, trebuie să vă luați la revedere acum de la Vasili. Poate că n-o să se întoarcă până plecați.

Ne-am ridicat toți trei în mare viteză și l-am strigat înainte să urce în mașina lui Jo. Am alergat spre el; când ne-a văzut, a zâmbit amuzat. Și în timp ce trăiam din plin într-un vis iluzoriu, această scenă îmi sfâșia inima.

— Mai stai puțin, i-am zis. Copiii vor să-și ia la revedere.

El s-a încruntat, surprins.

— Păi da, tati vine să ne ia în curând, i-a explicat Romy.

Vasili a făcut un pas înapoi și fața i s-a crispat. Ca și cum trecea de la o fericire totală la o durere teribilă. Ce se întâmpla cu el?

— Vei continua să ne înveți rusește când ne întoarcem săptămâna viitoare? l-a întrebat fiica mea.

El a înghițit cu dificultate, chinuindu-se să-și găsească cuvintele.

— *Niet, Solnychko,* i-a răspuns el, adresându-i-se cu același nume de alint ca Mașa. Voi fi cu siguranță plecat când o să vă întoarceți voi la Dacea.

Deja?

— De ce? Nu rămâi aici?

— Nu… mă întorc la Singapore, ți-am explicat deja că locuiesc acolo.

— Mama o să fie foarte nefericită dacă nu ești aici. Dar o să te întorci?

Vasili nu i-a răspuns. Romy s-a repezit la el și l-a cuprins cu brațele într-o dezmierdare tandră. Se agăța de el cu toate puterile, iar el îi mângâia părul încetișor. Vasili s-a ferit să-mi întâlnească privirea și s-a concentrat asupra lui Alex.

— *Zabot'sia o mamie zachtchichtchay yeye?*

Evident, n-am înțeles nimic, dar după aerul serios al fiului meu, mi-am dat seama că Vasili îi vorbea despre mine, știam

cuvântul *mamă* în rusește.

— *Obechtchayu, Vasia.*

Romy a acceptat fără tragere de inimă să-i dea drumul. Vasili a urcat în mașină și a lăsat geamul în jos după ce și-a pus ochelarii de soare. Se baricada din nou. Le-a făcut un ultim semn cu mâna, a reușit să le zâmbească și a demarat. Romy i-a făcut cu mâna până a dispărut.

— O să-mi fie dor de el, mi-a zis cu o voce tremurândă.

S-a cuibărit la pieptul meu.

— Știu, scumpa mea… și mie. Alex, ce ți-a spus?

— M-a rugat să am grijă de tine, vrea să te protejez, mamă.

— O faci deja, comoara mea.

L-am luat pe fiul meu în brațe și m-am agățat de el cu toate puterile ca să nu mă prăbușesc. Vasili nu răspunsese la întrebarea lui Romy pentru că nu voia să o facă să sufere, dar eu înțelesesem. Tocmai înțelesesem ultima consecință a vânzării hotelului. Mi-l vindea ca să rupă orice legătură cu el. Nu se va mai întoarce. Nu-l mai lega nimic de acest loc. Nu va mai avea niciun motiv să revină. Se lepăda o dată pentru totdeauna de tot ce îl măcina. Se elibera. Căci, în mod cert, Dacea îl chinuia, îi provoca suferință din moment ce luase o asemenea decizie. Avea să-i spună adio. Avea să-mi spună adio. Când va pleca peste câteva zile, voi fi sigură că n-o să-l mai văd niciodată.

Ocupată cu munca, n-am mai avut prea mult timp să mă gândesc la asta în timpul după-amiezii. Aproape că uitasem că eram în vârf de sezon, se apropia sărbătoarea din 15 august[7]. Puteam să contez pe clienți că-mi aduceau aminte de ea, ar fi trebuit să le mulțumesc că-mi țin mintea ocupată.

Samuel a venit pe la șase după-masa. Copiii erau cu mine la recepție ca să-l aștepte. Chiar dacă nu era în ținută de lucru, n-a intrat înăuntru. Nu-l mai văzusem de două săptămâni. Niciodată nu trecuse atât de mult timp fără să ne vedem. Copiii au alergat spre el, Romy i-a sărit în brațe scoțând strigăte de bucurie. Le-am luat genții și m-am apropiat încet. Continuând s-o țină pe Romy în brațe, Samuel a coborât imediat treptele. Ai fi zis că nu mai voia să pună piciorul în hotel.

— Bună, am zis în cele din urmă.

— Bună, Hermine.

Își ascundea ochii în spatele ochelarilor de soare. Dar cei peste cincisprezece ani de trăit împreună mă învățaseră să-i citesc expresia de pe chip. Și simțeam că nu era liniștit. A lăsat-o jos pe Romy, le-a cerut amândurora să-și ia lucrurile și să le ducă în camionetă.

— Cum au petrecut săptămâna?

Tonul lui era sec, grăbit, dându-mi clar de înțeles că n-avea de gând să mai zăbovească.

— Foarte bine. Dar sunt cam obosiți. S-au culcat târziu din cauza marii petreceri a verii.

Aerul lui indiferent a devenit răutăcios.

— Se pare că a fost deosebit de reușită, a zis cu o ironie mușcătoare. Ieri la prânz, la Café de la Poste, numai despre asta se vorbea.

De ce atâta agresivitate? El nu mai venea la petrecere de când ne despărțiserăm. Aveam și mai puține motive să-l invit anul acesta. Auzise oare vorbindu-se de mine și de Vasili? La gândul apropiatei lui plecări, a trebuit să închid ochii pentru a-mi ascunde suferința. Dar m-am străduit să-mi revin.

— Clienții și invitații au fost încântați, ăsta-i lucrul cel mai important. Am reușit, în ciuda absenței lui Jo și a Mașei.

— Dar fiul lor este încă aici.

Era o afirmație. L-am privit țintă.

— Pentru câteva zile, da. De altfel, să nu te miri dacă Romy vorbește rusește. A profitat de prezența lui Vasili pentru a-și continua lecțiile.

— Poftim? s-a enervat el, ridicând tonul.

Părea că-și iese din fire.

— Cu ce te deranjează?

A oftat ca să se stăpânească.

— Cu nimic. Nu mă deranjează chiar deloc. Bun, dacă ai terminat, ia-ți la revedere de la copii, trebuie să plec.

L-am urmat până la mașină, fără să încerc să-i ghicesc starea de spirit. I-am îmbrățișat îndelung pe Alex și Romy, mi-era greu să-i las, mi-era teamă să stau fără ei. Ei mă readuceau la

realitate, la viața mea, la lucrurile pentru care mă luptam.

— Pe săptămâna viitoare, le-am zis în cele din urmă îndepărtându-mă.

Nu eram sigură că n-o să vărs câteva lacrimi și nu voiam să-mi trădez slăbiciunea. Samuel i-a urcat în mașină. Ei mi-au făcut cu mâna prin geam. M-am silit să le zâmbesc. În clipa în care tatăl lor se pregătea să deschidă portiera, a încremenit și s-a uitat fix la drumul spre Dacea. Mașina lui Jo cobora. Samuel a înțeles în mod cert că cel care venea era Vasili. A așteptat înainte de a urca la volan. De când tot auzise vorbindu-se de el, probabil că era curios să vadă cum arată. Vasili a parcat pe partea opusă și nu s-a grăbit să iasă din mașină. Eu am rămas deoparte. Ei au înaintat câțiva pași unul către celălalt, ca și cum se pregăteau să se salute. Dar s-au oprit la o oarecare distanță. Era ciudat. S-au uitat fix unul la altul câteva minute care mi s-au părut o eternitate. Era ca o înfruntare, care ceda primul. O tensiune inexplicabilă emana dinspre ei. Apoi și-au întors privirile în același timp. Vasili a traversat curtea fără să-mi acorde nicio atenție, Samuel a urcat în mașina lui și a demarat. Ce se întâmplase? De ce era o asemenea animozitate între ei?

M-am întors fără întârziere în hotel, hotărâtă să clarific povestea asta. L-am găsit pe Vasili cu palmele pe birou, respirând cu dificultate și tulburat la față. Aveam sentimentul că ar fi putut distruge tot ce era în jurul lui.

— Ce-i cu tine?

A tresărit, a închis pentru o clipă ochii, apoi m-a privit cu o expresie pe care se străduia să și-o stăpânească.

— Totul e bine.

— Nu-ți bate joc de mine!

Mâinile i-au alunecat pe suprafața de lemn a biroului, s-a ridicat și s-a apropiat cu pași măsurați de mine.

— Îți jur că nu e cazul. Doar că…

A schițat un zâmbet forțat.

— Semnăm contractul luni.

M-am dat înapoi, uitând instantaneu de Samuel.

— Luni dimineață, ca să fiu mai precis, la prima oră, a

continuat el. De altfel, ar trebui să găsești pe cineva care să-ți țină locul la recepție.

— Stai așa, lucrurile se precipită. De ce?

El a tras adânc aer în piept pentru a-și da curaj. Picioarele mă țineau, dar inima îmi tremura.

— Trebuie să fiu la Singapore miercuri. Voi pleca direct la Marsilia după ce semnez, am găsit o legătură spre Paris pe care nu-mi pot permite s-o ratez.

Pregătise totul. Organizase totul. Luni. Pleca luni. În mai puțin de trei zile, îi voi spune adio. Dar voi fi proprietara hotelului Dacea. De ce realizarea vieții mele era însoțită de o durere atroce? În adâncul sufletului meu, speram să mă anunțe că se răzgândise și că nu mai voia să plece înapoi. Dar avea viața lui acolo. Totul îl chema la Singapore sau cine știe unde peste câțiva ani. Ieșise din ritmul său cotidian obișnuit, își îngăduise să-și reaprindă sentimentele și acum avea să întoarcă pagina. Până la urmă, nu mi se îngăduia să am totul în viață. Să trăiesc în pace, fără grija zilei de mâine, la Dacea și să am bărbatul pe care îl iubesc lângă mine. Ceream prea mult? Se pare că da. Mi-era sortit să fiu abandonată de toate persoanele cărora le dăruiam inima mea. Mama. Samuel. Jo și Mașa. Și acum Vasili. Probabil că eram blestemată. M-am întors, ca să nu-mi vadă lacrimile pe care nu mi le puteam stăpâni. M-a prins înainte de a reuși să fug, m-a cuprins cu mâinile de mijloc, lipindu-se de spatele meu. Mi-am coborât capul în bărbie, mi-era frică. O frică profundă care venea de foarte departe.

— Hermine, te rog. Iartă-mă, nu am de ales.

Nu mai voiam să aud aceste cuvinte. Nu am de ales. Întotdeauna avem de ales. Nimeni nu-l obliga să-mi vândă Dacea aproape cu forța. Nimeni nu-l împiedica să mă iubească. Nimeni în afară de el însuși.

M-a strâns și mai tare. Tremura. Și-a cuibărit fața în gâtul meu. Mi-am încleștat dinții ca să nu urlu, ochii mi s-au uscat brusc și mi-am ațintit privirea în față.

— Vasili, dă-mi drumul, imediat. Acum. Trebuie să mă duc să muncesc. Am un hotel de ținut.

A cedat în cele din urmă și s-a desprins de mine încet.

Seara a trecut la fel ca dimineața. De ce se încăpățâna să mai joace teatru la Dacea? Nu mai avea nevoie să se prefacă. Când a sosit timpul să mă întorc la moară, decizia mea era luată. Refuzam să-l las să plece până nu mă lămurea ce anume îl macină, ce ne îndepărtează unul de altul. Singura soluție de a-l face să vorbească era să-i forțez mâna. Hotelul era adormit, Charly tocmai închisese restaurantul și plecase. Îl auzisem spunându-i la revedere lui Vasili în curte. Eram singuri. Am aprins veioza Mașei, mi-am luat geanta și lanterna de buzunar, hotărâtă să-i spun ce aveam de gând să fac și după aceea să mă duc să mă culc. El se învârtea ca un leu în cușcă. S-a oprit de cum m-a văzut coborând treptele. Am înaintat spre el; era intimidat de atitudinea mea. Trebuia să par puternică, îndrăzneață, deși în realitate în mine se dădea o luptă crâncenă.

— Nimic nu mă forțează să merg cu tine la notar luni. Nu vreau.

Înțelesese foarte bine, totuși refuza să recunoască.

— Ce nu vrei?

Nu-mi făcea viața ușoară.

Mergi până la capăt, Hermine. Asumă-ți riscul.

— Nu vreau Dacea. Păstreaz-o. Nu voi semna contractul.

S-a clătinat, el, bărbatul puternic care conducea, căruia nu trebuia să i se refuze nimic. Îmi venea greu să-i fac rău. Vedeam cât de tare îl făceam să sufere. N-am cedat și am înaintat și mai mult, pentru a-i arăta că îmi asumam riscul, că nu mă temeam; am ajuns foarte aproape de el, îi atingeam materialul cămășii.

— De ce, Vasili? De ce?

Acest *de ce* i l-am aruncat în față. Mi-am pironit privirea într-a lui pentru a-i arăta că nimic nu mă va forța să cedez cererii lui, pretenției lui de a-l lăsa să fugă, de a nu-și asuma responsabilitățile. După minute lungi de tăcere în care s-a ținut tare, am clătinat din cap cu amărăciune și am luat-o în direcția morii, cu inima sfâșiată. Abia făcusem zece metri că Vasili m-a apucat de braț.

— Vrei să știi? a urlat el. Chiar vrei să știi?

De data asta, el era cel furios. Fără niciun cuvânt, m-a tras până în bibliotecă. A închis ușa în urma noastră. Printr-un semn

din cap, m-a invitat să mă așez pe canapea. Chipul îi era aspru, plin de o furie stăpânită. A deschis fereastra și a inspirat profund aerul greu al nopții. Până la urmă, mai rămăseseră niște sticle din rezerva lui Jo. Vasili și-a turnat un pahar pe care l-a dat pe gât dintr-o înghițitură, pentru a-și face curaj.

— Ești sigură că asta vrei?

Eram îngrozită de ceea ce urma să aflu. Dar nu mai puteam să dau înapoi sau să fug.

— Da.

I-ar fi plăcut să renunț. A închis ochii, se concentra, se cufunda din nou în amintiri pe care nu voia să le împărtășească.

— Chiar nu ți-a spus nimic niciodată?

— Despre cine vorbești?

M-a privit insistent, dragostea pe care mi-o purta, și de care nu mă îndoiam, se lupta cu durerea, o durere profundă, înrădăcinată în carnea lui. A oftat din nou.

— De Samuel.

— Samuel? Ce legătură are el cu asta?

— Ultima dată când l-am văzut pe Samuel, până azi, a fost la înmormântarea Emmei.

— Imposibil!

Aveam impresia că mă sufocam.

— Hermine, o să-ți povestesc totul, mi-a spus el cu o voce calmă, aproape prea calmă. Din copilărie și până acum douăzeci de ani. O să-ți vorbesc despre Emma. N-o să îndulcesc nimic, n-o să te mint. A fost multă fericire, dar și multă risipă… Mi-ar fi plăcut atât de mult să te protejez, să te cruț…

Nu mai înțelegeam nimic, mă simțeam pierdută. Mă pregăteam să pătrund într-o poveste necunoscută, dar în care, într-un fel sau în altul, jucasem și eu un rol. Fără s-o știu. Povestea tatălui copiilor mei, povestea lui Jo și a Mașei pe care îi iubeam ca și cum ar fi fost părinții mei, povestea Emmei pe care n-o cunoscusem, dar care bântuia Dacea, povestea bărbatului pe care îl iubeam de douăzeci de ani.

16

Corpul i s-a destins, fața i s-a relaxat ca și cum se elibera de tot ceea ce îl apăsa de atâta timp. N-avea să fugă, avea să vorbească. Forțându-l să-mi răspundă, îi dădusem oare voie să spună tot? Să dezvăluie tot ce ascundea? Spre marea mea uimire, Vasili a zâmbit larg. Emoția i se citea pe chip. Privirea i s-a pierdut în depărtare; exprima aceeași melancolie ca Mașa. Și aceeași nostalgie ca Jo.

— Spre deosebire de tine, eu am avut șansa să mă bucur de o copilărie minunată. Minunată, dar puțin convențională. Imaginează-ți cum erau părinții mei când aveau treizeci și cinci, patruzeci de ani.

Privirea i s-a animat și mai mult. În ciuda confuziei mele, a șocului că Samuel era implicat, nu mi-am putut stăpâni un zâmbet gândindu-mă la Jo și Mașa tineri. Trebuie că erau atât de frumoși, atât de atipici.

— Dacea, clienții, petrecerile au fost lumea mea, a continuat Vasili. Era o adevărată boemă aici, era tot timpul lume, chiar și iarna. Nu existau reguli în afara celor legate de primirea clienților, de întreținerea camerelor. Niciodată oboseala, nopțile albe, mahmureala n-ar fi împiedicat-o pe mama să-și facă treaba conștiincios. Faptul de a avea un copil nu le-a modificat cu nimic stilul de viață. M-am născut într-o seară de petrecere… În câte nopți părinții mei nu uitaseră să mă culce? Dormeam pe terasă, la restaurant, la recepție. Treceam din brațe în brațe, din masă în masă. M-au dat târziu la școală. Înainte, îmi petreceam multe zile așezat pe biroul de la recepție întâmpinând oamenii, învățând rusa și franceza în același timp. Când nu eram cu mama, îl însoțeam pe tata în plimbările lui, în treburile lui, așa am învățat să socotesc. Dacă nu, ajungeam printre picioarele lui Gaby, în bucătărie. Pentru ei, școala vieții era mult mai importantă decât cealaltă. Hoinăream peste tot prin Dacea, eram liber, ei știau mereu unde sunt, dar mă lăsau să mă descurc singur. Cu condiția să nu fac prostii și evitam să fac ca să nu-mi atrag mânia tatălui meu care avea totuși anumite principii.

Voiau să mă învețe să fiu independent și au reușit. Mama mă privea uneori și îmi zicea *tu crești văzând cu ochii.* Îi admiram. Pentru băiețelul care eram, părinții mei erau magnifici, extraordinari, se iubeau. Trăiam ca-n paradis, era magic. Am știut foarte repede că vreau aceeași viață ca a lor. Chestia asta s-a întipărit în mine și n-a dispărut niciodată.

Ochii îi străluceau atât de tare aducându-și aminte de copilărie. Ca în urmă cu câteva zile în curtea luminată, ar fi dat orice pentru a se întoarce în timp.

— Apoi s-a născut sora mea. La început, eram prea mic pentru a-mi da seama de gravitatea situației, de malformația ei cardiacă. Nu o vedeam decât pe ea, aveam o surioară cu care împărțeam bucuriile de la Dacea. Ea a intrat în universul meu. Părinții mei s-au cumințit doar atât cât trebuia ca să n-o pună în pericol, dar au vrut să-i ofere aceeași bucurie ca mie. Așa că am continuat să trăim ca înainte. Foarte repede, am vrut să-i ajut, ei nu puteau să fie peste tot, să aibă grijă și de sănătatea Emmei, și de Dacea. Și nu voiam cu niciun chip ca viața noastră să se schimbe, voiam în continuare petrecere, clienți, muzică, voiam să-i văd mai departe pe părinții mei dansând până la epuizare. La zece ani, știam ce să fac dacă Emma avea o criză, le-am cerut să mă învețe să-i dau medicamentele de care avea nevoie, să-i fac o injecție și chiar un masaj cardiac. A trebuit s-o fac în mai multe rânduri… Și m-am descurcat.

Nu-mi dădusem seama niciodată în ce fel boala Emmei afectase copilăria lui Vasili. Nici măcar nu mă gândisem la asta. În același timp, știam atât de puțin despre el și Emma. Jo și Mașa trecuseră sub tăcere această parte a poveștii lor… Ce greutate pe umerii unui băiețel! Și el devenise adult înainte de vreme. Nu din aceleași motive ca mine. El avea părinți, dar ce părinți… și își făcuse o datorie din a-și supraveghea sora pentru a apăra acea viață pe care o iubea atât.

— Alexandre și Romy îmi amintesc atât de mult de mine și de Emma. Fata ta îi seamănă într-un fel, Emma vorbea la fel de mult ca Romy și, în pofida inimii ei fragile, alerga peste tot, dansa, râdea. Pentru mine, sora mea era o mică zână fragilă pe care trebuia s-o protejez. N-o aveam decât pe ea. Și asta îmi era

de ajuns.

Dragostea pe care i-o purta surorii lui era palpabilă. Chipul i se schimba când vorbea despre ea. Era luminos și totuși atât de trist.

— Dar a trebuit să intru în rândul lumii. Părinții mei n-au mai avut încotro și au fost nevoiți să mă trimită la școală. Eu nu voiam să mă duc. În dimineața primei zile de școală, tata a trebuit să mă dea jos de pe acoperiș. Urcasem acolo trecând prin pod. M-a târât cu forța până la poarta școlii și m-a lăsat să mă descurc, spunându-mi să fiu demn și să nu-mi fie frică. Nu-ți poți închipui cât de lungi mi s-au părut primele săptămâni. Mă plictiseam, nu înțelegeam la ce bun să stau acolo, așezat pe un scaun, fără să mă mișc, când aș fi putut face atâtea la Dacea, să fiu cu Emma, s-o pun să exerseze limba rusă dacă mama nu putea, să servesc la barul piscinei, să mă ocup de camere. Așa că nu mă străduiam deloc să fiu atent la ore, eram impertinent cu profesorii. Am început să fiu pedepsit. Foarte rapid, mi-am găsit un complice…

S-a întrerupt și m-a privit cu părere de rău. Nu pentru el. Pentru mine, o simțeam.

— Samuel? l-am întrebat cu un firicel de voce.

El a încuviințat din cap.

— Samuel… singurul și unicul meu prieten. Cel pe care am ajuns să-l consider fratele meu. N-o să-ți povestesc cine este și nici cum a fost crescut.

Am scuturat din cap, incapabilă să deschid gura.

— Totuși, în ciuda diferențelor de educație și de mod de viață dintre noi, ne-am înțeles imediat. Era amuzant, pus mereu pe șotii, vesel. Era mulțumit de toate, privea cu detașare exigențele părinților săi.

Mi-a povestit cum Samuel fusese primit la Dacea cu brațele deschise. Și cum Emma care, deși era cu patru ani mai mică decât ei, îi urma peste tot. Jo și Mașa îi lăsau în pace, fiica lor nu prea avea ce să pățească în tovărășia celor doi. Mă gândeam la Alexandre, care era leit Samuel la vârsta la care acesta din urmă îl întâlnise pe Vasili.

— Am crescut împreună. Am descoperit viața amândoi;

fetele, aventurile, beţiile, încăierările. Nu ne vedeai niciodată unul fără altul. Eram ca nişte siamezi. Mai puţin în timpul sezonului când eu munceam pe brânci aici, iar Samuel obţinea unul după altul contracte de grădinar, era deja pasiunea lui. Dar chiar şi asta ne apropia. Ştiam că ceilalţi se distrau în timp ce noi munceam. Dar nu ne păsa, fiindcă ştiam şi eu, şi el ce voiam, eram conştienţi amândoi că o facem pentru viitorul nostru. Care era deja trasat în mintea noastră. Din acest punct de vedere, Samuel a obţinut ce-a vrut, sunt fericit pentru el. A reuşit. Are măslinii lui, uleiul lui. Putea să-mi vorbească despre asta ore în şir…

Un zâmbet trist i s-a ivit pe faţă, privirea i s-a înceţoşat.

— Şi tu? l-am întrebat, cunoscând deja răspunsul.

— Eu… pentru mine, viitorul era Dacea. Era a mea, pentru mine. Urma să o iau în primire în ziua în care părinţii mei n-aveau să mai fie în această lume. Emma n-a vrut-o niciodată. O iubea, bineînţeles, dar de câte ori nu ne-a făcut nebuni, pe părinţii mei şi pe mine, se plângea că, atunci când e cu noi, nu suntem niciodată liniştiţi. Asta n-avea nimic de-a face cu sănătatea ei fragilă, ea avea alte visuri. Foarte repede, ne-a vorbit despre intenţiile sale, spunându-ne să nu contăm pe ea pentru a lucra aici. Voia linişte şi o viaţă normală, nu ca a noastră.

A râs preţ de câteva clipe, pierdut în amintiri. De ce Jo şi Maşa nu-mi povestiseră niciodată toate astea? Era de neînţeles. Tremuram din ce în ce mai tare, îmi strângeam braţele pe lângă corp ca pentru a mă proteja de urmarea poveştii pe care o ghiceam prea bine. Totuşi tot nu-mi venea să cred. Minciuna. Trăisem ultimii douăzeci de ani în minciună? Singurul adevăr era Vasili, aflat în faţa mea. Vasili care, de când vorbea, părea că nu mai vrea să se oprească. Era absorbit de povestea lui, de povestea familiei sale. Nu-l scăpam din ochi, trecea de la bucuria pe care i-o trezeau amintirile din copilărie, din adolescenţă alături de cel mai bun prieten al său, Samuel – tot nu puteam să mi-i imaginez împreună –, la durerea pe care i-o provoca gândul la ceea ce mai rămânea de povestit. Nenorocirea care urma să se întâmple.

— Aveam atâtea planuri pentru Dacea, a continuat el, încât am trecut examenele de selecție pentru a intra la școala hotelieră de la Lausanne. Am țintit sus pentru ca tata să fie mândru de mine. Știi, el nu s-a dus niciodată la școală. Așa că, înainte de a prelua ștafeta aici, voiam să-i ofer mai mult decât o diplomă de bacalaureat. Am studiat ca un nebun acolo, la Lausanne, dar m-am și distrat. Totuși, mai ales am încercat să învăț cât mai mult pentru a duce Dacea cât mai sus posibil. Astăzi îmi dau seama că era ridicol, că n-are nevoie de nimic în plus… Este perfectă așa cum este și ceea ce faci tu din ea este minunat. De câte ori puteam, veneam acasă pentru că Dacea îmi lipsea, pentru că mi-era dor de sora mea, de părinții mei și de Samuel. Ei erau viața mea. Am înțeles foarte repede că Samuel era mai tot timpul aici, chiar și când eu nu eram. Îi cerusem să aibă grijă de Emma în absența mea și își luase rolul în serios.

S-a oprit și m-a privit drept în ochi. Încerca să mă menajeze. Mi-am șters obrajii de lacrimi. De când începuse să-mi spună povestea lui, povestea lor, a tuturor, ultimele mele repere se prăbușeau. De ce fusesem exclusă? De ce nimeni nu crezuse de cuviință să-mi explice legăturile care îi uneau? Ar fi trebuit să pun mai multe întrebări. De ce respectasem atât acea tăcere care o înconjura pe Emma? De ce nu încercasem niciodată să aflu de unde provenea acea distanță respectuoasă între Samuel și Jo și Mașa? Simțisem ceva ce nu puteam să accept? Ce n-aș fi suportat? Instinctul meu de supraviețuire mă protejase de propriile întrebări?

— Samuel a fost marea iubire a Emmei, singura pe care a avut-o vreodată… Am știut întotdeauna că așa va fi. Erau făcuți unul pentru altul. Samuel a fost mereu mai puțin complicat decât mine în aspirațiile lui, știu bine că îl oboseam uneori când mă ambalam precum tatăl meu… El era bărbatul potrivit pentru Emma. O cunoștea, îi cunoștea fragilitatea, nu-i era teamă de problemele ei de sănătate și știam că-și va asuma riscul, că o va proteja. Le-am îngăduit să se apropie. Nu voi uita niciodată ziua în care Samuel și-a luat inima în dinți și m-a anunțat că Emma este femeia vieții lui; era convins că o să-i trag un pumn în față. Eram fericit pentru ei, chiar dacă eu mă simțeam foarte departe

de acest tip de angajament… Totul a mers foarte repede, sora mea nu mai voia să piardă timp din viață, era conștientă că a ei putea să se oprească mai rapid decât a celorlalți. Nici părinții mei, nici eu nu ne-am gândit vreo clipă să-i înfrânăm dorința sub pretextul că era încă tânără. Samuel făcea parte deja din familie. Aveau de gând să se căsătorească și să-și întemeieze propria lor familie dacă sănătatea Emmei le-o permitea. Când m-am întors de la Lausanne după ce refuzasem toate propunerile de posturi, Samuel cumpărase deja pentru ei o casă pe care s-o renoveze.

— La Roussillon? am întrebat cu o voce gâtuită.

— Da, Hermine, casa din Roussillon.

Mă trădaseră toți, îmi trădaseră încrederea. Mă arătasem vulnerabilă în fața lor și ei profitaseră de asta. Mă întrebam ce mai caut acolo. Nu aveam puterea să fug, să-mi iau copiii, să urlu la tatăl lor că nu e decât un mincinos și să plec, să plec departe. Departe de Dacea. Dar deși sufeream, voiam să știu totul.

— Ce s-a întâmplat după aceea?

Vasili și-a mai turnat un pahar pe care l-a băut tot dintr-o înghițitură. Apoi, și-a luat capul între palme, adunându-și puterile, avea nevoie de așa ceva. Știam cum se terminase totul, nu mi se ascunsese moartea Emmei. A ridicat spre mine o față devastată; îmi părea rău că nu puteam să-l susțin. Aș fi vrut să-l iau în brațe, să-i spun să uite, să-l asigur că toate astea vor trece.

— Eram fericit, Hermine, nici nu-ți poți imagina… Eram la Dacea, părinții mei erau mândri de mine, Emma și Samuel erau în culmea fericirii. Dar sora mea își făcea griji pentru fratele ei mai mare.

A zâmbit cu tristețe.

— Într-o zi, a dat buzna aici, plângându-se că ne vedeam și mai puțin decât atunci când eram la Lausanne. Nu m-a lăsat inima să-i refuz o plimbare la Oppède-le-Vieux, în pofida interogatoriului la care avea să mă supună. Am luat mașina tatălui meu. De când mă lăsase să conduc, fără permis, evident, mergeam mereu să stăm de vorbă în partea de sus a satului, la Notre-Dame-d'Alydon. Era locul nostru. În timp ce am urcat,

Emma a vorbit fără oprire. Era mult mai matură ca mine, se temea că o să sfârșesc singur în hotelul meu, voia să întâlnesc o fată bună. Vorbea plină de însuflețire în rusește: „Vasia! O să fie amuzant când o să-ți cadă cu tronc. Pun pariu că ești ca tata, va fi una și numai una!" Avea dreptate, Hermine… Nu există decât una singură.

Îl vedeam ca prin ceață din cauza lacrimilor, lacrimi de regret, lacrimi de durere pentru el. Lacrimi de groază pentru ce avea să urmeze…

— Când am ajuns acolo sus, am văzut că e palidă, i-am cerut să se așeze, regretând că n-am obligat-o să meargă mai încet. La început, mi-a râs în nas și, dintr-odată, s-a crispat la față, parcă devenise străvezie. Abia dacă am avut timp s-o prind înainte de a se prăbuși la pământ. Am făcut manevrele pe care le cunoșteam pe dinafară pentru a o ajuta să respire. Am urlat după ajutor, dar nu era nici țipenie de om. Ce idee proastă să mergem acolo în noiembrie… Emma se uita fix la mine, deja un pic pierdută, înțelesese. Eu nu. Nu puteam. Am vrut să fug să aduc trusa de ajutor pe care uitasem s-o iau ca un tâmpit!

Năpădit de imagini insuportabile, a închis ochii, cu respirația întretăiată, cu pumnii strânși. Eu nu scoteam o vorbă, îngrozită de ceea ce aflam. De ce Mașa nu-mi spusese nimic? Vasili a avut nevoie de câteva secunde pentru a-și reveni și a mă privi din nou.

— Nu m-a lăsat să mă întorc la mașină, nu voia să rămână singură… Cu ultimele puteri mi-a cerut să veghez asupra lui Samuel, să-l susțin, să-l ajut să-și trăiască viața fără ea. I-am promis. Apoi am coborât cu ea în brațe. Adrenalina m-a ajutat să ajung la mașină fără să cad. Îi vorbeam fără încetare, îi ordonam să rămână cu mine. Dar era prea târziu, când am ajuns jos, ea nu mai era. M-am înverșunat totuși și am masat-o și iar am masat-o, voiam să-și revină. Pompierii au fost nevoiți să mă smulgă cu forța de lângă ea…

S-a ridicat, s-a dus la fereastră, a respirat profund și, fără să mă privească în ochi, a continuat. Nu se mai putea opri din vorbit. Își descărca sufletul. Trebuia să meargă până la capăt. Nimic nu l-ar fi putut opri și ce-aș fi putut să-i spun? Ce cuvinte

puteau să aline o asemenea durere?

— Lumea mea s-a năruit… După ce mi-am pierdut sora, l-am pierdut pe Samuel, fratele pe care-l alesesem. El considera că iubirea vieții sale murise din cauza mea. M-a șters din viața lui, durerea pe care o simțea era cumplită, devastatoare. A părăsit regiunea chiar a doua zi după înmormântare, fără să-mi vorbească. Nu ne-am mai văzut niciodată până astăzi… Iar eu am fost dărâmat. Nu fusesem în stare să-mi salvez sora și îi distrusesem viața lui Samuel… În zadar îmi repetau părinții mei că n-aveam nicio vină, că se știa că, mai devreme sau mai târziu, Emma avea să ne părăsească, nu voiam să aud nimic. Medicamentele de tot felul pe care le luam ca să pot dormi noaptea și să nu mă las năpădit de coșmaruri nu mă împiedicau să văd disperarea mamei și furia tatălui meu care își dădeau seama că eram pe punctul de a deveni o epavă. Tata știa că mă doare, înțelegea, suferea și el cumplit fiindcă își pierduse fiica, dar rămânea demn. Ceea ce nu înțelegea era de ce propriul său fiu nu era în stare să ridice capul și să înfrunte realitatea. Mi-era rușine de mine, dac-ai ști ce rușine mi-era, dar nu reușeam să ies din acel cerc infernal în care intrasem. Așa că am luat singura decizie care se impunea: să plec. Am jurat să nu mă întorc decât dacă mă simțeam destul de demn să mă prezint în fața lor fără să-i fac să sufere. După câteva telefoane, problema a fost rezolvată. Am găsit un post la celălalt capăt al lumii. Părinții mei m-au lăsat să plec.

Nu-i vedeam decât spatele, dar simțeam cât de extenuat este. Încercarea prin care trecuse era mai mult decât tot ce mi-aș fi putut imagina. Suferise îngrozitor și încă mai suferea din cauza trecutului. Era ca și cum învățase să trăiască cu această durere ascunsă în adâncul ființei lui. El care nu-și întemeiase o familie, care nu avea nimic altceva decât munca lui și pe el însuși, trebuia să facă față amintirii unei întâmplări cumplite.

— Și apoi, ai apărut tu, Hermine. Cu trei luni înainte să plec. În seara sosirii tale, tocmai aflasem că eram acceptat pentru post. A fost cât pe ce să rămân, din cauza ta, pentru tine…

S-a întors, era foarte tras la față.

— Atunci, de ce ai plecat?

— Pentru că eram prea furios, eram pe punctul de a mă distruge și, dacă rămâneam, aveam să nărui totul în jurul meu. Nu mă mai stăpâneam. Amintește-ți de clientul care te-a agasat.

Am zâmbit cu tristețe.

— Am crezut că o să-l iei la bătaie.

— N-aș fi mers până acolo… dar m-ai evitat în zilele următoare. Am crezut că te speriasem. Tu erai foarte reticentă, nu te lăsai abordată ușor. Erai suspicioasă cu toată lumea.

— Eram doar tulburată pentru că mă protejaseși și pentru că nimeni până atunci nu-mi luase niciodată apărarea. Te evitam fiindcă nu înțelegeam ce mi se întâmplă. Eram atrasă de tine și nu știam ce să fac.

— Eram prea răniți amândoi… Dar asta nu schimba nimic. Nu te meritam.

Am clătinat din cap înciudată că risipiserăm atâta timp, cuvântul acela pe care-l folosise mai devreme și care exprima exact ce se întâmplase.

— De ce nu te-ai întors niciodată?

A afișat un zâmbet dezamăgit.

— Și în privința asta a fost cât pe ce… după mai bine de doi ani departe de Dacea, îmi revenisem și mă simțeam pregătit să mă întorc. Tu erai încă acolo, aveai, așa cum presimțisem, Dacea în sânge. Părinții mei îmi vorbeau foarte des de tine. Când mă sunau, abia așteptam să aflu vești despre tine. Când sunam la recepție, mă rugam să răspunzi tu. Să-ți aud vocea mă ajuta să respir… Dacă am scos-o la capăt, a fost pentru părinții mei, bineînțeles. Dar și pentru tine. Mă agățam de speranța că într-o bună zi vom administra amândoi Dacea, că vom fi aici acasă la noi.

Am suspinat de durere. Pe lângă ce trecusem?

— Atunci de ce nu te-ai întors? am insistat eu, stăpânindu-mi cu greutate un hohot de plâns.

Vasili mi-a evitat privirea câteva secunde, și-a masat fruntea obosită, căutându-și curajul necesar ca să continue. Mi-era foarte frică să aflu în sfârșit motivul absenței lui atât de îndelungate, îl bănuiam, dar mi se părea inacceptabil. A început să străbată biblioteca încolo și-ncoace.

— Samuel a revenit în regiune, fusese angajat de un peisagist fără să știe că era noul grădinar care se ocupa de Dacea. A apărut pe neașteptate aici. Părinții mei l-au primit cu brațele deschise. Înțeleg de ce. În felul lor, simțeau că au o datorie față de el. Dar ceea ce nimeni nu-și imaginase a fost că până la urmă avea să se vindece de Emma prin tine.

S-a așezat la masa joasă, foarte aproape de mine, și m-a privit descumpănit.

— Ar fi trebuit să te aștept, am murmurat eu.

— Nu ți-am cerut-o. Și nimic nu te lăsa să bănuiești că mă voi întoarce într-o zi.

— Din cauza lui Samuel și a mea nu te-ai mai întors niciodată?

— Din spusele părinților mei, erai fericită cu el, ăsta era lucrul cel mai important. Îl cunoșteam destul de bine ca să știu că va avea grijă de tine. Și îi promisesem surorii mele că-l voi ajuta pe Samuel să-și trăiască viața fără ea. Viața lui era de acum înainte cu tine…

— Dar tu?

A ridicat din umeri.

— Eu… nu sunt important.

Se sacrificase pentru Samuel din vinovăție, din prietenie, din dragoste. Cine era capabil de un asemenea act? Să renunțe la părinții săi. Să renunțe la casa lui. Să renunțe la femeia pe care o iubea.

— Nu te pot lăsa să spui așa ceva. Ai idee ce însemni pentru mine?

Mi-a mângâiat obrazul cu un zâmbet duios pe buze.

— Înseamnă că n-am pierdut totul.

Mi-am lăsat mâna pe a lui.

— Acum ai putea să rămâi. M-am despărțit de Samuel. Sunt în întregime a ta, numai a ta.

— Nu…

— De ce? m-am enervat eu.

— E prea târziu… Și nu-i voi face asta. I-am luat-o pe sora mea.

— Nu! Încetează! Nu e vina ta.

— Poate pentru tine, pentru părinții mei, dar pentru el, n-am reușit s-o salvez. Am văzut-o în privirea lui astăzi. Și chiar dacă v-ați despărțit, chiar dacă nu vă mai iubiți, tu ești și vei rămâne mama copiilor lui, nu va suporta niciodată ca eu să fiu acolo, să trăiesc cu tine, să te iubesc. Va fi intolerabil pentru el să-și știe fiul și fiica aici, cu mine. Simpla mea prezență îi va aminti că nu are viața pe care și-a dorit-o. L-am făcut deja să sufere prea mult.

— N-are dreptul să te priveze de viața ta…

— Hermine, copiii tăi nu vor fi niciodată ai mei, vor fi pentru totdeauna ai lui Samuel. Îi iubesc deja, îi iubesc pentru că sunt ai tăi, dar imediat ce mă voi gândi la tatăl lor, mă voi gândi la Emma. Emma care nu a putut să aibă copii cu Samuel. Vezi situația fără ieșire în care mă aflu?

— Și eu? Îi pasă cuiva de mine?

Mi-am tras mâna din a lui și m-am ridicat.

— Trebuie să plătesc pentru iertarea pe care n-a vrut niciodată să ți-o acorde și pentru cea pe care tu nu vrei să ți-o acorzi? Nu sunt vinovată cu nimic. Toată lumea m-a mințit, toată lumea, Vasili! De ce? Dacă aș fi știut, n-am fi aici în noaptea asta…

— Nu-ți pot răspunde în locul lor. Samuel va putea s-o facă.

— Dar părinții tăi nu mai sunt aici, astăzi. Asta mă doare cel mai mult. Jo și Mașa…

Vocea mi s-a frânt, iar Vasili a dat să se apropie de mine.

— Nu mă atinge! Tu nu știi ce înseamnă să nu ai părinți. Pe Jo și Mașa i-am iubit ca și cum ar fi fost părinții mei, mi-aș fi dorit să fie. Și în realitate, ei m-au trădat, așa cum a făcut și mama când m-a abandonat.

— Hermine, nu voi încerca să-i apăr, deși le-am cerut întotdeauna să-ți spună adevărul. Dar, cu toată sinceritatea, sunt convins că nimeni n-a vrut să-ți facă rău.

S-a dus în partea din spate a bibliotecii și a scotocit într-un sertar. S-a întors cu un plic pe care mi l-a întins. Pe el era scris *Golubka.*

— Cu câteva ore înainte să plece să se reunească în ceruri cu tatăl meu, mama mi-a explicat că a lăsat o scrisoare pentru tine.

M-a rugat să ți-o dau dacă afli povestea lui Samuel și a Emmei.

Am mângâiat scrisul Mașei pe care învățasem să-l descifrez odată cu trecerea anilor. Mâinile au început să-mi tremure. Prin această scrisoare, Maşa era aici, cu noi.

— Am făcut ceea ce aveam de făcut, m-a anunțat cu tristețe Vasili. Luni, totul se va sfârși. O să te las cu ea acum. Iubirea ce v-a legat e doar a voastră.

Ar fi trebuit să-l opresc lângă mine, să nu-l las să părăsească fără zgomot încăperea, nu după tot ce îmi destăinuise. Ar fi trebuit, dar eram incapabilă s-o fac. Maşa mă chema. M-am așezat pe canapea, ca atunci când îmi propusese să rămân la Dacea, când mă anunțase că va pleca și n-avea să se mai întoarcă. Eram furioasă pe ea și totuși eram fericită să știu că se gândise la mine până la sfârșit. M-am luptat cu nerăbdarea de a-i citi cuvintele, căci după aceea, totul avea să se sfârșească.

Golubka,

Sunt în bibliotecă, tu tocmai te-ai întors la moară. De la fereastră, v-am văzut, pe copii, pe Samuel și pe tine, traversând curtea. E ceea ce m-a făcut să-ți scriu pentru a-ți cere iertare. Nu voi avea curajul s-o fac mâine. Nu mă voi mai întoarce niciodată la Dacea, o părăsesc pentru totdeauna, cred că în adâncul sufletului tău o știi. Vasili nu va avea de ales și se va întoarce acasă. Te cunosc destul de bine, Golubka, pentru a ști că până la urmă o să-l faci să vorbească. Ești singura persoană care are putere asupra lui. Probabil că ești furioasă, pierdută, te simți trădată, iar fiul meu trebuie că suferă cumplit. Nu am nicio scuză pentru ceea ce ai aflat, vreau doar să-ți explic cum ne-a prins viața în capcană, iar pe tine te-a pus în această situație insuportabilă.

Samuel n-a avut niciodată intenția de a reveni la Dacea, dar o întâmplare nefericită a făcut ca patronul său de atunci să-l trimită la noi pentru scurtă vreme. Bietul băiat, când a ajuns și s-a trezit în fața noastră, Jo a crezut c-o să se prăbușească. Ne-a propus să plece înapoi, deși își pierdea locul de muncă. Noi am fost incapabili să-l dăm afară, țineam la Samuel, o făcuse pe Emma atât de fericită. Prin prezența lui, ne-o aducea un pic înapoi, chiar dacă ne-a cerut să nu vorbim despre ea, era prea dureros, încerca să meargă înainte. I-am respectat dorința,

știi și tu ce greu ne era să ne amintim de ea. În seara asta, regret nespus că nu ți-am povestit lucrul acesta despre Emma. Sper din tot sufletul că o va face Vasili. Ați fi ținut mult una la alta.

Samuel a continuat să vină să lucreze la Dacea, dar nimeni nu știa cine era el pentru noi, în afară de bunul și generosul Gaby care nu l-ar fi trădat niciodată. Și apoi, după ceva timp, a pus ochii pe tine. Am văzut cum a revenit la viață. Tu l-ai lăsat să te îmblânzească. Era frumos să vezi ce înmugurea între voi. Samuel o uita pe Emma, descoperea că are un viitor, iar noi n-am fost niciodată împotrivă. E ceea ce și-ar fi dorit Emma. Tu, Golubka, ai încetat să mai crezi că Vasili avea să se întoarcă, fiindcă știu că-l așteptai, nu-ți reproșez asta. Nu erai pregătită pentru el. Se disprețuia prea mult pe atunci pentru a te iubi așa cum meritai… Cu Samuel, te-ai liniștit, radiai de fericire, de seninătate, de pace. Îl cunoșteam destul ca să știu că nu ți-ar face niciodată rău. Dar îmi dădeam seama că, lăsând lucrurile în voia lor, aveam să-l pierdem definitiv pe fiul nostru. Am ezitat mult dacă să-ți spun totul, nu suportam să te mint. Dar, dacă aș fi făcut-o, l-am fi ucis a doua oară pe Samuel. Și eram îngrozită la ideea de a te pierde. Cum ai fi reacționat dacă ai fi aflat cine era Samuel pentru noi, dacă ai fi aflat că cel de care erai îndrăgostită era marea și unica iubire a fiicei noastre? Golubka, ascultă-ți inima și gândește-te. Ce-ai fi făcut?

Aș fi plecat. Mi-ar fi fost frică de greutatea care mi-ar fi apăsat pe umeri. Să iau locul unei moarte. Și aș fi pierdut stropul de încredere pe care îl aveam. În mine și în ceilalți.

Îmi pierdusem deja fiica, fiul meu n-avea să se întoarcă niciodată, era o certitudine, nu conta dacă ne hotărâm să-l protejăm pe Samuel sau să-ți dezvăluim adevărul. Pentru că Vasili nu s-ar mai fi întors niciodată la Dacea dacă tu ai fi plecat. Îl cunoști pe Jo, știi că îi era greu să vorbească despre astfel de lucruri, dar m-a prevenit. Își cunoștea ful, înțelesese că e făcut din același aluat, ca el, văzuse în ochii lui când te privea aceeași iubire absolută precum cea pe care mi-o purta el mie.

Așa că am făcut o alegere. Am refuzat să-mi pierd ultimul copil. Golubka, în timp ce mă pregătesc să-l reîntâlnesc în curând pe Jo în

ceruri, pot să ți-o spun, tu ești a doua fetiță a noastră, te iubim ca și cum ai f sânge din sângele nostru. N-ai înlocuit-o pe Emma în inima noastră, ci ți-ai căpătat locul care este unic, care nu este decât al tău. Tu ai fost fericirea noastră, mândria noastră. Golubka, mâine îmi va fi greu să părăsesc Dacea, dar asta nu e nimic în comparație cu imensa mea durere că te las, că nu mai pot să te îmbrățișez, să te văd zâmbind, râzând, ocupându-te de Dacea.

Sper că ne vei ierta, pe mine și pe Jo, dar am fost călăuziți de iubire și de teama că ne vom pierde toți copiii. Nu fi prea dură cu Samuel, te rog. Nu merită asta. Te-a iubit cum a putut… Nu uita că tu ai ales mai degrabă Dacea decât pe el.

O ultimă rugăminte: dacă într-o bună zi, Vasili vine să te invite la dans, du-te, Golubka, du-te, te rog, și dansează cu el. Vom fi cei mai fericiți oameni, eu și Jo. Ai răbdare cu el…

Te iubesc, Golubka.

Mașa

17

Cineva îmi mângâia obrazul; mi-am înfundat fața în pernă. Mângâierea ca un fulg nu s-a oprit, un zâmbet de plăcere mi-a apărut pe buze. Am deschis încet ochii și l-am văzut pe Vasili. Eram întinsă pe canapea, în biblioteca scufundată în întuneric, draperiile fuseseră trase, soarele răzbătea timid prin ele. Eram învelită cu o pătură subțire. Iar perna era una decorativă. Dormisem acolo. Somnul mă doborâse fără să-mi dau seama. Scrisoarea Mașei era pusă în plicul ei, pe măsuța joasă.

— Cât e ceasul? am întrebat cu o voce răgușită.

El mi-a zâmbit tandru.

— Târziu, foarte târziu…

— Micul dejun!

Am dat să mă ridic, dar el m-a împins cu delicatețe pentru a mă forța să rămân culcată.

— Tocmai l-am servit pe ultimul. Totul a decurs bine. Nimeni nu și-a făcut griji. Le-am explicat că aveai nevoie să te odihnești, n-au fost surprinși.

Am întins mâna spre el, mi-a luat-o fără întârziere. Am simțit un nod în gât.

— Cum te simți? am întrebat cu îngrijorare.

— Ușurat… sper că îmi înțelegi mai bine acum deciziile, reacțiile…

— Le înțeleg, dar nu le accept, i-am răspuns cu o voce blândă.

Cuvintele Mașei mă liniștiseră, mă împăcaseră cu această poveste din care făceam parte fără voia mea. Dar toată ființa mea continua să se revolte în fața imposibilității iubirii noastre. Totuși, refuzam să risipesc această clipă prețioasă, Vasili era încă acolo, îmi mângâia mâna, mă privea cum nu mai fusesem privită niciodată. Nu credeam că să iubești astfel era atât de plăcut și de dureros totodată. Așa încât, chiar dacă mă descurcasem douăzeci de ani fără el, ideea plecării lui apropiate îmi frângea inima.

— E mai bine decât nimic…

Spre deosebire de mine, Vasili era înțelept. Însă nu voiam să

se resemneze și să accepte să se mulțumească cu atât de puțin.

— Măcar dac-aș fi ajuns mai devreme aici, aș fi cunoscut-o pe Emma, mi-ar fi plăcut să vorbesc cu ea, să-mi povestească despre tine.

El a zâmbit, aproape cu timiditate.

— Poate că ai fi fugit mâncând pământul.

Am râs.

— Nu cred… și tu, poate n-ai fi plecat.

— S-ar putea să ai dreptate.

— Dar Alex și Romy n-ar fi existat. Iar ei sunt cea mai frumoasă realizare a mea. Nu voi regreta niciodată că i-am avut.

Am rămas minute în șir fără să spunem nimic, doar privindu-ne, ținându-ne de mână, ca și cum mâinile noastre își aparțineau dintotdeauna, ca și cum le era sortit să fie împreună, să se regăsească.

— Trebuie să mă duc să stau de vorbă Samuel, am spus eu brusc.

A închis o clipă ochii, mi-a strâns un pic mai tare mâna, apoi mi-a zâmbit trist, dar sincer.

— Bineînțeles… mă ocup eu de Dacea, ia-ți tot timpul de care ai nevoie.

Samuel aștepta probabil telefonul meu; a răspuns imediat și n-a părut mirat că îl întreb dacă pot să trec pe la el. Mi-a propus să vin la începutul după-amiezii. Eu și Vasili am luat masa de prânz singuri, pe terasa restaurantului. Am vorbit foarte puțin. Eu nu puteam și se părea că nici el. Voiam doar să fim împreună, să mai furăm câteva minute, câteva ore, unul lângă altul.

— Nu voi fi aici diseară. L-am anunțat pe Gaby că plec luni. O să petrec seara la el.

— Bietul Gaby, o să fie foarte trist…

— O să mă tragă de urechi, ca atunci când eram puști.

Am reușit să zâmbesc.

— Și tu o să-l lași s-o facă, pentru că e Gaby.

Râsul lui m-a liniștit.

— Du-te acum, Samuel te așteaptă. Dacă este posibil,

îmbrățișează-i pentru mine pe Alexandre și Romy.

— O să încerc.

Înainte de a pleca, m-am oprit în fața lui, i-am pus mâna pe un obraz și l-am sărutat cu delicatețe pe celălalt. Încercam și eu să mă mulțumesc cu puținul la care aveam dreptul. Chiar dacă era puțin, voiam să-l ating atât cât era posibil. El mi-a șoptit numele. M-a urmărit cu privirea până am urcat în mașină.

În timp ce mă îndreptam spre Samuel, spre casa pe care o cumpărase pentru Emma și în care mă convinsese să locuiesc spunându-mi că e a noastră, mă străduiam să-mi păstrez acea tristă seninătate pe care scrisoarea Mașei mi-o adusese.

Nu mai pusesem piciorul acolo de când mă întorsesem să locuiesc la Dacea. Am claxonat ca să-l anunț că sosisem. Alex și Romy au apărut în costume de baie în fața casei, i-am strâns la piept cât am putut de tare, stăpânindu-mi lacrimile. Samuel a tușit pentru a-și semnala prezența.

— Bună, i-am zis.

— Bună… N-o să rămânem aici, vino.

Le-a amintit copiilor că îi anunțase că aveam nevoie să stăm liniștiți amândoi. Ei s-au supus, spre marea mea uimire. Am înțeles rapid de ce și nu m-am putut abține să nu râd.

— Ai construit o piscină?

Nu știam nimic de asta.

— O inaugurez în acest weekend. Am făcut-o fără știrea lor, le-am spus că fac niște lucrări și, măcar de data asta, Romy nu și-a mai băgat nasul.

Se uita la copiii noștri cu atâta iubire, încât a trebuit să întorc privirea. Am pășit cu ezitare în grădină. Casa și terenul erau o oază în pădurea de pini din Roussillon, cu o fereastră de vegetație prin care se zărea Bonnieux, în depărtare. În doi ani, Samuel terminase toate lucrările; am aruncat o privire pe furiș în interior, era magnific. Era casa lui – a lor – n-ar fi putut niciodată să devină a mea. M-am așezat sub pergola acoperită cu plante agățătoare, insectele bâzâiau pe deasupra capului meu. Am stat minute în șir fără să spunem nimic, ferindu-ne să ne privim în ochi. Pacea, calmul, liniștea grădinii și a casei m-au

luat prin surprindere; mie îmi plăcea să trăiesc în agitația de la Dacea.

— Emma iubea casa asta? l-am întrebat încet.

— O adora, mi-a răspuns el cu ochii strălucind.

— M-ai iubit, Samuel?

— Să nu te îndoiești de asta.

— Dar pe ea n-ai uitat-o niciodată, nu-i așa?

A plecat ochii.

— Nu, o voi iubi toată viața. Am crezut că voi muri de durere când a plecat. Fără tine, n-aș fi scos-o la capăt… M-ai ajutat, fără s-o știi. Aveai nevoie să fii protejată, asta mi-a dat voie să exist. Dar nu putea să dureze decât o vreme… Nu știam să te iubesc altfel. Și la un moment dat, n-ai mai avut nevoie să fii protejată. Am vrut să am cu tine viața la care visam cu Emma.

— Doar că eu nu sunt ea.

— Nu, tu nu ești Emma. Și e foarte bine. Ești minunată așa cum ești… Eram totuși convins că voi reuși să te smulg de la Dacea. Dar tu vrei să rămâi acolo la fel de mult pe cât voia ea să plece.

A râs, dar glasul lui era plin de tristețe.

— De ce nu mi-ai vorbit niciodată despre ea?

— Mi-a luat mult timp să-mi revin după moartea ei. Când te-am întâlnit, nu eram încă foarte puternic, am preferat să nu-mi asum niciun risc și să mă conving că ea făcea parte dintr-un vis îndepărtat. Nu voiam să-i pun pe Jo și Mașa în încurcătură, nici să te privez de prezența lor, vedeam cât de mult țineai la ei. După aceea, a fost prea târziu, te iubeam, nu voiam să te pierd. Și dacă ți-aș fi vorbit de Emma, ar fi trebuit să-ți vorbesc și de el…

A fost rândul meu să plec capul, stânjenită.

— Hermine, îl cunosc, în orice caz, îl cunoșteam foarte bine. Vasili era fratele meu geamăn. Sunt perfect conștient că, deși era dărâmat, ai însemnat atât de mult pentru el. Iar tu… tu făceai în așa fel încât să nu-l pomenești niciodată, dar te vedeam tremurând în rarele dăți când Jo și Mașa îi rosteau numele în fața noastră. Chiar îți imaginezi vreo clipă că, în atâția ani în care am locuit la moară, n-am dat niciodată peste lucrurile lui?

Am preferat să tac decât să declanșez un cutremur în viața noastră…

Fusesem naivă, poate că el mă făcuse să locuiesc acasă la Emma, dar și eu îl făcusem să locuiască acasă la Vasili atâta timp. Probabil că suferise mult și își stăpânise furia. N-aveam nicio vină, nu știam nimic în perioada aceea, dar m-am simțit cuprinsă de vinovăție.

— Iartă-mă.

A clătinat din cap, obosit.

— Ce s-a petrecut între voi, acum douăzeci de ani? Am dreptul să știu acum.

— Nimic, Samuel, nimic care să schimbe ceea ce ai fost pentru mine, îți jur. Inima mea a bătut mai repede pentru el, Vasili m-a trezit la viață, dar el a plecat, iar eu nu eram pregătită. Tu ești cel care m-a vindecat și care mi-a vindecat trupul. Și împreună i-am avut pe copiii noștri. Alex și Romy sunt cel mai frumos cadou pe care l-am primit vreodată. Ție și numai ție ți-l datorez.

Ușurarea amestecată cu emoție l-a copleșit, ochii i s-au umplut de lacrimi. Am simțit și eu că-mi vine să plâng.

— Nu regret nimic, Samuel, îți jur.

— Nici eu.

Am rămas mult timp uitându-ne unul în ochii altuia. Eram sinceră când îi spuneam că nu regret nimic. În ciuda a ceea ce Vasili reprezenta, în ciuda certitudinii că el era bărbatul vieții mele, nu puteam să-l reneg pe Samuel, să reneg dragostea mea pentru el, ceea ce îmi permisese să realizez.

— Ce face cu Dacea?

Am întors capul și m-am concentrat asupra priveliștii; se auzeau țipetele copiilor noștri care se bălăceau.

— Mi-o lasă mie, aproape că este a mea… Mai trebuie doar să accept.

— De ce n-ai accepta? Este visul vieții tale, Hermine.

L-am înfruntat din nou, refuzam să-i ascund adevărul, îmi asumam ceea ce simțeam, precum și consecințele.

— De ce, Samuel? Pentru că, dacă semnez luni, el pleacă înapoi imediat după aceea și nu se va mai întoarce niciodată.

Pentru că tu și el sunteți incapabili să trageți o linie în privința trecutului și să mergeți mai departe.

Samuel a amuțit câteva clipe, iar inima mi s-a făcut fărâme.

— A rămas la fel de cinstit, a comentat ca pentru sine. Tu meriți Dacea, restul nu mai contează. Ia-o. Ai ales acest loc mai mult decât orice. Mai mult decât pe noi. Mai mult decât pe tine însăți. Dacă eu am fost capabil s-o accept, cred că ar trebui s-o faci și tu.

L-am anunțat că era timpul să mă întorc. Aveam de lucru. Când mi-am luat la revedere de la copii, le-am transmis mesajul de la Vasili. Samuel nu a reacționat. M-a însoțit până la mașină. Mai aveam o ultimă întrebare.

— Vei fi într-o bună zi în stare să-l ierți pentru ca și el să se ierte?

Fața i-a devenit din nou impenetrabilă.

— Suntem împăcați, eu și cu tine, nu credeam că într-o bună zi va fi posibil. Familia asta mi-a oferit totul și mi-a luat totul înapoi, iar Vasili este principalul vinovat. Atâta vreme cât era la celălalt capăt al lumii, era ca și cum nu mai exista. Dar când l-am revăzut ieri, după atâția ani, m-au copleșit din nou amintirile dureroase. Îmi pare rău, Hermine, dar o să mai am nevoie de timp. Timp ca să accept că într-o bună zi va putea să fie fericit la Dacea împreună cu tine și cu copiii mei, iar eu să trăiesc alături de voi.

— Crezi că vei reuși?

— Sper… de dragul tău.

Vasili era la recepție. În timp ce mă apropiam de el, mă cerceta cu privirea ca să-și facă o idee despre cum decursese discuția cu Samuel. Spera să-i aduc liniștea? Spera la o formă de reconciliere între ei? Un văl de tristețe i-a străbătut chipul și a clătinat din cap, vrând parcă să-mi spună că îl cunoștea bine pe Samuel. Și avea dreptate. Argumentele lui Samuel erau exact cele pe care le anticipase Vasili. Era tulburător să descoperi că cei doi bărbați din viața mea își cunoșteau perfect defectele și calitățile.

— Alex și Romy te îmbrățișează și ei.

A zâmbit.

— Ai reușit așadar să le transmiți mesajul?

— Nimic nu m-ar fi putut împiedica s-o fac, mai am încă dreptul să le spun ce vreau copiilor mei. N-au de ce să fie amestecați în poveștile voastre și sunt liberi să fie atașați de tine. Și dacă Samuel nu este mulțumit, cu atât mai rău pentru el. Nici tu și nici el nu aveți niciun cuvânt de spus.

Nu ne-am despărțit toată după-amiaza. Lucram unul lângă altul, în tăcere, așteptând într-un fel ca timpul să treacă. Era îngrozitor, dar nu știam ce să-i spun și, la prima vedere, el era în aceeași stare. Ce mai puteam adăuga? Nimic. Îmi primisem răspunsurile la întrebări. Decizia lui era luată, irevocabilă, Samuel n-avea să facă niciun pas spre el. Aș fi putut refuza să semnez pentru a-l constrânge pe Vasili să rămână sau să revină curând. Dacă mă gândeam bine, aș fi preferat să nu știu în ce zi urma să plece. Aș fi fost mai naturală, mai spontană. Fiecare minut, fiecare oră care trecea ne îndepărta unul de altul; eram îngrozită. Mi-era frică să nu-mi fac mai mult rău bucurându-mă de prezența lui până la capăt, dar mi-era și frică să nu pierd clipe prețioase. Când a plecat spre Gaby, m-a sărutat pe obraz, fără niciun cuvânt. L-am urmat până la trepte, l-am privit urcând în mașina lui Jo și dispărând. Seara mea a fost stranie, îmi amintea de viața mea de dinainte ca el să se întoarcă. Era de altfel prima seară pe care o petreceam fără el. Avea să trebuiască să-mi reiau obiceiurile. Nu voi mai putea să-l caut cu privirea, să-i aștept pașii, vocea.

Ca să scap de gândurile negre, m-am dus să fac turul meselor la restaurant. Responsabilitățile mă chemau. De acum înainte, erau cu atât mai mari cu cât nu aveau să apese decât asupra mea. Nu trebuia să uit să fiu prezentă în hotel, să-l reprezint cu mândrie, pentru ca Dacea să continue să strălucească la fel ca înainte, ca pe vremea lui Jo și Mașa. Ce mult și-ar fi dorit Vasili să facem asta amândoi, împreună. Și ce mult îmi plăcea ca Dacea să strălucească.

Mi-am încheiat turul cu o scurtă vizită în bucătărie. Charly a

părut surprins să mă vadă apărând pe neașteptate.

— N-ai niște ravioli care-ți prisosesc?

— Pentru tine, oricând.

În pofida căldurii pe care o răspândea cuptorul, m-am instalat la masa lui Jo. Charly a venit după câteva minute cu preparatul lui fetiș și cu două pahare de Ventoux.

— Speram să te văd în seara asta.

— M-am întors.

— Mi-ai lipsit, dar îmi plăcea mai mult când nu te mai vedeam, dar te știam fericită și ocupată cu Vasili. Nu era prea vorbăreț astăzi. Părea abătut, dar în mod ciudat liniștit. Cam ca tine, de altfel.

— E complicat, Charly. Acum știu ce era de știut… Îți voi explica într-o zi, după ce voi fi înțeles și acceptat consecințele.

— Nu-i nicio grabă.

Vasili nu se întorsese de la Gaby când am aprins veioza Mașei pe biroul de la recepție. M-am dus la culcare fără să-l văd.

18

Somnul mă făcuse să uit. Să uit că nu ne mai rămâneau decât douăzeci și patru de ore. Mă durea inima, mă durea tot corpul la gândul că pleacă. O parte din mine își dorea să rămână ascunsă în pat, la adăpost de tot, la adăpost de realitate. Și totuși, m-am grăbit să mă pregătesc, pentru a petrece fiecare minut cu el. Am făcut un duș și m-am îmbrăcat în grabă, am plecat foarte repede de la moară, m-am dus la Dacea alergând și am dat buzna în bucătăria lui Jo și a Mașei. Cafetiera mă aștepta pe masa din lemn, ușa glisantă de la terasă era deschisă, ca în primele zile de după sosirea lui. Vasili a venit din grădină câteva minute mai târziu.

— Bună dimineața, a zis el cu blândețe.

Am ascultat durerea inimii și a corpului meu, am răspuns chemării lor și am alergat să mă cuibăresc la pieptul lui. M-a primit cu brațele deschise, apoi m-a cuprins cu ele. A inspirat profund ca și cum încerca să întipărească în fiecare fibră a ființei sale senzația de a fi lipiți unul de altul.

— Ți-era teamă că nu mă trezesc, ca ieri? l-am întrebat eu.

— Puțin, a răspuns el râzând. Dar speram să vii și să ne ocupăm de micul dejun împreună. Am chef de asta.

M-am stăpânit, mi-am înăbușit durerea și am ridicat spre el o față zâmbitoare, convingându-mă că eram capabilă să mă mulțumesc cu ceea ce ni se oferea. Vasili mi-a atins ușor buzele și s-a îndepărtat de mine.

A fost o clipă suspendată care îmi va face rău când mi-o voi aminti. Ca de fiecare dată când lucraserăm împreună de două săptămâni încoace, ne potriveam perfect, fără să ne împiedicăm unul de altul, înțelegându-ne din priviri când lipsea ceva de pe bufet, iar când urcam cu platourile în camere, el apărea mereu ca prin magie pentru a se asigura că ușile erau deschise. Am găsit o cale să bem mai multe cafele împreună între două sarcini, savurându-le la soare. Dar foarte repede, prea repede, realitatea și-a reintrat în drepturi. După plecările din cursul

dimineții – de care s-a ocupat el, conducând clienții care părăseau hotelul, ajutându-i să-și ducă valizele – și după masa de prânz pe care am luat-o împreună, tăcuți, pe terasă, Vasili a făcut în așa fel încât să șteargă orice urmă a trecerii sale. A început prin a goli biroul de lucrurile lui. În mai puțin de o jumătate de oră, nu mai era nimic; a golit chiar și coșurile cu hârtii. Când a părăsit încăperea, m-am dus să văd, era ca și cum nu intrase niciodată să lucreze acolo. Apoi s-a închis o mare parte a după-amiezii în aripa în care locuiseră Jo și Mașa. Eu îi simțeam absența și luptam cu neliniștea care mă învăluia, neîndurătoare. Când a ieșit de-acolo, mi-a aruncat o privire îndurerată și s-a dus în curte. Foarte repede, am auzit motorul mașinii 4×4 a lui Jo huruind și m-am repezit pe trepte. Vasili o ducea la locul ei. Am rămas neclintită, cu ochii ațintiți asupra garajului; odată ajunsă în interior, mașina a mers în gol îndelung. Ca și cum Vasili voia să-și amintească zgomotul motorului. Ca și cum îi venea greu să oprească pentru ultima dată mașina tatălui său. Și apoi s-a lăsat tăcerea. Câteva minute mai târziu, ușa a alunecat pe șinele ei. Nu voi uita niciodată zgomotul acestei uși care se închidea definitiv. Cine o va mai deschide de acum înainte? Vasili a traversat curtea, cu umerii lăsați, dar cu pași hotărâți, tocmai își luase adio de la atelierul tatălui său și n-a privit înapoi nici măcar o singură dată. A venit lângă mine pe scări.

— Unde vrei să pun cheile? m-a întrebat el.

— Nu știu… În sertarul biroului.

A întors privirea și s-a îndepărtat. O oră mai târziu, a ieșit din nou afară. O mașină de închiriat tocmai fusese livrată în parcare, mașina pe care avea s-o folosească pentru a pleca a doua zi. Pregătise totul metodic. Nimic nu era lăsat la întâmplare.

Când s-a făcut seară, a venit să mă ia de la recepție.

— Charles ne așteaptă. Vii?

Mă implora să accept. Fără să răspund, am apucat mâna pe care mi-o întindea. Am traversat pasajul secret, nu fără a arunca o privire la magazia de lemne. În seara asta, mi se părea că mă întorc în timp cu ani-lumină, atâtea dezvăluiri fuseseră făcute,

atâtea clipe de frământare și de fericire se scurseseră de atunci. Vasili a schițat un zâmbet. Charly ne-a primit ca și cum nu se întâmpla nimic, dar îi simțeam din când în când privirea neliniștită asupra mea. Ne-a servit la masa lui Jo ca în primele seri, mâncând și el cu noi, sorbind din paharul lui cu Ventoux. Cu toții aveam grijă să nu vorbim decât despre lucruri banale. Parcă dinadins, am fost chemată din sfert în sfert de oră de clienți, ai fi zis că se înțeleseseră între ei. Dar cu cât mă îndepărtam, cu atât mă simțeam mai pierdută.

— E vreo problemă? s-a îngrijorat Vasili, în timp ce mă întorceam pentru a nu știu câta oară.

Era imposibil să nu-mi fi observat tulburarea. Nu reușeam să mă mai prefac. Nu m-am așezat la locul meu; îi simțeam privirea asupra mea, mă chema, dar nu mai puteam să-i răspund. Era prea greu.

— O să mă întorc la moară, am anunțat eu. Pot să-ți cer să te ocupi de lumini și de veioză? Îți las telefonul de la recepție, stai liniștit, nu mai e decât o jumătate de oră de program. Clienții s-au întors toți, iar cei care mai sunt încă la restaurant au cheia lor, am verificat.

Am trântit un pic cam tare telefonul pe masă. Vasili s-a ridicat, s-a apropiat de mine; m-am dat instinctiv înapoi, luptându-mă cu lacrimile. I-am evitat privirea, deși el căuta cu orice preț să se uite în ochii mei.

— Hermine? m-a strigat Charly.

— Sunt bine, totul e în regulă. Nu-ți face griji pentru mine. Ne vedem mâine, n-ar trebui să mă întorc târziu de la întâlnirea cu notarul. O să meargă repede, cred. În orice caz, așa e prevăzut. Noapte bună.

Am plecat în fugă.

N-am văzut nimic când am traversat curtea, ca și cum fântâna, copacii în care încă erau agățate ultimele ghirlande dispăruseră. Am ajuns la moară gâfâind, fără vlagă. Eram obosită. Nu meritam oare să fiu iubită necondiționat, fără despărțire, fără separare? Nu meritam să trăiesc fără acest gol permanent în stomac și în adâncul sufletului? Fără să fiu

singură în fiecare clipă, fără să trăiesc cu groaza că cineva pleacă? Sufeream tot timpul. Nu mă voi lecui niciodată de primul meu abandon. Fetiței care am fost și mie ne va fi mereu frică, vom tremura mereu amândouă. Nu era nimic de făcut. De îndată ce ieșea cineva din viața mea, frica revenea, mă absorbea, mă îneca. Nu mă voi vindeca niciodată de durerea pe care mi-o provocase mama mea când mă părăsise. Dacă nici măcar pentru ea nu contasem îndeajuns, cum îmi puteam imagina că aș conta suficient pentru altcineva? Și voi continua să mă lupt, să mă străduiesc din răsputeri ca să nu fiu părăsită, chiar dacă e în zadar, chiar dacă știu că e inutil. Căutarea iubirii nu va înceta niciodată. Și nici durerea.

— Hermine…

Vocea lui Vasili în spatele meu m-a făcut să tresar. M-am întors, venise în urma mea până la moară. Era la fel de pierdut ca și mine. Am stat și ne-am privit îndelung; mi s-a părut o eternitate. Respirația mi s-a accelerat, mă sufocam de durere. Am alergat spre el și i-am sărit în brațe. M-am agățat de el cu toate puterile, ca să nu dispară, m-am agățat de gâtul lui, i-am mângâiat părul, m-am îmbătat cu mirosul pielii lui, m-am lipit de el ca să ne contopim, ca să mă ia cu el, ca să nu mai fiu singură.

— Nu pleca, te rog, nu pleca.

M-a strâns și mai tare în brațe, corpul lui mă înfășură, răspundea la chemarea mea. Apoi m-a îndepărtat puțin de el pentru a-mi lua fața între palme și și-a pironit privirea într-a mea. O privire distrusă, măcinată de tristețe și vinovăție.

— Dacă rămân, Hermine, demonii mei vor ieși la suprafață, fantomele mele ne vor distruge și mai mult te vor face să suferi decât să fii fericită. Bineînțeles, aș putea să-l înfrunt pe Samuel, să-mi revendic viața, îl cunosc, în cele din urmă ar accepta, dar două săptămâni nu pot șterge ca prin magie douăzeci de ani de furie, de lipsă, de neînțelegere.

Am încercat să mă eliberez, dar nu m-a lăsat s-o fac, brațul lui mi-a înconjurat talia ca să rămân lipită de el.

— Nu te voi lăsa să pleci. Nu-mi poți cere să semnez

condamnarea la moarte pentru amândoi.

Și-a lipit fața de a mea.

— Hermine, deocamdată, nu te pot iubi așa cum îmi doresc, dar lasă-mă să-ți ofer Dacea, așa cum a făcut tatăl meu cu mama.

— Tatăl tău n-a părăsit-o pe mama ta. El nu putea să trăiască fără ea. Nu te compara cu el, din moment ce tu o să mă abandonezi.

— Te rog… pentru mine, pentru supraviețuirea mea, pentru noi… Pentru noi, te rog.

— Cum poți crede că ar fi bine pentru noi să pleci?

M-a privit din nou în ochi, sigur de el.

— Pentru că vreau să cred că mă voi întoarce. Am nevoie să mă rup complet de Dacea, să fiu eliberat cu totul. Este o povară pe care o port de atâta timp. Întoarcerea mea, cea pe care tocmai am trăit-o, mă îngrozește de douăzeci de ani. Am știut întotdeauna că într-o bună zi nu voi avea de ales. Și ăsta-i adevărul, m-am întors pentru că nu aveam de ales. Mama a murit la Singapore, era de neconceput s-o înmormântez departe de Emma și de tata. Trebuia s-o aduc înapoi. Mi-a întins o capcană, a vrut să forțeze lucrurile. Nu sunt supărat pe ea, a făcut-o pentru mine, pentru tine, a făcut-o din dragoste pentru noi. Dar rezultatul este același. M-a forțat să mă întorc. Dacă părinții mei ar mai fi în viață, dacă mama ar fi murit aici, dacă ar fi hotărât viitorul pentru Dacea, lăsându-ți-o ție moștenire, așa cum visam, nu m-aș fi întors niciodată. Niciodată, Hermine. Nu ne-am fi revăzut niciodată. Lasă-mă să mă întorc într-o zi pentru că asta este dorința mea cea mai scumpă. Pentru că sunt gata să mă întorc pentru cel mai frumos motiv și să rămân pentru totdeauna. Mă voi întoarce pentru tine…

Era atât de sigur de el, atât de sigur că avea să se întoarcă, mai devreme sau mai târziu. Deși îi era greu să mă lase în urmă, se simțea destul de în siguranță pentru a-și asuma acest risc, pentru a trece prin această încercare. Îmi cerea să-l ajut să treacă prin ea și să trec împreună cu el.

— Aș vrea atât de mult să cred că te vei întoarce într-o zi, dar mi-e teamă că sper în zadar. Mi-am petrecut toată viața

așteptând să se întoarcă cineva. Toată lumea mă părăsește, dar nimeni nu se întoarce niciodată.

Și-a lipit fruntea de a mea și și-a cufundat ochii într-ai mei.

— Așteaptă-mă. Hermine, așteaptă-mă…

Cuvinte pe care nu putuse să le rostească în urmă cu douăzeci de ani. Și care ar fi schimbat poate totul. Ele veneau acum, acum când eram capabilă să le aud, să le asimilez.

— Iubește-mă. Vasili, iubește-mă.

Cuvinte pe care n-aș fi putut să le rostesc acum douăzeci de ani.

Buzele noastre s-au găsit în sfârșit. Gura lui, care punea stăpânire pe a mea, îmi răvășea inima și simțurile. Gura lui, pe care o așteptasem toată viața mea de adult, ștergea amintirile altora, ale celor care-mi făcuseră rău, ale lui Samuel, care mă îngrijise. Acest sărut, primul nostru sărut, era fără sfârșit. Imediat ce ne îndepărtam, el revenea și mai avid. Acum că cedasem iubirii noastre înăbușite de atâta timp, nimic nu putea să-l oprească. Eu voiam mai mult de la el, voiam totul, îl voiam în întregime, voiam să fiu a lui. L-am tras în interiorul morii, n-a rezistat tentației. Când am ajuns în cameră, am făcut ceea ce n-aș fi crezut niciodată că sunt în stare să fac, mi-am lăsat rochia să alunece pe podea. M-am oferit lui, fără rezerve, fără pudoare, ca și cum nu mă mai oferisem niciodată nimănui. Vasili mă iubea în întregime, cu pasiune. Mângâierile lui, sărutările lui erau irezistibile. Ale mele îl devorau. Nu atinsesem niciodată un trup ca al său. Mâinile lui, buzele lui mă făceau să urc pe culmi de plăcere necunoscute. Știam acum ce înseamnă iubirea absolută, cea în care te dăruiești cu toată ființa. Aveam sentimentul că mă dezvălui, că nu mai sunt condusă de temerile mele ascunse, care-și păstraseră mereu un loc în intimitatea mea cu Samuel.

Și apoi, l-am simțit pe Vasili în mine, plenitudinea m-a copleșit, m-am agățat de umerii lui, l-am lăsat să apese cu toată greutatea corpului său, aveam nevoie de asta, o doream. Nu-mi mai era teamă că dispar, că mă doare, că nu simt nimic, dimpotrivă, voiam să-l păstrez în mine cât mai mult timp posibil. Deodată, a încetat să se miște, aveam impresia că voia

să-mi vorbească, dar că îi era greu să o facă. I-am mângâiat fața, l-am sărutat cu delicatețe pentru a-l liniști.

— Hermine, a suspinat el. Te iubesc… Mă voi întoarce, îți jur. Ai încredere în mine.

Ochii i s-au umplut de lacrimi, asemenea ochilor mei. Aceste cuvinte pe care nu le puteam spune decât copiilor mei și nimănui altcuiva mi-au scăpat, fără să le pot opri.

— Te iubesc… Și te voi aștepta.

Am furat fiecare secundă a acelei nopți care nu era decât a noastră. Trupurile noastre nu se mai săturau unul de altul. Am făcut dragoste cu blândețe, fără să ne grăbim, cu dorința de a lăsa o urmă în viața noastră, de a nu ne uita, de a ne aminti promisiunile pe care ni le tăcuserăm: că eu îl voi aștepta, iar el se va întoarce.

Epilog

Vasili stătea sprijinit de cadrul ușii glisante de la bucătăria părinților săi și fixa pentru ultima oară cu privirea balansoarul mamei lui. L-am cuprins cu brațele și mi-am lipit chipul de spatele lui. M-am bucurat de căldura, de parfumul său. Timpul s-a oprit din nou pentru o clipă. Apoi a venit momentul plecării. Am trecut pe terasă ca să verific dacă micul dejun era servit cum trebuie și i-am salutat pe clienții cei mai matinali. Vasili mă aștepta la recepție cu geanta de voiaj pe umăr. Mi-a întins mâna și m-am agățat de ea. S-a oprit pe trepte, a închis ochii preț de câteva secunde și a tras adânc aer în piept, vrând să ia cu el mirosul acelui loc. Apoi m-a sărutat ca noaptea trecută, ca și cum era o chestiune de viață și de moarte. Am rămas cu fețele lipite una de alta; în ciuda lacrimilor care-mi șiroiau pe obraji, am zâmbit cu buzele lipite de gura lui, mă simțeam împlinită, plină de iubire. M-a însoțit până la mașină. Apoi privirea lui a învăluit Dacea în spatele meu; voia să-și întipărească în minte imaginea cu noi două.

— Sunteți frumoase amândouă, sunteți inseparabile, vă iau cu mine.

L-am sărutat.

— Și noi te păstrăm cu noi, i-am șoptit.

A fost rândul lui să zâmbească cu buzele lipite de gura mea. Apoi s-a răsucit pe călcâie. Am urcat în mașina Mașei. Năpădită de un șuvoi de amintiri fericite, am pornit din loc, fără să-i pun întrebări, lăsându-l să-și ia la revedere. Și nu adio, mi-am repetat eu.

Notarul ne-a primit imediat. Ne-a așezat pe fiecare într-o parte a mesei, despărțindu-ne deja. Nimic nu mai putea să oprească procesul. În timp ce notarul cel cumsecade citea actul, fără să-și dea seama ce însemna pentru Vasili, pentru mine, pentru noi, n-am încetat să ne privim în ochi. Era tot ce ne rămânea pentru a ne aminti promisiunile, jurămintele de iubire. Când i-a întins lui Vasili un stilou, inima mi s-a oprit pentru o

clipă. Totul mergea foarte repede. A semnat fără ezitare, cu un scris citeț. A oftat discret. Era ușurat, nostalgic, dar și trist. Dacea nu mai era a lui, Dacea nu mai era a lui Jo și a Mașei. Casa părinților săi, care simboliza iubirea lor imensă, părăsea familia după mai bine de cincizeci și cinci de ani. Deocamdată, nu mai era a nimănui. Era singură, ca mine.

Vasili mi-a întins stiloul, am ezitat câteva secunde până să-l iau. Notarul a împins actul spre mine. Vedeam rândurile scrise ca prin ceață, mâinile îmi tremurau. Mai lipsea semnătura mea pentru ca Vasili să fie eliberat de această povară și pentru ca o nouă pagină din viața mea, din viața lui să se deschidă. Trebuia s-o fac. Am ridicat ochii spre el, o lacrimă mi s-a rostogolit pe obraz. L-am întrebat în tăcere dacă își dorea într-adevăr asta. Mi-a zâmbit cu tristețe. Eu, care alergam după iubire, trebuia să mă îndepărtez de a mea. Cea mai frumoasă dovadă de dragoste pe care puteam să i-o ofer era să-l las să plece. Plecarea lui nu va schimba nimic din ceea ce simțea pentru mine. Îl purtam în suflet pe Vasili de douăzeci de ani și voi continua să-l port. Putea să plece pentru că era o parte din mine, eu și el eram o singură ființă. Mă întăriseră toate persoanele iubitoare care, în felul lor, cicatrizaseră rana provocată de abandonul mamei mele, de care nu mă voi vindeca niciodată. Dar acum înțelegeam că Samuel, Jo și Maşa nu erau mama, ei nu mă abandonaseră, pur și simplu viața ne despărțise. Nimic mai mult. Ei făcuseră din mine femeia care eram azi. O femeie destul de puternică pentru a-l lăsa pe Vasili să plece. Am închis ochii preț de câteva secunde, apoi am semnat și eu. În timp ce-l voi aștepta să se întoarcă la mine, Dacea mă va proteja.

Dacea era casa mea. Și a copiilor mei.

Mulțumiri

Dragi cititoare, dragi cititori,

A trecut mai bine de un an fără să ne vedem, totuși v-am purtat mereu în gândurile mele. Desigur, am scris *Într-o zi, mă voi întoarce la tine* pentru sufletul meu, dar mi-am imaginat că sunteți și voi prezenți acolo.

Nu pot încheia fără să vă mărturisesc câteva lucruri:

Într-o zi, mă voi întoarce la tine n-ar exista fără încrederea pe care mi-au arătat-o Michel și Elsa, fără afecțiunea care ne leagă.

N-ați fi descoperit-o dacă Maïté nu m-ar fi însoțit din roman în roman cu pasiune, înțelegere și respect.

N-ați ține-o în acest moment în mână fără munca întregii echipe a Editurii Michel Lafon.

Mașa n-ar fi avut povestea ei rusească, ea și Vasili n-ar fi putut să vorbească în limba lor, dacă Natașa – Natalia Dobrobabenko, traducătoarea romanelor mele în Rusia – nu mi-ar fi răspuns la întrebări cu amabilitate și generozitate.

Într-o zi, mă voi întoarce la tine n-ar fi văzut lumina tiparului fără bărbatul vieții mele care mi-a șoptit să-mi ascult inima pentru a scrie această poveste.

Într-o zi, mă voi întoarce la tine nu și-ar fi deschis porțile pentru mine dacă Hermine, Vasili, Jo și Mașa, Samuel și Emma nu m-ar fi căutat, propunându-mi să vin să zâmbesc, să plâng, să dansez, să-mi găsesc liniștea alături de ei. I-am așteptat mult timp, dar a meritat osteneala. Le spun la revedere cu lacrimi în ochi, dar cu speranța că mă vor invita din nou într-o bună zi…

Playlist

Fiindcă nu scriu decât pe muzică, vă împărtășesc playlistul pentru *Într-o zi, mă voi întoarce la tine;* el urmează cronologia romanului. Prima bucată muzicală: prima scenă. Ultima bucată muzicală: ultima scenă.

Să nu vă mirați dacă descoperiți dubluri. De unele piese am avut nevoie de mai multe ori. Puteți să găsiți playlistul pe Spotify și Deezer.

Profit de aceste câteva rânduri pentru a le mulțumi din toată inima tuturor acestor mari artiști care, fără s-o știe, m-au inspirat, ne-au susținut și ne-au însoțit, pe mine și personajele mele.

„Kozmic Blues", Janis Joplin, *The Woodstock experience*

„El Búho", Blanco White, *Colder Heavens* EP

„Broken Sword", The Talking Bugs, *Viewofanonsense*

„I Don't Know Why", The Talking Bugs, *Viewofanonsense*

„Djelem Djelem", Barcelona Gipsy Klezmer Orchestra, *îmbarca*

„To The Dancers On The Ice", Emilie Simon, *La Marche del'Empereur* (Banda originală a filmului)

„My Wounds", The Talking Bugs, *Viewofanonsense*

„Blackbird", Shake Shake Go, *Homesick*

„Empty Note (Acoustic)", Ghostly Kisses, *Alone Together*

„Golden Star (A&A)", Auguste Plantevin, *Golden Star (A&A)*

„The City Holds My Heart", Ghostly Kisses, *The City Holds My Heart*

„Bang Bang (My Baby Shot Me Down)", Nancy Sinatra, *How Does That Grab You?*

„Son Of A Preacher Man", Dusty Springfield, *Dusty In Memphis*

„Lady D'Arbanville", Yusuf/Cat Stevens, *The Very Best Of Cat Stevens*

„La belle vie", Sacha Distel, *Sacha Distel: Crooner*

„O Children", Nick Cave & The Bad Seeds, *Abattoir Blues/The*

Lyre of Orpheus.

„Try", ÄTNA, *Made By Desire*

„Mindless Town", Roman Lewis, *Mindless Town*

„Candles", Daughter, *His Young Heart*

„Bird Guhl", Antony and the Johnsons, *I Am A Bird Now*

„Experience", Ludovico Einaudi, *In A Time Lapse*

„Blackout", Freya Ridings, *Blackout*

„The Winner is – From «Little Miss Sunshine», De- Votchka, *Fox Searchlight: 20th Anniversary Album*

„By Night", Sophie Hutchings, *Night Sky*

„Under Water", AVEC, *Heaven/Hell*

„Sweet Disposition", The Temper Trap, *Condițions*

„Slow Dancing – Acoustic", Adam French, *Slow Dancing – Acoustic*

„Swedish Garden", Brice Davoli, *Filmic Piano 2*

„The Pursuit of Happiness", Beyries, *Landing*

„Waves – Acoustic", Dean Lewis, *Waves (Acoustic)*

„Till Forever Runs Out", Alex Vargas, *Till Forever Runs Out*

„Tie Up My Hands", Starsailor, *Love Is Here*

„Savant", Vivii, *Vivii*

„Left Behind", Lou Doillon, *Lay Low*

„Marathon (In Roses)", Gem Club, *In Roses*

„Splintered", Aisha Badru, *Pendulum*

„Send Me Away", Steve Tyssen, *Send Me Away*

„Never Quite Right", Krakow Loves Adana, *Call Yourself New*

„Portrait", Robyn Sherwell, *Robyn Sherwell*

„After Rain", Dermot Kennedy, *After Rain*

„September Song", Agnes Obel, *Aventine* (Deluxe version)

„This Bitter Earth/On The Nature Of Daylight", Clyde Otis, *The Blue Notebooks (15 Years)*

„Dorian", Agnes Obel, *Aventine* (Deluxe version)

„Try", ÄTNA, *Made By Desire*

„Stone", Agnes Obel, *Citizen of Glass*

„Do You Know Me By Heart", Cameron Avery, *Ripe Dreams, Pipe Dreams*

„The Lovers", The Talking Bugs, *Viewofanonsense*

„When the Night is Over", Lord Huron, *Vide Noir*

„Dreams", Caroline Glaser, *Caroline Glaser*

„Seven Hours", Little May, *For The Company*

„The Gypsy Faerie Queen", Marianne Faithfull, *Negative Capability*

„In a Black Out", Hamilton Leithauser, *I Had a Dream That You Were Mine*

„Mountains", Message To Bears, *Folding Leaves*

„The Man I Love – Umplugged", Hindi Zahra, *Hand Made (New Version – Includes Bonus)*

„Ederlezi", Barcelona Gipsy Klezmer Orchestra, *Imbarca*

„Downtown", Lilia Vargen, *Hold On* EP

„Landmarks", All The Luck In The World, *A Blind Arcade*

„Fade Into You", The Moth & The Flame, *Fade Into You*

„Wait By the River", Lord Huron, *Vide Noir*

„Valse", Evgeny Grinko, *Ice for Aureliano Buendia* (Deluxe Edition)

„Beautiful Tango – Remastered Version", Hinda Zahra, *Handmade (New Version – Includes Bonus)*

„L'amour, l'amour, l'amour", Bon Entendeur, *Aller-retour*

„Cigani Ljubiat Pesnji", Barcelona Gipsy Klezmer Orchestra, *Îmbarca*

„Particles", Olafur Arnalds, *Island Songs*

„Field", Evgeny Grinko, *Silent Like Water*

„Lullaby Love – Single Version", Roo Panes, *Lullaby Love*

„Skydive", Astronauts, *Hollow Ponds*

„Landfill", Daughter, *His Young Heart*

„To Be Alone With You", Sufjan Stevens, *Seven Swans*

„Owl", She Keeps Bees, *Eight Houses*

„You", Keaton Henson, *Birthdays*

„Exit", Black Atlass, *Haunted Paradise*

„Ice for Aureliano Buendia", Evgeny Grinko, *Ice for Aureliano Buendia* (Deluxe Edition)

„Saturn", Sleeping At Last, *Atlas: I*

„So Far", Olafur Arnalds, *Broadehurch* (Muzica din serialul TV original)

„Djelem Djelem", Barcelona Gipsy Klezmer Orchestra, *Balkan Reunion*

„Ederlezi", Barcelona Gipsy Klezmer Orchestra, *Imbarca*
„Echoes", Fragments, *Imaginary Seas*
„Parthian Shot", Breton, *War Room Stories* (Deluxe Edition)
„I Found – Acoustic", Amber Run, *Pilot* EP
„This Right Here", Marketa Irglova, *Muna*
„Petrichor (feat. Ren Ford)", Keaton Henson, *Romantic Works*
„Wait", M83, *Hurry up, We're Dreaming*
„Another Night In", Tindersticks, *Curtains*
„Light a Fire", Mick Flannery, *Mick Flannery*
„Bright Horses", Nick Caves & The Bad Seeds, *Ghosteen*
„Happiness Does Not Wait", Olafur Arnalds, *Erased Tapes Collection V*
„True Love Waits – Live în Oslo", Radiohead, *I Might Be Wrong*

După ce a profesat ca psiholog timp de șase ani, **Agnès Martin Lugand** s-a dedicat scrisului, publicându-și primul roman, *Oamenii fericiți citesc și beau cafea*, în regim propriu, pe platforma Kindle Amazon, în decembrie 2012. Remarcată rapid de bloggerii atenți la mediul literar virtual, a trezit interesul Editurii Michel Lafon, care i-a propus debutul în lumea editorială tradițională. Astfel, romanul său a cunoscut un succes uriaș nu doar în Franța, ci în întreaga lume, drepturile de ecranizare fiind achiziționate de o casă de producție de la Hollywood.

Agnès Martin Lugand se numără printre primii zece cei mai de succes autori francezi: cărțile ei s-au vândut în peste 3 milioane de exemplare în întreaga lume și au fost traduse în 35 de limbi.

AGNÈS

MARTIN-LUGAND

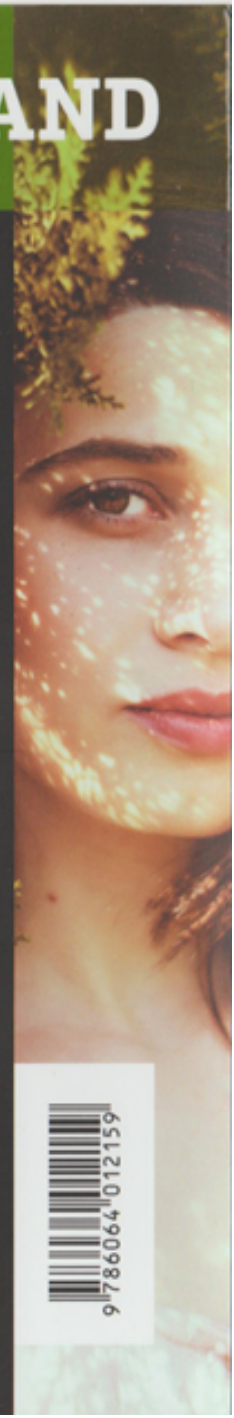

În timpul peregrinărilor ei prin Franța, Hermine, o tânără dezorientată, obosită de viață, ajunge întâmplător în însoritul Provence, unde i se propune să lucreze la un hotel. Fata acceptă fără prea mare tragere de inimă și descoperă că hotelul cu pricina este de fapt o proprietate impozantă, plină de viață, ce poartă un nume rusesc: Dacea.

Jo și Maşa, stăpânii acestui loc magic, devin în scurt timp familia pe care Hermine n-a avut-o niciodată, oferindu-i dragostea și sprijinul după care a tânjit mereu.

Douăzeci de ani mai târziu, Hermine este o femeie împlinită, cu doi copii minunați și care s-a dedicat trup și suflet administrării acestei proprietăți de vis. Însă moartea fulgerătoare a lui Jo, devenit o legendă a locului, va zgudui din temelii tot ceea ce Hermine și familia sa adoptivă au construit împreună. Secrete dureroase ies la iveală și Hermine va fi pusă în fața celei mai dificile alegeri din viața ei...

www.edituratrei.ro
ISBN 978-606-40-1215-9

9 786064 012159

TREI

{1} Lichior pe bază de anason, băutură tradițională în Provence. *(N.t.)*

{2} Sos pe bază de usturoi și ulei de măsline, specific gastronomiei mediteraneene. *(N.t.)*

{3} Sărbătoare catolică, celebrată pe 1 noiembrie, prin care se aduce un omagiu tuturor sfinților. *(N.t.)*

{4} Le Moulin de Jérusalem, în orig. – moară de vânt datând de la sfârșitul secolului al XVII-lea. *(N.t.)*

{5} Abreviere pentru Route Naționale 7 - una dintre cele mai lungi șosele naționale din Franța (1.000 de km) care leagă Parisul de extremitatea sudică a țării. *(N.t.)*

{6} Lichior de cimbru. *(N.t.)*

{7} Sărbătoarea de Sfânta Marie, cunoscută și ca Adormirea Maicii Domnului. *(N.t.)*